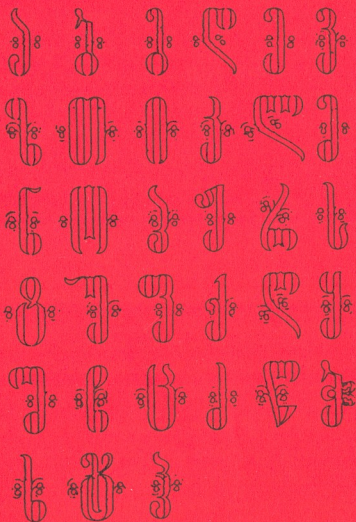

825
1997

გამომცემელი და რედაქტორი სანდრო თუშუალიშვილი

“გუშავის“ ფონდის შემოწირულობანი
(1994 - 1997)

ეთერი წერეთელი	2000	ფრანკი
ნინიკო ბერეკაშვილი	500	ფრანკი
პეტრე ხვედელიძე	300	დოლარი
მია დადიანისა და ირაკლი ჯაფარიძის სულთა მოსახსენიებლად		
პეტრე ხვედელიძე	300	დოლარი
იდა ბოკუჩავას, ბაგრატ წულაძისა და ნიკოლა მამულაიშვილის სულთა მოსახსენიებლად		
აკაკი რაშიშვილი	800	ფრანკი
მიხეილ გოგიტიძე	500	ფრანკი
ნინიკო ბერეკაშვილი	700	ფრანკი
რეზო გოგიტიძე	300	ფრანკი
იონა, ნოელი გუნები	300	ფრანკი
შოთა ბერეჟიანი	200	ფრანკი

რედაქცია დიდად დავალებულია შემომწირველთა და იმ
თანამემამულეთა, ვინც სწვამხრივაც გვიბამს მხარს
საგამომცემლო საქმიანობაში.
განსაკუთრებული მადლიერებით ოთარ პატარიძისადმი

“გუშავის“ რედაქციისა და ფონდის მისამართი:
14 place des Arts, Rueil Malmaison. 92500 France

გარეკანზე გამოყენებული ანბანი ეკუთვნის მხატვარ
ლადლო ქუთათელაძეს

“გუშაგი“

“ჩვენში ერთდროულად, არეულად და შეტყუებულად ორი საქართველო ცხოვრობს: საქართველო გმირთა, წამებულთა, ქვეყნის უანგარო ჭირისუფალთა და... საქართველო მოღალატეთა, რჯულგადასულთა, ფიცისმტყენელთა და შეჩვენებულთა...”

ლევან გოთუა
“გმირთა ვარაში“

ერის, მამულისა და სჯულისთვის თავის შეწირვა რჩეულთა ზვედრი ყოფილა ოდიოვან; ვერცა დრომ და ვერც ფიცისმტყენელთა სიმრავლემ ვერ დაბინდეს შუშანიკის და ქეთევანის, ცოტნესი და ქაქუცას, ილიას და ზვიადის სულთა მნათენი, გზის გამკვალავ ცთომილებად რომ კრთიან ქართველის ცხოვრებაში.

უცხო ნების რჯულგადასული აღმსრულებელნი კი, დღესაც ძალობენ, დღესაც ჰკორტნიან და სისხლითვან სწრეტენ “უცხოდ მოაზრეთ“, - ვინაც იწამა და ეწამა იმ ნათებისთვის, საქართველოს თავისუფლება რომ ჰქვია...

მათ; დაღუპულთ, სიკვდილმისჯილთ, ნებააყრილთ, - უანგარო ჭირისუფალთ საქართველოსი მოწიწებით და მადლიერებით ვუძღვნით უურნალის ამ ნომერს...

პარიზი

1996

ვიშნისკისეული პოლიტიკოსები არ ცხრება საქართველოში; მოსამართლეთა “ტროიკამ” აღადაშვილოს, დევდარიანისა და იკიტაძის შემაღვენლობით კვერი დაუკრა სახელმწიფო ბრალმდებელ წერეთელს პატრიოტთა ჯგუფისთვის სასჯელის უსასტიკესი ზომების მიყენების მოთხოვნაში;

ეროვნული გვარდიის სამმართველოს უფროსს, პოლკოვნიკ ვახტანგ (ღოთი) ქობალაძეს - დახვერეტა;

გვარდიის ოპერატიული სამსახურის უფროსს, პოლკოვნიკ ჯამბულ ბოკუჩავას - 15 წლით თავისუფლების აღკვეთა;

უზენაესი საბჭოს დეპუტატს ზვიად ძიძიგურს - 13 წლით თავისუფლების აღკვეთა;

უზენაესი საბჭოს დეპუტატს ნუგ ზარ მოლოდინაშვილს - 7 წლით თავისუფლების აღკვეთა.

ოთხივე მსჯავრდებულს ბრალად “სამშობლოს ღალატი” და “ძალაუფლების ხელში ჩაგდებას მცდელობა” ედებათ...

რას უღალატეს გვარდიის ოფიცრებმა ანდა უზენაესი საბჭოს დეპუტატებმა, რაში მიუძღვით მათ ბრალი სამშობლოს წინაშე?

იმაში, რომ გამსამართლებებისგან განსხვავებით, მათ ღალატითა და ძმათაკვლით კი არ მოიპოვეს ძალაუფლება, არამედ იგი მათ ქართველმა ხალხმა ჩააბარა;

იმაში, რომ მათსავით არ გასტყუეს საქართველოს დროშისთვის მიცემული მხედრული ფიცა და ერთგულნი დარჩნენ ეროვნული მთავრობისა და პრეზიდენტის;

იმაში, რომ ხელი მოაწერეს საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტს და არ მოინანიეს ეს საქციელი სხვებივით;

დაბოლოს, იმაში, რომ მათ შშობელი მიწა უყვართ და თვისტომის კეთილდღეობა სურთ.

მათთვის, ვინც საქართველოს ამჟამინდელ უფალთ ცხოვრების გზაზე გადააჰყრია, ამ “სასამართლო პროცესის” განაჩენი გასაკვირი ან მოულოდინელი არ ყოფილა. და არც უცხოთათვის იწნებოდა მოულოდინელი, რამდენიმე თვით ადრე (ჯერ კიდევ საქმის ძიების დროს) რომ მოესმინა ქვეყნის მეთაურის გამოსვლა, სადაც მან მსჯავრდებულებს “მკვლელები და მოღალატეები” უწოდა საჯაროდ. ვინც მოსმენა აცის, უძალ მიხვდა - ეს განაჩენი იყო. საზარელია ყოველი ეს.

12952

გაგრძელდა, მალე მილიონერიც გაეზღებო-მეთქი. მაგრამ, თამაშის მორე ნახევარში (სადაც კიდევ ორი ბურთი გაიტანეს ბიჭებმა ჩემი გადაცემებით, ერთიც კიდევ მე პირადად ვამქინდა) ისე მითაქა უკანდინ უკრანელმა, რომ მეექვსე სართულზე ხელით ამატანეს და ორი-სამი თვე საერთოდ საფიქრალი იყო გამართულად სიარული, ფეხბურთის ვიღა ჩიოდა... მაგრამ, დრო ყველაფრის წამალი ყოფილა. დაგუბრუნდი ფეხბურთს. 37 წლისა, ნიუ-იორკის ნაკრებშიც კი მიმიწვიეს! იქ მასხრად ამიგდეს ჯერ "პაპა, პაპა"-ს ძახლით, მაგრამ, 25 მეტრიდან ჩემმა გატანაღმა გოლმა დიდი სახელი და პატივისცემა მომიტანა, სულ პაერში მისროდნენ ახალგაზრდები...

მალე მანპეტენი დავტოვეთ და კოლეჯ-პოინტში ექვსთახიანი პატარა ბინა ვიშოვნე, რამაც ძალზე დააწყენარა იღზე, რომელსაც ორი ბაეშვის მეექვსე სართულზე აყვანა ძალიან უჭირდა. ქართული კოლონიის კრებაზე გაეცანი ქართველობა, მაშინ 200-300 კაცი მაინც იწებოდა. გაეცანი სანდრო ბარათელი=კოკი პიტავა: "გოგი მორალიშვილი და მე საბურავების საქმეს უვლით, თუ ვინდა - შემოვვიერთდი, ძმურად გაეყეთ შემოსავალით"... დაეთანხმდი. 1967 წელს ამ საქმეს ავტომობილების შეკეთებაც მივუმატეთ და, 21 წელი ამ ორ პატოსან პიროვნებასთან ერთად უვლიდით ამ საქმეს. ბრონქსში კარგი სახელი მოვიხვეჭეთ. კიდევ 8-9 კაცს ჯამგარს ვაძლევდით, სანამ არ დადგა გაყრის დრო; კოკი 70 წელს გადასცილდა, გოგი ჩემი ხნის... ეს იყო 1980 წელი. მე კიდევ რვა წელი ვიმუშავე ჩვენს ყოფილ მუშტართან, რომელმაც ჩვენი სახელოსნოს გაყიდვის მერე მიმიპატიოა... 1988 წელს კი, სამსახურში როცა ტუტუცური შემთხვევით ავტომობილი დამეტაკა და წვივი მომტეხა, გადავწყვიტე შემეწყვიტა ჯაფის ტრიალი და პენსიაზე გაესულიყავი...

გავაქირავეთ ჩვენი საკუთრება ნიუ-იორკში და გადავსახლდით ფლორიდაში, რაც გამომწვეული იყო ჩემი სიცხვისადმი სიძულვილით და სიბოროტის სიყვარულით. ჩასვლისთანავე ბედმა გაგვიღიმა: მექსიკის უბეში, ქ. ტამპას ჩრდილოეთით, 50 კილომეტრში ვიყიდეთ პატარა სახლი სამი საძილე ოთახით, სამზარეულოთი, გარაჟით და აივნით, რომელიც პირდაპირ აუზზეა მიდგმული; სახლის გარშემო ლამაზი ბაღია 92 ხით, რომლებზეც განუწყვეტლივ ციყვები დახტან ჩვენი ერთგული ძაღლი ლედის გასაჯაერებლად, რომელიც ყველანაირ ცხოველს უკრძალავს სახლის ტერიტორიაზე შემოსვლას.

სიწყნარეა... ბანდიტიზში ამოიძირკვა... "მხედრონი" აღარ ბოვინობს და ქურაში ვასვლის აღარ გვეშინია... თვით ქურები უაფუებით ბარებით და ლამაზი ვიტრინებით დამშვენდა, ევროპული ქაღალაქი გვეგონებათ" და ასე და ასე...

ამ ხმების გულმოდგინე გამვრცელებლებს (და მათ მონდომებულ მშენებლებსაც) შევახსენებდი, რომ ლენინ-სტალინ-ანდროპოვების და მათი ხელქვეითების საქმიანობა მხოლოდ პოლიციური რეჟიმით, "გულაგებით", ფსიქიატრიული ციხეებით და "ბოროტების იმპერიის" სხვა ამგვარი ატრიბუტიკით როდი შემოიფარგლებოდა! მათ გაეგებოდათ, რომ მსოფლიო პირველ რიგში ფასადს შეპყურებს! და: ვერავენ აშენებდა ისეთ "სპუტნიკებს", როგორც საბჭოები! მსოფლიოს არ ჰყავდა ისეთი ბალები, როგორც "ბოლშოის"! საბჭოთა სპორტი უპირველესი იყო დუნიაზე! ტოლს არავის უდებდა მეცნიერება, კულტურა და ხელოვნება!

გარდა ამისა, სსრკ სამხედრო ძლევამოსილება შიშის ზარს სცემდა მსოფლიოს, თუ არა, - ყველასთვის ანგარიშგასაწევი იყო!

ჩვენი უბედური სამშობლო კი, ვერც რაიმე წარმატებით დაიტრიალებს და, ანგარიშგასწევა ხომ წაოსისგან და 17 აფხაზისგანაც კი ვერ არგუნა!

რაც "მხედრონი" შეეხება, აქაც ნუ მოვიტყუებთ თავს. "მხედრონიელები" (მათ შორის "საპატრიო მხედრონიელებიც") საკმარისადაა ყველა სტრუქტურაში: ხელმძღვანელობაში, ოფიცრობაში, ფინანსებში და ა.შ. რაც კულტურას შეეხება, იქ (თუ ახლახან არ შესცვალეს), თავად მინისტრი დ. მაღრაძეა "მხედრონიელი"... და, თუ კიდევ დაიჭირეს "სამშობლოს მხსნელთა" ნაწილი, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ასე ჩასთვალა საჭიროდ "ამ ეტაპზე" იმან, ვინც ჯერ არს. "მხედრონი" სხვა არაფერია, თუ არ ავტომატი დღევანდელი ხელისუფლების ხელში. დღეს ის ავტომატი აღარაა საჭირო და შენახულია. საჭირო გახდება - გამომწეურდება... როდესაც საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბოლო პირველი მდივანი, კვბ-ს პოლიკოენიკი ამშ. გივი გუმბარიძე თანხმობას იძლეოდა "მხედრონის" შექმნის თაობაზე, მან იცოდა რას აკეთებდა. და თუ კიდევ დავუშვებთ, რომ არ იცოდა, გვერწმუნეთ, - მშვენივრად იცოდნენ მათ, ვინც ამის ვაკეთება დაავალა ამხანაგ გივის. ისე რომ, "მხედრონი" არსებობს და კიდევ იარსებებს, მანამ ქვეყნის თავში მისი ნათლია კომუნისტები იქნებიან.

რაიც შეეხება "ევროპული ყაიდის კაფე-ბარებს": ქართველთა გაქსუბულმა ნაწილმა, თვის ღრძუ ვინაობას რომ "ელიტით",

“ინტლიგენციით” და სხვა შრიალა წოდებებით მოსაეს, ერთენულო ხელისუფლებას და მის მომხრეებს “პროვინციელი ფაშისტები” უწოდა. ეს იმიტომ, რომ თვით “შთავარმა პროვინციელმა”, - გვარიშვილობით, აღზრდით, განათლებით, მსოფლომხედველობით ჭეშმარიტმა არისტოკრატმა ჩამთბარი კომუნისტური ბუდის მოძლა და ნომენკლატურული სალაფავის გაუქმება როდი აკმარა; ამბასთან მან შესლდი ისიც, რის წინააღმდეგაც დღენადაღ ფუსფუსებდენ “შრიალებცა” და საუკუნობით აღწვოდა ათასი ჯურის მეფე. შაპი, იმპერატორი, მეფისნაცვალი, გენერალი, სალდათი, მოხელე თუ აპარატჩიკი, - მან ერთენული სული გააღვიძა ქართველობაში. აი ამ გამოღვიძებას დიდებული ქართული სულისა ეწოდა “პროვინციული ფაშისტში”...

მაგანმა ფრანგმა ჟურნალისტმა თბილის-რუსეთში მოარული ერთი ამბავი შეიტყო და ნიშნისმოგებით გვითხრა: “ვინმე მწერალი დეპუტატი ყოფილა გამსახურდიას პარლამენტში, რომელიც თბერის თეატრში მისულა და მოუთხოვია, - ქართულად იმღერეთ, სხვა ენაზე არაო. მართალია ეს?”

კი, მართალია. მივიდა ის მწერალი-დეპუტატი თბერის თეატრში და იკითხა: რატომ მღერით იტალიურ თბერას რუსულად? თუ თბერა იტალიურია, - იმღერეთ იტალიურად. თუ ამის ძალი არ შეგწევთ, მაშინ ქართულად! რუსული “შუამავლობა” არც იტალიურ ხელოვნებას არ სჭირდება და არცა ქართულსო...

წარმოვიდგინოთ “კომედი ფრანსეზ”, სადაც ფრანგი რეჟისორი ფრანგულ დასს ინგლისურად უძღვება! ანდა, - საფრანგეთის საბჭედო მინისტრი, რომელიც ბრძანებებს მტრის ენაზე გასცემს; მეცნიერებათა აკადემიის სხდომა იტალიურ ენაზე!

საქართველოში სწორედ რომ ასე იყო და თავიც კიტრად გვეჭირა, - ჩვენ რომ განათლების დონე გვაქვს, მსოფლოში არავინ დაიკვებოსო, ვიქადდით... “პროვინციელმა ფაშისტებმა” კი, - გინდა თუ არა, ქართულად ვილაპარაკოთ და ვიმღეროთო...

“გააჩერეთ! გააჩერეთ!” იკივლეს შრიალეებმა კოტე მახარაძის ხმით. ეს ხმა ვაივს და “პროვინციელები” გააჩერეს...

ჩვენი საშობლოს დიდი ტრაგედიიდან თითქოს უმნიშვნელო წვრილმანზე დაგვდით. ასე არაა. ასეთი “წვრილმანებიდან” აიგო იმპერია; ტანკები, ჯაბები და “შეთაურები” მაშინ ჩნდებიან, როცა იმპერიას უჭირს. ყველაზე დიდი სიმწარე რუსის იმპერიას საქართველომ აწვინა და ამიტომაც დაისაჯა იგი სამავალითოდ. ვაი, რომ ქართველისვე ხელით...

ნუ იფიქრებთ, რომ ჩვენ განზრახ არ გვსურს დავინახოთ სასიკეთო რაიმე საქართველოს დღევანდელ ყოფაში. “დასახანს არაფერის საგალოდ; მისხალ-მისხალ, დღითიდღე” წუთი-წუთი იღვება საქართველო: ხალხის ნების უგულვებელყოფიდან - “ქუჩის-თბამდე” და სახელმწიფო გადატრიალებამდე, გადატრიალებიდან-სამეგრელოს აოხრებამდე, სამეგრელოდან - სამოქალაქო ომამდე, ომიდან- კვლავ იმპერიაში შესვლამდე, სახელმწიფოს დაშლამდე... მისი კუთხე-ნაწილების “უცხო სახელმწიფოებად” ცნობამდე; იქ პარლამენტებისა და პრეზიდენტების არჩევნებამდე...
კიდევ სადამდე?!

“...ასეთი რამ საქართველოში არ ხდება!”

“...მე ვერ ვაცხოვრებდი ქვეყანაში, რომელსაც პოლიტიკატორები ყავს.”
ედ. შევარდნაძე

ოსკოვის ხელისუფალთა მიერ ედუარდ შევარდნაძის რეჟიმისთვის ოლიგემიგრანტ ელგუჯა მესხიას გაცემამ თვით რუსეთის აზოგადოებრიობის ნაწილშიც პპოვა გამოძახლო: სერგეი თვალთვის ჯგუფმა საპროტესტო განცხადებით მოსთხოვა დსთ აპარლამენტთაშორისო კომისიას მიეღო ქმედითი ზომები ოლიგპატიმრის გასანთავისუფლებლად; მესხიას ექსტრადიქცია ერთ აკითხთავანი იყო “მიმართვაში რუსეთის პრეზიდენტობის ანდიდატებისა და “საერთაშორისო ამნისტიისადმი”; სახელმწიფო უმამ კი საგანგებო კანონი მიიღო “პოლიტიკური მოტივებით ევნილ პირთა გაცემაზე პასუხისმგებლობის შესახებ”, სადაც ორითადად ქართულ პოლიტიკურ ოპოზიციაზეა მსჯელობა...

უსეთის ტელევიზიით (ნტვ) ავვისტოს ბოლოს ნაჩვენები იყო ადაცემა ქართველ პოლიტიემიგრანტებზე, (ძირითადად დევნილი ზენაუსი საბჭოს დეპუტატებზე) რომელთაც მოსკოვში უხდებათ ზოვრება. “...საქართველოს პარლამენტი ოფიციალურად არავის და რასდროს არც გადაურჩევია და არც გადაუყენებია... იგი უბრალოდ ანდევნა იარაღით “სამხედრო საბჭომ”... შემდეგ კი მოვიდა ევარდნაძე...” ნათქვამი იყო გადაცემაში. “...დღეს ყოფილი ეპუტატები იძულებულნი არიან იცხოვრონ მოსკოვში საპასპორტო წმუნებულისა და ხელკეტიანი ომონელის (საგანგებო მილიცია) უნება-განწყობილების შესაბამისად..”

აქართველოს ტელევიზია თავის ყოფილ პატრონს კრიჭაში ჩაუდგა
 ა იქით მიედავა, - რას ქვია რატომ ვაპატიმრებთო! მართლაც, თუ
 ოტა ხნის წინ შევარდნაძე და მისი დამსჯელი ამალი
 ოლიტპატიმრების არსებობას და მათი წამების ფაქტებს ან
 ალაფდნენ, ანდა "გაუგებრობას" მიაწერდნენ, ანლა კვლავ
 ახელოვანი რევოლუციური ინტელიგენცია მოიხმეს და მათი პირით
 მართლებენ თავს: "გეორგიევსკის ტრაქტატის" კინოშეხატებებ (რაიც
 უსმა "სსრკ სახალხო არტისტის" წოდების მინიჭებით დაუფასა)
 იგა ლორთქიფანიძემ და კულტურის მინისტრის მოადგილე
 მაშუკელმა განაცხადეს, "საქართველო ჯერ არ არის მზად
 ემოკრატიისთვის, სხვა ბერებები ჩვენში არ გამოდგებაო" ...;
 კომკავშირული ქორწილების" უცვლელი თამადა და "კარის"
 ასხარა-მელექსე ჩარკვიანიც კვერს უკრავს: რას იზამ სხვას, იმ
 უნიან ზვიადისტებში ერთი ნორმალურიც თუ არ ურევიაო..."
 ოლიტპატიმართა რიცხვი კი იზრდება.. მათგან არავინ იცის, თუ
 ისთვის აპატიმრებენ და რა ელით: ნ დლით "თავისუფლების
 ღკვეთა? ("საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევისთვის"); ნ წლით?
 ანსებაგებული აზრის ქონა) თუ... შევარდნაძის მიერ სავანებოდ
 ზვიადისტებისთვის" შემოღებული სიკვდილით დასჯა?
 რავალმა საერთაშორისო დემოკრატიულმა ორგანიზაციამ აღნიშნა
 ევარდნაძის საპატიმროებში ხალხის არაადამიანური წამების
 აქტები. ა.წ. ნოემბერში კი, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის
 დამიანის უფლებათა დაცვის კომიტეტი განიხილავს ამ საკითხს.
 ამდენად ობიექტურად მიუდგება ეს მაღალი ინსტანცია თავისი
 რთვული მეგობრის ბნელ საქმეებს, საკითხავია... როგორც ჩვენთვის
 ნობილი ვახდა, ედ. შევარდნაძის "საერთაშორისო ღვაწლით"
 ონუსულმა გერმანიის საელჩომ უკვე წარადგინა თავისი დასკვნა
 მის მტკიცებით, რომ "ამგვარი რამ საქართველოში არ ხდება...". არ
 აგვიკვირდება, თუკი სხვა საელჩოების "დასკვნებაც" ასეთივე იქნება,
 ისინი, ვისთანაც საელჩოები "მეგობრობენ" და ვინც მათ
 ნფორმაციას აწოდებს, დიდებული ჩეკისტური ტრადიციისამებრ,
 ანდო და შემოწმებული პირებია...

აელჩოებსაც დიდად არ აწყობთ იცოდნენ, რომ უკლებლივ ყველა
 ოლიტპატიმარს სულს ხდიან დამცირებითა და წამებით, ბევრი
 ათგანი დასახმირდა სულიერად და ფიზიკურად. მაგალითად, ქალაქ
 უგდიდის კომენდანტს, სიკვდილმისჯელ ბადრი ზარანდას ციხეში
 ოკვეთეს ფეხი. ნარკოზიდან გამოსულს, რკინის ჯოხით დაუწყეს
 ემა ნაოპერაციევ სახსარზე; სასიკვდილო განაჩენის "ჩაბარებისას" კი,
 იხის უფროსმა იფი მაგიდას მიაბა, რათა ფეხზე გაჩერება

ესძლებოდა "განაჩენისადმი პატივისცემის" ნიშნად; გვარდიული ურახ წირდევავა წამების შედეგად ჭკუიდან ვადადვავ; დეპუტატ აზა წიკლაურის დაკითხვის დაწყებამდე მღვლარეს ასხამდნენ... ანამედროვე ინკვიზიტორთა დაკითხვების შედეგად მარცხენა არდაიცვალა 42 წლის პოლიტპატიმარი მალხაზ ღვინიაშვილი, თმლის ძმაც ადრე ჩამოხრჩობილი იპოვნეს). სიკვდილამდე ამოდენიძე ხნით ადრე მიცემულ ჩვენებაში ღვინიაშვილი აღნიშავდა ამომხიებელი კვაშილავას განსაკუთრებულ სიმშეცეს, რომელიც არაღის მუქარით აიძულებდა პატიმარს ფანჯარაში გადაშტარიყო; შენც დროს მოიგებ და ჩვენც ნერვები შეგგენახებაო...". მოაწერინეს ა შეთითხნილ "ჩვენებებზე" ხელი, მას მოსთხოვეს ახლა ელვეიზით "ელიარება დანაშაული..." თუარადა, -პატიმრის აღიშვილის ბედს "ისინი" გადაწყვეტდნენ... მალხაზ ღვინიაშვილი ენერგეტიკოსთა საქმეზე" გადიოდა. ამ "ჯგუფის" წევრი, პატიმარი ჯორჯაშვილი "შედროინისგან" მიყენებული ტრავმების შედეგად არალიზებულია და აკლია ერთი ფილტვი; ითქმის ბრმა იყო 46 წლის ნუგზარ აბრამიშვილი, რომელიც ამების შედეგად გარდაიცვალა ციხეში; ასაკოვან მათემატიკოსს ახტანგ ვოქსაძეს ცემით ამოხადეს სული. მისი აგონიის საყურებლად გამოხიებლებმა" სხვა პატიმრებიც მოჰყარეს... გამოძიების ოკუპენტაციის მიხედვით, ანზორ ბალუაშვილმა (ამჟამად ვიცე-როკურორი) გარდაცვლილის "დაკითხვა ჩაატარა" სიკვდილიდან რი საათის შემდეგ. მამის სიკვდილის მიაყოლეს აბრამიშვილის 14 ლის ვაჟის დაპატიმრებაც...

ალუაშვილს არ ჩამორჩება "ადამიანის უფლებათა დაცვის" ომიტეტის თავმჯდომარე (სულ ახლახანს საქართველოს კბ ცკ-ს ანყოფილების გამგე) ალექსანდრე კავსაძეც: მან "გამოძიებისთვის არგისად" ჩასთვალა სახსრებგადამტვრეული და დანით ცოცხლად კუწული ჯემალ კარტოზია, რომელიც მალევე გარდაიცვალა უთაისის ციხეში...

ოგორც ჩანს, შევარდნაძის "ფემიდა" სავანგაშოს არაფერს მოელის აეროსგან, ვინაიდან ყოფილ დეპუტატთა "საქმეების გასარკვევად" ექტემბერში მოსკოვს ეწვია თვით შოთა კვირიაძე, - პოლიციის ოფილი შეფი, რომელსაც "ზვიადისტების" მიმართ განსაკუთრებული იძულებილისთვის (1993 წ. ნოემბერში, დღისით-მზისით, მთვრალმა ვირაამ ზუგდიდის ქუჩაში ექვსი მოქალაქე გამოთასალმა იცოცხლეს) უშიშროების მინისტრის პოსტი უბოძეს. "სამხაზურებრივი ოვალეობის პირნათლად შესრულებისთვის".

ვირთვით ჩახვალას მოსკოვში წინ უსწრებდა საქართველოს ენპროკურორის მოადგილის ანზორ ბაღუაშვილის მიმართულებით უსეთის გენპროკურორისადმი ემიგრანტთა გაცემის მოთხოვნით.

ულ მოკლე ხანში პროკურატურის რიგითი გამომძიებელი იქნა ენპროკურორის მოადგილე მდე ბაღუაშვილის "ნახტომსაც" თავისი იზეზი აქვს: როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, იგი პირადად თანწილეობს პოლიტპატიმართა წამებაში და დაკითხვების მრავალფეროვნების "ორგანიზაციაში. "ამის მერე საინტერესო ათთან მუშაობა" - არ მალავს ანზორი სისხლის ყვივლს... მასვე კუთვნიან საჯაროდ გამოთქმული: "ყოფილი უზენაესი საბჭოს უმაღლესობაში ყოფნა... თავისთავად სამშობლოს დაღატაკის ოღონდაც..." სამშობლოს "დაღატაკი" კი, (როგორც ისინი ავისუფლებს ნატურას იგდებენ), სიკვდილით ისჯება...

აღუაშვილი დეპუტატებს არა მხოლოდ უზენაესი საბჭოს უშაობაში სდებს ბრალს. ის მათ ადანაშაულებს გიორგაძესთან ანაშრომლობაშიც; იმ გიორგაძესთან, რომელმაც შესცვალა კვბ-ს უფის პოსტზე "დისიდენტი" და "კომუნისტების მიერ დევნილი" ხალვაზრდა ჩეკისტი ირაკლი ბათიაშვილი! გიორგაძე, რომელიც უსეთის ტელევიზიით (ორტ) ტრანსპონდება, თუ რამდენ ლექტროვოლტს ხმარობდნენ მისი ზელქეიონი სწორედ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა წამებისას, თურმე მათთან თანაშრომლობს!

ვირთვით ჩახვალას მოსკოვში ოფიციალურმა ქართულმა პრესამ პირველ რიგში დასაჭერთა "გვარები დაურთო: უზენაესი საბჭოს აგმჯდომარის მოადგილე ნემო ბურჭულაძე, მთავრობის ვიცე-აგმჯდომარე გურამ აბსანძე და საპარლამენტო კომისიის აგმჯდომარე ტარიელ გელანტია. თურმე ნუ იტყვით, მათ აზინიდან 200 000 000 000 მანეთი გაუტაცებიათ! (სსრკ-ს ბიუჯეტი მ წელს (1991) სულ ოთხას მილიარდს შეადგენდა და საქართველოს ქედან შეასვლიც არ ერგებოდა, ნახევარს ვინღა სჩივოს! სამივე ივლინებიდან (ალმა-ატოდან) დაბრუნდა 21 დეკემბერს (იქნებ, თან აატარებდნენ ათ ვაგონ ფულს, ვინ იცის?). პუტინი უკვე აწყებულის, სამივე დაპატიმრებულ იქნა და ციხეში თითქმის ელიწადს დაჰყვეს, მაგრამ რაიმე კონკრეტული ბრალდება გარდა უზენაეს საბჭოში მუშაობისა" მათ მაშინ ვერ მოუგონეს...

ხლა შეიქნა საჭირო ვილაცას გადაბრალდეს უფულობაც, უპურობაც, ყწყლობაც, უსინათლობაც და ყველა სხვა, რაც "დემოკრატიულმა" ევოლუციამ მოახვია თავს საქართველოს...

ანუ შევარდნაძის საარჩევნო კრიმინალური

1995 წლის 5 ნოემბერს საქართველოში ჩატარდა საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნები. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის ცნობით, საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობდნენ: ქართლოს ღარიბაშვილი, პანტელეიმონ გიორგაძე, როინ ლიპარტიელიანი, აკაკი ბაქრაძე ჯუმბერ პატიაშვილი და ედუარდ შევარდნაძე. იგივე კომისიის მონაცემებით, საპარლამენტო არჩევნებში მონაწილე 54 პოლიტიკური პარტიიდან ხუთპროცენტიაანი ზღვარი გადალახეს: საქართველოს მოქალაქეთა კავშირმა, სრულიად საქართველოს ადორმინების კავშირმა და ეროვნულ-დემოკრატიულმა პარტიამ.

შემდგომ, მოქალაქეთა კავშირის გენერალურმა მდივანმა (მოვგაიანებით პარლამენტის სპიკერად დაწინაურებულმა) უვანიაძე პროვოკაშა "აღიონით" მიულოცა მოსახლეობას საქართველოს "პირველი პრეზიდენტის", - ედ. შევარდნაძის არჩევა ...

ბიოგრაფიული "სარჩევი":

- (“ადამიანის არსს რომ ჩასწვდეს კარგად, ჯერ ის გასინჯეთ, თუ რისკენ ისწრაფოდა იგი წინა ხელმწიფის მეფობისას“. ტაყაიტი)
- დაიბადა 1928 წელს გურიაში, სოფელ მამათში.
- დედა - სოფიო პატეიშვილი, მამა - ამბროსი, მამათის რეაწლიანი სკოლის რუსული ენის მასწავლებელი.
- მამათის სკოლის რვა კლასის დამთავრების შემდეგ სწავლობს თბილისის სამედიცინო ტექნიკუმში.
- პირველივე კურსზე - ტექნიკუმის კომკავშირის მდივანი.
- 1946 ორჯონიკიძის რაიკომის კომკავშირის ინსტრუქტორი.
- 1948 ოცია წლისა, შედის კომუნისტურ პარტიაში.
- 1951. ამთავრებს კომპარტიის უმაღლეს სკოლას მოსკოვში.
- 1951-1960 წლებში (???) სწავლობს ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში, ისტორიის ფაკულტეტზე.
- 1951. კომკავშირის ცკ ორგანოების განყოფილების ინსტრუქტორი.
- 1952. ქუთაისის კომკავშირის საოლქო კომიტეტის მდივანი.
- 1952. იგივე კომიტეტის მეორე მდივანი.
- 1953. იგივე კომიტეტის პირველი მდივანი.
- 1956. საქართველოს კომკავშირის ცკ პირველი მდივანი.
- 1961. კომპარტიის მცხეთის რაიკომის პირველი მდივანი.
- 1964. სა.ხ. წესრიგის დაცვის მინისტრის პირველი მოადგილე.

1965. წესრიგის დაცვის მინისტრი.

1968. შინაგან საქმეთა მინისტრი.

1972. კპ თკ (თბილისის კომიტეტი) პირველი მდივანი.

1972, (09) საქართველოს სსრ კპ ცკ პირველი მდივანი.

1973. სსრკ კპ ცკ პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატი.

1985. სსრკ საგარეო საქმეთა მინისტრი.

1985 სსრკ კპ ცკ პოლიტბიუროს წევრი.

1991. პენსიონერი...

დაჯილდოებულია: სსრკ სოციალისტური შრომის გმირის ოქროს მედლით, ლენინის ორდენით (ხუთჯერ!), ოქტომბრის სოცრევოლუციის ორდენით, შრომის წითელი დროშის ორდენით, ნეტარი ავგუსტინეს ავსტრიული ორდენით, მრავალი მედლით, არის მრავალი პიონერული, კომკაგშინრული და სხვა საჩინო ორგანიზაციის საპატიო წევრი, რომელთაგან, ყველაზე საპატიო და დამსახურებული, უდაოდ, თვით ჯაბა იოსელიანის მიერ ბოძებული "საპატიო მხედროინელი" წოდებაა...

...შთაბრუნებულ საბჭოთა სინამდვილისა და კომკაგშინრულ-პარტიულ-პოლიციური ინტრიგების ლაბირინთებში ღრმად და საფუძვლიანად ჩახედულს შეუძლია მეტნაკლებად სრულად წარმოიდგინოს, თუ რა სდევას ახალშობილი "პრეზიდენტის" კარიერის ყოველ სტრიქონს მიღმა, - პროვინციული რეაკლასიანი სკოლიდან და უშვებელი იმპერიის მინისტრობამდე; ლენინის ორდენიდან ნეტარი ავგუსტინეს ორდენამდე.. სამწუხაროდ, ბიოგრაფიაც კარიერის მხოლოდ ჩინოვნიკურ, თანამდებობრივ საფეხურებს ასახავს. ამად, მისი ზნეობის სურათხატად მოვიტანთ "სამშობლოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისთვის დამაშვრალი პატრიოტის" სულიერი მრწამსის გამომხატველ გამონათქვამებს:

"...დღეს ჩვენ ვფიქრობთ ოქტომბრის რევოლუციის გმირებს, ლეგენდარულ მეთერთმეტე არმიას, რომელმაც საქართველოში შემოიტანა ოქტომბრის შუქი და "ავრონას" ზღაპრებს ექით; პირველ ბოლშევიკებს რომლებმაც ასე ბრძნულად, ლენინურად გადაწყვიტეს ერთიანი საკითხი...(ვაზ. "კომუნისტი", 16 11 1972)

"...რასიტები და ნეოფაშისტები ნიანგის ცრემლებს ღვრიან სსრკში ადამიანის უფლებათა დარღვევის არარსებული ფაქტებს გამო. ის დრო წავიდა... მონობის და ძალმომრეობის სამყაროს ბნელეთში ლენინის მიერ ანთებული ოქტომბრის ჩირაღდანი სულ უფრო ძლიერად ანათებს... ჩვენ არ გვაქვს

და არც შეიძლება გვქონდეს დემოკრატია და თავისუფლება პოლიტიკური ვარეწრებისთვის... ("კომუნისტი", 16 07 1977).

"...იმპერიალისტური პროპაგანდის ცენტრები ვაცნობველებით აშუქებენ საქართველოს ცხოვრებას. ისინი ამ ცხოვრებას მრუდე სარკეში ხედავენ, მათ არ ეპიტნავენათ ჩვენს მეგობრობა სხვა ხალხებთან. მაგრამ, როგორც იტყვიან, "ძალიან ჰყვფხს ქარავანი კი თავის ვზით მიდის". რამდენაც უნდა ვაიჭაჭონ და იყვირონ ხმის ჩახლეჩამდე და ვონების დაბნელებამდე ყველა ამ სახაროვეებმა, სოლყენაცნებმა, ჩალოიკებმა და ძმანმა მათმა, ბურჟუაზიული ცხოვრების წესის აბოლოგეტიებმა, სიმართლე ჩვენს მხარეზეა. ჩვენ ლენინური სიმართლით ვცხოვრობთ და ვიმარჯვებთ. ჩვენთვის თავისუფლება ეს არის შეცნობილი აუცილებლობა. ჩვენი თავისუფლება კომუნისტურია!" ("კომუნისტი", 06 10 1973)

...შეიძლება კი, პენსიაზე გასული "ლენინური სიმართლის" ასე გულმხურვალე მქადაგებელი შეგუებოდა იმას, რომ ვიღაცამ (თუგინდ ის "ვიღაც" მისი მშობელი ერის სრული უმრავლესობა ყოფილიყო) აღარ ინდომა არცა "კომუნისტური თავისუფლების" "შეცნობილი აუცილებლობა" და არც "ერთა ძმურ ოჯახში" მონური ყოფა?

არა. ამხანაგ ედუარდს სრულიად საპირისპირო მისია ეკისრა...

1992 წელს, მის მიერვე ინსპირირებული და წარმართული პუტჩის შედეგად იგი ბრუნდება საქართველოში, უბრუნებს მას "შეცნობილ თავსუფლებას" და თავს ინიშნავს "სამხედრო საბჭოს" თავმჯდომარედ. კარიერის დიდოსტატის ბიოგრაფია გრძელდება.

1992 წელსვე, უკვე "სახელმწიფო საბჭოს" თავმჯდომარის რანგში, შევარდნაძე ხელს აწერს დოკუმენტს, რომლითაც რუსის ჯარს ეძლევა უფლება, როგორც "სამშეიდობო ძალას" (?) ჩამდგარიყო შიდა ქრთლის ტერიტორიაზე, რითაც დაკანონდა შიდა ქართლის მიწების, ოდითგანდელი სამაჩაბლოს მოკვეთა საქართველოსგან; სულ ახლახან კავკასიის მწვერვალებთან გამაგალმა მისმა სახელმწიფო საზღვარმა თითქმის თბილისამდე ჩამოიწია... ეს იყო ედ. შევარდნაძის ახალი მისიის პირველი წარმატებული ნაბიჯი.

1992, ოქტომბერი. "შხედრიონის", გვარდიისა და სხვა ბანდების განუკითხავი თარეშის, საყოველთაო ტერორის ფონზე ტარდება "იმედის არჩევნები". ეს აქცია იმდენად ყალბი იყო, რომ თვით ედ. შევარდნაძის მიერ მოწვეული საერთაშორისო დამკვირვებლების

ნაწილმა ხელი არ მოაწერა საარჩევნო ოქმებს... მიუხედავად ამისა, შევარდნაძე ახალ თანამდებობას არჩევს, - მესამეს სულ რაღაც ოთხ-ხუთ თვეში, ამჟამად - "სახელმწიფო მეთაურის"!

1993, გენერალი ედუარდ შევარდნაძე, ზღვა სისხლის ფასად აღწევს, რა ქართველი მოსახლეობისგან აფხაზეთის ეთნიკურ "გაწმენდას", იძულებს სვლას; იგი ხელს აწერს ახალ შეთანხმებას რუსეთთან - რუსის ჯარის ამჟამად უკვე აფხაზეთში ჩაყენებაზე (იგივე "სამშვიდობო მისიით", რასაკვირველია). ის, რასაც ლენინ-სტალინმა ვერაფრით მიაღწიეს, ახლაღა გახდა შესაძლებელი მათი ბეჯითი შეგარდის მეცადინეობით, გასაბჭოებამდე ნოვოროსისკთან გამავალი საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი მდინარე ენგურამდე იწევს... ამიერიდან აფხაზეთში, ისევე როგორც შიდა ქართლში, საქართველოს იურისდიქცია აღარ ვრცელდება.

1993, ნოემბერი. ედ შევარდნაძის მთავარი დასაყრდენი, რუსის ჯარი უკვე კოლხეთსა და იმერეთშია, - მისი სადესანტო ჯარებისა და სამხედრო ფლოტის დახმარებით მარიონეტი მმართველი გუდავს საქართველოს კანონიერი ხელისუფლების აღდგენის საყვავლოთაო - სახალხო პროცესს, რითაც ინარჩუნებს სავარძელს.

1993, დეკემბერი. ედ. შევარდნაძე საბოლოო წერტილს სვამს ქართველი ხალხის თავისუფლებისთვის ორსაუკუნოვანი ბრძოლის მონაპოვრის გასაბათილებლად, საქართველო აწ უკვე "დსთ" წოდებული ნეოიმპერიის მორჩილი "უმცროსი ძმა" ხდება...

დავუბრუნდეთ 5 ნოემბრის არჩევნებს. განა მოსალოდნელი არ უნდა ყოფილიყო ყოველივეს შემდეგ შევარდნაძის გამარჯვება არჩევნებში, რომელსაც თავისუფალმა დამკვირვებლებმა "შევარდნაძის საარჩევნო შოუ" უწოდეს? მეტიც, - იმის გათვალისწინებით, თუ რა პირობებში და რა სახით წარიმართა საქართველოს მთელ ტერიტორიას მოდებული პოლიტიკური და სოციალური ტერორის ფონზე წინასაარჩევნო კამპანია, სხვა შედეგი იქნებოდა სწორედ გასაკვირი...

ქვეყანაში, რომელიც 80-იანი წლების დასასრულისთვის იქცა ერთგნული დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის სიმბოლოდ მთელს აღმოსავლეთ ევროპაში

ქვეყანაში, რომელმაც დაავადრფინა დედებულ ქართველთა საუკუნოვანი ბრძოლა თავისუფლებისთვის; პირველმა დასცა კომუნისტური მონსტრი; პირველი გაფიქრა სსრკ-დან და ამით გაუხსნა გზები ათეულობით სხვა ქვეყნებს; დაბოლოს,

ქვეყანაში, რომელიც იყო სიბარულოთ, იმედით, სიყვარულით
აღსავსე სულ რაღაც სამი-ოთხი წლის წინ,
შევიარდნაძემ შესძლო ძმათმამკვლელო თმის გაჩაღება,
ათეული საუკუნეობით შედუღებებული საქართველოს დაშლა,
აფხაზეთისა და შიდა ქართლის ჩამოშორება, რუსული
ხმშტის კვლავ დაკანონება; ქართველებში უძიებლობისა და
საკუთარი არასრულფასოვნების რწმენის ჩანერგვა; წალკოტი
ქვეყნის მსოფლიოს ყველაზე ლატაკი და დაბეჩავებული
ქვეყნების რაცხვში გადასროლა...

საკითხავია, რატომღა ვერ შესძლებდა იგი 5 ნოემბრის არჩევნების ჩატარებას? ცხადია, შესძლო და მოიგო კიდევ! სხვა საკითხია, რომ მან ვერ შესძლო ერის დამორჩილება. ამიტომ იგი იძულებული შეიქნა არჩევნების გაუკონარი გაყალბებისთვის მიემართა. "ჰელსინკის ჯგუფის" დამკვირვებელთა დასკვნაში ვკითხულობთ: "...ოფიციალური მონაცემების თანახმად, ხმის უფლების მქონეთა მხოლოდ 51 პროცენტი მივიდა ურნებთან. საქართველოს "ჰელსინკის კავშირის" მონაცემებით, არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო ამომრჩეველთა არაუმეტეს 45 პროცენტისა. ამდენად, არჩევნების ჩატარების იურიდიული საფუძველი არ არსებობდა; არჩევნები არ იყო სამართლიანი, თავისუფალი და დემოკრატიული, მისი შედეგები არ ასახავს საქართველოს მოსახლეობის რეალურ განწყობილებას...

"საარჩევნო უბნებსა და ქუჩებში ამომრჩეველებთან გასაუბრებისას ჩვენთვის ნათელი გახდა", - ნათქვამია "ჰელსინკის ჯგუფის" საერთაშორისო დამკვირვებელთა დასკვნაში, რომ "შრავალნი საკუთარი აზრის გამოთქმას ვერ ბედავდნენ... პოლიცია ყველა გამოკითხვას ესწრებოდა... 28 ოქტომბერს პოლიციამ 54 პირი დააპატიმრა ერთ-ერთ ბაღში პოლიტიკური მიტინგის მოწყობისთვის. მათ შორის პროფესორი თენგიზ კიკაჩიშვილი, - თბოზიციური "მრავალი მაგიდის" ვიცე-სპიკერი..."
ფაქტი, რომ ეგ ზომ პოლიტიზებული მოსახლეობის ნახევარზე მეტმა ბოიკოტი გამოუცხადა არჩევნებს, ნათლად მეტყველებს მის უნდობლობაზე არსებული რეჟიმის მიმართ. უდაოდ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა პოლიტიკური ბლოკის "მრავალი მაგიდა - თავისუფალი საქართველოს" ვიცე-სპიკერის თენგიზ კიკაჩიშვილის მოწოდებამ არჩევნების ბოიკოტირებისა, რასაც შეუერთდა 18 პოლიტიკური პარტია, კავშირი და ასოციაცია.
მაგრამ, სრული ერთობა თბოზიციურ ძაღისხმევაში არ იყო...

“კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოების” თავმჯდომარემ, პოეტმა მუხრან მაჭავარიანმა გამოაქვეყნა პრესაში შემდეგი განცხადება: “მე იმთავითვე წინააღმდეგი ვიყავი უკანონო ხელისუფლების მიერ დანიშნულ საპარლამენტო არჩევნებში “კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოების” მონაწილეობისა... ჩემი ეს პოზიცია არ გაიზარა საზოგადოების წევრთა უმრავლესობამ და გადაწყვიტა არჩევნებში მონაწილეობის მიღება. ამის გამო მე ვიხსნი თავიდან “კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოების” თავმჯდომარის მოვალეობას”.

ამავე დროს, “იბერია-სპექტრის” მთავარი რედაქტორის, ირაკლი გოცირიძის ინიციატივით შეიქმნა საარჩევნო ბლოკი “XXI საუკუნე”: “კონსტანტინე გამსახურდიას საზოგადოება” - კოალიცია “ერთიანი საქართველო“, რომელმაც მიიღო არჩევნებში მონაწილეობა. თავის გადაწყვეტილებას “XXI საუკუნე” ასაბუთებდა არჩევნების მოგების იმედით თუ არა, მომავალ პარლამენტში ჭეშმარიტად ეროვნული ძალების გაძლიერების პერსპექტივით მანც. აზრი გაიყო, რამაც მწვავე პოლემიკა და ეროვნული ძალების გაყოფაც გამოიწვია. ჩვენ იმთავითვე ყოველგვარ საფუძველს მოკლებულად მივიჩნიეთ ყველა ამგვარი მოსაზრება. დრომ და თავად არჩევნებმაც ცხადჰყო, რომ ეს იყო პოლიტიკური უტოპია. და არა იმიტომ, რომ ვარწმუნეთ საარჩევნო კომისიის ინფორმაცია ამის თაობაზე, თითქოს “XXI საუკუნემ” მხოლოდ 4,1% პროცენტი, ანუ 88,405 ხმა მიიღო. ეჭვს გარეშეა, რომ ირაკლი გოცირიძის მიერ შექმნილია საარჩევნო ბლოკმა ამომრჩეველთა შეუდარებლად მეტი ხმები მიიღო. მაგრამ, ხომ ეჭვს გარეშეა და (მდიდარი პრაქტიკითაც დადასტურებულია) ისიც, რომ “ლენინურ სიმართლეზე” დაზრდილნი “პოლიტიკურ გარეწრებს” მწვანე შუქს არასოდეს უნთებენ...

ის პრინციპები და მოსაზრებები, რასაც ვერდნობოდა არჩევნების ბოიკოტირების მომხრე ეროვნული პარტიები, მტკიცედ და მკაფიოდაა ჩამოყალიბებული ანა ჭავჭავაძის წერილში “რატომ არ ვცნობთ ხუნტის არჩევნებს“, რაც გამოქვეყნდა გაზეთ “თავისუფალ საქართველოში“:

“...პირველი და ნებისმიერი პოლიტიკური ძალისთვის გასათვალისწინებელი პირობაა ის ფაქტი, რომ დარღვეულია საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა; საქართველოს იურიდიქცია არ ვრცელდება ქვეყნის ტერიტორიის მნიშვნელოვან ნაწილზე. ამდენად, არჩევნების ჩატარება დარჩენილ ტერიტორიაზე ნიშნავს ფაქტობრივი ვითარების იურიდიულ გაფორმებას. ამ

შემთხვევაში სოხუმსა და ცხინვალში არსებული რუსეთის მართლმადიდებელი რეჟიმის მიერ კონტროლირებად ტერიტორიებზე განხორციელებული ნებისმიერი პლემბსციტი იძენს იურიდიულ ძალას, ვინაიდან ორივე მხარე (ერთ შემთხვევაში ქართულ-ოსური მეორეში, - ქართულ-აფხაზური) უტყვევია შეთანხმებით უფიქსირებლად მათი იურისდიქციის გავრცელების არეალს. შესაძლოა, მომავალში ეს გარემოება სეპარატისტული რეჟიმის მმართველთათვის საერთაშორისო დონეზე მყარ იურიდიულ არგუმენტად იქცეს.

მეორე პირობაა ფაქტობრივი ხელისუფლების არალეგიტიმურობა, ანუ მისი უკანონობა. ოკონდაც, ჩვენ ზუსტად და კონკრეტულად უნდა განვსაზღვროთ ამ უკანონობის მახასიათებლები.

ეს ხელისუფლება უკანონოა, ვინაიდან:

ფაქტობრივად კანონიერი ხელისუფლების შეარადებული გზით განდევნის შედეგად:

ფაქტობრივად უკანონო "სამხედრო საბჭოსა" და "სახელმწიფო საბჭოსა";

1992 წ. არჩევნები დაინიშნა და ჩატარდა უკანონო ორგანოს, - "სახელმწიფო საბჭოს" მიერ მიღებული არადემოკრატიული კანონის საფუძველზე. საგანგებო სამხედრო მდგომარეობის დროს, ხალხის ნების დათრგუნვისა და ტერორის პირობებში. არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საერთაშორისო დამკვირვებლების მიერ დაფიქსირებულ იქნა თავად ამ საარჩევნო კანონის უხეში დარღვევების, ფალსიფიკაციის, მოსახლეობაზე ზეწოლის მრავალრიცხოვანი ფაქტები;

არჩევნები არ ჩატარებულა ქვეყნის ტერიტორიის მნიშვნელოვან ნაწილზე; მას ბოიკოტი გამოუცხადა მოსახლეობის უმრავლესობამ. მაგრამ ეს დებულებები ცხადყოფს არსებული ხელისუფლების უკანონობის მხოლოდ ერთ, ასე ვთქვათ, მის ქვეყნიშიდა ასპექტს. მეორეა ის, რომ არსებული ხელისუფლება დამკვიდრდა უცხო ქვეყნის, რუსეთის სამხედრო ძალის დახმარებით, მისი მხარდაჭერით მართავდა და მართავს ქვეყანას. ფაქტობრივად, არსებული მმართველობა წარმოადგენს რუსეთის სამხედრო აგრესიის შედეგად დამკვიდრებულ მართლმადიდებელ საოკუპაციო რეჟიმს და მის მიერ დანიშნულ არჩევნებში მონაწილეობა, მის და მისი პოლიტიკოსების მართლმადიდებლურად ხდის ნებისმიერ პოლიტიკურ ძალას"
("თავისუფალი საქართველო" 14 04 1995)

არ შეიძლება ორივე სიტყვა არ ითქვას იმაზე, თუ რა ვითარება სუფევდა საქართველოში წინასაარჩევნო კამპანიის დროს. 1995 წლის გაზაფხულიდან ქართული პრესის ფურცლებზე სისტემატურად

102562

ქვეყნდებოდა საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვის ბიულეტენები, რომელიც ედ. შევარდნაძის რეიტინგის აშკარა დაცემასზე მიუთითებდა. როგორც ქართველი, ისე უცხოელი პოლიტოლოგები აღნიშნავდნენ, რომ ედ. შევარდნაძეს გაუჭირდება პარტიის მთვება, და რომ მას სერიოზული კონკურენცია ელის ჯუშუბერ პატიაშვილის მხრიდან.

ქართული ემიგრაციისთვის კარგად უნდა იყოს ცნობილი საქართველოს ლენინური კომკავშირისა, ხოლო შემდგომ კომპარტიის ცკ-ს კიდევ ერთი ყოფილი პირველი მდივნის, 9 აპრილის ტრაგედიის შემსრულებლის, ჯუშუბერ პატიაშვილის სახელი. პოლიტიკურ სარბიელზე მისი კვლავ ამოტივტივება, ცოტა არ იყოს, სახამუშო იყო საქმეში ჩაუხედავთათვის, მაგრამ ის ფაქტი, რომ პატიაშვილსაც კი უფრო მეტი შანსები ჰქონდა ქვეყნის პირველი საგარეოთხოვნი გამართულ ბრძოლაში ვიდრე შევარდნაძეს, - მრავლისმთქმელია. არავისთვის იყო საიდუმლო, რომ პატიაშვილს ფარულად უჭერდნენ მხარს კგბ-ს შეფი ივორ გიორგაძეცა და შავი სამყაროს ლიდერიც, - "კანონიერი ქურდი" ჯაბა იოსელიანი. აშკარა იყო ისიც, რომ ურთიერთობა ამ უკანასკნელსა და ედ. შევარდნაძეს შორის დღითიდღე იძაბებოდა.

საქართველოს კრიმინალური რეგულაციის ერთ-ერთი ბელადი, სსრკ-ს მაშტაბით ცნობილი მძარცველი ჯაბა იოსელიანი, - საგანგებოდ ამ "ოპერაციისთვის" რომ ციხიდან გამოიყვანეს და რომელმაც კგბ-ს მიერ სივუა-კიტოვანის განკარგულებაში გადაცემული იარაღით აღჭურვა ასევე ციხეებიდან გამოშვებული ექვსი ათასი კაცისმკვლეელი, თავის "შედრიონთან" რომ გააერთიანა და ისე მიახმარა რეგულაციურად განწყობილ წითელ "ელიტას" საქართველოს თავისუფლების მოსაგუდად;

"რამკიანი" ქურდი, ვისი მოწვევაც ასე უშანკო გულუბრყვილობით მიიღო გორბაჩევის დიპლომატიური სამსახურის ყოფილმა მეთაურმა, "პენსიონერმა" ედუარდ შევარდნაძემ;

"დანაშაულებრიობასთან ბრძოლის სახელმწიფო საბჭოს" კრიმინალი თავგაცა, ვისმა ბანდებმაც აიკლეს და ააოხრეს ლაშის მთელი საქართველო;

დეპუტატი, რომელიც პარლამენტის ტრიბუნიდან აცხადებდა, "დემოკრატია ლობობა არ გვეონთ, თბოზიცის ადგილი ციხეშია და არა პარლამენტში";

ედ. შევარდნაძის ერთგული თანამოაზრე და მეგობარი (რასაც ედ. შევარდნაძე საქვეყნოდ იკვეხნიდა შინ თუ გარეთ) ჯაბა იოსელიანი ახლა უკვე "არადემოკრატიულს და პოლიციურს" უწოდებს

შეგარდნადის რეჟიმს და იმასაც კი ბედავს, - "როგორც ჩამოვიყვანე, ისევე გავაგდებო..."

...კრიმინალურ-პოლიტიკურ ვნებათა დელევა იოლად შესამჩნევ კულმინაციას უახლოვდებოდა. ჰაერში დენთის სუნს დატრიალიდა და იფეთქა კიდევ. ოფიციალური ინფორმაციის თანახმად, "სახელმწ. მეთაურის წინააღმდეგ განხორციელდა ტერორისტული აქტი", მეთაურის თანშეღები პირი მსუბუქად დაიჭრა, ხოლო თვით მეთაურს სახის კანი დაუზიანდა, რის გამოც უდვარდ ამბროსოვოს მამსურს ამარა მოუხდა მსოფლიოს ტელეეკრანებზე გამოჩენა...

მაგანი აფეთქების ეჭო დასავლეთში არცთუ შესამჩნევი იყო, მაგრამ საქართველოში იგი სწორედ რომ მოწოდებლად ვახშაურდა; ტერაქტის განხორციელება ბრალად დაედო კვ შუფს გიორგაძეს, შინაგან საქმეთა მინისტრსა და ჯაბა იოსელიანს თავის "შედრებითურთ". შეგარდნადის აწ უკვე ძლევაძობილმა პოლიციამ არ დააყოვნა, - ის შედრიონელები, რომელნიც გადაურჩნენ ბოლო წლინახვერის მანძილზე ზოგი - მანქანაში აფეთქებას, ზოგი ქუჩაში წიწილივით დაკველას; ზოგიც, - გაურკვეველ ვითარებაში "გაუჩინაურებას", ელვის სისწრაფით იქნენ დაპატიმრებულნი. თურმე ეს შესაძლებელი ყოფილა...

დატრიალდა ანათემას გადაცემის დახვეწილი საბჭოურ - ჩეკისტური მექანიზმი, - ტელევიზია, პრესა, ელიტის სალონები, თავად კათალიკოს-პატრიარქიც, რომელნიც ჯერ კიდევ გუშინ ნაირ ჩინ-მედლებსა და ქათინაურებს არ იშურებდნენ "სამშობლოს გადამრჩენი" ვარეწრებისთვის, ერთად დაესივნენ მათ, ვინც თავადვე შეაიარაღეს, ნარკოტიკით გაჭყიბეს და ძმათაკვლის მორევში ჩაუშვეს. - აი, ვინ დაღუპა და დააქცია ჩვენი საყვარელი სამშობლოვო, აი, სად უნდა გვეძია ბოროტების თესლიო!...

... ყოველი თავ-თავის ადგილზე დალაგდა: კვ გიორგაძემ დედა-მოსკოვს შეაფარა თავი, ქურდი ჯაბა მონატრებულ ციხის პარაშასა და თენგიზ კიტოვანს მიუჯდა გვერდით, "პირველი" პირველ ადგილზე დარჩა...

დაიწყო "სტაბილიზაციისა და დემოკრატიზაციის პროცესი" ... და ბოლოს, ორიოდ სიტყვა ახლადარჩეულ პარლამენტზე. მართლაც რომ ორი სიტყვა, რამეთუ ვერაფერს ვიტყვით ახალს მათზე. (და ასეთები ღამის ოთხმოცი პროცენტია) ვინც ზეწამოჭრილი ვალობდა "ინტერნაციონალსა" თუ სსრკ პიძნს ბრეჟნევის, ჩერჩეკოს, ანდროპოვის პარლამენტებში; ვინც ტყვია თუ მომაკვდინებელი ყალბი ბრალდება არ დაიშურა

საქართველოს ნორჩი თავისუფლების მოსახპობად; ვინც ვზა
დაულოცა საქართველოს ნეიშპერიაში...
რას იმღერებენ ისინი და რას დალოცავენ ზეალ, ჩვენი ქვეყნის
ყოფნა-არყოფნის უაპს?

საქართველოს რესპუბლიკის დეკნელი უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიმართვა ქართველი ერისადმი

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი უფლებამოსილია განაცხადოს, რომ ერთგული რჩება 1991 წლის 31 მარტის საყოველთაო სახალხო რეფერენდუმზე საქართველოს მოსახლეობის მიერ გამოხატული ნებისა და რეფერენდუმის საფუძველზე იმავე წლის 9 აპრილს უზენაესი საბჭოს მიერ მიღებული დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტის; აგრეთვე უზენაესი საბჭოს 1992 წლის მარტის სესიის დადგენილებისა, რომლის თანახმადაც, პუტჩის შედეგად ხელისუფლებაში მოსული რეჟიმის მემკვიდრე ფაქტობრივი პარლამენტის მიერ მიღებული აქტები ბათილად არის ცნობილი.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს მიაჩნია, რომ ფაქტობრივი ხელისუფლების მიერ დანიშნული 1995 წლის 5 ნოემბრის არჩევნები არის უკანონო და უცხადებს მას ბოიკოტს. საქართველოს უზენაესი საბჭოს იურიდიული სტატუსის განმსაზღვრელ დოკუმენტზე დაყრდნობით და იმის გათვალისწინებით, რომ პუტჩის შემდეგ მას არანაირ კამიტულანტურ საბუთზე ხელი არ მოუწერია, არ შეუწერებია თავისი უფლებამოსილება, უზენაესი საბჭო რჩება ერთადერთ კანონიერ, იურიდიულად ძალმოსილ ხელისუფლებად; ქვეყნისა და ეროვნული მოძრაობის პოლიტიკური კურსის განმსაზღვრელად და შემფასებლად სახელმწიფოს სათავეში საქართველოს ინტერესების დამცველი ხელისუფლების მოსვლაშდე.

საქართველოს რესპუბლიკის
დეკნელი უზენაესი საბჭოს
პრეზიდიუმი

ვანცხადება
1995 წლის ნოემბრის არჩევნების შესახებ

ჩვენს მიერ არაერთგზის იქნა ვანცხადებული, რომ უცხოეთში მცხოვრები ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის დიდი ნაწილი არ სცნობს კანონიერად ხელისუფლებას, რომელიც 1992 წლის იანვრის სახელმწიფო გადატრიალების შედეგად მოვიდა ქვეყნის სათავეში. ჩვენ ისიც მრავალგზის აღვნიშნეთ, რომ საქართველოს დღევანდელი ადმინისტრაცია ძალდატანებით ახორციელებს სახელმწიფოსთვის დამოუკიდებელ პოლიტიკას, რის შედეგად საქართველომ ფაქტობრივად დაკარგა დამოუკიდებლობა, მოხდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის რღვევა, ქვეყანაში მწვავე პოლიტიკური და ეკონომიკური კრიზისი შეიქმნა. ჩვეულებრივ, საპრეზიდენტო და საპარლამენტო არჩევნები ნებისმიერი ცივილიზებული ქვეყნის დემოკრატიული განვითარების აუცილებელი პირობაა. მაგრამ, არ შეიძლება არჩევნები მივიწიოთ კანონიერად, როცა მასში არ მონაწილეობს მოსახლეობის თითქმის ნახევარი, როცა იგი ვერ ტარდება ქვეყნის ყველა რეგიონში უკლებლივ, როცა მას ბოიკოტს უცხადებს პოლიტიკურ პარტიათა დიდი ნაწილი, როცა იგი ტარდება ადამიანის უფლებათა უხეში დარღვევის ფონზე, პოლიტიკური რეპრესიებისა და თბოციური აზრის სრული უგულებელყოფის ატმოსფეროში. ამგვარი არჩევნები, ჩვენს ღრმა რწმენით, ქვეყანას სიკეთეს ვერ მოუტანს. მასში მონაწილეობა კი სხვა არაფერია, თუ არა საქართველოში არსებული დიქტატორული, ანტიდემოკრატიული, ანტიდემოკრატიული რეჟიმის განანგრძობის ხელშეწყობა. გამოვთქვამთ ჩვენს სოლიდარობას იმ პარტიათა, საზოგადოებათა და ორგანიზაციათა მიმართ, რომლებიც ბოიკოტს უცხადებენ 5 ნოემბრის საპრეზიდენტო და საპარლამენტო არჩევნებს და მტკიცედ განაგრძობენ უშეღავათო ბრძოლას საქართველოში კანონიერებისა და დამოუკიდებლობის აღსადგენად.

საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრი
დებუტატი მედია თუშმალიშვილი
ასოციაცია "საფრანგეთი-საქართველოს" სახელით,
ოთარ ზურაბიშვილი

5 10 მწ, პარიზი

როგორც ხედავთ, არჩევნებში მონაწილეობის მიღება-არმიღების საკითხი საკმაოდ მწვავედ დაისვა ემიგრაციაშიც. მოგეხსენებათ ამ საკითხთან მიმართებით პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას ყოფილი წარმომადგენლის (ფინეთში), ბატონი რენო სირაძის აზრით: "ყველა ადამიანი თავისუფალია იმოქმედოს ისე, როგორც მას სინდისი კარნახობს. მაგრამ, ცხადია ისიც, რომ ეროვნული მოძრაობის წარმომადგენელთა მონაწილეობა ამ "არჩევნებში" არაფერ სიკეთეს მოუტანდა თვით ეროვნულ მოძრაობას, მის ერთიანობასა და სიმტკიცეს. ასეც მოხდა, ოპერდემოკრატი შევარდნაძის წისქვილს დაესხა წყალი..."

რენო სირაძე ფინეთში ცხოვრობს ოჯახთან ერთად 1980 წლიდან. ეს მოხდა მას შემდეგ, რაც ზვიად გამსახურდიასთან და მერაბ კოსტავასთან დაახლოვებული დისიდენტის საქმიანობა კგბ-ს ყურადღების არეში მოექცა. "...გაზაფხულის ერთ მშვენიერ დღიას, ხუთ საათზე კარზე მომიკაკუნეს. სუკის ორი აგენტიდან ერთი შევიცანი, - ზაურ გაჩეჩილაძე, რომელიც თბილისის სამხატვრო აკადემიას კურირებდა უშიშროებაში (მე იმზანად აკადემიის არქიტექტურის ფაკულტეტის სტუდენტი ვიყავი). ჯერ ბინა განზრიაკეს საგულდაგულოდ, ანტისამჭიოთა ლიტერატურას ეძებდნენ. ჩემდა ბედად, ვერ მიაგნეს ზვიადის მიერ მოცემულ სოლენენციანის წიგნს. წამიყვანეს. "იქ" დაკითხვებს უძღვებოდა პოლიკონიკი ზარდაღიშვილი, შემდგომში საქართველოს სუკის ხელმძღვანელი; მაიორი თბილაძე, ჯონი შანიძე, ასპინძე...

იმ დაკითხვების შესახებ ცნობებს ამ ახლახანს წავაწყდი "ამნისტი ინტერნეიშნლის" 1977 წლის მასალებში. რასაკვირველია, ინფორმაციას მათ ზვიად გამსახურდია აწვდიდა, რომელიც მუდამ იქ იყო, სადაც ადამიანის უფლებები ირღვეოდა..."

აფხაზეთი

(ისტორიული ცნობა საგანგებოდ "გუშავისთვის")

საქართველო უძველესი და უდიდესი სახელმწიფოთა კავკასიაში. დასავლეთით მას ესაზღვრება შავი ზღვა, ხოლო ჩრდილოეთით - კავკასიონის მთები. გეოგრაფიულად ქვეყანა ორ ნაწილად არის გაყოფილი ლიხის ქედით. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ტერიტორია უხსოვარი დროიდან ერთი ისტორიული ხალხით, - ქართველებით იყო დასახლებული, საუკუნეების მანძილზე იგი ორ ცალკეულ

პოლიტიკურ ერთეულად ვითარდებოდა: კოლხეთი (დასავლეთით ნაწილი) და იბერია (აღმოსავლეთით). მეფე ფარნაოზმა (ძველი წელთაღრიცხვის მეოთხე-მესამე საუკუნე მიჯნაზე) გააერთიანა ქვეყანა ერთ სახელმწიფოდ ისტორიულად ჩამოყალიბებული პროვინციების საფუძველზე დაყოფილი ადმინისტრაციულ ერთეულებად. ამგვარად, დაახლოებით ოცდაათი საუკუნის წინ საქართველოს სახელმწიფო იყო: აფხაზეთი, სვანეთი, ეგრისი (ლაზიკა = სამეგრელო), ქართლი, კახეთი, გურია, იბერეთი, რაჭა, აჭარა, მესხეთ-ჯავახეთი. მეშვიდე საუკუნის 40-იან წლებში საქართველოს აღმოსავლეთი ნაწილი არაბებმა დაიპყრეს. დასავლეთი საქართველო, სადაც არაბებმა ფეხის მოკიდება ვერ შეხდეს, იწყებს ბრძოლას საქართველოს განთავისუფლებისა და კვლავ გაერთიანებისთვის. მრისხანე აგრესორის წინააღმდეგ ამ ბრძოლას მეთავეობდა აფხაზეთის პროვინცია, (მან დასავლეთი საქართველო გააერთიანა (ცენტრით ქუთაისში), ბრძოლა საბოლოოდ ქართული სახელმწიფოებრივი პოლიტიკის სრული გამარჯვებით დასრულდა. ამ პერიოდიდან, ე.ა. მერვე საუკუნიდან, ისტორიოგრაფიაში მკვიდრდება ტერმინი "აფხაზეთი", - როგორც მთელი დასავლეთ საქართველოს აღმნიშვნელი გეოგრაფიული სახელწოდება. მოგვიანებით (X-XI საუკუნეებში), როცა მთელი საქართველოს სამეფო-სამთავროები კვლავ ერთ მთლიან სახელმწიფოდ ერთიანდება, მის ოფიციალურ სახელწოდებაში მოიხსენიება აფხაზეთი, ე.ა. დასავლეთ საქართველო. თვით მეთორმეტე მუცამეტე საუკუნეებში, როდესაც საქართველო მოიცავდა მთელს კავკასიას, აგრეთვე მისაზღვრე ანატოლიისა და ირანის სანაპიროებს, ისტორიულ წყაროებში - როგორც ქართულ, ისე უცხოურში (განსაკუთრებით კი - მუსლიმურში) "აფხაზეთი" იხმარებოდა როგორც სინონიმი მთლიანად საქართველოს მიმართ ანალოგიურად მეორე სახელწოდებისა - "საქართველო"; (რაც წარმოსდგება სახელმწიფოს ერთ-ერთი პროვინციის, "ქართლის" სახელისგან. ამ პროვინციაში მდებარე ქალაქი თბილისი საქართველოს დედაქალაქია მეხუთე საუკუნიდან დღემდე). როგორც "აფხაზეთი" ისე "ქართლი" პოლიტიკური მცნებებია. აქ შეუძლებელია სხვადასხვა ეროვნებაზე, როგორც ეთნოკულტურულ მცნებაზე მსჯელობა. აფხაზი ისეთივე ქართველია, როგორც სვანი, ქართლელი, მეგრელი, კახელი, მესხი, აჭარელი, გურული თუ სხვა. ანტიკური ხანის ყველა წყაროში (ჰელანიკე მიტილენელი, - ძვ. წ. V ს., პლატონი აბიდოსელი - ძვ. წ. IV ს., სტრაბონი - ახ.

წ. I ს. და სხვ.) აფხაზებს ეწოდება მხოლოდ “მოსხი”, (ე.ი. მესხი). ხოლო რაც შეეხება ტერმინებს “აბასხი”, “აფხაზი”, ეს დიალექტიკური სახესწავლობაა იმავე ძველი სახელწოდებისა “მოსხი” ანუ მესხი. ეს ქართული ტომი (მესხები) უძველესი ხანაში ფართოდ იყო განსახლებული ქვეყნის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში, შიდა ქართლში (მცხ-ეთი, სა-მცხე), აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში - ფშავ-ხევსურეთში. აღსანიშნავია, რომ კავკასიელი მთიელები - ავარიელები ფშავ-ხევსურებს “მოსოხის”, ანუ “მოსოქის” (მესხის) სახელით იცნობენ დღესაც. პროვინცია “აფხაზეთი” მოიცავდა ტერიტორიას მდ. კელასურიდან (სოხუმის მხლოდღად) და ნიკოფსიის ჩათვლით. თვით ნიკოფსიის (რომელიც მდებარეობდა შავი ზღვისპირა პორტი ტუაფსეს ჩრდილო-აღმოსავლეთით 47 კილომეტრზე) ძველი სახელწოდება “ლაზიკა” წარმოსდგება ქართველთა ერთ-ერთი სატომო სახელიდან “ლაზები”. სწორედ ასე იხსენიებს მათ რომაელი ისტორიკოსი არიანე (ახ.წ. მეორე II ს.) თავის “პერიპლუსში”. ხოლო მეხუთე საუკუნის ანონიმი გეოგრაფის პერიპლუსში მას “ძველი ლაზიკა” (“Palatia Lazike”) ეწოდება. სახელი “ნიკოფსია” ხმარებაში შემოსულა მეხუთე საუკუნიდან. ძველი წელთაღრიცხვის მეექვსე საუკუნიდან მოყოლებული ვიდრე ძვ. წელთაღრიცხვის პირველ საუკუნემდე, ბერძენი ავტორები ამ ტერიტორიაზე მხოლოდ ქართველ ტომთა არსებობას ადასტურებენ (ჰეკატე მილეტელი, ჰელანიკე მიტიდენელი, სკილაქს კარიანდელი და სხვ.)

თანამედროვე ადმინისტრაციული დანაწილებით აფხაზეთი შეიცავდა სოხუმისა და გაგრის რაიონებს მთლიანად, გულრიფშის რაიონის ნაწილს, ადღერის რაიონს, სოჭისა და ტუაფსეს რაიონებს. პოლიტიკური ცენტრი იყო ცხუმი (სოხუმი - თურქიზებული ფორმაა), ხოლო საეკლესიო ცენტრი - ბიჭვინთა.

რომაელი მეცნიერის კლავდიუს პტოლემაიოსის (მეორე საუკუნე) ცნობით, აფხაზეთში ცხოვრობდნენ სეან-კოლხები. ადრეული შუა საუკუნეების სომეხი ისტორიკოსი ფავსტოს ბიზანტიელი მათ “ვეერ-სვანს” (მეგრელ-სვანს) უწოდებს. აფხაზეთის მხარის ყველა გეოგრაფიული სახელწოდებაც ქართულ ენობრივ სამყაროს განეკუთვნება. მთელს ამ ტერიტორიაზე ვერ იპოვნით ვერც ერთ გეოგრაფიულ სახელწოდებას, რომელიც აიხსნებოდეს ადიღურ - ჩერქეზული (ჩრდილოკავკასიური) ჯგუფის ენით.

შუასაუკუნეების საქართველოს ეს პროვინცია განვითარებული, ეკონომიკურად დაწინაურებული ფეოდალური მხარე იყო მძლავრი

ქრისტიანული კულტურით. ამას მოწმობს ადგილობრივი და უცხო წყაროები, მატერიალური ძეგლები: სასახლეები ციხეები, ტაძრები, მონასტრები, ხიდები ქართული წარწერებით.* 325 წლის ნიკეის პირველი მსოფლიო საეკლესიო კრების მონაწილეთა მოხსენიებულია ბიჭვინთის ეპისკოპოსიც.

XV საუკუნის იტალიურ რუკებზე (ბენინკაზი - 1480, ფერდუჩი - 1497) ნავსადგური მდ. კელასურის შესართავთან (სოხუშთან) მოიხსენიება სახელწოდებით "პორტო მენგროლო" (ე.ი. მეგრეთა = ქართველთა). თურქი მეცნიერი ველია ჩელები, რომელმაც მოიარა 1641 წელს შავი ზღვისპირეთი, აღნიშნავდა ხა ზგასმით, - აფხაზეთის მოსახლეობის დედაენა ქართულია; იგივეს ადასტურებენ მისიონერები: ლუი გრანჟე (1614), არქანჯელო ლამბერტი (1633-1649), შარდენი (1672), პატრი იოანე...

1639-1640 წ.წ. მოქვისა და დრანდის თემები მოიარეს რუსის ელჩებმა ფეოდოტ ელჩინმა და პავლე ზახარევიმა, რომელთაც რუსთელმწიფის სახელზე შედგენილ პატაკში აღნიშნეს, რომ შავი ზღვის ამ სანაპიროებზე სახლობენ ქართველები; იგივეს ადასტურებს იერუსალიმის პატრიარქი დოსითეოსი (იმოვ ზაურა 1658 და 1661 წლებში); ძველი ქართული ისტორიოგრაფიის ძეგლებიც იგივეს მოწმობს (XVII საუკუნის ცნობილი ქართველი ისტორიკოსი და გეოგრაფი ვახუშტი ბაგრატიონი /მატიანიშვილი/).

ეთნიკური ცვლილებები დასავლეთ საქართველოს ამ მხარეში მოხდა XVII საუკუნეში. 1657-1700 წლებში ჩრდილოკავკასიელი მთიელები აფსუები, - ადიგელები მონათესავე ტომები გადმოსახლდნენ აფხაზეთში თავიანთი პრიმიტიული ყოფითა და წარმართული რელიგიით. ყველა უცხო ავტორის ცნობით, ეს ჩრდილოკავკასიელი ტომები (აფსუები) აბორიგენები არ იყვნენ. საქართველოს ბარში გვიან ჩამოსახლებულებს, მათ ვერ შეუთვისებიათ ქრისტიანობა, ისევე, როგორც ფეოდალური მეურნეობა და ფეოდალური სოციალური წყობა. ჩრდილოკავკასიელ ტომთა ჩამოსახლება საქართველოს სხვა მხარეშიც, - კახეთშიც მოხდა. ესენი იყვნენ ქისტები, ჩაჩურ-ინგუშური ენების ქისტურ დიალექტზე მოლაპარაკე ხალხები. მათი გადმოსახლებაც, აფსუების მსგავსად, XVII საუკუნიდან დაიწყო და XIX საუკუნის 60-იან წლებამდე გავრძელდა. თავიანთი კომპაქტური დასახლების ადგილებში - პანკისის ხეობის სოფლებში მათ შენარჩუნებული აქვთ ერთგნული ნიშნები, ენა, სარწმუნოება (ისლამი). მშობლიურ ენასთან ერთად ფლობენ ქართულს, განათლებას ქართულ ენაზე იღებენ და პრეტენზიებს არ აცხადებენ პოლიტიკურ ავტონომიაზე.

ჩრდილოკავკასიელ მთიელთა საქართველოში ჩამოსახლებას თავისი მიზეზები აქვს. პირველ ყოვლისა ეს იყო დამპყრობიელთა გაუთავებელი შემოსევების შედეგად განვითარებული ბარის დასუსტება, აბორიგენი (ქართველი) მოსახლეობის რიცხოვნობის შეცდარება, ოსმალეთის იმპერიის აქტიური რელიგიური პოლიტიკა ჩრდილოკავკასიელ მთიელ ხალხთა მიმართ.

აფხაზეთში ჩამოსახლებული ელემენტები - აფსუები ადვილად შეერინენ დაწინაურებულ დამხვედურ მოსახლეობას, თუმც კი შეინარჩუნეს მშობლიური ენა, მაგრამ დამწერლობის შექმნა ვერ შესძლეს, ვინაიდან ცხოვრობდნენ საქართველოში, ქართულ გარემოში, სადაც სახელმწიფო ენაც და დამწერლობაც მრავალსაუკუნოვან კულტურასა და მდიდარ ტრადიციებს ეყრდნობოდა, რისდამაც ახალნაშობი დამწერლობით დაპირისპირება თუ გაპაექრება ძნელი საქმე იყო*.

ამ პერიოდთან მოყოლებული, აფხაზეთში ფეხს იკიდებს წარმართობა, ზედიზედ უქმდება საეპისკოპოსოები, სუსტდება მრავალსაუკუნოვანი ქრისტიანობა და ვრცელდება მაჰმადიანობა აფსუებს შორის. (ე.წ. დღევანდელი აფხაზეთი თავიანთ თავს "აფსუებს" ეძახიან. "აფხაზეთი" მათ ქართველებმა დაარქვეს, გააფიქვეს რა ისინი ამ მხარის ძირძველ მოსახლეობასთან).

რუსეთის იმპერიის მიერ საქართველოს პირველი ოკუპაცია-ანექსიის შემდეგ, (1801 წ.) იმპერია შეუდგა კოლონიალიზატორი დევიზის "დაყავი და იბატონე"-ს პოლიტიკის გატარებას, რასაც მთელ საქართველოში აჯანყებებით უბასზხეს. ერთ-ერთი ასეთი იყო აფხაზეთის 1838 წლის აჯანყება, რომელიც სასტიკად ჩაახშვეს რუსებმა. მაჰმადიან აფსუათა (აფხაზთა) დიდი ნაწილი (მუჰაჯირები) თურქეთში გადასახლდა.

ისტორიულად, თანაცხოვრების მთელ პერიოდში არ დაფიქსირებულა არც ერთი კონფლიქტი ქართველ და აფსუა (აფხაზ) მოსახლეობას შორის. რუსებმა სცადეს სეპარატისტული განწყობილებების გაღვივება მეგრელებსა და სვანებში (რუსი მოხელეების მზაკერული ვითომც-და ზრუნვა მათი "შელახული ეროვნული ინტერესების" დაცვის მიზნით), მაგრამ აქ ეს ვერ მოხერხდა, რადგანაც ეთნიკური ქართული ნიადაგი დახვდათ. მაშინ იმპერიამ სცადა იგივე პოლიტიკის გატარება აფხაზეთში, სადაც არაქართული მოსახლეობის იმედი ჰქონდათ. აქაც დიდ წინააღმდეგობას წააწყდა. საგულისხმოა აფხაზეთის მთავარის, ალექსანდრე შარვაშიძის პროტესტი რუსეთის მმართველი წრეებისადმი: "მე აფხაზი კი არა, ქართველი თავადი ვარ!"

თუმცა, მეფის რუსეთის სახეცვლილი, - ბოლშევიკური იმპერიის
მესვეურებმა თავის ძლიერი ფრთის, ქართველი ბოლშევიკების
მეშვეობით წარმატებით განახორციელეს ჩანაფიქრი...

რუსეთის იმპერიის მიერ საქართველოს მეორე ანექსია-ოკუპაციის
(1921) შედეგად, აღმოსავლეთ საქართველოში მე-11 წითელი
არმიისა, ხოლო დასავლეთ საქართველოში მე-9 წითელი არმიის
ნაწილების მეშვეობით საბჭოთა ხელისუფლება დამყარდა.
სტალინმა, ეროვნებით ქართველმა და ამდენად, - საქართველოს
ისტორიის კარგმა მცოდნემ, შესანიშნავად იცოდა, რომ ქართველები
არაფრთ შიშვლებოდნენ სამუდამო მონობას, იმთავითვე თადარიგი
დაიჭირა და დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის საწინააღმდეგო
მძლავრი დამაბრკოლებელი მექანიზმები ჩასდო საქართველოს
სახელმწიფოებრივი მოწყობის სტრუქტურებში ავტონომიების სახით
(რაც, ამავე დროს, საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრები
არაქართველი ბოლშევიკების საკომპენსაციო ჯილდოდაც
აღიქმებოდა). ასე გაჩნდა საქართველოს მიწებზე "აფხაზეთის
ავტონომიური სსრ" (საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა),
"აჭარის ასსრ" (რომლის მოსახლეობაც მთლიანად ქართულია. აქ
კიდევ უფრო ვერაგულ ჩანაფიქრთან გვაქვს საქმე, ვინაიდან
ქართველთა დაყოფა ამ შემთხვევაში რელიგიური მრწამსის
მიხედვით მოხდა)** და "სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქად"
(სათ), რომლის დედაქალაქად გამოცხადებულ ქ. ცხინვალში
მხოლოდ ოთხი ეროვნებით ოსი ადამიანი (და არა ოჯახი)
ცხოვრობდა...

ბოლშევიკებმა კიდევ უფრო მეტი გულუხვობა გამოიჩინეს
საქართველოს ტერიტორიების დარიგებისას. ასე, რუსეთს "ურგო"
ტერიტორია მდ. ფსოუდან შავი ზღვისპირეთის ერთ-ერთ
მნიშვნელოვან პორტ ტუაფსუმდე; აზერბაიჯანს, - კახეთის
აღმოსავლეთი ნაწილი; სომხეთს - ქვემო ქართლის სამხრეთი
ნაწილი და სხვა ტერიტორიები. ეს იყო საქართველოს
გაცამტყვეურების რუსული გეგმის მეორე წარმატებული
ნაბიჯი: საუკეთესო ზღვისპირა და საჭირნახულო მიწების იმ
პირველი ბოლშევიკური "გაჩუქების" შედეგად, საქართველოს
ტერიტორია 110 ათასი კვ. კილომეტრიდან 69 ათას კვ.
კილომეტრამდე შემცირდა...

...აფხაზეთში ცხოვრობს (უფრო სწორად, ცხოვრობდა, ვინაიდან
დღეს ქართული მოსახლეობა მთლიანად გამოსახლებულია) 250
ათასი ქართველი, რაც აფხაზეთის მოსახლეობის 48%-ია; 83 ათასი

აფსუა (აფხაზი) - 17,1%; 80 ათასი რუსი (16,4 %); 73 ათასი სომეხი (15,1%) და სხვები. აფსუები (აფხაზები) ძირითადად თანამშრომლობა და გუდაუთის რაიონებში ცხოვრობენ. რაც შეეხება გალის რაიონს (ქ. გალი და 24 სოფელი, 1003 კმ. კვ.), იგი 1921 წლიდან აფხაზეთის ასსრ-ში შედიოდა და მილიანად ქართველებით არის დასახლებული.

ედ. შევარდნაძის საქართველოს სსრ კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნობის პერიოდში (1972-1985), აფხაზეთის ასსრ-ში უძცირესობის (აფსუების) ეთნოკრატიული მმართველობა დამყარდა, მართვის ყველა სადავე აფსუებს (აფხაზებს) ეპყრათ; მათ გაუხსნეს მაქსიმ გორკის (!) სახელობის უნივერსიტეტი, რადიო-ტელემაუწყებლობის სისტემა რუსულ და აფხაზურ ენებზე (აფსუა-აფხაზები რუსულენოვანნი არიან); პრესა და სხვა. მიუხედავად იმისა, რომ ქართული მოსახლეობა მოკლებული იყო უფლებებს (განსაკუთრებით - პოლიტიკურს), საქმე კონფლიქტამდე არასოდეს მისულა. პირველი დაფიქსირებული ლოკალური კონფლიქტი ქართველებსა და აფსუა (აფხაზებს) შორის ინსპირირებულ იქნა აფსუა ნომენკლატურის მიერ 1989 წლის ივლისში, საქართველოში აზვორიებული მძლავრი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ფონზე. საბჭოთა ხელისუფლებამ მაშინ აამოქმედა ეთნოკონფლიქტების შექმნის მრავალნაწიანი ხერხი***, მაგრამ ამ ეტაპზე არაფერი გამოუვიდათ, ვინაიდან ეროვნულმა ძალებმა შესძლეს ვითარების გაკონტროლება.

1990 წლის 28 ოქტომბერს, მრავალპარტიული არჩევნების შედეგად საქართველოში დაემთო კომუნისტური რეჟიმი. ეს იყო პირველი მძლავრი ბიძგი, რომელმაც დაშალა შემდგომ უძღველი საბჭოთა იმპერია. ხელისუფლების სათავეში მოვიდა ეროვნული მთავრობა ცნობილი ანტიკომუნისტისა და დისიდენტის, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის აღიარებული ლიდერის ზვიად გამსახურდიას მეთაურობით. ეროვნულმა მთავრობამ შეძლო პოლიტიკური კომპრომისის გზის მოძებნა აფხაზეთის ნომენკლატურულ მმართველობასთან.

1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის სამხედრო გადატრიალების შედეგად, კანონიერი ხელისუფლების ადგილი ზუნტამ დაიკავა. საქართველოს მთელმა მოსახლეობამ დაუმორჩილებლობა გამოუცხადა რუსული იარაღის ძალით დაპყვიდრებულ თვითმარქვია ხელისუფლებას. ამ მშვიდობიანი პოლიტიკური ბრძოლის ცენტრი გახდა ქ. სოხუმი. საქართველოში შექმნილი ხელისუფლებისა და საკანონმდებლო ვაკუუმით**** სარგებლობს

აფხაზეთის ნომენკლატურა და სეპარატისტულ განცხადებებს აკეთებს. მარიონეტული საოკუპაციო რეჟიმი ედ. შუგარდნაძის მეთაურობით, ვითომცდა რეინიგზის ხაზისა და საავტომობილო გზების დაცვის მიზნით, მძიმე ტექნიკით შეიარაღებული ძალებით აჭრება აფხაზეთში და სამარცხვინო ომს აჩაღებს საქართველოს სახელუბის წინააღმდეგ. ამის შედეგად ნადგურდება პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მომხრეთა მძლავრი პოლიტიკური ცენტრი; აფხაზეთის ქართული მოსახლეობის ნაწილი იხიციება, ნაწილი იღვრება შშობლიური მიწიდან, ხოლო მათი ქონება ან სრულიად განადგურებული, ანდა მიტაცებულ იქნა...

დემოკრატიზად გარდასახული კომუნისტები და სუკ-ის (კგბ) გენერლები აგრძელებენ თავიანთი იდეური ბოლშევიკი წინაპრების მიერ დაწყებულ საქმეს; ადრე ვაცემულ ტერიტორიებს (მდ. ფსოუდან ტუაფსემდე) დღეს მათ "წაუმატეს" მიწები მდინარე ენგურიდან ფსოუმდე (ე.ი. მთელი აფხაზეთი) და შიდა ქართლი, რომელიც "სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქად" იწოდებოდა და რომლის ცენტრი ცხინვალი თბილისიდან სულ რაღაც 110 კილომეტრით (რეინიგზის ხაზით) არის დაშორებული...
ლაშარა შენგელია

სრულიად საქართველოს
ინტელიგენციის სდარბაზი
(საგანგებოდ "გუშავისთვის")

*აფხაზეთი ანბანი (რომელსაც საფუძვლად უდევს სლავური ალფაბეტი), შექმნა საბჭოთა აფხაზეთა მწერალმა დიმიტრი გულიამ აფხაზეთის ასრ-ს შეთითხვის შემდეგ. რედ.

*ამჟამად სეპარატისტები ანადგურებენ ქართულ ძეგლებს (შვავსად რუსი კოლონიზატორებისა, რომელნიც მეთოდურად სპობდნენ ყოველივე ეროვნულ ნიშანს მიტაცებულ ტერიტორიებზე).

*საქარისია გაეისენით მიხილ ვორბაჩევის ცნობილი მუქარა ზვიად გამსახურდიასთან სატელეფონო საუბრიდან "თუ არ მოაწერთ ხელს ახალ საკავშირო ხელშეკრულებას, (ფულისხმებოდა ახალი ყაიფის სსრ-ის შექმნა, რაზეც გამსახურდიამ უარი განაცხადა) - ელოდეთ დიდ უსამოვნებებს აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში..."

*1992 წელს, "სახელმწიფო საბჭომ" გააუქმა მოქმედი კონსტიტუცია და მიუბრუნდა გასაბჭოებისდროინდელ, 1921 წ. კონსტიტუციას, რომლითაც აფხაზეთი არ შედიოდა საქართველოს შემადგენლობაში.

"... ვერი დგებოდა აფხაზეთის..."

“...სულ უფრო და უფრო ცხადი ხდება, რომ შევარდნაძის დიბლომატიური თამაში აფხაზეთის პრობლემის გარშემო მიზნად ისახავს კაპიტულაციას აფხაზი სეპარატისტებისა და რუსეთის იმპერიალისტური ძალების წინაშე. მზადდება ე.წ. “ცხინვალის ვარიანტი”, - “სამშვიდობო ძალების” შემოყვანა კონფლიქტის ზონაში და სოხუმის ჩაბარება, რასაც დაჟინებით მოითხოვს შევარდნაძისგან რუსული და აფხაზური მხარე...”

პრეზიდენტ ზვიად გამსახურდიას მიმართვიდან
“ქართველი ერისადმი და აფხაზეთში მყოფი
ყველა ქართველი მეომრისადმი”. 1993. 20. 07.

პრეზიდენტის მიმართვიდან სულ მოკლე ხანში, - 1992 წლის 27 აგვისტოს, ელ. შევარდნაძემ სოხუმში მტერს ჩააბარა...

ქართული ისტორიოგრაფია, ალბათ მომავალში მოგვცემს “აფხაზეთის კონფლიქტად” მონათლული სამოქალაქო ომის ბიოგრაფიულ, მეცნიერულ ანალიზს. სადღეისოდ, ჩვენ გვსურს გავამახვილოთ ჩვენი ემიგრაციის ყურადღება აფხაზეთის ომის მსვლელობის ზოგიერთ მომენტზე. ვეცადოთ განვმარტოთ, თუ რატომ მიგვარჩნდა და დღესაც მიგვარჩნია, რომ 1992 წლის 14 აგვისტოს დაწყებული სამოქალაქო ომი იყო სხვა არაფერი, თუ არა შევარდნაძის რეჟიმის მიერ წარმოებული ჯერარნახელი ანტიქართული ავანტურა, რომელმაც დაშალა სახელმწიფო, 30 ათასი ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა, ზოლო 300 000 ქართველი კი ლტოლვილად აქცია საკუთარ ქვეყანაში.

გავიხსენოთ, თუ რა უძლიდა წინ აფხაზეთის ომს: 1991-1992 წ.წ. სახელმწიფო გადატრიალება; საქართველოდან კანონიერი პრეზიდენტის, მთავრობისა და უზენაესი საბჭოს განდევნის შედეგად ქვეყანა უსაზღვრო განუკითხობამ მოიცვა; გაუქმდა მოქმედი კონსტიტუცია, რაშაც კიდევ უფრო გააღრმავა სამართლებრივი ვაკუუმი და მყარი იურიდიული საფუძველი შეუქმნა აფხაზური სეპარატიზმის გაძლიერებას.

საქართველოში ეროვნული ხელისუფლების მმართველობის პერიოდში მოსკოვი ბერს ეცადა, რათა მაქსიმალურად გაემძაფრებია ე.წ. “ეთნიკური კონფლიქტები” აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში,* რაც ახალშობილ ეროვნულ მთავრობაზე ზეწოლის ერთ-ერთი ეფექტური საშუალება იყო. საბჭოთა კავშირის პრეზიდენტმა გორბაჩოვმა ყოველგვარი ქვეტექსტების გარეშე აუწყა მაშინ ზვიად გამსახურდიას ტელეფონით საუბრისას, რომ თუ

საქართველო არ მოაწერდა ხელს ნოვო-ოგარიოვის ხელშეკრულებას, (რაც საბჭოთა კავშირის შენარჩუნების ძლიერი ცდა იყო), ვითარება აფხაზეთსა და შიდა ქართლში* "უკიდურესად გამწვავდებოდა". გამსახურდია, ჩვეულებისამებრ, არ დაემორჩილა მთსკოვის ბრძანებას. რაც მთავარია, მან შესძლო აფხაზეთის ურთულესი პრობლემის გადაწყვეტა პოლიტიკური გზით. თუ თავს განზრახ არ დაგებრმაგებთ და შეეცდებით მიუკერძოებლად შევაფასოთ საქართველოს უახლესი ისტორია, უნდა ვაღიაროთ, რომ ზეიად გამსახურდიას დიპლომატიური სვლა აფხაზეთის ურთულესი საკითხის გადაწყვეტაში მართლაც რომ სანამუშო იყო, - მიღწეულ იქნა შეთანხმება, რომელიცც ითვალისწინებდა: შესწორებულიყო მოქმედი კონსტიტუციის შესაბამისი მუხლი, რითაც აფხაზი ეროვნების დეპუტატთა რიცხვი უზენაეს საბჭოში 4-ით მეტი იყო, ვიდრე ქართველების; აფხაზეთის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე იქნებოდა აფხაზი, ხოლო მისი პირველი მოადგილე - ქართველი; მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე, - ქართველი, ხოლო მისი პირველი მოადგილე - აფხაზი; ყველა მნიშვნელოვანი დადგენილება უნდა მიღებულიყო ხმების ორი მესამედით და, რაც მთავარია, საქართველოს პრეზიდენტი იტოვებდა უფლებამოსილებას დაეთხოვა აფხაზეთის პარლამენტი საქართველოს კონსტიტუციის დარღვევის შემთხვევაში და დაენიშნა ახალი არჩევნები.

თუ რა შედეგი გამოიღო პრეზიდენტის დიპლომატიამ აფხაზეთში და როგორი იყო იმ დროს აფხაზთა დამოკიდებულება ქართველებისადმი, შეგვიძლია ვიმსჯელოთ უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტის, - 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის (რომელიც იყო საბჭოთა იმპერიის ისტორიაში პირველი სახალხო რეფერენდუმი) შედეგებით, რის ერთადერთ კითხვასაც "ვსურთ თუ არა საქართველოს დამოუკიდებლობა", აფხაზეთის ქართველი და არაქართველი მოსახლეობის 96 პროცენტმაუ პასუხა: "ვსურს საქართველოს დამოუკიდებლობა!"

დაეუბრუნდეთ 1992 წლის აგვისტოს. აფხაზეთის უზენაესი საბჭო ამზადებს საქართველოდან გამოყოფის პროექტს. შევარდნაძე ავზაფის არძინბასთან მოსალაპარაკებლად დელეგაციას ჯაბა იოსელიანის, სივუასა და თ. კიტოვანის შემადგენლობით (უთუოდ, "პარლამენტართა" პროფესიული და ეთიკური დონე ძლიერ ხიბლავდა "დიდ პოლიტიკოსს", ვინაიდან, მათი "წარმატებებით" შეგულიანებული, იგი მოგვიანებით იოსელიანს უკვე შევიცარიაში, უმაღლესი რანგის დიპლომატებთან სათათბიროდაც მიაგლინებს).

რას ნიშნავდა ყოველივე ეს? განა ედ. შევარდნაძემ არ იცოდა წინდაწინვე, რა შედეგი მოჰყვებოდა ასეთი რანგის "დაბლომბრთა" მოღვაწეობას? გავიხსენოთ ტალეირანი, რომელმაც, ნაპოლეონის ერთი არასწორი გადაწყვეტილების თაობაზე (სტრატეგია იმპერატორის თანხმობით ანგიენის პრინცის მემკვიდრეობა), ღვარძლიანი წინასწარმეტყველებით შენიშნა: "ეს ბოროტმოქმედებაზე უარესია, - ეს შეცდომაა..."

ამგვარი საბედისწერო "შეცდომები" (თუკი მათ შეცდომებად მივიჩნევთ და არა ბოროტმოქმედებად), უზუად გასდევს მთელს აფხაზეთის ომს, დაწყებული ოთხმოცდათორმეტის აგვისტოდან სონუძის ჩაბარების დღემდე. შევჩერდეთ ზოგიერთზე.

საქართველოს უშიშროების სამსახურის (კგბ-ს) იმდროინდელი შეფის, ირაკლი ბათიაშვილის ჩვენება აფხაზეთში ომის დაწყების შესახებ: "...სახელმწიფოს მეთაურთან გამართულ თათბირზე, რომელსაც ესწრებოდა პრემიერ-მინისტრი, შინაგან საქმეთა, უშიშროებისა და თავდაცვის სამინისტროს ხელმძღვანელობა, მიღებული იქნა გადაწყვეტილება, კომუნიკაციების დაცვის მიზნით აფხაზეთში ჯარის შეყვანის თაობაზე აპროვად, არაოპორტიონული შეურაცხველი მასა... ყოველგვარი სტრატეგიის, გეგმის, რუკების გარეშე დაიძრა აფხაზეთისკენ."

თუ რატომ აძლედა ხელს ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი რუსეთს, - დღესავით ნათელია და ჩვენს კომენტარს ამჯერად არ საჭიროებს. საკითხავი სხვა არის: რატომ ჩქარობდა აგრერივად საქართველოს "სახელმწიფო საბჭო" აფხაზეთში საომარი მოქმედების დაწყებას? რა იყო ომის დაწყების რეალური მიზეზი? დასავლეთში ამ ომს საკმარისი ყურადღება დაეთმო, ბევრი მართალი და მრავალი ტყუილიც დაიწერა. მაგრამ ყველა გვერდს უვლის მთავარს - რა იყო ამ ომის დაწყების ჭეშმარიტი მიზეზი? უცხოეთში მცხოვრებ ქართველობას ხშირად მხედველობიდან რჩება (რამეთუ დასავლეთის პრესა ვაერიდა ამ საკითხის გაშუქებას), ის, რომ აფხაზეთის ომს წინ უსწრებდა "მხედრონისა" და გვარდიის ნაწილების მიერ საქართველოს ღვთაებრივი კუთხის, სამეგრელოს არაერთგვის ათხრება-აწიოკება, რასაც ვერც კომუნიკაციების "დაცვის აუცილებლობა" მოუმიზეზეს და ვერცა "სეპარატიზმი" დასწამეს. არადა, სწორედ თბილისში დაწყებული "ქუჩის ომის" გადაზრდა სამოქალაქო ომად სამეგრელოსა და შემდეგ - აფხაზეთში იყო "სახელმწიფო საბჭოდ" წოდებული ხუნტის პოლიტიკური მიზანი.

სასტიკი რეპრესიებისა და მშვიდობიანი მანიფესტაციების დახვრეტის ფონზე, თბილისში შედარებით იოლად მოხერხდა კანონიერი ხელისუფლების მომხრეთა წინააღმდეგობის დაძლევა, მაგრამ დასავლეთ საქართველოში, განსაკუთრებით სამეგრელოს რეგიონში აფხაზეთში ეროვნული ძალების კონსოლიდაცია ხუნტის წინააღმდეგ დღითიდღე ძლიერდებოდა. დასავლეთ საქართველოს მოსახლეობის ასეთი ეროვნული შემართება და კანონიერი ხელისუფლების მხურვალე მხარდაჭერა რეალურ საფრთხეს უქმნიდა თვითმარქვია რეჟიმს...

“თავსვასული“ სამეგრელოს სამაგალითოდ დასჯა, აფხაზეთის ქართული მოსახლეობის “ჭკუაზე მოყვანა“, - აი, რა იყო ამ დამღუპველი ომის დაწყების რეალური მიზეზი.

“...უზარმაზარი მხვერბლი და მატერიალური დანაკარგები ხუნტის შაგბნელი მიზნების მისაღწევადაა გაღებული... თითქმის ცხრა თვის მანძილზე, ქართულ ჯარს არც ერთი დასახლებული პუნქტი ბრძოლით არ აუღია... ჩვენი სამხედრო ფორმირებები დგანან მხოლოდ ქართულ ქალაქებსა და სოფლებში... ზოგიერთი, (მაგალითად გავრა, კოჩარა) საეჭვო და სამარცხვინო ვითარებაში ჩაბარდა მტერს, რასაც იქ დარჩენილი მშვიდობიანი მოსახლეობისთვის საშინელი ტრაგედია მოჰყვა... ომის შემდეგ არც აფხაზეთის პრობლემა გადაჭრილა, პირიქით, სეპარატისტები დღეს გაცდლებით უფრო ძლიერნი არიან სამხედრო, პოლიტიკური, ეკონომიური და, თუ გნებავთ, მორალური თვალსაზრისითაც, ვიდრე 14 აგვისტოს. მაშ ისმის კითხვა: რისთვის გავწირეთ ამდენი ადამიანი, რისთვის გაიღო ხუნტის მიერ გაძარცვულმა და დამაშვრალმა ქვეყანამ ეს სისხლიანი ხარკი? აფხაზეთის ომმა კიდევ ერთხელ მკაფიოდ წარმოაჩინა არსებული ხელისუფლების მკვეთრად გამოხატული ანტიეროვნული, პროთიშპერიული ხასიათი...“ (გაზ. “ჭყონდიდელი“, სს, ვარდობისთვე, 1993).

ედუარდ შევარდნაძის რეჟიმის მიერ დასავლეთ საქართველოს დალაშქვრა-აწიოკებას კიდევ ერთი არსებითი გარემოება განაპირობებდა, - უკანონო მმართველობის ლეგიტიმიზაციის საკითხი, ანუ, - არჩევნების ჩატარების აუცილებლობა. ისე რომ, ომით შევარდნაძე ორ კურდღელს დაედევნა: - კანონიერი ხელისუფლების მომხრეთა განადგურება და მუორეც - მომავალი არჩევნების წინ თავის წარმოჩენა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის ერთგულ და მთავარ დამცველად.

და, საქართველოს “ნორჩ ლენინელთა“, შემდეგ მდიოციელთა და ბოლოს, - ბოლშევიკთა ნაცადმა წინამძღოლმა მგზნებარე

პატრიოტის ნიღაბი მოიხრეთ და კომკავშირული პატიოსნით მოუწოდო ახალგაზრდობას მშობლიური მიწის დასაცავად. ყველასათვის ნათელი იყო, რომ თბილისსა და მის შემოგარენში, "შხედრიონისა" და "დემოკრატიული პარტიების იარაღის დახმარებით ხუნტა ასე თუ ისე მოაგვარებდა არჩევნების საკითხს. მაგრამ დასავლეთ საქართველოში ამგვარზე ფიქრიც ზედმეტი იყო. "გაჭირვებულნი" დასავლეთ საქართველოს "ჭკუაზე მოყვანის" შემთხვევაში კი, იქ საარჩევნო ფარსს გარკვეული პერსპექტივა ეძლეოდა.

ასეც მოხდა. ტანკებითა და ზარბაზნებით გაჭედდნ სამეგრელოსა და აფხაზეთში ხუნტამ არჩევნები ჩაატარა. ის "იმედის არჩევნები", რომლის შედეგად მოსულმა პარლამენტმა შემდგომ, საქართველოს დამპყრობი რუსის ჯარი (ეროვნულმა ხელისუფლებამ რომ საოკუპაციო ჯარის სტატუსი მიანიჭა), "სამშვიდობო ჯარად" მონათლა და საკუთარი სახელი იმით კიდევ უფრო უკვდავყო, რომ საქართველო კვლავ რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში შეიყვანა.

გივი ცქიტიშვილის სტატიაში "უტიფრობაზე დაკვალიანებული ანუ კვალწაშლილი" (ვაზ. "თვალთაი", მ-14 11 1996) მთაქვს ქ. ვაგრის სამხედრო შტაბის უფროსის, პოდპოლკოვნიკ დავით ხომასურიძის ჩვენება: "...ადგილობრივმა ახალგაზრდებმა, რომელთაც თბილისის ბრძანებით ჩამორთმეული პქონდათ იარაღი (რათა მშობლიური კუთხისა და საკუთარი ოჯახების დაცვა არ ვაუბედათ ვაგანია თმის დროს!), მთხოვეს ახლომდებარე ტყეში ჩასაფრებული აფსუები გაგვერეკა... ვიღაცამ ვაგვცა და აფხაზები გაგვეპარნენ... მეორე შეტევა მათ შუალამეზე დაიწყო, ყოყინითა და ხმაურით შემოიჭრნენ ვაგრაში. ჩვენებმა ისინი სიღრმეში შეიტყვეს და ალყაში მოაქციეს... იმ ღამეს აფხაზებმა ოთხმოცი მებრძოლი დაკარგეს, ჩვენ კი მხოლოდ ერთი დაგვეჭრა...

აფხაზების ზედიზედ ორმა წარუმატებლობამ არამარტო მოსკოვი, თბილისიც შეაშფოთა! ვაგრაში, სადაც რვაასი მებრძოლი გვყავდა, დამატებით ექვსასი "შხედრიონელი" გამოგზავნეს დასახმარებლად?! არადა, "შხედრიონელები", რომელნიც კბილებამდე შეიარაღებულნი აწიოკებდნენ მშვიდობიან მოსახლეობას სადაც კი ხელი მიუწვდებოდათ, ვაგრაში უიარალოდ ჩამოვიდნენ! ჩამოვიდნენ და გვარდიელთა იარაღის დატაცება დაიწყეს! ამან გვარდიელებში არეულობა გამოიწვია. "კონფლიქტის თავიდან ასაცილებლად" გვარდიელთა ნაწილი სოხუმში გადაიყვანეს.. ნაწილიც სახლებში გავეუშვით... მათ მოხალისეებაც გაპყენენ...

და მაშინ, როცა ვაგრაში სულ ორასორმოცდაათი მებრძოლიცა დაგვრჩა, "შხედრონიშა" დაჰკრა ფეხი და თბილისში გაიქცა! პოლკოვნიკმა მარინაშვილმა (უკვე მეთრედ!) თბილისში გამბეზავენა - იერიშის უფლება მოგვცენო!

...სიტყვა-სიტყვით მახსოვს ედ. შვეარდნაძის პასუხი (ინერტულად, თითქოს არც მისმენდა) - "რა არის, იცით... თქვენ ჩემი შვილიშვილის ტოლები ხართ... არ არის ცხადდება ისე აწყობილი, რომ მას ვინმემ უთხრას, - შენ იქ არ წახვიდეო და ის იქ არ წავიდეო..." ასეთი იყო ქვეყნის მეთაურის, მისი უმაღლესი მთავარსარდლის პასუხი!

ის არათუ წინ არ აღუდგა "შხედრონის" გეგმაზომიერ დალატს, არამედ, ბაბუა-შვილიშვილის პოზიციებიდან დატუქსა კიდევ ის ვინც ამ ბოროტმოქმედებაზე მიუთითა!

ამ პასუხთან მიმართებით მოვიტანთ საქართველოს რესპუბლიკის ყოფილი სამხედრო პროკურორის არჯევან ლომიძის სიტყვებს: "დალატია, როდესაც გაქვს უპირატესობა, შანსი, შესაძლებლობა და არ იყენებ. დანაშაულია არა მარტო ქმედება, არამედ უმოქმედობაც" (ვაზ. "7 დღე", № 06 1993).

"...თბილისში პოლკოვნიკის წოდება "მიბოძეს", - აგრძელებს ვაგრის შტაბის უფროსი. მივხვდა, რომ ჩემი სამხედრო კარიერა ამით სრულდებოდა... იმავე დღეებში ვაგრაც დაეცა...

მარინაშვილი რომ შეტყვევს უფლებას ითხოვდა... შეტყევა მართლაც დაიწყო. მაგრამ, დაიწყეს იგი უახლესი ტექნიკით შეიარაღებულმა რუსის სპეცნაზმა, ჩრდილოკავკასიელმა დაქირავებულმა ბოვეიკებმა და აფხაზებმა... ეს მოხდა 1992 წლის 30 სექტემბერს... ფრონტის ხაზი სოფელ კოლხიდასთან ოცდაათ კილომეტრზე გადაიდა, ზღვის სანაპირო და მთის ზოლი სრულიად დაუცველი იყო... ეს ადგილები და ვაგრაში შემოსასვლელი სხვა გზები და ხიდები დიდი ტრაგედიით "დანაღმეს ზემძღავრი ნაღმებით", რომელთა შიშით ჩიტს ვერ უნდა შემოეღწია ვაგრაში... რუსის ტანკებმა ისე ვაიარეს იმ "დანაღმულ" ხიდებზე, თითქოს იქ ნაღმები კი არა, ჩინური ნოხები იყო დაფენილი... არც ერთი ნაღმი არ აფეთქებულა!

ამას ისიც დაემატა, რომ ის ერთი მუჭა მებრძოლები, რომელნიც ვაგრას იცავდნენ, უტყვევიაშალოდ დარჩნენ, - რაც გააჩნდათ, "შხედრონიშა" ხელს გაიყოლა, ის კი, რაც ერთადერთ საწყობში აღმოჩნდა, საგულდაგულოდ დასველებული და გაოხრებული იყო, სარდლობა ხომ მათ შეიარაღებაზე არც ფიქრობდა... სამაგვიროდ, ვაგრაში უხვად შემოდის ნარკოტიკი და სპირტი, ტრიალებს დიდი

ფული... მებრძოლთა ნაწილი ფეშენებელურ სასტუმროებში ჩასახლებულა და პოზიებზე გასვლას არც ფიქრობს...

შტურმის წინ, ნომერ პირველი ბატალიონის პოზიციებს უკან მდებარე ბაღები დანადმეს (ამჯერად ნამდვილად დანადმეს უნამ ქართველი ცოცხალი აღარავენ გამოსულიყო)...

ოცდაცხრა სექტემბერს გაგრის სამხედრო შტაბში მოდის ბრძანება თბილისიდან: “დაიხიეთ უკან და დაუთმეთ პოზიციები რუსეთსა(!) და აფხაზეთის(!) სამშვიდობო(!) ძალებს!”

აი, ეს ბრძანება სიტყვასიტყვით:

თბილისი: - პოლკოვნიკ მარინაშვილს! დაუყოვნებლივ დასტოვეთ გაგრა! უბრძოლველად!

მარინაშვილი: - კი მაგრამ, ხალხი, მოსახლეობა?

თბილისი: - მიეცით კონიდილი და აიბარგონ საითაც სურთ!

ასე, ერთი ზარით გადაწყდა ომის (და ვანა მარტო ომის?) ბედი...

ქართველი სარდალი თბილისიდან ქართულ ჯარს გაგრაში უბრძანებს ქალაქის უბრძოლველად დატოვებას... რუსულად!!!

რატომ ტყვედნით და რატომ რუსულად?

იმიტომ, (განაგრძობს გაგრის სამხედრო შტაბის უფროსი), რომ სარდალმა მშვენივრად უწყის, რომ სატყვედნით ქსელი აფხაზების ხელშია, და რომ მის ყველა ბრძანებას ქართველთა ჯარისადმი უსმენს არა მხოლოდ არძინბა, არამედ მოსკოვიც... და რომ რუსმაც და აფხაზმაც თვისი ყურით უნდა ირწმუნონ, როგორ ასრულებს თბილისი მათ მითითებებს და რომ წინააღმდეგობა გაგრის დაკავებისას მათ არ შეზღუდებათ...

იმავე ბრძანებით გაგრაში ჩადის სოხუმის შტაბის პასუხისმგებელი პირი (პრივადის უფროსი), რის შემდეგაც მებრძოლთა დიდი ნაწილი იარაღს აბარებს და ტოვებს გაგრას... ოცდაათი სექტემბრის შეტევის დაწყების წინა დღეს (!) ირკვევა, რომ ტყვია-წაშლის მარაგი ამოწურულია. თავდაცვის სამინისტრო ავზაუნის ორმოც ყუთ ტყვია-წაშალს, - სეფოსა და უვარგის. ერთადერთი, რაც ვარგოდა და ჯარისკაცებს საგულდაგულოდ დაურთდა, იყო ე.წ.

“ცემცემა” ტყვიები... მანათობელმა ტყვიებმა უშალ გამოთაშქარავე ჩვენი პოზიციები და უტყაუარ სამიზნეებად აქცია... ეს იყო პირველი ოქტომბერს ღამით. ქართული ნაწილების ნარჩენი ჯგუფები განაგრძობენ ქალაქის დაცვას, ვინაიდან ხსენებული “ბრძანების” შესახებ მათ არაფერი იციან. ახლა გენ. ყარყარაშვილის ბრძანება მოდის: - დასტოვეთ ქალაქი და მისადგომებთან გამაგრდით! სიტუაცია უაღრესად კრიტიკულია. ქვეყანა სისხლისგან იცლება... ორ ოქტომბერს გაგრა მტერს ჩაბარდა. მეორე დღეს კი, სამ

ოქტომბერს, როგორც იქნა, გამოიხდა "სამხედრო საბჭოს"
თავმჯდომარე და მთავარსარდალი, ქვეყნის მეთაური, რომელიც
მთელი ეს დრო (თერთმეტი დღე!) მოგზაურობდა ხან ამერიკაში,
ხან რუსეთში და ვინ იცის, კადვუ სად... საქმე მოკვარახჭინებულთ
რომ არ დახვდა, - ლოგინად ჩაგარდა.. მოლოგინებულმა, გაგრაში
უხვად დანთხეული ქართული სისხლით პირმოწმენდილმა
მთავარსარდალმა უმაღლ თავის პარლამენტს მიაშურა (ხუთ დღეში
არჩევნები ტარდებოდა).

და... იქუხა ტაშმა...

გაგრის სამხედრო შენაერთების ხელმძღვანელმა, ყოველივეს
მომხსრე და მხილველმა პოლიკონიკმა მიხელო მარინაშვილმა
გაზეთი "7 დღე"-ს (18 06 1993) მეშვეობით სცადა ოდნავ აეხადა
ფარდა აფხაზეთის ტრაგედიისთვის: "...ყველაფერს ვერ ვიტყვი, არ
მინდა გაეხდეს სხვათა თამაშისა და ავანტურის მსხვერპლი...
ღალატე ყველგან იყო, - გაგრაშიც, თბილისშიც, სამოქალაქო
პირებსიც და სამხედრო ხელმძღვანელობაშიც..."

მის. მარინაშვილის ეს ტუნწი განდობა 14 ივლისს მოხდა. 15 ივლისს
იგი "მოულოდნელად გარდაიცვალა"...

საქართველოს რესპუბლიკის სამხედრო პროკურატურაში 1992 წლის
9 ოქტომბერს აღიძრა სისხლის სამართლის საქმე ნომრით 2292806.

შეიქმნა საგამომძიებო ჯგუფი, რომელმაც რამდენიმე
მიმართულებით დაიწყო ძიება: 1) ღალატი, 2) ერთიანი
ხელმძღვანელობის უქონლობა, 3) სამხედრო დისციპლინა.

სამხედრო პროკურორი არჯევან ლომიძე: "...კვლევას ისეთი გზით
მივყავდით, ძაფები ისეთ პირებთან მიდიოდა, ისეთი ინფორმაცია
შევკრიბეთ, რომ... შედეგი დამაფიქრებელი და სერიოზული
იქნებოდა... საჭირო იყო ინფორმაციების დაზუსტება, ფაქტების

გადამოწმება, ვერსიების ბოლომდე დამუშავება..." ედუარდ
შეგარდნაძისა და მისი მხარდამჭერი შვიდი პარტიის მოთხოვნით
არჯევან ლომიძე მოხსნა იქნა რესპუბლიკის გენერალური
პროკურორის მოადგილისა და მთავარი სამხედრო პროკურორის

თანამდებობებიდან. დაშალეს საგამომძიებო ჯგუფიც... 1993 წლის
მაისში, გენერალმა ანატოლი კამკამიძემ წარუდგინა

მთავარსარდალს საიდუმლო სამხედრო ოპერაციის გეგმა, რომლის
განხორციელებითაც შესაძლებელი ხდებოდა ერთ კვირაში გაგრისა
და გუდაუთის დაბრუნება. "თქვენ რა, აფხაზი ხალხის დახლცვა
გინდათ?"- ჰკითხა გენერალს მთავარსარდალმა. "მთავარსარდალმა",
რომელმაც იმდენი ქართული სისხლი დაღვარა, მთელი საბჭოთა
იმპერია რომ ვერ დაიტრახებხეს..."

ომის პირველივე დღეებიდან, ყველაზე დაუცველი აფხაზეთის ქართველი მოსახლეობა აღმოჩნდა. ის მთლიანად იკლივდა უმაღლეს, როგორც კი ქართული ჯარი დატოვებდა ამა თუ იმ დასახლებულ პუნქტს და იქ აფხაზები შედიოდნენ. ლტოლვილი მიხეილ კორსანტია იგონებს: "სოხუმში ბრძოლები წარმოებდა. მოსახლეობა გარბოდა, იკლივდა... ამ დროს ჩამოდინდა ედ. შევარდნაძე. ხალხით გაჭვდილი აერთოორტი და მისი მიმდებარე ტერიტორია რომ დაინახა, პირდაპირ ხალხისკენ გაემართა და ასე მიმართა: "ნუ დასტოვებთ სოხუმს! მე ახლა სამშვიდობო ხელშეკრულებას მოვაწერე ხელი. მშვიდობა დამყარდა, დაუბრუნდით თქვენს ოჯახებს!". სახელმწიფოს მეთაურის სიტყვებით დაიძვებული ხალხი სოხუმში დაბრუნდა, სადაც ისინი უმაღლეს დახოცეს..."

კიდევ ერთი უცნაური რამ მახსენდება, - განაგრძობს კორსანტია: ტელევიზია, რომელიც ჯერ კიდევ ჩვენს ხელში იყო, სტუდენტებს ემუქრებოდა, - ის სტუდენტები, რომელნიც არ გამოცხადდებოდნენ სასწავლებელში, გაირიცხებოდნენ! (?) იმ დროს, მშვიდობიან თბილისშიც კი არც ერთი უმაღლესი სასწავლებელი არ მუშაობდა და აქ, - ცეცხლის აღში ვახვეულ, დანგრეულ და ნახევრად ოკუპირებულ სოხუმში ასე დაჟინებით რატომ ეპატიებოდნენ სტუდენტებს? მათაც დაიჯერეს და გამოცხადდნენ, თითოეულს და, ძმა, მშობლები მოჰყვნენ... თითქმის ყველა ჩახოცეს სოხუმში... თუკი ვინმემ გაქცევა მოასწრო, ის გზაში დაიღუპა..." ("იბერია-სოქეტრი", 06 06 95).

ძალზედ საყურადღებოა აფხაზეთის გამიზნული ტრაგედიის აღსაქმელად გაზეთ "ჭყონდიდელში" გამოქვეყნებული ინტერვიუ ანალოგურად გენერალ გიორგი ყარყარაშვილთან, რომელიც ერთი ყველაზე პოპულარული სარდალია ედ. შევარდნაძის ჯარში. აფხაზეთის ბრძოლებისას გენერალმა რამოდენიმეჯერ საჯაროდ ამხილა ხელისუფალნი ომის განზრახ წარუმატებლობაში და ღალატშიც კი. აქედან, - მასზე არაერთხელ მოხდა თავდასხმები (საცხოვრებელი ბინის აფეთქების ჩათვლით). შემდეგ, შემორიგების მიზნით, თავდაცვის მინისტრად დანიშნეს. თუმცა, მოგვიანებით, მოსკოვის ერთი გასაიდუმლოებული ორგანიზაციის ტერიტორიაზე მიეწია მანც მისაწევ; მისი მთადგოლე ადგილზე განადგურდა, ხოლო თვით ვა ყარყარაშვილი საბედისწეროდ დაიჭრა თავში. (დავუმატებთ, რომ გ.ყ. უკანასკნელი მაღალი რანგის ოფიცერი იყო, რომელმაც დანამდვილებით იცოდა, თუ რა მოხდა სინამდვილეში

აფხაზეთში. თითქმის ყველა დანარჩენი ადრევე იქნა
“ნეიტრალიზებული”. რედ.).

დავუბრუნდეთ ინტერვიუს, რომელიც დასათაურებულია
ბრალს ვდებ დღევანდელ ხელისუფლებას“. გენერალი
“...არ არის მართალი, თითქოს ჩვენ რაღაც დავიკავეთ და შერე
დავტოვეთ. არაფერი ჩვენ არ დავვიკავებია, არაფერი! ჩვენ
შევდიოდით ტანკებით ცარიელ ქალაქებში ვაშა-ტაშისკვრით,
მაგრამ იქიდან ხელცარიელი უკუგვაქციეს... რა მწარეც არ უნდა
იყოს ამის თქმა, ეს ასე იყო...“.

მკითხველისთვის შეიძლება გაუგებარიც იყოს, თუ რა “ცარიელ
ხელებზე“ ლაპარაკობს გენერალი. მართლაც გაუგებარია და
დაუჯერებელიც, მაგრამ ფაქტია, რომ ქართული ჯარი იარაღის
გარეშე აღმოჩნდა ომის ყველაზე დრამატულ მომენტში, რაიც
კვლავაცდაკვლავაც “დიდი დიპლომატიის“, ანუ ედ. შევარდნაძისა
და ბორის ელცინის ე.წ. “სოჭის შეთანხმების“ შედეგი გახლდათ:
შეთანხმება, რომელსაც ხელი მოაწერა საომარ მდგომარეობაში
მყოფი ქვეყნის მეთაურმა და მთავარსარდალმა, გულისხმობდა, რომ
ქართულ მხარეს უნდა გაეყვანა აფხაზეთის ტერიტორიიდან
არტილერია და მძიმე ტექნიკა (!?) ანუ, ვადაშწყვეტი ბრძოლის
წინ, განიარაღებულიყო ბრძოლის ველზე კბილებამდე
შეიარაღებული მტრის წინაშე!

რა შეიძლება ეწოდოს ამგვარ “დიპლომატიას“, - შეცდომა?
მხოლოდღამხოლოდ შეცდომა?

...დემორალიზებულმა, სულიერად და ფიზიკურად დასახინრებულმა
ქართულმა ჯარმა დატოვა ბრძოლის ველი. ნათელი იყო, რომ
ომის მოგების პერსპექტივა საბოლოოდ გადაიწურა...
“...შევარდნაძე, არძინა, გრაჩევი, (“იბერია-სპექტრი“) ამ სამი
პროცენტის საიდუმლო შეთანხმებები 1993 წლის სექტემბერში,
როცა წყდებოდა საქართველოდან აფხაზეთის მოწყვეტის საკითხი,
დღემდე გაუშიფრავია. არაფერ იცის, რაზე შეთანხმდნენ ისინი იმის
მიღმა, რაც ოფიციალურად გამოაცხადეს...“

ჩვენ ხელთ არ გვაქვს იმ სამეულის მორიგების მასალები, მაგრამ
ის, თუ როგორ წარიმართა საომარი მოქმედება, რა ხერხებითა და
ვისი მითითებებით იყო ბლოკირებული ქართული ჯარის ყველა
ნაბიჯი, ცნობილია და მრავლისმეტყველი.

ძალზე საყურადღებოა აფხაზეთის ომის მონაწილის, წარსულში ქ.
ზუგდიდის კომუნდანტის, ამჟამად კი, - სიკვდილმისჯილი
პოლიტბატშირის ბადრი ზარანდიას ჩვენება, რაც გამოაქვეყნა
გაზეთმა “თავისუფალი საქართველო“ (16-22 04 1996) სათაურით

“როგ ში დგებოდა აფხაზეთი...”: “...სახელმწიფო გადატრიალებისა და სამაჩაბლოში რუსის ჯარის ჩაყენების შემდეგ, საქართველოს გაყიდვის შესაძვე ეტაპი იწყებოდა, როგ ში დგებოდა აფხაზეთი... ომის დაწყების შესაძვე დღესვე, სამთავრობო ჯარები და კრიმინალური ბანდები ედ. შევარდნაძის მითითებით მდინარე გუმისთაბთან შეჩერდნენ, რითაც ქალაქი ვაგრა მოჭრილი აღმოჩნდა საქართველოს ტერიტორიისგან. შეტყვის შეწყვეტის წყალობით აფხაზებს საშუალება მიეცათ ხელთ ეგდოთ ბოშბორას სამხედრო ბაზაზე განლაგებული იარაღი. შემდეგ, აფხაზმა ბოევიკებმა საიდუმლოდ მოახერხეს გზის გაჭრა ვაგრის მთებში (რასაც ერთი თვე მანც დასჭირდა, ქართველთა ჯარი კი იდგა უმოქმედოდ!) მძიმე ტექნიკის მისაყვანად. ვაგრას სიმაღლეებიდან დაადგა მძიმე არტილერია... წინასწარ გაყიდული ქართული ქალაქი რუსებმა და აფხაზებმა გადასწყეს. ვაგრის გაყიდვის შემდეგ ჯერი სოხუმზე დადგა...”

22-23 აპრილს ჩვენი ეროვნული გვარდიის ნაწილები აფხაზეთში შევიდნენ. დავიკავეთ ე.წ. მეორე ფლანგი. ჩვენს შეიარაღებულ ძალებს ხელმძღვანელობდნენ: ანზორ ჩხაიძე, რომელი კუჭუხიძე-იური ბაძაღუა და მე. ქალაქ ოჩამჩირეში ქაოსი სუფევდა. პოზიციებს ერთი და იგივე თხუთმეტობდე პატრიოტი მეომარი იცავდა, დანარჩენები კი ათასობით დასეირნობდნენ, ამერიკულ უნიფორმებში გამოსწყობილი. ბრძანდებოდნენ ვოვონებიც, “ელასტიკებში”... ესენი ომის მომგებნი არ ჩანდნენ. ერთადერთი, ვინც გამთირვოდა უუნარო გენერლებში, გუჯარ ყურაშვილი იყო, რომელიც იბრძოდა, როგორც ქართველს შეეფერება.

2 ივლისს, მოსკოვში ელცინისა და შევარდნაძის მოლაპარაკების დროს, სამხედრო გემებიდან გადმოსხეს დესანტი: რუსები და აფხაზები. იმ ღამეს 1500 ქართველ მეომარს გამოსჭირეს ყელი. ესენი იყვნენ დუშეთის, ვორის, თელავის და “ავაზას” ბატალიონების მებრძოლები...

23-ე ბრიგადიდან დავგვირეკეს ეროვნული გვარდიის მთავარ სამმართველოში. მეორე დღესვე მე, ვახტანგ ქობალია და სოსო უღრეტი მობილიზებულად შევედით ოჩამჩირის რაიონში. მივეპინეს პოზიციები... 4-დან 5 ივლისს ბრიგადის შტაბში განვაცხადეთ, რომ ჩვენთვისაც მოეცათ მძიმე ტექნიკა და შევიდოდით ტაშიშის მაიმუნის საშენის ტერიტორიაზე. მაგრამ ვილაყას არ აწყობდა, რომ ჩვენი პოზიციები გამაგრებულიყო, დაელოდნენ ჯაბა იოსელიანის ჩამოსვლას... ის რომ ჩამოვიდა, დაიგეგმა ერთობლივი ოპერაცია; ზღვის ვასწვრივ წავიდა ქობალია, მე კი დამევადა

შევსულიყავი ზღვის სანაპიროდან ცენტრში, მტრის შუაგულში... მე
ეს ამოცანა შევასრულე, ჩემმა მეომრებმა რუსის დესანტის
მარჯვენა მხარე გაანეიტრალეს; პოლკოვნიკმა ქობალიამ კი
გაანთავისუფლა ტაშიშის ტურბაზა...
2023 წლის 10 თვის 11

...სანარდოს მთა ის წერტილია, გალი-ოჩამჩირეს რომ მტრისაა
აკონტროლებს. იქ იდგა სამურზაყანოს ბატალიონი, 125 მეომარი.
ისინი მოულოდნელად იქიდან მოხსნეს და მათ მაგივრად ჩააყენეს
თბილისიდან ჩამოყვანილი 25 კაცი. აფხაზებმა ეს ამბავი მეორე
დილითვე გაიგეს... სიმაღლეც დაჯიკრეთ და ხალხიც ყველა
ამხოცეს... ყოველი პოზიციის დაკავებას 50-მდე ქართველის
სიცოცხლე მანც ეწირებოდა, მაგრამ რა? მოვიდოდა მორიგი
უთავბოლო ბრძანება და... სისხლით დაკავებული პოზიცია მტერს
ბარდებოდა...

...შეგარდნაძე-ელცინის 27 (07 92) შეთანხმებით, სოხუმიდან უნდა
გაეყვანათ მძიმე ტექნიკა. ჩვენგან, (ეროვნული გვარდიისგან)
მოითხოვეს, რომ ეს კოლონები აფხაზეთიდან ქუთაისისკენ
გაგვეტარებინა. ჩვენ ტექნიკის გაყვანის წინააღმდეგნი ვიყავით,
ვინაიდან ეს სოხუმის ჩაბარების ტოლფასი იყო! მაგრამ სამთავრობო
ნაწილებმა მთელი მძიმე ტექნიკა რუსული გეშებით ჯერ ფოთში
გადიტანეს. შემდეგ, - გურიის გავლით ქუთაისში და იქიდან -
თბილისში... ამით, აფხაზების მიერ საბრძოლო მოქმედების
განახლების შემთხვევაში, ქართული მხარე სრულიად დაუცველი
რჩებოდა, ვინაიდან ვეღარ მოასწრებდნენ ტექნიკის უკან მოყვანას...
ასეც მოხდა...

“სამხედრო საბჭომ“ არ იკმარა მსხვერპლი და სექტემბრის
პირველ რიცხვებში, ცეცხლის ალში გახვეულ, დაუცველ ქალაქში
სახწავლო წლის დაწყება გამოაცხადა! ათასობით ახალგაზრდა,
დაიმედებული მთავრობის მოწოდებით (და, დაშინებული
სახწავლებლიდან გარიცხვის მუქარით, რედ.) მობრუნდა სოხუმში,
სადაც სროლა არ წყდებოდა, მე ვარ ამის მოწმე. ვიყავი ყველა
პოზიციაზე; ცუგურთეკაში, გუმისთაზე... მეორდებოდა გაგრის
ვარიანტი; აფხაზებს დართეს ნება პატრულის მთაზე გზის გაჭრისა.
ვინც სოხუმის მდებარეობა იცის, მიხვდება, რომ იქიდან ერთი
ტანკია საკმარისი ქალაქის ასაღებად. აფხაზმა სნაიპერებმა ყველა
მაღალი შენობა დაიკავეს, შემოავზანეს ტერორისტული და
დივერსიული ჯგუფები... სოხუმი განწირული იყო.

ეროვნული გვარდია შევიდა ოჩამჩირეში, იქიდან გავედით მდ.
კოდორისა და ზღვის შესართავთან. გულრიფში უკვე ჩაკეტილი
იყო. მძიმე ტექნიკა, როგორც ვახსოვთ, ჩვენ არ გვქონდა. 25

სექტემბერს ჩვენს პოზიციებზე ჩამოიარა ყარყარაშვილი. მითხრა, რომ მიდიოდა მძიმე ტექნიკის გადმოსაცვანად, რათა აქცა გაერდვია. ყარყარაშვილი ტექნიკის გარეშე დაბრუნდა. "შერე გამოვკვებ ზავნიანო!" ეს ხდება 25 სექტემბერს!!!

ცხადია, იმ მძიმე ტექნიკის დაბრუნებას აფხაზეთში არც არავინ აპირებდა... 27 სექტემბერს შევარდნაძის ჯარმა დასტოვა სოხუმი...

მიუხედავად ყველაფერისა, რაც მოიმოქმედა საქართველოში "სამხედრო საბჭომ", ჩვენ, - ეროვნულმა ძალებმა ყველაფერი გავაკეთეთ, რათა აფხაზეთის ტრაგედია არ მომხდარიყო. მაგრამ ყველა ჩვენს მცდელობას ხელოვნურად უღობავდნენ გზას. 1993 წლის 19-22 აპრილს, თენგიზ კიტოვანი, ვახტანგ ქობალია და მე შევხვდით ვალში და დაეთქვათ, რომ ერთად გვებრძოლა თჩამშირის ფრონტზე, რაც განუახლოვრცელეთ კიდევ. მაგრამ, როგორც კი ეროვნულმა გვარდიამ სამეგრელო დასტოვა და აფხაზეთში დაიწყო ბრძოლა, სამთავრობო ჯარები და "შხედრიონი" სამეგრელოში შეიჭრნენ, დაიწყეს მოსახლეობის აწიოკება და დაყინალება! ჩვენ იძულებულნი ვაყვებით მოგვეხსნა აფხაზეთის ფრონტიდან ვარკვეული ძალები, რათა მოსახლეობა დაგვეცვა ძალადობისგან.

მეორედ გავერთიანდით ტაშიშის ბრძოლებისას: ეროვნული გვარდია ლითი ქობალიას და ტრისტან წითელაშვილის მეთაურობით, სამთავრობო შინაგანი ჯარი და "შხედრიონიც" კი! მაგრამ, ტაშიშის განთავისუფლებისას ლითი ქობალიას და მისი ნაწილების მკვეთრად გაზრდილმა ავტორიტეტმა სამხედროებსა და მოსახლეობას შორის ამ ერთობასაც დაუსვა წერტილი, ვინაიდან ეროვნული გვარდიის ავტორიტეტის ზრდა დაძლეუველი იყო, როგორც ჩანს ოფიციალურთვის... მესამედ გავერთიანდით ბედა-აქუბედიას მიმართულებაზე ბრძოლებისას, როცა კიტოვანი თავისი ნაწილებით შემოვიერთდა.

მთლიანად შეიარაღებული ფორმირებების გაერთიანება მოხდა 1993 წლის 26 სექტემბერს, როდესაც საქართველოს პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია ჩამობრძანდა საქართველოში. 26-შივე მან მთავარი თჩამშირის ფრონტის ხაზი, საბრძოლო პოზიციები, შეხვდა ფრონტის შტაბს... სამხედრო შტაბის მთელი შემადგენლობა უკლებლივ ყველა სამხედრო ფორმირება პრეზიდენტის დროშის ქვეშ დადგა!

ცხადია, ზვიად გამსახურდიას მიერ აფხაზეთის განთავისუფლება და ქვეყნის კვლავ გაერთიანება ფაქტობრივი ხელისუფლების კრახის ნიშნავდა... მათ სასწრაფოდ, (ერთ დღეში !!!) ჩააბარეს სოხუმი და მერე - მთლიანად აფხაზეთი...

მთავარსარდალი ედუარდ შევარდნაძე კი სახელმწიფო მეთაურის
საგარდლიდან პრეზიდენტის სავარძელში გადასკუბდა...“

(“თავისუფალი საქართველო“, 16-24 1996)

შევარდნაძე ...

ომის დაწყებამდე სამი დღით ადრე, სახელმწიფო საბჭოს სხდომაზე,
მან გაანდო კოლეგებს თვისი “შორს ჭვრეტის“ კიდევ ერთი
მარგალიტი: “მე არა ვარ მკაცრი ზომების მომხრე (!?), მაგრამ
ახლა სისუსტე შეიძლება ძვირი დაგვიჯდეს მომავალში... თუ ამან...
უმტკივნეულოდ ჩაიარა, ცოტა შორს გაიხედეთ, შეიძლება ეს
ძალიან გამართლებული ღონისძიება გამოდგეს! (საქართველოს
სახელმწიფო საბჭოს 1992 წლის 11 აგვისტოს სხდომის სტენოგრამა,
გაზ. “7 დღე“, 183, 1995 წ.)

არადაარ ღალატობს სახ. მეთაურს ტვინსა და ძარღვში
ჩაწრეტილი კომკავშირული პათოსი! ასიათასობით ქართველის
გაუბედურება, ქვეყნის ორიათასხუთასწლიანი ისტორიისთვის
მიფურთხება (ამლოკველი გამოლევა?) მისთვის ისეთივე
“ღონისძიება“ ყოფილა, როგორც რომ პარტაქტივის მოწყობა
კარდანახის ზერებში...

თვისი ყურმოჭრილი პროვინციელი შევარდის შემყურეს, რუსსაც კი
შერცხვასავით, - მოსკოვის “სვობოდნაია გაზეტა“: “ის, რომ
შევარდნაძემ რუსეთის დახმარებით წამოიწყო და თავადვე
სათავეში ჩაუდგა 1991-1992 წლების დეკემბერ-იანვრის პუტჩს, რის
შედეგადაც დამხობილ იქნა ზვიად გამსახურდიას კანონიერი
ხელისუფლება, (შეშრულებულნი იყვნენ გენერალ ბეპაევის ნაირი
რუსი “ჯარისკაცები“ და ქართველ ბანდიტთა რაზმები, უკვე აღარ
მოითხოვს მტკიცებებს... ეს ყველასათვის ნათელია, დრო მოვა და
ამას სასამართლო განიხილავს! მაგრამ, ხომ არ გაითამაშა რუსეთმა
მორიგი ფანდი ქართული მიწების მისატაცებლად “დექტატორი“,
“ფაშისტი“ და “პარანოიკი“ გამსახურდიასგან საქართველოს ხსნის
დროშით, რომელიც ხელში უნდა აეღო “გამოჩენილ პოლიტიკურ
მოღვაწეს, დემოკრატ“ ედუარდ შევარდნაძეს? მით უმეტეს, რომ
მშავს სიტუაციაში ქართული მიწების მიტაცების გამოცდილება
უკვე არსებობდა, როცა სოჭის წალკოტი მიწები რუსეთს მიართვეა
სხვა “დიდმა ქართველმა პატრიოტმა“, ჩეკისტმა სერგო
ორჯონიკიძემ?...

...შსადიძანები, სერგოები და ედუარდები მუდამ იყვნენ ქართველთა
შორის. დღეს, შესაძლოა ისინი მეტნი არიან, ვინემ ოდესმე... 70
წელიწადს ტყუილად როდი ჩაუვლია!

ამიტომაც იზეიმა რუსულმა დიპლომატიამ აფხაზეთში. რუსეთის სჭირდება შავი ზღვის პორტები, მას აქვს სრულიად ჩამოყალიბებული სტრატეგიული მიზნები კავკასიაში და, ცხადია, მოპოვებულს ის იოლად როდი დასთმობს. ეს არ არის რუსეთის ახალი დოქტრინა; ორასი წელია, რაც იგი არაფერს ვერც კავკასიაში ბატონობისთვის და, როგორც არ უნდა იცვალის მან სახე, იქნება ის კომუნისტური, პროდემოკრატიული თუ მონარქისტული, რუსეთი დარჩება რუსეთად და მისი პოლიტიკა კავკასიაში არ შეიცვლება. ასეთია აღმოსავლეთ ევროპის ეს შეტად სპეციფიური იმპერია... რით შეგვიძლია დავეუბრისბინდეთ მას ჩვენ, - ქართველები, კავკასიელები? გამოსავალი მხოლოდ ერთია, - მტკიცე ეროვნული პოზიცია. ისეთი პოზიცია, რომლის ნატამალიც არ გააჩნია საქართველს არც "პრეზიდენტს", არც მთავრობას და არცა პარლამენტს. პერიქითაც, - მასობრივი ინფორმაციისა და ყველა სხვა საშუალებებით ქართველ ხალხში დღითიდღე ინერგება მორჩილებისა და მონობის დამღუპველი ცნობიერება, რაც მართლაც მომაკვდინებელი აღმოჩნდება მომავალში ერისთვის...

"...ქართველებს სხვა საძაგელი სენიც გვაქირს, - ყიზილბაშობა.. გულის შეშარავი, კაცის ღირსების დამშლადლებელი პირფერობა, ურცხვი ტყუილის ქება, საძაგელი კვლავენა და პირიდან თაფლის ამოდენა..." - გულისტკივილით იტყოდა დიდი ილია.

ამ ყიზილბაშური სენით შეპყრობილთა შთამომავალნია, ნათლის მირონს რომ სცხებენ თავისსავე მტერსა და დამაქვეველს სიონსა თუ ანანურში; დასავლეთის პრესაც კი გაოგნებული კითხულობდა; რას ნიშნავს გრაჩევის ეს მონათვლა, რატომ მაინცადამაინც საქართველოშია? თუ ქართველებს ჰგონიათ, რომ ნათლული აფხაზეთს დაუბრუნებთ?

...სოხუმში სულ რამოდენიმე, თითზე ჩამოსათვლელი ქართული ოჯახიდაა შემორჩენილი. ქართველები გვარებს იცვლიან. ქართულად დალაპარაკება სიკვდილით დასჯის ტოლფასია. ყოველივე ქართული აღმოიფხვრა საქართველოს ამ უძველეს და უღამაზეს მხარეში. ყიზილბაშნი კი გულარხეინად განავრძობენ ყიზილბაშობას და პირიდან თაფლის იდენენ, - აფხაზეთი სულაც არ არის დაკარგული, დღეს თუ ხვალ ჩვენ მას დავებრუნებთო...

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

ეთნიკური წმენდის შედეგად ქართული მოსახლეობისგან
დაცლილ რეგიონებში მობინადრე ხიზნების უკანონო
არჩევნების შესახებ

განუსაზღვრელი ეროვნული ენერგია შეეწირა ქართული სახელმწიფოებრიობის ბუნებრივ საზღვრებში ჩამოყალიბებას. მუდამ განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭებოდა საქართველოს ჩრდილოეთი საზღვრების დაცვას, ვინაიდან კავკასიის გადმოსასვლელელებზე კონტროლის დაკარგვა განაპირობებს საქართველოს სახელმწიფოებრივი ფუნქციის მოშლას. რუსეთის იმპერიული ძალები, თავიანთი გეოსტრატეგიული მიზნების განსახორციელებლად დიდი ხანია ცდილობენ იმიერკავკასიიდან ამიერკავკასიაში გადმოსასვლელი გზების საკუთარი გავლენის სივრცეში მოქცევას. დასახული გეგმის შესასრულებლად საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთ მხარეში, აფხაზეთში და შიდა ქართლში ინსპირირებული კვაზიეთნოკონფლიქტები იქ მოსახლე მიგრანტებსა და ავტოქტონურ ქართულ მოსახლეობას შორის პროვოკაციულ ომში გადაიზარდა. ამგვარ ვითარებაში საქართველოში სახელმწიფო გადატრიალების შედეგად მოსული, მოსკოვიდან მართვადი რეჟიმის ხელშეწყობით შიდა ქართლში და აფხაზეთში ომის ინსპირატორს, რუსეთის საოკუპაციო ჯარს სამშვიდობო ძალების სტატუსი მიენიჭა.

საქართველოს ფაქტობრივი ხელისუფლების ანტისახელმწიფოებრივი პოლიტიკის პირობებში, რუსეთის სამშვიდობო ძალებმა შიდა ქართლში შემოხიზნული ოსური დიასპორის მეშვეობით, საკუთარი ადგილ-მამულიდან განდევნა ქართული მოსახლეობა. ასევე, აფხაზეთში მდგური ადიღური ჩამომავლობის დიასპორის ხელის შეწყობით, იმპერიის სამხედრო კონტინგენტის მიერ განხორციელებული ეთნიკური წმენდის შედეგად მკვიდრი ქართული მოსახლეობისგან დაცალა აფხაზეთი.

რუსეთის სამშვიდობო მისიის საშუალებით აფხაზეთისა და შიდა ქართლის რეგიონებში საქართველოს იურისდიქცია აღარ ვრცელდება და ქართველი ლტოლვილებიც ვეღარ უბრუნდებიან თავიანთ მიწა-წყალს, თუმცა რუსეთის სამშვიდობო მისიის მთავარ მიზნად სწორედ ლტოლვილთა დაბრუნება იყო დეკლარირებული.

პრაქტიკამ დაამტკიცა, რომ რუსეთის სამშვიდობო მისიის უმთავრესი ამოცანაა რუსეთის სამხედრო-პოლიტიკური ინტერესების რეალიზება.

ქართული სახელმწიფოებრიობის განადგურების მიზნით მიმართულ პროვოკაციებს ახალი აღმაშენებელი ფაქტები შეემატა. საქართველოსაგან აფხაზეთისა და შიდა ქართლის ტერიტორიების ჩამოშორების იურიდიული საფუძვლის შესაქმნელად, ეთნიკური წმენდის შედეგად ქართული მოსახლეობისაგან განწმენილ შიდა ქართლში მდგომარეობა ოსურმა დიასპორამ პრეზიდენტის არჩევნები გადაწყვიტა, ხოლო ადგიური ჩამომავლობის დიასპორამ, ქართველი ხალხისგან დაცლილ აფხაზეთში პარლამენტის არჩევნები დანიშნა, რაც უნდა შეფასდეს როგორც აგრესიის უშუალო შედეგი და მისი გაგრძელება. საერთაშორისო სამართლის პრინციპებიდან გამომდინარე, უცხო ქვეყნის ჯარის მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, ეთნიკური წმენდის შედეგად ავტორიტონური მოსახლეობისგან დაცლილ რეგიონებში მთვრანტა მიერ ჩატარებული არჩევნები იურიდიულ საფუძველს მოკლებულია და ამდენად, უკანონო არჩევნები არაკონსტიტუციურად უნდა იქნეს ცნობილი, ხოლო შედეგები ბათილად.

ბიძინა ჩოლოყაშვილი
საქართველოს უზენაესი საბჭოს
დროებითი თავმჯდომარე დეკანოზობაში

იგორ შელკოვსკი ის იშვიათი გამონაკლისია რუს დისიდენტთა შორის, ზედმეწიფებით სწორად რომ აფასებს თავისი ერის რიღის ცივილიზებულ სამყაროში მოქანდაკე, მხატვარი, რომელსაც პერსონალური გამოფენები ჰქონდა ამერიკაში, გერმანიაში, საფრანგეთში ის დღენადავ იღწვის მცირე ერების გარუსების იმპერიული პოლიტიკის წინააღმდეგ. 1976 წელს, ანტიამბაჭოური მოღვაწეობისთვის გაძევებულ იქნა საბჭოთა კავშირიდან. ცხოვრობს საფრანგეთში. გამოსცემდა ჟურნალს " ", რომელიც არაოფიციალურ რუსულ ხელოვნებას ეძღვნებოდა. წინამდებარე წერილი საგანგებოდ "გუშავისთვის" არის დაწერილი.

რუსული იმპერიალიზმი

დღეს, როდესაც საბჭოურ-კომუნისტური წყობა როგორც მმართველი სახელმწიფო სტრუქტურა აღარ არსებობს, განსაკუთრებით ვაცხადდა მათი შეცდომა, ვინც დაბეჯითებით იმეორებდა, რომ კომუნისტური იდეოლოგია არის მხოლოდ ყოველი ავი ზნის თავიდათავი. ნამგალი და ურო თორთავა არწივმა შესცვალა, ავი ზნე კი, არადაარ განიკურნა. ამიტომ, დღეს მაინც ყველასთვის ნათელი უნდა გამხდარიყო, რომ მანკი რუსულ

კომუნისტში კი არა, რუსულ ხასიათში, მის მსოფლმშედველობაში, რუსულ აზროვნების წესში არის ჩაბუდებული. ნათელი მაგალითია ამის რუსეთისა და კავკასიის დამოკიდებულებანი. ბოროტების თესლი აქ 1917-ში კი არა, - ჯერ კიდევ ორასი წლის წინ ჩაითესლა და მის შხამიან ნაყოფს, დღესაც რომ ხარობს, რუსული იმპერიალიზმი ჰქვია.

არა საბჭოური, არა კომუნისტური, - რუსული იმპერიალიზმი.

...ნებისმიერი ერთი ოდითგან თავის გადასარჩენად იბრძოდა. და თუ მავანი ერთი სხვას (ანდა სხვებს) შეუერთდებოდა, - მხოლოდ ევლისტური მოსაზრებით. რაც უფრო დიდი იყო სახელმწიფო, მით მეტი სივრცეებს იყრებოდა ის და რუსეთიც არ იყო გამონაკლისი. რუსეთში კომუნისტების მოსვლამ შეზოხელ სახელმწიფოებთან ურთიერთობის ძაღისმიერი, ვერაგული პრინციპები სახელმწიფო დოქტრინად აქცია. ლენინ-სტალინის ღოზუნგი "კომუნისტში გამაზრდეებს მთელს მსოფლიოში" პირველყოვლისა იმას ნიშნავდა, რომ რუსული კომუნისტში დაიპყრობს მსოფლიოს და არა ჩინური, კუბური ანდა ჩეხური. მცირე ერების გარუსება-გადაგვარებამ, ამ ვერაგულ პროცესში ახალ-ახალი ქვეყნების ჩათრევაში წითლების მიერ მხოლოდ გაავრძელა რუსული იმპერიალიზმის ტრადიციები, რომელსაც კომუნისტში გვირგვინად დაედგა.

დადგა იმპერიის დაშლის დრო. მისი "გარე სარტყელი" უნგრეთი, პოლონეთი, ჩეხოსლოვაკია და ა.შ. პირველი ჩამოშორდა "დედა რუსეთს". შემდეგ, "უფროს ძმას" კარისკენ მიუთითეს ყოფილმა საბჭოთა რესპუბლიკებმა. როგორი იყო რეაქცია რუსეთში? თითქმის ყველაგან, სადაც რუსეთს ძლიერი "მეზუთე კოლონა" ეგულებოდა პარტაპარატის, ადგილობრივი კგბ-სა და წითელი ინტელიგენციის სახით, ყველაფერი დროულად "მოგვარდა". ზოგან კი, - სად სატანკო დივიზია გაიგზავნა, სად - სადესანტო... საქართველოში საზღვაო ფლოტის ქვეშეხებიც მიამზარეს... და არც ეს იყო ახალი, - რუსის მიერ კავკასიის დაპყრობა 1817 წელს დაიწყო. მაშინ ეს მართლდებოდა იმით, რომ "ევროპის მოწესრიგებამდე" საჭირო იყო საკუთარი საზღვრების "მომრგვალება", რაიც ხანმოკლე სამხედრო კამპანიად მაინცდათ. ამიერკავკასიაში მართლაც მოკლე დროში "მოგვარდა" ყოველი. ჩრდილო კავკასიაში კი, ომმა 47 წელს გასტანა. ზოგი ბრძოლები კი 1884 წლამდე მიმდინარეობდა!

რუსულმა ლიტერატურამ (მაშინ ამას პროპაგანდა არ ერქვა) რომანტიკული შარავანდედით შემოსა კავკასიის ბრძოლები, რათა დაემაღლათ ომის აშკარა კოლონიალური, დაპყრობითი ხასიათი. რა

ედებოდა ბრალად “კავკასიელი კრავს”? მხოლოდ ის, რომ ის
გაპრიელი იყო, მის უზნეო მეზობელს კი მგლის მადა აღმოჩნდა...
კავკასიის ხალხთა განწირულობა ბრძოლაში თავისუფლებისთვის თვით
რუს საზოგადოებრიობაში გააღვიძა დაუმორჩილებლობის
გრძნობები. კავკასიის კორპუსის სარდალი გენერალ-კორნელოვი
მიმართავდა რუსთ ხელმწიფეს: “... მთის ხალხები ცუდ მაგალითს
აძლევენ თქვენს ქვეშემრდომებს, რომელნიც, კავკასიელთა
შემყურენი, ამბობენ სულით იმსჯელებიან...” * ამ ამბობისა და
უკმაყოფილების ნიშანია რუსი მეცნიერის სიტყვები: “...გაჩაღებული
უადამიანო ომის დროსაც კი კვლავაც “რუსეთის უზენაეს მისიაზეა”
ლაპარაკი... რომ თითქოს რუსეთს სინათლე, კულტურა და
ცივილიზაცია შეაქვსო კავკასიაში...” * გასული საუკუნის რუსი
მკვლევარი* ამბობს: “...სულ მცირე ხნის უკან მჭიდროდ
დასახლებული ადგილები დაცარიელებული და გატიალებულია...
კაზაკები, რომელნიც აქ ჩამოასახლეს, ვერ შეეგუენ მთის პირობებს
და შავას... მათი კმაყოფა სახელმწიფო ხაზინას დააწვა... ბევრი
კაზაკური სტანიცის გაუქმება შეიქნა საჭირო, რაშეთუ რუს
ადამიანს არ ძალუძს ასეთ პირობებში არსებობა... უკიდევანო
ფართობები უკაცრიელ უდაბნოებს მოგვავიანებს. ეს ადგილები,
ცოტა ხნის უკან შესანიშნავად კულტივირებული, დღეს
იაგარქმნილია... მხოლოდ ველური ვაზი და არქიტექტურის
ნაშთებია ღაღადებენ ოდესღაც აყვავებულ წაღკოტზე... ასევე
გაველურდნენ და ამ მიწების ყოფილი პატრონებიც...” *
ასეთი იყო “რუსეთის კულტურული მისიის” შედეგი კავკასიაში.
...ჩვენ გვიჩინებდნენ მთიელების ველურობაზე, მათ სიზარმაცესა
და უმეცრობაზე...ორი კულტურის შეტაკებისას კი, უფრო ძლიერი
გაამდიდრებს სუსტსო... ჰოდა, თუკი იმას, რაც მთიმოქმედეს აქ
რუსებმა, შევადარებთ მთიელების ნახელავს, ეს შედარება ჩვენთვის,
რუსებისთვის ძალიან წამგებიანი აღმოჩნდება...” *
უდიდეს ზნეობრივ და მატერიალურ ზარალს, რაც რუსმა მოუტანა
კავკასიას, დაემატა ეკოლოგიურიც: უმისრობის მიზნით ასეული
მეტრების სიგანეზე იჩეხებოდა ყველა ტყე” სადაც რუსი გაივლიდა.
“კავკასიის კამპანიის” მონაწილე სალდათთა ძირითადი საქმიანობა
სწორედ ტყეების გაჩეხვა იყო...
ყველას კარგად ვგახსოვს, როგორ მიმნარევ ზიზღს იწვევდა
“საბჭოთა ხელისუფლება”. მაგრამ, კიდევ უფრო საზარლად
ჟღერდა “რუსის ხელისუფლება”! და არა ახლანან, არამედ
საუკუნეების წინ! “...ყველაგან, სადაც კი რუსის სალდათი
გამოჩნდებოდა, ლტოლვილთა ნაკადები მოედინებოდა... ისინი

მოედგენენ მთელს ქვეყანას და ვზადავზა ვვაძებნა და დაუძღურებულებს სტოვებდნენ..“ სწერს უცხოელი მოვზაური*, არც “სტალინური დეპორტაციები“ იყო კომუნისტების მოვონილი. “...მთიელებს აძევებდნენ თურქეთში... ანაპსა და ნოვოროსიისკში შერეკილი, მათ ნახევარი წელი, ზოგჯერ მეტიც უხდებოდათ ღია ცის ქვეშ, უსახსროდ, უღუკმაპუროდ ყოფნა... თითქმის ნახევარი მილიონი მთიელის გადაყვანა ძალზე ძნელი იყო და ისინიც, მოლოდინში იხოცებოდნენ, ვინ სიცოცხლისგან და ვინ შიმშილისგან. შავი ზღვის ჩრდილი-აღმოსავლეთი სანაპირო მოფენილი იყო ვვაძებნით, რომელთა შორის იწვნენ ჯერ კიდევ ცოცხლები...”

ამაზრუნია “ვულავის არქიპელავის“ სცენები, სადაც სოლოენიცინი აღწერს, თუ როგორ ძირავდნენ პატარებით სავსე ბარჯებს ნკვდს ქოდაკები... მაგრამ ნუ იფიქრებთ, რომ ესეც საბჭოთა ჩეკისტების მივნებაა. “უშეტესობა ნავებსა და პატარა ზომალდებს, რომელზეც ერთი წლის ლოღინის შემდეგ საბრალი მთიელებს შეჰყრიდნენ, ფსკერი სავანგებოდ ვახვრუტილი ჰქონდა... დაზღვეული ნავებისა და ხალხის ვადასავყვანად ვამოყოფილი თანხები კი რუსის ჩინონიკის ჯიბეებში იძირებოდა...”*

ბავშვებაც კი იცის ჩვენში, თუ რას სჩადიოდნენ ბელორუსიაში ფაშისტები, როგორი სისასტიკით უსწორდებოდნენ პარტიზანებს (ანუ “ბანდიტებს“, - როგორც უწოდებდნენ ისინი ყველას, ვინც წინააღმდეგობას ვაუწევდა): დედაბუდიანად უწავდნენ სოფლებს, ვაჰქონდათ სურსათ-სანოვავე, იტაცებდნენ ქონებას... ვანა იგივე არ ხდება ჩვენეთში? და ვანა ახალია ეს რუსისთვის? აი, რას სწერდა ა.ბესტუჟევი-მარლინსკი წმ წლის უკან: “...ჩვენ მთლიანად ვწავადით მათ სოფლებს, ყანებს, ვენახებს, ვანადგურებდით თივასაც კი... ზახსი (?), ჩვეულებვრივ, ოპერაციის დაწყებამდე ცეცხლით ანადგურებდა რამდენიმე აუღს, - იმისდა მიუხედავად, ავად იყო ვანწყობილი ჩვენდამი მოსახლეობა თუ არა... სალდათები ხიშტებზე აგებდნენ ცეცხლს ვადარჩენილებს...”* აი, იმდროინდელი პატაკები: “...აული სულ საძირკვლამდე ვანადგურებულა...” “...ყველა აბორიგენი ცეცხლსა და მახვილს მივეცილი...” “...ცეცხლში ვანადგურდა ყველაფერი ცოცხალი...” და ა.შ. ეს კი ვენერადო ერმოლოვის ბრძანებდან: “...ან მორჩილნი იქნებით ჩვენი, ან ამოვხოცავთ ყველას წამებით, აირჩიეთ!” და ოფიცრობას: “სოფელი ცეცხლს მივეცეს! ქალები და ბავშვები - ხიშტით! (ჟონ ი დეტეი ვირე ზატ!)* “...სასოწარკვეთილი მთიელები სიკვდილს აღარ ვაურბოდნენ... პირიქით, - ეძებდნენ ტანჯვისა და წამების დასრულების ამ ერთადერთ ვზას...”*

შეიცვალა რაიმე ამ ორას წელიწადში? არაფერი გარდაცვლილა, რომ ხიშტის ნაცვლად მთიელებს დღეს ხოცავენ რაკეტებითა და ვერტმფრენებით... ვალეშელი რუსები კი, ერთმანეთს ასწრებენ მკვდრებისთვის ყურების და ენების აჭრას, ვინ მეტს შეთავაზდება... ის ყური კი ქაღისაა, ბავშვის თუ "ბანდიტის", - ვინ დაეშებს, "გერთო როსის" ორდენისთვის ყველაფერი ივარგებს...

და, თუ შეიცვალა კიდევ რაიმე, ეს ისაა, რომ თუ ადრე კახაკებში უდიდეს სირცხვილად ითვლებოდა დაღუპული ამხანაგის გვამის მთიელებისთვის დატოვება (რაიც იგივე მთიელებისგან ვადაიღეს), დღეს, შიფლიოს დასახანხად, გროზნოს უპატრონო ძაღლები ხრავენ ბრძოლის ველზე მიტოვებულ დაჭრილ და მკვდარ რუსებს. თვით რუსის პრეზიდენტიც კი არ ზრუნავს არათუ თავის მკვდარ ხალდათებზე, არამედ საკუთარ რეპუტაციაზეც: "ჯერ ამის დრო არაა!" - ეს მისი პასუხი მოთხოვნაზე (რაც, სხვათაშორის, ჩეჩნების მოთხოვნა იყო) დროებით მაინც შეეწყვიტა ცეცხლი, რომ დაღუპული რუსები დაესაფლაკებინათ, ყველაზე მეტყველი ნიშანია რუსის ბუნების...

თუ წმ წლის უკან, დამარცხებული შამილის გუნდის ციხიდან გამოსვლას რუსი ჯარი აღტაცებული "ვაშათი" შეხვდა და თვით ალექსანდრე მეორემ უდიდესი პატივი მიაგო, დღეს პრეზიდენტი დუდაევი მოკლეს ვერაგულად, მაშინ, როდესაც ის სროლის შეწყვეტის თაობაზე მოსალაპარაკებლად მიდიოდა;

თუ უწინ რუსი თავის დაჭრილს სიცოცხლის რისკის ფასად ლაზარეთისკენ მიათრევდა, დღეს ის მძევალ რუსსავე ქალებს და ბავშვებს ხოცავს ლაზარეთში (მხედველობაში გვაქვს უმოწყალო დაბომბვა პერვომაისკოუს საავადმყოფოსი, რაც პირადად პრეზიდენტ ელცინის ბრძანებით მოხდა). ესეც არ იკმარეს და თავად აიყვანეს მძევლად საავადმყოფო! ჯარმა, ქვეყნის შეიარაღებული ძალების მოქმედება არმიაში მძევლებად აყვანა საავადმყოფოში მწლიარე თავისივე მოქალაქეები!!!

ყველას გვახსოვს ტერმინი "ვრავ ნაროდა", რაც დახვრეულის მომასწავებელი იყო. ანდა - "ტროცკისტი"... დღეს, ტელევიზიის, პრესის, ლიტერატურის, საერთოდ, - კულტურის წყალობით ასევე საშიშია იყო "ლიცო კაგაკსკოი ნაციონალისტისტი". და თუ უწინ ყველანაირი დივერსია, აფეთქება, ავარია, მკვლელობა "ტროცკისტების" ან "ვრავ ნაროდების" ბრალი იყო, დღეს ყველაფერ უბედურებაზე უნდა აგოს პასუხი "ლიცომ..."

ასე იყო და ასე არის დღესაც: საავადმყოფოს დაბომბვაზე ბრძანების გამცემ პრეზიდენტს მთელი დასავლეთი ელოლიავენება და

ეხმარება; ბავშვებისთვისთვის ყურების და ენების დამჭრელი
"საფეტსკაია არმიას" ქოროს საუკეთესო დარბაზებს უამბობენ
კონცერტებისთვის (ალექსანდროვის ანსამბლს); რუსეთსა და მის
კულტურას ეძღვნება გამოფენები, ფილმები და წიგნები...
გმირი პრეზიდენტი კი, რომელმაც ერთი მუჭა პატრიოტიზმით
დაამარცხა მსოფლიოს უდიდესი არმია და თავისუფლებისკენ გზა
გაუხსნა თავის პატარა ერს, "ბანდიტად" და "საერთაშორისო
ტერორისტად" არის მონათლული; ერი, რომელმაც არნახული
გმირობა და ეინი გამოიჩინა, ვისთვის "ბოვეიკია", ვისთვის
"ბანდიტი", ვისთვის "სეპარატისტი" და კიდევ ვინ იცის რა...
"...მეტი რა თავისუფლება უნდათ? (ჩეჩნებს, ქართველებს,
ესტონელებს და ა.შ.) ვაჭმევთ და ვასმევთ... უჩვენოდ ეგკნი
დაიდუშებოდნენ!" ამბობენ და, და სჯერათ, რომ ეს ასეა...

... ჩარლი ჩაპლინი და შალიაპინი წარუდგინეს ერთმანეთს...
შალიაპინმა ჯერ ხელი ჩამოართვა, მერე კი გულში ჩაიკრა
ჩაპლინი ისე მოუხეშავად, რომ მისი ყელსახვევის ქინძისთავი
ჩარლის ლოყაში შეესო. აფართხალდა პატარა ჩარლი
ტკივილისგან, ცდილობს დაიხსნას თავი... ფედიას კი ჰგონია, -
აღბათ უხერხულად ვრძნობს თავს, ჩემნაირი პიროვნება რომ ასე
სცემს პატივსო და... კიდევ უფრო ძლიერად ჩაბღუჯა, -
გადაგვიღეთ სურათები, ხომ ხედავთ, როგორი მეგობრები ვართო...
... რუსები სიამაყით ჰყვებიან ამ ეპიზოდს, თანაც ისე, რომ
მშენებელმა ისიც შეიცნოს: ცოტა მოუხეშავები ვართ, დათვები... ისე
კი - კეთილები...

ჩვენ კი შევახსენებდით მკითხველს, რომ დათვი ძალზე ვერაგი
ცხოველია და მისგან რაც შორს დავიჭერთ, მით უკეთესი...

გამოყენებული ლიტერატურა (რუსულ ენაზე)

ყურნალი "როდინა", 3-4, 1994, მ., გვ. 127
ააბრამოვი, "კავკასიელი მთიელები", ტრადიციული კულტურის ჩრდილი-
კავკასიის ფილიალი, მ.ც.ტ.კ. "ვოზროუდენიე", 1990
აფონვილ "ჩერქესიის დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის ბოლო წელი,
1863-1864, უცხოელი მონაწილის ჩანაწერები", 1990, გვ. 31
ააბრამოვი, "კავკასიელი მთიელები", გვ. 17
იქვე, გვ. 8, 10, 30, 105, 92, 33, 83, 27, 31

კონსტანტინე ზ. გამსახურდია

ფიქრები ჩეჩნეთის ომზე

არსებობენ სახელები, რომლებიც საუკუნეთა მანძილზე მაგურ ჟღერადობას იძენენ. შუასაუკუნეების საქართველოში ასეთი სახელი იყო "თათარი", რომელიც აღძრავდა შიშს, ძრწოლას და ყოველგვარ სხვა გრძნობებსაც, სასტიკი დამპყრობლის შიშით რომ შეიძლება გაუჩნდეს კაცს. თავდაპირველად ეს სიტყვა მონღოლებს აღნიშნავდა, იმ ველურ მოდგმას, რომლებმაც ბოცოქალივით გადაუარეს მთელს აზიას, თავიანთი ცხენები ხმელთაშუა ზღვაში აბანავეს და თვით პოლონეთ-უნგრეთსაც კი უწიეს; შემდეგ და შემდეგ ქართულმა ხალხურმა ცნობიერებამ გააგრძელა "თათარი" ყველა მუსლიმ აგრესორზე - სპარსზე, ყიზილბაშზე, ოსმალოზე. თუკი ისტორიას თავალს გადავაკვლებთ, დავინახავთ, რომ ღაშაგთორგიდან მოყოლებული გიორგი ბრწყინვალემდე ქართველები ღირსეულად არც შებრძოლებიან მონღოლებს, რომლებიც იყენებდნენ მათ თავიანთ უაზრო და სისხლისძღვრულ ომებში. გვრჩება შთაბეჭდილება, რომ იმჟამად შებრძოლება იმ ურდოსთან უპერსპექტივო და უიმედო საქმედ მიაჩნდათ.

დიდი ხანი გავიდა მას შემდეგ, რაც მონღოლები, როგორც დამპყრობლები სამუდამოდ ჩაბარდნენ ისტორიას. მიუხედავად ამისა, მხცოვანმა აკადემიკოსმა ივანე ჯავახიშვილმა, სიცოცხლის ბოლო წუთს წარმოთქვა ეს მაგიურ-საბედისწერო სიტყვა "თათრები!" - ცნობილია, რომ ეს იყო სწორედ მისი უკანასკნელი სიტყვა. ამ ადამიანში, ნათელმხილველივით რომ სჭვრეტდა საქართველოს წარსულს, თითქოსდა ერის ისტორიული მეხსიერება გამოვლინდა სიკვდილის წინ. მისი ოქრომეტყველი ენა დადუმდა საშინელისა და ენათუთქმელის წინაშე. (გაიხსენეთ დასასრული უამთიადმწერლის თხზულებისა, როდესაც მემატანე ამბობს, "აღმოჭვირვა იწყო მთიებმა და მე საშინელის გამოსათქმელად არ მიბრუნდებო ენა"). სამწუხაროდ, ასეთივე მაგიურ ჟღერადობას იძენენ დღეს ქართულ ცნობიერებაში რუსები, ფაქტია, რომ ქართულ ჯარს უკანასკნელი ორი საუკუნის მანძილზე არ მოუგია მათთვის ბრძოლა. ისტორიას შემორჩა მხოლოდ აღუქსანდრე ბატონიშვილის აჯანყებულთა შეტაკებები რუსულ-ქართულ ნაწილებთან, ასევე სამასი იუნკერის თავგანწირული ბრძოლა კოჯორთან.

საგაზეთო წერილებშიც და კერძო საუბრებშიც გამოსჭვივის ეს განწყობა: "რუსები" უჭერენ მხარს შევარდნაძეს და მის ხუნტას; "რუსები" შემოვიდნენ სამეგრელოში ორი მხრიდან; "რუსები" ემბარებოდნენ აფხაზებს, "რუსები" მონაწილეობდნენ პუტჩის მსვლელობაში, "რუსებმა" იარაღით მოაძარავეს პუტჩის

მოძვრობნი... ასეთი მსჯელობისას თითქოსდა ვინსნით პასუხისმგებლობის დიდ ნაწილს და იგი ვადაგვაქვს სხენებულ ინვაზორებზე, თითქოს ის რაღაც სტიქიური ძალა ყოფილიყოს, მიწისძვრის, წყალდიდობის ან ვულკანის ამოფრქვევის ფარდა. არა, საქმე იმაში როდია, რომ რუსეთის სამხედრო ძლიერებაში შევიტანოთ ექვი, და არც იმაში, თითქოსდა ზემოჩამოთვლილი ფაქტები სიპართლეს არ შეესაბამებოდეს: საქმე ამ ფაქტების მნიშვნელობის თბეიტურ შეფასებაშია.

ექმნება შთაბეჭდილება, თითქოს რუსებთან წინააღმდეგობას აზრი არა აქვს. ხუნტა თავადაა დაინტერესებული ამგვარი განწყობილების დაწერვაში. მაგრამ, თათართა ურდობისაგან განსხვავებით, რუსი როდი განიხილება მხოლოდ მრისხანე და შეუკავებელ სამხედრო ძალად: "რუსი" განიხილება ამერიკის პარტნიორად ახალი მსოფლიო წესრიგის ყბადალებულ დოქტრინაში, "რუსი" სტაბილურობის გარანტიას იძლევა რეკონში (ე.წ. "სამშვიდობო" ძალები), "რუსი" ქრისტიანია და სხვა მრავალი იწილო-ბიწილო დამწყები პოლიტიკანისა.

ჩენნეთში კი სრულიად საპირისპირო რამ ხდება: ქართველთა თვალწინ აქ, მეზობელ ქვეყანაში, ერთადერთი ქედი რომ გგყოფს, იმხზრევა რუსეთის უძლეველობის მითი: თურმე რუსეთის არშია არ ყოფილა ისე უძლეველი, როგორც გვეჩვენებოდა. თურმე შესაძლებელი ყოფილა ერთ მუშტად შეკვრა, თურმე ერთ მილიონიან ერს შესძლებია თითქმის 200 მილიონიანი კოლოსის წინააღმდეგ დადგომა. ე.წ. "ტერორისტები" თავანთი ადამიანობით სიმპატიებს იბეჭეწენ მსოფლიოს თვალში. მსოფლიომაც ჩენნეთის მაგალითზე შეიტყო, რომ რუსეთი თურმე დემოკრატიისკენ კი არა, არამედ ლენინურ-სტალინური ძირებისკენ დასდგომია თავის საყსებით ბუნებრივ გზას.

განა საქართველოში არ იბრძვიან თავისუფლებისთვის; აქ არიან უდიდესი გმირული შემართების მქონე პოლიტიკური პატიმრები; არიან ნამდვილი წამებულები; დიდი მსხვერპლია გაღებული, მართალი ვიქნებით, თუ ვიტყვით, რომ ჩვენი გზა მშვიდობიანი პოლიტიკური ბრძოლის გზაა, სადაც მრავალმა მამულიშვილმა გამთიინა თავი; მაგრამ გალაკტიონის გამთოქმას თუ მოვიშველიებთ, "ეს არ არის საქართველო". მართალია, ხუნტა თითქმის მთელ საქართველოს სძულს, მაგრამ მის საწინააღმდეგოდ მიმართულ მოძრაობაში აქტიურად ჩართული ადამიანების რაოდენობა მანც შემაშფოთებლად მცირეა შეფარდებით მთელს მოსახლეობასთან.

წინააღმდეგობას ჩეჩნეთში კი საერთო-სახალხო მოძრაობის სახე აქვს. ჩეჩნეთის ომში რუსეთის არმიის საუკეთესო ნაწილებია ჩაბმული. უმოწყალოდ იბომბება ქალაქები და სოფლები, აჯუტება უამრავი მშვიდობიანი მოსახლე. მიუხედავად ამისა, ევროპული საყვედური პრეზიდენტისა და უმაღლესი მთავრობის მისამართით. ყველგან უტყვი ვაგება და მზადყოფნა თვით ყველაზე საშინელი ბედის შესახვედრად.

...რა არ მოსინჯეს ჩეჩნეთში ამ ომამდე საქართველოში, აზერბაიჯანში, ტაჯიკეთში მოხდენილ გადატრიალებათა მრავალნაცად საშუალებათა არსენალიდან: შეიარაღებული ოპოზიციის მიერ ტელევიზიის დაკავება დედაქალაქში; საპარლამენტო პუტჩი; შეიარაღებული მიტინგები ქალაქის ცენტრში; პრეზიდენტის ფიზიკურად განადგურების მცდელობა; ეკონომიკური ბლოკადა რუსეთის მხრიდან და ფულის ნიშნების მიწოდების შეწყვეტა, ამავე დროს ოპოზიციისთვის მილიარდების მიცემა მოსახლეობისთვის ზელოფასების დასარიგებლად; შევარდნაძის უიღბლო კოლეგის, ხახბულატოვის გამოყვანა ასპარეზზე; რუსული ტექნიკით აღჭურვილი ბანდების განლაგება ზნამენსკოეში, არღუნში და ტოლსტოი-იურტში; თვით გროზნოში შემოჭრა ტანკებით, - არაფერმა არ გასჭრა. (ერთი ეგაა, "დემოკრატიული ინტელიგენცია" არ ჩაუბიათ ბრძოლაში, რადგან ასეთი რამ, როგორც ჩანს, იქ საერთოდ არ არსებობს). ამადაც ვახდა იძულებული რუსეთი ჩამოეხსნა დემოკრატიის ნიღაბი და უკვე დაუფარავად გამოეცხადებინა ომი.

მაგრამ ჩეჩნებს რუსების არ ეშინიათ. ისინი ხომ გასულ საუკუნეში თითქმის 70 წელიწადი ებრძოდნენ რუსებს ჯერ შეიხ მანსურის, მერმედ ყაზი-მოლას და ბოლოს შამილის წინამძღოლობით. ასევეა დღესაც. "ვიდრე ცოცხალია უკანასკნელი ჩეჩენი, რუსეთი ვერ ელირსება ჩვენს დაჩოქებას. მშვიდობა დამყარდება მაშინ, როდესაც რუსეთი გაიყვანს თავის ჯარს აქედან", ამბობენ ქალები, მოხუცები და ბავშვები ჩეჩნეთის ომისაღმა მიძღვნილ კორესპონდენტებში. ფიქრობ, მართლაცდა რა ძალა დაამარცხებს ამ ხალხს! კვლავაც გაშიშვლებულან "სამოთხის მახვილები". ასე უწოდებდნენ შამილის მურიდები საკუთარ თავს. ისინი თითქოს გრძნობდნენ, რომ საქართველო სამოთხეა ამ ქვეყნად, ხოლო ჩეჩნეთი - მბრუნავი იქცევისი ქერუბიმის ხელში, უწმინდურს და უდიდს რომ ელობება აქეთ მომავალ გზაზე.

იმპერია აქ წააწყდა მისთვის უცნობ ეროვნულ და ადამიანურ სუბსტანციას, რომლის წინაშეც იგი ჯერჯერობით უძღური

რჩება: ვალაღებულო იმით, რომ ერთა დაქცევისა და გადაგვარების ხანაში პირუტყვეული ძალის გამოყენებით შეიძლება დაახლოვდეს გადააყენო ნებისმიერი მთავრობა და ხალხის ნების საწინააღმდეგოდ შეცვალო იგი მართონებებით. ისტორიას მითად აამუშავებს ნამდვილი ამბები ღვთისთვის, სამშობლოსთვის და მოყვანილთათვის; თვით ტყვედნავარდნილი რუსი მანქურთებისადმი გამორჩენილი დიდსულოვნებისა.

საქართველოში აღბათ არ დარჩენილა ადამიანი, ვისზეც უღრმესი შთაბეჭდილება არ მოეხდინოს ჩეჩნეთის ომს. ვისაც ეროვნული სულისკვეთება გააჩნია, იგი აღტაცებულია ამ პატარა ერის სიმამაცით, კეთილი შურიტაა გამსჭვალული. ხოლო მტრები გაოცებანარევე სიძულვილს ვერ მალავენ და ჰკვირობენ: აქამდე როგორ ვერ მოაშთო რუსეთმა ესენიო. ორივენიანი ადამიანების რეაქცია საესებით გასაგებია. აკი ამბობდა გოეტე, რომ შსგავსი შეიძენებს მხოლოდ მსგავსს. ჩეჩნეთმა დაგვანახა ჩვენზე თავი, ამალღებული, ნათელი და ბოროტებასთან შეურთებელი, როგორც ჩვენი ისტორიის ყველაზე ნათელ დღეებში. ეს არ არის ეფემერული ხილვა, არამედ ცხადი, მკაფიო, თანაც უცნობ გმირთა სისხლით შეფერილი. აი, თურმე როგორები ვყოფილვართ, და რომ არა ასეთივე თავგანწირვა, ბრძოლის უინი და შემართება, ჩვენ ვერ გადაგურჩებოდით ათასი ჯურის ბარბაროსებს და დამპყრობლებს. კიდევ ერთხელ შეგვახსენა იმ მოყმის ამბავი, "გეფხვს რომ არ შახვდა ჭკვიანი"; იგივე ხატება, 9 აპრილის დამეს, მერაბ კოსტავას დაკრძალვაზე. 1990 წლის ოქტომბრის არჩევნებზე, 1992 წლის 2 თებერვალს რომ ვაკრთა.

ჩეჩნეთმა არამართო ძველი საქართველოს სიმადლე დაგვანახა, არამედ "დღევანდელი საძაგელი მოთხრებისაი". დღევანდელი საქართველო, რომელიც "ყროდის ოთხი დღის მკედარი ლაზარესავით". დაგვანახა იმით, რომ შეიფარა დევნილი პრეზიდენტი, რომელსაც თავის ქვეყანაში აღარ დაეღვომებოდა და ბოლოს საკუთარ მიწასაც კი მიაბარა.

აი, რას არ აპატებენ მტრები ჩეჩნეთს, ხოლო კეთილისმყოფელნი არასოდეს დაუვიწყებენ

მარიამობა, 1995, შევიცარია.

რუსის ჯარისგან ვროზნოს განთავისუფლებას მიეძღვნა მიტინგი და სამხედრო აღიღუმი, გამართული საქართველოს პრეზიდენტის ზეაიდ გამსახურდიას საფლავთან.

გამომსვლელებმა, რომელთა შორის იყვნენ სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწენი, სამხედრო ხელმძღვანელები ხაზგასმით აღნიშნეს ზეად გამსახურდიას განსაკუთრებული როლი კაგასიის ხალხთა განმანთავისუფლებელ ბრძოლაში. ჩეჩნეთის სამხედრო გაერთიანებების ახალწევულებმა, ფრონტის ხაზზე გასვლაძდე ფაცი დასდეს საქართველოს პრეზიდენტის ზეად გამსახურდიას საფლავზე.

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტს ბილ ქლინტონს

ბატონო პრეზიდენტო!

გაკვირვებასა და გაუგებრობას იწვევს, რომ მსოფლიოში ადამიანის უფლებების დაცვის გარანტიად აღიარებული სახელმწიფო - ამერიკის შეერთებული შტატები - ესოდენ გულგრილად შესცქერის თავისუფლებისათვის მებრძოლი მამაცი ჩეჩენი ერის ღიად მიმდინარე გენოციდს, რასაც რუსეთის ხელისუფლება ასე ურცხვად ახორციელებს ცივილიზებული კაცობრიობის წინაშე. ერთსულოვნად ვუჭერთ მხარს ჩეჩენ ერს და გვწამს, რომ ის მიაღწევს თავის ისტორიულ საწადელს - საბოლოოდ დაიხსნის თავს ბოროტებისგან - ჩეჩნეთი არასოდეს ყოფილა და არც იქნება რუსეთი.

გვინდა იმედი ვიქონიოთ, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები რეალურად დაუჭერს მხარს ჩეჩენ ერს სანუკვარი მიზნის მიაღწევაში. გვინდა გვჯეროდეს, რომ ჩეჩენი ერის ბრძოლას თავისუფლებისათვის არ მიიჩნევთ აგრესიულ სეპარატიზმად და ტერორიზმად. გვინდა ვინწმუნოთ, რომ თქვენ რეალურად შეაფასებთ რუსეთის პრეზიდენტის სისხლიან იმპერიულ პოლიტიკას ჩეჩენებს, დაღესტნელების, ქართველების, კაგასიის სხვა ხალხებისა და თვით რუსების მიმართ.

გვჯერა, რომ სულ მალე პრაქტიკულად აღსრულდება თქვენი საახალწლო განცხადება - "ამერიკა გამოეხმაურება ნებისმიერი ქვეყნის ჩუმ ამოიხვრასაც კი დამოუკიდებლობის მოთხოვნით".

თენგიზ კიკაჩიშვილი
“მრგვალი მაგიდა — თავისუფალი საქართველოს”
ვიცე-სპიკერი, პროფესორი
პროფ. გიორგი მრეველიშვილი

“ყველაზე საშინელი ფორმა ძალადობისა არის სიღატაკე“

დავიწყებ დიდი მაჰათმა განდის სიტყვებით: "ყველაზე საშინელი
ორმა ძალადობისა არის სიღატაკე"! საქართველოს დღევანდელმა
ხელისუფლებამ ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ ძალადობის ეს
ორმა დაენერგა ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში. უპირველეს
ოვლისა, ეს განახორციელდა მატერიალურ-სოციალურ სფეროში.
ვეყნის უკიდურესი სიღატაკე ვლინდება ასევე სულიერ სიღატაკეში.
თმელიც იწყებს არა მარტო იმის დაკარგვას, რაც ქვეყნის დღეს
ააჩნია, არამედ ქვეყნის მომავლის ნიველირებასაც. მომავლისა,
თმელიც გამოიხატება ჩვენს შვილებში, საქართველოს მომავალ
ენერეციაში. მათი ცხოვრება, მათი მომავალი დამოკიდებულია
ახელმწიფოს ძლიერებაზე. თუ ერთი განათლებით არის სუსტი, ხოლო
ანათლება არ არის შერწყმული მეცნიერებასთან, ქვეყანა და მისი
აღზნ ვერ გამოვლენ სიღატაკიდან. თანამედროვე საქართველოში
წორედ სიღატაკის დანერგვით დაიწყო განათლების სისტემის
ეგზოზომიერი განადგურება, მეცნიერება დარჩა დაუცველი.
ადგურდება ის მატერიალური ბაზა, რომელზეც უნდა შეიქმნას
ანამედროვე მეცნიერული განვითარების კონცეპცია. სიღატაკის
ექმნა ამ სფეროში პირდაპირ არის დაკავშირებული ისეთ
ეცნიერებებთან, როგორიც არის ფიზიკა, მათემატიკა, ქიმია,
იოტექნოლოგია, სხვა მეცნიერებები, რომელთა ვარეშეც ნებისმიერი
ნივერსიტეტის ყოფა არის ნონსენსი.
ოვლად შეუძლებელია მეცნიერების მიღწევების დანერგვის ვარეშე
ამე ცოდნა გადავცეთ სტუდენტობას. ეს ჩანს კიდევ. დღევანდელ
აქართველოში ჩვენ, პროფესიონალებს, ძალა აღარ გავაჩნია
ეშმარიტი ცოდნა გადავცეთ მომავალ გენერაციას და ისიც,
ათანადო ცოდნის მაგურ ღებულობს ნახევარფაბრიკატს; ამ
ნახევარცოდნით" მას არავითარი შანსი არ რჩება ნორმალური
ხოვრებისა და განვითარებისთვის, იგი იძულებულია საარსებო
აშუალებები ეძიოს ემიგრაციაში. რაც შედეგია დღევანდელ
აქართველოში შექმნილი მდგომარეობისა. მეცნიერების დანგრევა
წვევს პროფესურის გაუფასურებას, ის ვერ ასწავლის სტუდენტს
მას, რაც უნდა ასწავლოს დღეს.
ელისუფლება, რომელიც აიძულებს თავის ახალგაზრდობას დატოვოს
ამშობლო, არის დანაშაულებრივი ხელისუფლება. საქართველოს
ელისუფლებამ ან უნდა ადიაროს, რომ მას არ შესწევს უნარი
ართოს სახელმწიფო, ანდა, იგი კომპეტენტურად უნდა
ოუფროხილდეს ყველაზე ძვირფას ვანძს, რაც მას გააჩნია - ჩვენს
რის მომავალ თაობას..

დეკანდელ ზელისუფალითა ანტიეროვნული ალიანსი მსოფლიო ლიგარქისულ-ფინანსურ სისტემებთან და ორგანიზაციებთან იმდენად შეკარაბა, რომ ოდნავ განათლებული ადამიანისთვის ამის გამიფერა რავითარ სიძნელეს არ წარმოადგენს. მაგალითად, რა გეზიქებს სახავს მსოფლიო სავალუტო ფონდი? (მსფ)

ირველი: მსფ “ქმნის ნაციონალურ ვალუტას” მხოლოდ საბანკო პერაციების მეშვეობით, ანუ გარკვეული თანხის გადარიცხვით ერთი ანკიდან მეორეში.

ერთე - მსფ ულტიმატური ფორმით ითხოვს “ნაციონალური ათავრობებისგან” თავისი პირობების შესრულებას.

ესამე - მსფ საბოლოოდ აკაბალებს სატელიტ-სახელმწიფოთა კონომიკას, ვინაიდან არავითარი რეალური (ფიზიკურად არსებული) აციონალური ეკონომიკა არ არსებობს...

ველაფერი ეს ჩვენს თვალწინ გათამაშდა საქართველოში:

არსებული ფიზიკური ეკონომიკის ფონზე შეიქმნა “ნაციონალური ალუტა” ლარი, ანუ უბრალოდ, საბანკო ოპერაციით გადმოირიცხა აქართველოში გარკვეული თანხა. ლარის კურსის შენარჩუნება დება არა რეალური ეკონომიკის ამოქმედებით, არამედ იგივე აბანკო ოპერაციებით, რომელსაც საქართველო “ფლობს”.

ერთადერთი რეალური სიმდიდრე, რომელსაც საქართველო ფლობს, არის მიწა. იმისათვის, რომ სახელმწიფოს ბოლომდე ანადგურდეს და დაკაბალებს, მსფ მოითხოვს მიწის კერძო აკუთრებაში გადასვლას მისი ყიდვა-გაყიდვის დაკანონებით. ნტიეროვნული მთავრობა ამაზეც თანხმდება (რუსეთის პარლამენტი სეთი კანონის მიღების სასტიკი წინააღმდეგვა თვით რუსეთში)!

მსფ მოითხოვს ტრანსნაციონალური პროექტების განხორციელებას როვნული სამეცნიერო-საინჟინრო პოტენციალის გამოუყენებლად, ის შედეგადაც შესაძლებელი გახდება უკვე გასწვისებული მიწების მომგებიანად“ გამოყენება. ეს მოთხოვნებიც თითქმის უკვე ესრულებულია; მხედველობაში გვაქვს ყბადალებული “დერეფნების” რიმითიული კონცეფცია: ა) ნავთობსადენი ბ) სარკინიგზო ავისტრალები გ) საავტომობილო ვზები-ავტოსტრადები.

ველაფერ ამას აქვს აზრი და ქვეყნისთვის მომგებიანია მხოლოდ ამინ, როდესაც სახელმწიფოს გაანინა მყარად გამოთუშავებული ტრატეგია დამოუკიდებელი ეკონომიკური განვითარებისა და როდესაც ვი აკონტროლებს საზღვრებს მთელს პერიმეტრზე. წინააღმდეგ ემთხვევაში ნებისმიერი “დერეფანი” დამლუპველია. “ზელისუფლება” რათუ მომავალზე არ ზრუნავს, პირიქით, ჩვენი მეცნიერებისა და რაქტიკოსების საქმეს სხვას აკეთებინებს; ნებისმიერი პროექტი,

ომელიც ხორციელდება ჩვენს ტერიტორიაზე, ჩვენივე, საქართველოს
ენციერთა და ინჟინერთა ნაფიქრალი უნდა იყოს, ქანთველი
ხალგაზრდების მიერ უნდა იყოს შესრულებული! მხოლოდ ასეთ
ორთბებში შეიქმნება ის "მდიონი სამუშაო ადგილი" რომელიც
პირდებოდა "ბატონი პრეზიდენტი" ხალხს ზარ-ზეიმით "არჩევნებში"
ინ; მხოლოდ ამ გზით ვითარდება ნებისმიერი ცივილიზებული
ახელმწიფო, მაშინ არც ჩვენი მიწა გაიყიდება! მეორე უდიდესი
ამისროება, რომელიც ელის ჩვენს განათლების სისტემას და,
აერთოდ ქართველ ერს, არის ყოველად დაუშვებელი მცდელობა
ხოლოდ საბანკო ოპერაციების მეშვეობით რაიმე დოვლათისა და
ალუტის შექმნა. ჩვენ ხომ მეცნიერები ვართ, ჩვენ ხომ კარგად
უწყით, თუ როგორ შეიქმნა ღარი - მხოლოდ საბანკო ოპერაციებით,
ერთი ბანკიდან მეორეში გადარიცხვით! არაფერი უმაგრებს ღარს
ურგს, - არც ეკონომიკა, რომელიც მილად გაჩანაგებულია, არცა
აპარტახებული სოფლის მეურნეობა, და არც სხვა რამ დოვლათი.
რადა, გაუთვითცნობიერებელი ხალხი თითქმის უკვე დააჯერეს ღარის
გამაგრებაში, რაც აბსოლუტური ფიქციაა! ჩვენი ვალია დაგაჯეროთ
ალხი, რომ ყველაფერი დამოკიდებულია სწორედ ერის
ათვითცნობიერებაზე. სტუდენტმა უნდა მოითხოვოს "მე მინდა
ანათლებული ვიყო და მასწავლეთ, ამ სიტუაციაში ნუ მამყფებთ!".
ვენ, პედაგოგებმა, უნდა აღვიასრულოთ ეს მართებული მოთხოვნა
ორველ რიგში და არა ტაშ-ფანდური გავმართოთ ე.წ. "სტუდენტური
ღებების" მოწყობის თაობაზე. ახალგაზრდის ყოველი შემოსვლა
უდიტორიაში უნდა იყოს მოთხოვნა, პროფესორისადმი, ჩემდამი! ეს
ველაფერი უნდა იყოს დაფუძნებული ერთგულ ნიადაგზე.
ახელმწიფოში პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოს პედაგოგს, მეცნიერს და
რა პოლიციელს! საქართველოს ინტელიგენციამ, მეცნიერებმა,
როფესორ-მასწავლებლებმა, სტუდენტობამ უნდა დაინახოს,
ეგრძნოს, გაითავისოს, რომ ჩვენს ქვეყანას მართლაც აქვს
აკისრებული "სულიერი მისია". მხოლოდ სულიერად ძლიერი,
ნეობრივად ამაღლებული, ინტელექტუალურად დახვეწილი ერი
ესძლებს წინ აღუდგეს იმ ძალას, რომელიც ცდილობს მოსპოს ჩვენი
ენა - მამული - სარწმუნოება!"

(საუნივერსიტეტო საზოგადოების კონფერენციაზე წაკითხული მოხსენება)

17 იანვარი 1996

1954 წელს, გრიგოლ რობაქიძეს რადიო "თავისუფლებით" მიუმართავს
ქართველი ერისადმი. "თავისუფლების ტრამუნას" 1981 წელს დაუსტამბია
ის მიმართებდა, დღესაც, - ნახევარი საუკუნის შემდგომაც რომ გულს
გვტყენს თვისი თანადროულობით...

მიმართვა ქართველ ახალგაზრდობისადმი (ნაწყევტი)

... ადამიანი მხოლოდ და მხოლოდ მაშინაა ადამიანი, როცა იგი თავის უფალო; თავისუფლებაა სხივური ელემენტი ადამიანში განაა თავისუფალი საბჭოეთში? არავენ. იქ ყველაფერი კონსტიტუცია, რაც არაა ბრძანებული. დღეს რომ ერთი მბრძანებლობს, ზვალ იგი დასახვრეტად მიჰყავთ. ბერიას ზეედრი საბჭოეთში გამონაკლისი არაა. იქ იგი ყოველდღიური მოვლენაა. დამხვრეტო გუშინდელი მბრძანებლისა შიშის ქარი ურბენთ სახსრებში; ფიქრობენ, მათაც არ ზედეთ ეს ბედი. არის ეს დემოკრატია? შესძლოა შემედით ამ დებულების გამო, ვარნა ვიცი სადღაც მიმალულ კუჩქულში თქვენ არსისა დამეთანხმებით. თანხმობას მყისვე მიჩქალავთ, რადგან შიში ავიყვანთ, მალეული აზრი თქვენი რომ არ იქნას ყურადღებულა. საბჭოეთში კაცს შიშის გამო მოსვენებით ვერც კი დაუძინია. ეშინია სიზმარში ბოღვით არ წამოსცდეს გულნადები აზრი რაიმე. ასეთია საბჭოეთის სამოთხე.

ეს სამოთხე მივატოვე და არა ნამდვილი სამოთხე, შეუდარებელი სამშობლო ჩვენი. მოწყვეტილი ვარ ჩვენს დედამიწას, ხოლო შორეული ფესვებით მაინც მასთან ვარ. ეს ფესვებია, უცხოეთში რომ მაცოცხლებენ. ქაღნო და ვაჟნო, ახალგაზრდებო! დღე არაა თქვენზე და თქვენთვის არ ვფიქრობდე გულაჩუყებული და თვალცრემლიანი. ვფიქრობ, თქვენში შეჭრილია ბოლშევიზმის გამხრწნელი ძალა. თანვე ამასაც ვიგულვებ, რომ ეს შეჭრა ძირა ფენებს თქვენი არსისა ჯერ კიდევ არ წვდენია. თუ რაა ეს ფენები ამას ერთი მაგალითი ნათლივ დაგისახავთ. იყო ერთი ქართველი თავადი, ანარქისტი და თავდადებული მამულიშვილი ვარლამ ჩერქეზიშვილი. საქართველოს ბავშვობიდან მოწყვეტილს, მას ქართული არ ემარჯვებოდა. იცოდა ფრანგული, რუსული და ინგლისური. სიკვდილის წუთებში, როცა ადამიანის მთელი არსი შეირხევა საუკუნეთაგან მოშვებული ფესვებით, მას უეცრად დაავიწყდა ფრანგულიც, რუსულიც და ინგლისურიც და მომაკვდავმა, ქართულად იწყო ლუღლუღი... აი, რა ძალისა არიან ძირა ფენები ადამიანისა, განსაკუთრებით კი - ქართველისა. ეს რომ არ ვიცოდე, ამ სიტყვითაც არ მოვმართავდით...

გულწრფელად იღეთ სიტყვა ესე, სიტყვა, რომელიც წრფელი გულითგანაა წარმოდგენილი და მამური გრძნობებით თქვენსკენაა მოშვებული. დაენდეთ მხოლოდ და მხოლოდ ღრმა სიტყვას ამ ძირა ფენებიდან; იქაა გულის ძეგრა და მაჯის ცემა

საქართველოსი, იქა ვანმეტყველება მისი. ისმენთ ამ ხმას და თქვენში წამოიჭრებიან წმინდა ნინო, რომელმაც ვაზის ჯვარით გვაზიარა ქრისტეს მცნებას, დავით აღმაშენებელი, - ფუძემდებელი საქართველოს ხელმწიფებისა; ქეთევან დედოფალი, - წმინდა მწიგნობარი, ღობილი, წამებული ვაზის ჯვარისთვის; მესიტყვები დიდი ვიწროები, ჩვენი მითიური თაურმდეგენისა: იაკობ ხუცესი, ვიორგი მერნული, შოთა, სულხან-საბა, ილია, აკაკი, ვაჟა... წამოიჭრებიან თქვენში ძღვევამოსილებით და, მხრებში ამართულთ, თქვენ ვერა გძღვეთ რა, იყევს იგი თუგინდ დემონური ძალა ბოლშევიზმისა. დაიწყენით სიტყვა ესე თქვენ ყმაწვილნო გულებში, ახალგაზრდებო! ხალასო ნურგებო საქართველოს მომავლისა! გესმით? გიხმობთ ქართველი მწერალი, რომელსაც მწერლური გეზით ჯერ კიდევ მარდათ აქვს ამართული მარჯვენათი მზიურ მეწამული ალაში საქართველოსი! ისმინეთ ხმა ჩემი და ჩემთან ერთად გადასძახეთ მშობლიურ მთა-ველებს: მზერძელი იყავ, საქართველოვ!

დეკემბერში პარიზში იმყოფებოდა საქართველოს პარლამენტის "უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან ურთიერთობის" კომისიის თავმჯდომარე, პროფესორი გურამ შარაძე, რომელიც კარგა ხანია აღწევს საქართველოს პირველი რესპუბლიკის არქივის საქართველოში დაბრუნებისთვის. როგორც მოგვიანებით გაირკვა, მის არცთუ იშვიათ ადრინდელ ვიზიტებს ლევილიში სათანადო შედეგაც ვამოუღია და ამჯერად ბატონი შარაძე უკვე არქივის წასაღებად ჩამოსულა.. ამ ცნობამ დიდი აღშფოთება გამოიწვია ემიგრაციაში, როგორც შემარჯვენეთა, ისე შემარცხენეთა შორის. სასწრაფოდ იქნა მოწვეული შეკრება, სადაც დეპუტატის თანდასწრებით გამოითქვა პროტესტი არქივის საქართველოში დაბრუნებასთან დაკავშირებით და სასამართლოში იქნა აღძრული სარჩელი ამ ქმედების საწინააღმდეგოდ.

ჩვენ არ დავესწართ ამ შეკრებას, მაგრამ მანამდე, ტელეფონით ვაცნობეთ ბატონ გურამ შარაძეს ჩვენი აზრი: ერთგნული არქივი არის ქართველი ერის საკუთრება. ამიტომ, იგი უნდა დაუბრუნდეს ერთგნულ მთავრობას და არა იმათ, ვისგანაც იგი იქნა გადაძალული ოცნის წლებში. ვარდა ამისა, ეს უნდა მოხდეს ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის ერთსულოვანი თანხმობით. მეორე დღეს ცნობილი გახდა, რომ მამია ბერიშვილმა, გურამ შარაძემ და დილარ ხაბულიანმა ის არქივი, (რომელიც თურმე

კარგა ხანია შეფუთულია და წასაღებად გამზადებული, თბილისის
ნაიბრანეს... ამას ადასტურებს ქართული პრესა, რადიო
“თავისუფლება“. მეტიც, საქართველოს ტელევიზიისთვის მიცემულ
ინტერვიუში გ. შარაძეს ისიც განუცხადებია, 1997 წელს ვიცი
ლევდიას მაშუღასაც დავიბრუნებთო...

...საქართველოს ძარცვამ დღეს არნახულ მამტაბებს მიადწია.
არათუ კერძო პირთა განძეული, - სამუზეუმო ექსპონატები,
წიაღისეული სიმდიდრე, ტყე, მიწები - ყველაფერი იზიდება და
იყიდება. შევარდნაძის რეჟიმმა ისიც კი მოახერხა, - ორწლიანი ომი
აწარმოა ისე, რომ საბუთი კი არა, - ფარატინა ქალაქი არ
შექმნილა არა საომარი ქმედების დაწყებაზე, არა ჯარების
გადაადგილებაზე, ქალაქების ნაბარებაზე, უკან დახევაზე...
და ახლა - ასეთი ვნებათა ღელვა!

ამასთან, ვთხოვეთ აზრის გამოთქმა ლევდიას მაშუღას საკითხებში
ყველაზე მეტად გათვითცნობიერებულ პიროვნებას, ბატონ აკაკი
რამიშვილს, რომელმაც დაუყოვნებლივ გვიპასუხა შემდეგი
წერილით:

ლევდიას ქართველთა მაშუღა და არქივი ანუ

“ვერ ვათვთრდების ყორანი“

საქართველოს ყოფილმა მთავრობამ მთლიანად გამოიტანა პარიზში
1918-1921 წლების არქივი ბოლშევიკებისგან გადასარჩენად. საარქივო
კომისიის თავმჯდომარედ დაინიშნა აკაკი ჩხენკელი, ხოლო
ლევდიას ქართველთა მაშუღაში არქივს უკლიდა ზაქარია ჩიჩუა.
მეორე მსოფლიო ომის დროს არქივი გადაძალეს პარიზში, მაგრამ
იქ წყაღიდილობამ დააზიანა მისი დიდი ნაწილი.

არქივის ფურცლების გადარჩენის ძეგნაში 20 წელს ვაგრძელდა
მოლაპარაკება პარვარდის უნივერსიტეტთან. 1974 წელს, საარქივო
კომისიამ დააგაღია ნოე ცინცაძეს დაედო ხელშეკრულება
პარვარდთან, რომლის მიხედვით, არქივი 30 წლის განმავლობაში
დაცული იქნებოდა პარვარდის უნივერსიტეტში, ხოლო 2004 წელს
უნდა დაბრუნებულიყო თბილისის მეცნიერებათა აკადემიას.
ამერიკელებმა შეასრულეს თავიანთი მოვალეობა: თანამედროვე
ქიმიური მეთოდით მოსპეს არქივის ფურცლების სოკო, მოახდინეს
პლასტიფიკაცია (რითაც ფურცლები დარჩება ხელუხლებელი ერთი
საუკუნე) და მთლიანად გადაუღეს მიკროფირები ორ ასლად: ერთი
თავიანთ სტუდენტებისთვის და მეორე ლევდიას მაშუღაზე ზაფხულს,
საიდანაც ვიქტორ ხოშერიკმა შეიტანა პარიზის ნანტერის

უნივერსიტეტში. შემდეგ ვიქტორმა ნანტურშივე გადააღებია მესამე
ასლი, რომელიც გადაავზავნა თბილისში. პარვარდის არქივის
მეთვალყურედ თავიდანვე იყო და დარჩა ვივი ზალდასტანიშვილი,
1974 წელს, საარქივო კომისიის ღვევილში მცხოვრებმა ორმა წევრმა
(გიორგი ერაძემ და მამია ბერიშვილმა) თვითნებურად, პარვარდში
გაუშვეს არქივის მხოლოდ ხუთი შექსედი, ერთი შექსედი კი
გადამალეს. ნაწილი მამიას სარდაფში, ნაწილი კი ნესტიან
საწყობში, როგორც "შენშევიკური პარტიის არქივი".

გიორგი ერაძის სიკვდილის შემდეგ, ღვევილის არქივის კომისიის
თავმჯდომარედ ვახდა მეორე პრიმიტიული ადამიანი, - მამია
ბერიშვილი. ის დაეძებდა უპირატესობას და საგანგებოდ ვიქტორ
ხომერიკის (ნოე ცინცაძის მოადგილის) უფლებების შემცირებას. 10
წლის და 5 წლის წინეთ ვიქტორი შემხვდა საგანგებოდ და
შემეხვეწა გადაემეცა მამიასთვის (რომელსაც აღარ ელაპარაკებოდა)
რომ "ამერიკელებს ახლა სათანადო თანხა და სურვილი აქვთ, რომ
არქივის დანარჩენი ნაწილიც პარვარდში გადაიტანონ,
საჭიროებისამებრ უწამლონ ქიშიურად და ამგვარად
გაერთიანებული და კარგად შენარჩუნებული არქივი საქართველოს
დაუბრუნდეს 2004 წელს". მაგრამ მამია გაბრაზდა: "არა, ამ
ნაწილს არქივისა არ მივცემო!" იგი აშკარად ეპოტინებოდა
ღვევილის არქივს, რომ ოდესმე თვითონ ჩაეტანა თბილისში და
ამით თავისი სახელი გაეთქვა. თვით არქივის წამლობა და კარგად
შენახვა მას არ აინტერესებდა. ვერასვ ზით ვერ დაეარწმუნე.

თბიქტურად უნდა განვაცხადო შემდეგ: ამ უკანასკნელი ორი
წლის მანძილზე მამია მოითხოვდა თბილისიდან საგანგებო კომისიის
ჩამოსვლას (სხვადასხვა ენების მცოდნე არქივისტების), რომ მასთან
ერთად არქივი გაერჩიათ, კლასიფიკაცია მოეხდინათ, კარგი ხარისხის
ფოტოასლები გადაეღო ფრანგულ ფირმას და მას აგრეთვე
გადაეღო სამი სერია მიკროფირების (პარვარდისთვის, ნანტურისთვის
და თბილისისთვის). მამია კომისიას გაატანდა თბილისში
ფოტოასლებს, ორიგინალებს კი ჩააბარებდა 2004 წელს.

მაგრამ, 1996 წლის ოქტომბერში მამიას თბილისში როგორც ჩანს
შეაცვლევინეს გეგმა. ჩვენ ეს შევიტყვეთ მხოლოდ დეკემბრის
პირველ რიცხვებში, როდესაც "საფრანგეთის ქართული ემიგრაციის"
კრებაზე გამოაცხადეს, რომ მამიას მიაქვს თბილისში! ამ ცნობამ
აღაშფოთა ყველანი. გამოიტანეს სათანადო დადგენილება და
სასამართლოში შეიტანეს სარჩელი არქივის შესახებ...

უდავოდ თბილისში ვილაცქეებს ეჩქარება ამ დოკუმენტების ხელში
ჩავდება. ვანა არ იცინა, რომ თბილისში გადაღებული ასლები

ცული ხარისხის იქნება (არქივის ორიგინალები ისეც ძლივს იკითხება), გამახსნარავება ვამოდის საქართველოს ისტორიული წარსულის! აშკარაა ისიც, რომ არქივს კ.გ.ბ. დაეპატრონება! ასეა თუ ისე, ესაა ბინძური საქმე, რომელიც ეწინააღმდეგება ქართული ერის ინტერესს.. რაღაცა შანტაჟის მოხმარებით მაშინა ბერძენი თავიანთ აგენტად გახადეს. ემიგრაციის პირველ ხანებში, როცა გვყავდა დიდი მამულების ღიდერები, არქივს მართლაც პასუხისმგებელი მთავრობის კომისია განავებდა. იმ დროს, პრიმიტიულ პირებს იატაკის დაგვა ევალებოდა, ჩეკისტებს არქივთან არავინ მიუშვებდა...

არქივის გატაცება მოხდა თვითნებურად, პიროვნულად! არ ყოფილა მოწვეული საარქივო კომისიის სხდომა, არქივის დატვირთვა და გატანა მოხდა ღამით, ქურდულად, რომ მაცხოვრებლებს არ დაეხანათ.

ჩემთვის კი უხერხულია, მაგრამ უნდა წამოვაცენო უნიკალური კრებული ნოე რამიშვილის პოლიტიკურ მოღვაწეობაზე. 1966 -იანი წლებიდან მე და დედაჩემმა ვიცოდით, რომ ეს კრებული, რომელიც დაახლოვებით ას გვერდს მოიცავს, იყო არქივის იმ ნაწილში, რომელიც მამიას ებარა. დედაჩემმა, (რომელმაც 1943 წელს გერმანიის ტყვეთა ბანაკიდან გამოიფანა და ამით სიკვდილს გადაარჩინა მამია ბერიშვილი), არა ერთხელ შეეხვეწა, რომ ჩვენებია მაინც მისთვის ეს კრებული, მეც ვეზეწებოდი ყოველ თვე. მაგრამ ის მუდამ უარს მოგვარტყამდა. მეუბნებოდა, - ნოე რამიშვილის პოლიტიკური მოღვაწეობის გაშუქებას უნდა მოვიცადოთ 50 წელი, რომ ნოე ჟორდანიას სახელი არ დაზიანდესო. სხვაჯერ კი მეტყვოდა: ჯერ ჩაეწერე სოციალისტურ პარტიაში და მერე გიჩვენებო.. მე კატეგორიულად მოვითხოვ, რომ ჩამბარდეს ეს კრებული, რათა გავარჩიო, გავაკეთო ფოტოასლები და დაეუბრუნო კომისიას.

1918-1921 წლ. საქართველოს მთავრობის წევრები ზრუნავდნენ ქართველი ერის კეთილდღეობაზე, მათი მოქმედება მაშინ ოცი წლით უსწრებდა დასავლეთ ევროპას. თანამედროვე "დამოუკიდებელი" საქართველოს მმართველი პირები კი უარეს პირობებს უქმნიან ხალხს, ვიდრე ის საშინელი საბჭოთა კავშირი. დღევანდელი საქართველო ვითომდა დემოკრატიულიაო, სატუსაღოებში კი პატიმრებს აწამებენ; ვითომდა თავისუფალია, მაგრამ მის ტერიტორიაზე რუსის საოკუპაციო ჯარები თარეშობენ, თვით შევარდნაძის მიერ "25 წლით" მოწვეული;

ქვეყნის მმართველი ფენა საბჭოთა ნომენკლატურის, ჩეკისტებისა და მაფიოზებისგან (რომლებიც ძველი კომუნისტები ანიან) შედგება. ყველაშ იცის მათი სახელები; ეს არის მაფიოზური რეჟიმი, რომელიც თავს დააჯდა უბედურ ქართველ ერს და მსოფლიო თავისი ჯიბის ვასქელებაზე ზრუნავს ქრთამებით და მაქინაციებით. უკეთესობისკენ ცვლილებებზე, რაიმე რეფორმებზე ლაპარაკიც კი შეუძლებელია. ასეთი მდიდარი ქვეყანა მათ ეკონომიკურად ისე დაბლა დასცეს, როგორც აფრიკის უღარიბესი ქვეყნები. გვაგონდება შექმნილი არაბების, თურქების, მონღოლების, დაბოლოს ბოლშევიკების, მაგრამ ასეთი კატასტროფა არ მომხდარა ჩვენი ერის ისტორიაში. თუ ბოლშევიკებმა ერთი მილიონი ქართველი ამოხოცეს დაზრუნვებით და ლაგერებში, ესენი ახალ იარაღს - შიმშილს იყენებენ ქართველთა გენოციდის გასატარებლად, 95 პროცენტი მოსახლეობისა შიმშილობს. ესაა გვაგონარი შიმშილი ჩვენს ისტორიაში! ამას დაუმატეთ უსინათლობა, უწყობა და სიცვი. თვეობით უხელფასოდ და უპენსიოდ თავის გატანის თავსატეხი აი, ასეთ ჯოჯოხეთად გადააქცევს ჩვენი მშვენიერი სამშობლო, ტრადიციულად რომ მსოფლიოს ერთერთ სამოთხედ ითვლებოდა! ამისთანა "თავისუფალ საქართველოს" მეორე რეველუცია და ხელახლა განთავისუფლება სჭირდება!

აი, ამისთანა რეჟიმს, რომელსაც საქართველოსთვის ვერ მოუვლია, პრეტენზია აქვს ლევილის ქართველთა მამულს დაეპატრონოს!

ლევილის ქართველთა მამული ნაყიდა 1922 წელს საქართველოს ყოფილი მთავრობის მიერ ემიგრაციაში დამოუკიდებელი საქართველოს ფულით. ის თავიდანვე იყო და კიდევ უნდა დარჩეს ქართველი ერის საკუთრებად და არა რომელიმე მთავრობის. ამჟამად გახლავართ სათავეში ორივე ორგანიზაციის, რომელიც ლევილის მამულს პატრონობენ: ერთის მხრივ მეპატრონეების სოსიეტეს გაშვი, რომლის მიზანია შეუნარჩუნოს ეს მამული მის დანამდვილებით მფლობელს, ქართველ ერს; მეორეს მხრივ კი თავმჯდომარე გახლავართ ქართული კერის ასოციაციის, რომელსაც მივანდეთ ამ მამულის ადმინისტრაცია. ჩემი მოადგილე გახლავთ ნათელა ჟორდანიას, ნოე ჟორდანიას ასული.

1921 წლიდან, პარიზში ჩამოსული საქართველოს ყოფილი მთავრობა აწარმოებდა არაღეგადურ მიმოსვლას საქართველოში. ემისრებს, (როგორც მთავრობის წევრებს, ისე ოპოზიციის) რომელნიც მიმოფანტულნი იყვნენ პარიზში და მის ირგვლივ, მრავლად უგროვდებოდათ სასწრაფოდ გადასაჭრელი საკითხები. ვინაიდან ტელეფონი მაშინ იშვიათობა იყო, მათი თავმოყრა ძალიან ჭირდა.

გადაწყდა ერთი დიდი შენობის შექმნა, სადაც აცხოვრებდნენ როგორც მთავრობის წევრები, ისე ოპოზიციის დეპუტატები. ასე იქნა ნაყიდი 1922 წელს ლევილის "შატო". ოპოზიციიდან მხოლოდ ექვთიმე თაყაიშვილი (ერ.დემ.) და სამსონ ფირცხალავა (სოც.ფუნდ.) დათანხმდნენ იქ ცხოვრებაზე. მეორე მსოფლიო ომამდის ლევილი იყო მთავრობის საბინადრო. 1922 წელსვე მთავრობას უნდოდა ეყიდა მამული საქართველოს მთავრობის სახელზე. მაგრამ ფრანგმა ვეჟილებმა ურჩიეს კერძო პირთა სახელზე ეყიდათ, რათა მოსკოვს არ მისცემოდა საშუალება მამულის წართმევისა. ამიტომ, მამული ნაყიდი იქნა ორ სანდო პირზე: ნიკოლოზ ჯაყელი (ყოფილი საგანგებო რაზმის წევრი) და ბენია ჩხიკვიშვილი (ყოფილი თბილისის მოურავი). 1924 წელს, ბენია ჩხიკვიშვილი არალეგალურად ჩავიდა თბილისში, მიიღო მონაწილეობა აჯანყებაში და სხვებთან ერთად იქნა დახვრეტილი.

1926 წელს, 9 ნოემბერს, დაარსდა უძრავი (ქონების) საზოგადოება, ანუ სოსიეტე შეიდი პოლიტიკური პიროვნებისგან (დამფუძნებელი კრების პარტიათა დეპუტატების პროპორციით): 5 მენშევიკი (ნოე ჟორდანიას, ევგენი გვგეჭკორი, ნოე რამიშვილი, აკაკი ჩხენკელი და კოწია კანდელაკი); 1 ეროვნულ-დემოკრატი (ექვთიმე თაყაიშვილი) და ერთიც სოც. ფედერალისტი (სამსონ ფირცხალავა). 1928 წლის 30 აპრილს, შეიდივემ ქართულად ხელი მოაწერეს განცხადებაზე, რომლითაც აცხადებდნენ, რომ ლევილის ქართული მამული ნაყიდა საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკის ფულით და საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ქონებას წარმოადგენს... პირველი გამგე მამულისა ვახლდათ (და ყოვლად სამაგალითო) 31 წლის განმავლობაში კოწია კანდელაკი თითქმის სიკვდილამდე... მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, (1945, თებერვალი) ექვთიმე თაყაიშვილმა, მთავრობის ბრძანებით, ჩაიტანა თბილისში საქართველოს განძი, მთლიანად შენარჩუნებულია.

ეს დიდი პიროვნებები თანდათან გარდაიცვალნენ. ემიგრანტები დაბერდნენ... 1960 წელს, მამულის შიდა და გარეშე მტრებისგან უკეთ დაცვის მიზნით დაუაარსეთ ადმინისტრაციული უფლებებით მოსილი "ასოციაცია". შეიცვალა მამულის ადრინდელი პოლიტიკური და დარბაისლური ხასიათი; ის თანდათან პენსიონერთა საბინადროდ იქცა...

იმ დროიდან მამულს დაეპატრონენ ულტრა მემარცხენე მენშევიკები; ერთი მეორეზე პრიმიტიული და უხეში. ესენი იყვნენ რიგ-რიგობით: გიორგი ერაძე, ნამეტა ვოგუაძე და მამია ბერიშვილი. მათ მთლიად "გამენშევიკეს" შატოს მისაღებიც და

იერიშის მიიტანეს არამენშევიკ ემიგრანტებზე, რითაც ნახევარი ქართული ემიგრაციისა ლევილის მამულის აშკარა მტრებად აქცევს. ყველაზე საშიში მათგან მამია ბერიშვილი გამოდგა; ის თავიდანვე ამზადებდა არქივისა და მამულის გადაცემას, რათა "დიდი" როლი ეთამაშა საქართველოში. ამას ემატებოდა მისი უხეშობა და დიქტატორული ხასიათი...

როდესაც მამია საფრანგეთში ჩამოვიდა, ის ყოველნაირად ეცადა ნოე ჟორდანიას "შესძროძოდა". და იმანაც, როცა "ცივი თმის" დროს ამერიკელებმა ედინბურგში მიიწვიეს დამონებული ერების (ანტიბოლშევიკური ერების ბლოკის) წარმომადგენლები, იქ საქართველოს მთავრობის წარმომადგენლად მამია გაავზავნა. რომელიც არც ფრანგულად ლაპარაკობდა, და არც ინგლისურად! ამ დროს კი, ლონდონში იყო დიდი გამოცდილების ქართველი დიპლომატი ანდრო გუგუშვილი...

თუ მ. ბერიშვილის პოლიტიკურ მანდატს შევადარებთ ნამდვილი პოლიტიკური მოღვაწეების მანდატებს, მამიას მანდატი ძალიან საეჭვოდ გამოჩნდება (იხილეთ "კომუნისტი" 22. 11. 89 წ.), მამიამ ძალიან ოსტატურად ჩაიდინა დოკუმენტის ფაქტობრივობა. და თუ მაფიის მთავრობა გაავზავნის მამიას ლონდონში იმ ფულების ასაღებად, რომელიც ინგლისის მართებს საქართველოსი 1919-1920 წლიდან, ენახათ რა სიცდის დააყრიან ინგლისელები, მამია რომ მათ თავის "მანდატს" წარუდგენს!

არქივის ილეუთი თუ კიდევ გამოუვიდა მამია ბერიშვილის მისი თბილისში ქურდულად გატაცებით, მას არავითარი უფლება არა აქვს ალაპარაკოს ლევილის ქართველთა მამულის სახელით. პირიქითაც, როცა იგი მობრუნდება საქართველოდან, ჩვენ გამოვიტანთ დადგენილებას მისი ლევილიდან აბარგების შესახებ!

ხოლო რაც შეეხება მის უკანასკნელ ილეუთს, - მე ვარო ყოფილი მთავრობის ანდერძის შემსრულებელიო, ესეც ფაქტობრივობაა! ამ გრანდიოზულ პროტენზიას არავინ მიიღებს. მრავალი წელია, მამია "სოსიეტეს" უმაღლავს იმ "საიდუმლო ნოტარიუსის" სახელს და მისამართს (და მაფიას კი არ უმაღლავს?), რომელსაც თითქოს მიბარებული ჰქონია შედივე დიდი პიროვნების მიერ ზელმოწერილი ჩეკი და მამულის ყიდვის მოწმობა. რამდენიც უნდა, აფრიადოს ბერიშვილმა და მისმა თბილისელმა მაფიოზმა დამქაშებმა ყალბი საბუთები; მამული არქივი არაა, რომ ღამით ზურგზე მოიკიდონ და გაიტაცონ!

ბერიშვილის მიერ მხოლოდ მენშევიკების მუზეუმად გადაქცეულ შატოს დარბაზს ჩვენ მალე მივცემთ იმ სახეს, რაც ჩვენი ერის

თავისუფლებისთვის დიად ბრძოლას შეეფერება, ვაქცევთ მატარა მუზეუმად ჩვენი დიდი მწერლების, მღვდების, საზოგადო და პოლიტიკური მოღვაწეების სურათებით და დაეუბრუნებთ ლევილის ძველ ისტორიულ როლს ერის სულისკვთების (საქართველოს) სამშობლოს დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლაში!

აკაკი რამიშვილი
ლევილის ქართველთა მამულის
მუპატრონეთა "სოსიეტეს" გაბჭე,
მამულის საადმინისტრაციო
ასოციაციის თავმჯდომარე

პარიზი, № 01 97.

ვის ებრძვის "საბჭოს" "მებრძოლი"?

გასულ წელს პარიზში ყოფნისას, საქართველოს სოც. დემოკრატიული პარტიის თავმჯდომარემ, ბატონმა გურამ მუჩაიძემ მოგვმართა წინადადებით მე და ოთარ ზურაბიშვილს, რათა წევრებად შევსულიყავით საფრანგეთში არსებულ "ეროვნულ საბჭოში" (შეგახსენებთ, რომ "ეროვნული საბჭო" დაფუძნდა საქართველოში 1917 წლის 22 ნოემბერს მმ წევრის შემადგენლობით. მანდატების უმრავლესობა სოც. დემოკრატებს ერგოთ-ს; ეროვნულ დემოკრატებს 10; სოცდემდერალისტებს 11; "ალიონისტებს" -4; ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლებს 2 და ერთიც, - რადიკალ დემოკრატებს. "საბჭომ" იარსება 1919 წლამდე, ვიდრე ახლადარჩეულ "დამფუძნებელი კრებას" გადააბარებდა უფლებამოსილებას. 1952 წლიდან "ეროვნულმა საბჭომ" განაახლა მუშაობა ახლა უკვე ემიგრაციაში (პარიზში).

მუჩაიძის წინადადებას დიდად გაგვაკვირვა, ვინაიდან "საბჭო" პოლიტიკურად მუდამ სოციალისთა ორგანო იყო, - თუ შემადგენლობით, თუ მიზანსწრაფვით. მიუხედავად ამისა, ჩვენ განუცხადეთ მუჩაიძესა და მასთან ერთად მყოფ ინახარიძეს (საბჭოს თავმჯდომარეს), რომ მზად ვიქნებით დავიწყეთ ამ საკითხზე მოლაპარაკება, თუკი მიღებული იქნება რიგი ჩვენი პირობების; პირველ რიგში კი, - საბჭოში გაწევრობების წინადადება მიეცემათ აგრეთვე ასოციაცია "საფრანგეთი - საქართველოს" თავმჯდომარეს ვაი სარჯველაძესა და ქართული სათვისტომოს ყოფილ თავმჯდომარეს ოთარ მატარაიძეს.

მოკლე ხანში მივიღეთ საბჭოს თავმჯდომარის კარლო ინასარიძის, თფიციალური მომართვა, რასაც წერილობითვე ვუპასუხეთ. მოგვყავს ტექსტი:

ძვირფასო თანამემამლევე !

საფრანგეთში მისი ვიზიტის დროს, საქართველოს დემოკრატიული პარტიის ახლანდელმა თავმჯდომარემ ბატონმა გურამ მუჩაიძემ ჩვენთან შეხვედრისას გამოსთქვა მოსაზრება უცხოეთში ქართულ ერთეულ საბჭოში ჩვენი გაწევრიანების თაობაზე. იგივე საკითხს ეხება თქვენს მიერ ჩვენი ლეველში თფიციალურად მიპატიუების წერილიც.

უნდა აღვნიშნოთ ხაზგასმით, რომ მოკლე ისტორიული მონახაზი უცხოეთში ერთეული საბჭოს საქმიანობისა, რაც თქვენს წერილს ახლავს, კვლავაც ნათელი დასტური არის იმისა, რომ ერთეული საბჭო უცხოეთში დღესდღეობით არის უაღრესად ჩაკეტილი პოლიტიკური სტრუქტურა, რომლის ოთხად-ოთხი წევრიც მხოლოდ მემარცხენე პარტიების წარმომადგენლები არიან, რაც არანაირად არ გამოხატავს საქართველოს უახლესი ისტორიის პოლიტიკურ ძალთა მიახლოებულ სურათსაც კი. ამდენად, თქვენი წერილი პოლიტიკური სიურპრიზი იყო ჩვენთვის, - განა რა დასამალოია, რომ ჩვენი პოზიციები მთელ რიგ პოლიტიკურ საკითხებში მუდამ მკვეთრად განსხვავებული იყო. განსაკუთრებით კი დღეს, როდესაც ჩვენ არ ვცნობთ პუტინის შედეგად მოხულ ძალებს საქართველოს კანონიერ ხელისუფლებად, ხოლო მისი მმართველობის შედეგად შექმნილი პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური ვითარება უმძიმესად მიგვანია საქართველოს სახელმწიფოებრიობის არსებობის მთელ ისტორიის მანძილზე.

ვიმედოვნებთ, რომ თქვენც და საქართველოს სოც-დემოკრატიული პარტიის ხელმძღვანელობაც დარწმუნებული ბრძანდებით, რომ აღნიშნულ საკითხზე რაიმე მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღება მხოლოდ გულდასმით ვააზრებისა და ბჭობის შედეგად, - ჩვენი დასწრებითა და სრული ურთიერთგაგების ვითარებაშია შესაძლებელი.

ბატონ გურამ მუჩაიძესთან შეხვედრისას, ჩვენ წამოვყავნეთ რიგი საკითხებისა, რომელთა გადაუჭრელად, ჩვენს გაწევრიანებაზე საბჭოში ლაპარაკიც კი ზედმეტად მივინიეთ. მან სრულად გაიზიარა ჩვენი შეხედულებები მთელ რიგ საკითხებზე და მათი გადაწყვეტა შესაძლებლად მიიჩნია საბჭოს წევრთა მიერ.

კერძოდ, - გაწევრიანება ერთეულ საბჭოში უნდა გულისხმობდეს სრულუფლებიან წევრობას პარიტეტულ საწყისებზე, ნებისმიერი

საჭირობოროტო საკითხის, - იქნება ეს საორგანიზაციო, თუ მიმდინარე საკითხები, თუ სამეურნეო (მაგ. ეროვნული არქივის მეურვეობისა თუ ლეგილის მომავლის საკითხები, საბჭოს წევრთა რაოდენობის უფლება-მოვალეობის და სხვ.) ყველა ამ საკითხების ერთობლივ, შეთანხმებულ გადაწყვეტას. სხვაგვარად, ბატონო თავმჯდომარე, ჩვენს ეროვნულ საბჭოში საქმიანობაზე მსჯელობას არანაირი აზრი არა აქვს, და არც ექნებოდა ოდესმე, რომ არ საქართველოს სოც-დემოკრატიული პარტიის ლიდერის, ბატონ გურამ მუჩაიძის მიერ საქართველოს დღევანდელი მშაართველობისა და პოლიტიკურ - სოციალური ვითარების ჩვენეული, მკაცრად უარყოფითი შეფასების სრული გაზიარება.

ამგვარად, ბატონო თავმჯდომარე, ჩვენ მზად ვართ შევხვდეთ საქართველოს ეროვნულ საბჭოს უცხოეთში შემოხამოთვლილი საკითხების განსახილველად თქვენს მიერ შემოთავაზებულ დროს. იმედს გამოვთქვამთ, რომ თქვენს წინადადებას ჩვენი გაწევრიანების თაობაზე უცხოეთში ქართულ ეროვნულ საბჭოში საფუძვლად უქვეს წრფელი სწრაფვა ქართული ემიგრაციის ამ ორგანოს პოლიტიკური გადახადისების და სამშობლოს ცხოველყოფელი ინტერესების სამსახურში ჩაყენებისა.

პატივისცემითა და საუკეთესო სურვილებით.

მედია თუ შმალიშვილი

ოთარ ზურაბიშვილი

ოთარ პატარიძე

გია სარჯველაძე

ვიდრე ჩვენ მიწერ-მოწერას ვაწარმოებდით, (პასუხი შემოთ მოყვანილ წერილზე თითქმის ერთი წლის შემდეგ მივიღეთ), რადიოსადგურ "თავისუფლების" ქართულმა რედაქციამ გადასცა ინფორმაცია, თითქოს ჩვენ შევსულიყით "ეროვნულ საბჭოში", რაც არ შეეფერება სიმართლეს.

მედია თუ შმალიშვილი,

საქართველოს უზენაესი

საბჭოს დეპუტატი

დავუბრუნდეთ ბატონი კარლო ინასარიძის პასუხს, რომელშიც ეროვნული საბჭოს დებულებისა და ისტორიული მნიშვნელობის შეხსენების გარდა, მისი თავმჯდომარე, არც მეტი და არც ნაკლები, - საქართველოს დღევანდელ რეჟიმთან თანამშრომლობას გვთავაზობს! კერძოდ, წერილში ნათქვამია: "...ჩვენი მიზანია ხელი შეუწყვით საქართველოს სახელმწიფოს ოფიციალურ

წარმომადგენლობებს, საელჩოებსა თუ საკონსულტოებს... აი, ბაზა ჩვენი მოლაპარაკებისა!"

ის, რომ "ეროვნული საბჭოს" დღევანდელი შემადგენლობა ყოველ ღონეს იხმარდა, რომ "უცხო" არავინ დასწრებოდა მათს "საიდუმლო სერობებს" და არ ემზილა მათი შიორს შამაგალი ზრახვები, ხომ თავიდანვე ცხადი იყო და კიდევ დამტკიცდა, მაგრამ, რა საჭირო იყო "არამკითხე - მიამბეოს" სპექტაკლი?

საბჭოს "შემადგენლობა" ტყუილად კი არ მოვიხსენიეთ, იგი უდაოდ იმსახურებს იმას, რომ გაგაცნოთ მკითხველს:

"საქართველოს ეროვნული საბჭო" შედგება ოთხი წევრისგან: თვით თავმჯდომარე კარლო ინასარიძე, მამია ბერიშვილი (მენშევიკთა არქივის მთავარი "მცველი"...), მისი ვაჟი ტიერი, რომელიც სულ ახლო წარსულში... საფრანგეთის კომუნისტური პარტიის წევრი გახლდათ! (მსგავსი რამ ალბათ მხოლოდ ქართველებს თუ შეგვიძლია დავიმართოთ თავს: კომუნისტების მიერ საქართველოდან განდევნილი მთავრობის შექვიდრე პოლიტიკური ცენტრის ოთხი წევრიდან ერთი - კომუნისტი); და მეოთხეც, - თრესტი ვორდელაძე, (რომელიც, მისივ თქმით არც ერთ პარტიას არ ეკუთვნის, მაგრამ "გულით სოციალისტია").

საბჭოს ბეჭდვითი ორგანოა "მებრძოლი საქართველო", რომლის გამოცემული და მთ. რედაქტორია თვით თავმჯდომარე ინასარიძე. ძნელია თქმა, თუ ვის ებრძვის "მებრძოლი...", მაგრამ, თუ რისთვის იბრძვის იგი, - ცხადდება პირველივე გვერდებიდან.

"ჩვენი ემიგრაციის ყველაზე დიდი უბედურება იმაში გამოიხატება, რომ ბევრმა ჩვენთაგანმა ვერ გაიგო და ან სურს გაიგოს, რომ საქართველომ 1991 წლის 9 აპრილს ისევ აღადგინა საქართველოს სახელმწიფოს დამოუკიდებლობა და სუვერენობა... ამის შედეგად, უცხოეთში არსებობს არა პოლიტიკური ემიგრაცია, არამედ უცხოეთში მცხოვრები ქართველობა..."

მაშ, თუ პოლიტიკური ემიგრაცია აღარ ჰყავს საქართველოს, (რაც ზოგიერთებს ვერ შეგვივინა), რაღას "ებრძვით", რისთვის ირჯებით და რატომ იხარჯებით ბატონო კარლო, - "საფრანგეთში მცხოვრები ქართველების" ეროვნული საბჭოსთვის და მისი ბეჭდვითი ორგანოსთვის?!

არადა, ძალიან თავი სწორედ აქ მარხია და "საშინაო დაგალებაც" ხომ ეს არის - რომ გვიქადაგებთ, საქართველო დღეს დამოუკიდებელი ქვეყანააო, იმასაც გვაპარებთ: დროა თავი დაეანებოთ, დაევიწყოთ "ცივი ომის" დრომოჭმული პოლიტიკა, ნუ

შეგუშლით ხელს ქვეყნის დემოკრატი მეთაურს მის დიად საქმიანობაში...

... კიდევ ბევრ საყურადღებოს ვნახავთ "მებრძოლის" ფურცლებზე. (თუ. მისი ფურცლისას ჩეკას გენერლების ფოტოების ~~ანგარიშობამ~~ არ გადაგვიცლიათ). მაგალითად: "ჩვენ ბრალს ვდებთ რუსეთს" (ზემოთ და აქაც "მებრძოლი საქართველოს" მხლოდ ერთ, - მეოცე გამოშვებას ვეჭებით).

სტატიასი ავტორი (ყველა სტატიის ავტორი ბატონი კარლო) იძლევა ვრცელ ჩამონათვალს რუსეთის მიერ ჩადენილი ბოროტებისა შეფის რუსეთით დაწყებული და დღემდე, - ორასი წლის მანძილზე. ერთადერთი, რაც უზრუნველსა და ისტორიკოს ინასარიძეს "გამორჩა", არის რუსეთის მიერ დაგვიძლი, დადინანსებული და აღსრულებული 1991-1992 წლ. შეიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალება (!?)

შევახსენებთ ბატონ კარლოს, რომ რუსეთის მიერ საქართველოს დაპყრობა ორი საუკუნის მანძილზე გაცილებით უფრო "რბილი", შემპარავი ხერხებით ხორციელდებოდა, ვიდრე ეს მოხდა ამ ხუთი წლის უკან: ტანკების, ავიაციის, სამხედრო ზომიდანების, ყველა სახის საქვეითო და სადესანტო ჯარების გამოყენებით. ასეთი ძლიერი ინტერვენცია საქართველოს სახელმწიფოს არსებობის ათეული საუკუნეების განმავლობაში არ ყოფილა არავის მხრიდან! და ეს არის ჩვენი ისტორიის ყველაზე ტრაგიკული და მნიშვნელოვანი ფურცელი...

ამგვარ ფაქტებს, თქვენც კარგად იცით ბატონო კარლო, ჩვენს ყოფილ სოციალისტურ საშობლოში სკკპ ისტორია წაუყრუებდა და წაუბრძალებდა. "ერთენულ" საბჭოს და მის ორგანოს კი... მხოლოდ "არ ეკადრებათ", რომ ვთქვათ, - არაფრის თქმა იქნება.

რუსეთის ასეთი მაშტაბით მონაწილეობა საქართველოს პირველი კანონიერი პრეზიდენტის დამშობაში ცხადად მეტყველებს იმ ანბანურ ჭეშმარიტებაზე, რომ იმპერია არაფრით დაუშვებს საქართველოს დამოუკიდებლობას და რომ ზვიად გამსახურდიას თუნდაც უბრალოდ ყოფნა კავკასიაში დიდ დაბრკოლებებს უქმნიდა რუსეთს ამ რეგიონის ხელეხლა დასამონებლად.

ისე რომ, ასეთი მნიშვნელობის ისტორიული და პოლიტიკური ფაქტის მხოლოდდამხოლოდ "გამორჩენას" ნუ დაუჯერებთ; საქმე ის გახლავით, რომ თუკი "საბჭოს ორგანო" და მისი რედაქტორი აღადრებს რუსეთის მონაწილეობას საქართველოს პუტჩში, მაშინ მან ისიც უნდა თქვას, რომ რუსეთის მიერ შეიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალების შედეგად

ხელდასმული ხელისუფლება არ არის კანონიერი, რომ ამ ხელისუფლების მიერ საქართველოში მოწვეული რუსის უარი არა "ოკუპაციურია", როგორი სტატუსიც მას ვამსახურდას ერთგულმა მმართველობამ მიანიჭა, არამედ "შეგობრულად-სამშვიდობო" და რომ სწორედ საქართველო აქცია მისმა დღევანდელმა "შეთაურობამ" რუსეთის მიერ კავკასიის კვლავ დამონების პლაცდარმად!

ყველაფერ იმას, რასაც თქვენ და თქვენი თანამოაზრე "უცხოეთში მცხოვრები" ქართველები "ვერ ხედავთ", საბედნიეროდ ხედავს ჭეშმარიტი ქართული პოლიტიკური ემიგრაცია, რომლისთვისაც უცხოა რაიმე ინსტრუქციებით მოქმედება გარდა სინდისის კარნახისა. და ამიტომ, ყველა ურთიერთობები ("მხარდაჭერაზე" რომ აღარაფერი ითქვას) საქართველოს მარიონეტულ რეჟიმთან მისი მხრიდან მიუღებელია.

ნახევარი სიმართლე ტყუილზე უარესიაო, ნათქვამია სახარებაში. რა საჭიროა რუსეთის წინაშე გაუთავებლად ფეხის ბაკუნი, თუკი არ ვეტყვით პირში ბოლომდე ჩვენს გულისწყრომას, თუ ჩვენსავე თავის, ერის წინაშე არ ვაღიარებთ ყველაფერს? თუნდაც - სიმართლეს აფხაზეთის თმზე?

თამაზ ნადარეიშვილის ვრცელი წერილი დაიბეჭდა "მებრძოლში". კგბ-ს ამ გენერალმა ლამის ყველაზე უკეთ იცის, თუ რა მოხდა აფხაზეთში; ვინ, რა მიზნით და რა მიზეზით დაიწყო იგი; ვინ და რატომ ჩააბარა გაგრა, სოხუმი, მთელი აფხაზეთი; ვინ გაწირა სასიკვდილოდ ათეული ათასობით მშვიდობიანი მოსახლე...

მაგრამ ნადარეიშვილი კონტს არ ძრავს მთავარი დამნაშავეის ვინაობაზე; "არ აინტერესებს", თუ ვინ აგებს პასუხს ყველა ამაზე, ვის და რისთვის სჭირდებოდა ეს თმი... ასობით წერილი დაიბეჭდა თმის თემაზე ქართულ პრესაში, მაგრამ "მებრძოლის" რედაქტორმა სწორედ ნადარეიშვილის წარმოჩინება არჩია თავის უურნალში. ცხადია, რატომაც...

"26 მაისის ღვთისმსახურებას განსაკუთრებული ღრმა შინაარსი მიანიჭა ქუთათელი-გაენათელი მიტროპოლიტი კალისტრატეს სტუმრობამ პარიზის წმინდა ნინოს ეკლესიაში და მის მიერ პარაკლისის გადახდამ წმინდა ნინოს ეკლესიის დეკანოზ მამა არჩილთან ერთად, რამაც მეტად შთაბეჭდილებელი ზეგავლენა მოახდინა მლოცველებზე. მის მიერ პარაკლისის გადახდა საქართველოს თავისუფლებისთვის დაღუპულთა სულის მოსახსენიებლად ისტორიულ მოვლენად შეიძლება ჩაითვალოს

პარიზის წმინდა ნინოს ეკლესიის ისტორიაში...“- იტყობინება ქვეყნის ერთ ნახევარსიძარითლეს “შებრძოლი“ (სტ. “ქართველ უმთავრესთა ყოფა-ცხოვრება“).

...წირვა კარვა ხნის დაწყებული იყო, როდესაც, ნიკო^{გაგაბაშვილის} თანხლებით ეკლესიაში შემოვიდა მიტროპოლიტი^{კალისტრატე}. (მისი ვინაობა შემდეგ გაირკვა). მოკლე პროპაგანდისტული შესავლის შემდეგ იგი წირვას შეუდგა... მრევლის დიდმა ნაწილმა უმაღლ დასტოვა ეკლესია, ხოლო შემდგომ კი, ეკლესიის გამგეობის საგანგებო შეკრება მოიწვია წითელი მღვდლის დაუპატიჟებელი ვიზიტის ინიციატორის ვინაობის დასადგენად და პასუხის მოსათხოვად. აი, ასეთი იყო ის “ისტორიული მოვლენა“...

...ერთი საკვირველი თვისება ახასიათებს ბატონ კარლოს: რაც არ უნდა უთხრა, გიპასუხებს, - “ეს მე არ ვიცოდი!“. ცხადია, ადამიანი თუ რაღაც არ იცის ყმაწვილობიდან ანდა სხვა მიზეზით, - უნდა აუხსნა და განუმარტო. ამ მიამიტი შეცნებით ბევრი რამ დაწვრილებით გუამბუთ მას, მაგრამ შემდგომში ისევ და ისევ პასუხად “ეს მე არ ვიცოდი“ გვესძოდა... ალბათ მისი მეხსიერების ამ თავისებურებამ უკარნახა მას შეექმნა “მიმართვა“ შევარდნაძისადმი, ფვანასა და პარლაამენტის დეპუტატებისადმი.

“მიმართვაში“, (რომლის სტილი დაცულია) ნათქვამია: “თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ საქართველოს პარლამენტმა, თავისუფალი, დემოკრატიული არჩევნების შემდეგ (1990 წლის 28 ოქტომბერი) პირველსავე სესიაზე არ დააკანონა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დროშის, გერბის, ჰიმნისა და კონსტიტუციის ისევ აღდგენა, და შემდეგ ღერბი - თეთრი გიორგი შვიდი მნათობით - შეცვალა, - ვითომ ჩვენვე გვსურს - შეგნებულად თუ შეუგნებლად - ჩვენი რესპუბლიკური ხანის სახელმწიფოებრივი ტრადიციისა და ამით ჩვენი ეროვნული სახელმწიფოებრივი საძირკვლების შერყევა?...“

დაგუთნხმებით კითხველო, აქედან აზრის გამოტანა გარკვეულ სიძნელეს წარმოადგენს. ამიტომ გაგმფრავთ: თქვენ, (ედ. შევარდნაძე და ფვანავ და სხვებო!), თქვენ მაინც დაიცავით საქართველოს “ეროვნული სახელმწიფოებრივი საძირკვლები“, იმათ რომ არაფრად ჩაავდეს და შეარყიეს!

ნუ შევახსენებთ ბატონ რედაქტორ-თავმჯდომარეს “მგლისა და კრავის“ ტრაგიკული ურთიერთობის შედეგს; მაგრამ იმას კი შევახსენებთ, რომ როდესაც თბილისის ქუჩებში, კერძოდ, - ილია ჭავჭავაძის გამზირზე, უნივერსიტეტის წინ პირველად გამოჩნდა შეიარაღებული “ომონი“ და დაიძრა მანიფესტანტთა წინააღმდეგ,

მას იძულებდა ის კი არ აღიზიანებდა, 26 მაისს რომ აღნიშნავდნენ, არამედ საქართველოს სამფერო დროშა, რომლის ქვეშ საქართველოს მომავალი პრეზიდენტი იღვავ. ასიათასობით თბილისელმა პირველად თავის ცხოვრებაში იმ დღეს თბილისში თავისუფლების დროშა. ეს იყო 1988 წლის 26 მაისს.

იმ დროს, ბატონო კარლო, საბჭოთა კავშირის პირობებში, როცა ცპ' ტპ' კვბ და მვდ; ნაირ-ნაირი რაიკომები, აღმასკომები და ადგილობრივი მძვინვარებდნენ; როცა (თქვენთვის კარგად ცნობილი პირები) ეკლესიაში შემაგალი ახალგაზრდების გვარებს იწერდნენ (ხომ იცით სად წარსადგენად), ქართული დროშის გამოჩენა სიკვდილით დასჯის ტოლფასი შეიძლება გამხდარიყო, ლევილის ბალკონზე გადმოფრიალება არ გეგონოთ...

როცა იმბათ, (თქვენ რომ უჩივით), ჯერ კიდევ დამონებული სამშობლოს დედაქალაქში ქართული დროშა აღმართეს, ის, ვისაც თქვენ დღეს მიმართავთ დროშის დაცვის თხონებით, კრემლში იჯდა სსრკ პოლიტიბიუროს სხდომაზე და, გეცოდინებათ, რასაც გეგმავედა...

და, როდესაც 1990 წლის 14 ნოემბერს, უზენაესი საბჭოს დარბაზში საქართველოს მეორე რეპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პირველი სხდომა დაიწყო, "დიდება"-ს გრიაღში, თეატრსა და შავ ჩოხებში გამოიწყობილმა ორმა პატარა ქართველმა ბიჭმა დამოუკიდებელი საქართველოს სამფერო დროშა შემოიტანეს...

ასე, ჩვენო "უხსოვარო" კოლეგავ...

რაც კიდევ "შენშევიკურ" კონსტიტუციას შეეხება, ის განგებ არ იქნა აღდგენილი, ვინაიდან მასში აფხაზეთი საქართველოს შემადგენლობაში არ იხსენიებოდა... როგორც დრომ დაგვანახა, მისი აღდგენა აფხაზეთის დაკარგვის ტოლფასი ყოფილა...

და ბოლოს, ერთსაც ვკითხავთ "პოლიტიკური შემწყნარებლობის" ლეველილ-მიუნჰენელ ქადაგს: უურნალის 49-ე გვერდზე რომ წერთ "ზვიად გამსახურდიას გააზრებანი?"-ო, რას გულისხმობთ? ან სიტყვა "გააზრებანი" სადაურია, ან კითხვის ნიშანი რად დაუსვით? თუ, იქამდის გაქროლდით, რომ იმ კაცს აზროვნების უნარსაც ართმევთ? თქვენ თუ ვერ ხვდებით მის "გააზრებებს", - განა, რა თქვენი ბრალაა... პრეზიდენტის ინტელექტუალური დონე თუ გაინტერესებთ, მისი შრომები წაიკითხეთ, რაღა ქართველთა დაუძინებელი მუხანათის, რუსი გუბერნატორის წიგნს იშველიებთ და მის ზურგს ამოფარებული ხითხითებთ - "გამსახურდია ხელისუფლების სათავეში შუა საუკუნეების პრამიტიული ლოზუნგით მოვიდა: "საქართველო მხოლოდ ქართველებისთვისო", ეგებ, ის

გუბერნატორი სობჩაკიც იქიდანაა, - "რომ არ იცოდნენ?"
"გრცხვენილდეთ!!" რომ გითხრათ, - აზრი არ ექნება.
და მაინც გირჩევთ, - იქნებ, მართლაც აღარ ღირს პოლიტიკური
უურნალის გამოცემა?... აღარც გამსახურდია ახრის ნუაგისი
"პრიმიტიული შუასაუკუნოვანი ქართველობით", აღარც უფსაზროსა,
ქართველებისთვის, აღარც სამაჩაბლო, აღარც ჯაფახეთი, აჭარაც -
პა და პა... ვიღას უნდა "ებრძოლო",
"მებრძოლო"?...

ქალბატონ ნინო შევარდნაძეს

ალბატონო, საფრანგეთში დაბადებული ქართველი, მე მშობლიურ
ნაზე გიპასუხებთ თქვენს მიერ ინგლისურად მოწერილ ბარათზე.
იმედოვნებ, რომ მიუხედავად საქართველოსთან ესოდენ ხანგრძლივი
ანშორებისა, თქვენ შეიწვევთ უნარს ამოიკითხოთ ჩემი პასუხიდან
ორითადი არსი.

იდად გამაკვირვა თქვენს მიერ გამოვზავნილმა მოწვევამ
ავსწრებოდი თქვენი თაოსნობით პარიზში მოწყობილ გამოფენას.
დვილი წარმოსადგენია, რაოდენ გაიოცებდნენ ისინიც, ვინც იცნობს
ემს პოლიტიკურ და ზნეობრივს არჩევანს.

ქვენ შემახსენებთ ორ ღოზუნგს, რამაც, თქვენის აზრით, უნდა
ააპართლოს თქვენი ეს დემარში:

ყველა იდეა იმსახურებს ყურადღებას!“, ბრძანებთ თქვენ.
ეთანხმებით, ეს უდავოდ ასეა. მაგრამ, - გკითხავთ მე, - ნუთუ
დეა იმ ხალხისა, რომელიც სატრუსადიოებში მოხვედრის, იქ
რაადამიანური წამების რისკის ფასად იმაღლებს ხმას
რალეგაციითური, ანტიქართული, ბარბაროსული რეჟიმის წინააღმდეგ
რ არის პატივისცემის ღირსი მაინც, მით უფრო, რომ ეს
პირველესი იდეაა ადამიანის ცნობიერებისა? თუ იგი ტოლფასად
იგანიათ დღეს ზელისუფლებაში მყოფ მარიონეტთა იდეისა, რომლის
ანახმად მზე დღესაც "ჩრდილოეთიდან ამოდის"?

ხელოვნება უპირველეს ყოვლისა! - შემავტონებთ თქვენ შესაშური
ათეტიკით და არ კი ვსურთ ვაიხსენოთ, რომ საბჭოთა საქართველოს
ავანი ცკ-ს მდივანი ვირტუოზულად იყენებდა ქართულს ხელოვნებასა
ა კულტურას ქართული ემიგრაციის დასაქმავად და
ასახუსტებლად, არ ვსურთ დაინახოთ, რომ იგი "შავანი", - თქვენ

ამაში დღესაც უბადლო ოსტატობით იყენებს ამ ნაცად იარაღს
ინაც და გარეთაც...
რა, ქალბატონო. უძღური მართვადი ხელოვნება, რამეთუ
ხელოვნება, დიდი ხელოვნება თავისუფალთა სულის ხვედრია მხოლოდ.
ვენს სამშობლოში, საუბედუროდ, დღეს არათუ ყველა იტყვას,
მხახურებს პატივისცემას, არამედ უზენაესი, - თავისუფლების იდეაც
ი იხვრიტება ქუჩებში და ითელება პოლიტსაპატიმრობებში. და,
რანაირად არ არის "ხელოვნება უპირველეს ყოვლისა" არც მათთვის,
ისაც სული ამოხადა მან თბილისში, სამეგრელოსა თუ აფხაზეთში,
რც მათი დაობლებული ოჯახებისთვის და არც მათთვის, ვინც დღეს
ატუსალოებში სასიკვდილო განაჩენის აღსრულებას ელის...
უ იქნებით აგრერიგ მიაშიტად გულუბრყვილო, ქალბატონო. რარიგ
ორსაც არ უნდა იმყოფებოდეთ საქართველოსგან, თქვენ მისი შვილი
ჩებით. ისევე, როგორც ისინი, ვისი იდეებაც ასერიგ პატივმიგებულაა
ღეს ჩვენს სამშობლოში...
სე რომ, მე არ მივცემ ჩემს თავს უფლებას მივიდე იმ სალონებში,
ადაც თქვენ იმყოფებით ხოლმე. მე არ დავლოცავ თქვენს
ხელოვნებას. მე არ გავიზიარებ თქვენს იდეებს.

ქართული სალოთი,
ოთარ ზურაბიშვილი

"...მე წავალ ჩემი ხალხის წინააღმდეგ!"

საქართველოს ინტელიგენცია, ისევე როგორც ოდესღაც მისი
არისტოკრატია, საკუთარი სნობიზმისა და უცხოეთისადმი
წამხედურობის მხვერბლი შეიქნა თავად და თან შეიწირა
საქართველოს სახელმწიფოებრიობა. უკვე მერამდენედ ხდება, რომ
რჩეულნი ქართველნი (კარგად ვუწყოთ, თუ ვის მიერ და რა
ნიშნით რჩეულნი) წინ აღუდგებიან ერის სასიცოცხლო სწრაფვასა
და გულისთქმას, ღვარძლსა და ტყვას არ იშურებენ ქვეყნის
კეთილდღეობისთვის გამრჯე მამულიშვილთათვის და იმედი აქვთ,
რომ მაგიერ ამ გაჩეული ღვაწლისა მიიღებენ მუდმივ
შემოსავალსა და საზოგადო დაფასებას, სინამდვილეში კი თავად
ხდებათ მესაფლავენი იმ ცხოველმყოფელი წყაროსი, რომელიც
ასაზრდოებს მათ არსებობასა და შემოქმედებას, რომლის გარეშე
მათ საქმიანობას ყოველგვარი აზრი და მნიშვნელობა ეკარგება.
ჩვენ დახშულო, მარაზმატიკული იდეოლოგიური პოსტულატებით

გაჯერებულ, დანაშაულებრივ სივრცეში გავიზარდეთ და, განურჩევლად იმისა, ვიღებდით თუ არა ამ სამყაროს, ეს რეალობა მნიშვნელოვნად განსაზღვრავდა ჩვენს ცნობიერებას:

ჩვენი გემოვნება, ლიტერატურული და მუსიკალური მიდრეკილებები, სიმპატიები ყალიბდებოდა არსებული რეჟიმისა და წინააღმდეგობის ნიშნის ქვეშ, რა თვისობრიობის მატარებელიც არ უნდა ყოფილიყო ეს ნიშანი. გვიყვარდა ლიტონობაც და "ფლეი-ბოის"-ს (შემინდეთ ეს შედარება!) დათვალიერებაც, იმიტომ რომ ერთიც და მეორეც იდეენებოდა. ცხადია, ჩვენში სულიერი მიდრეკილებებისა და კრიტიკერიუმების აღრევა თავად სისტემის პარადოქსებით იყო გაპირობებული - განა პარადოქსული არ არის, რომ კომუნისტები თანაბარი ვაშეტებით ებრძოდნენ ეკლესიასა და პორნოგრაფიას, ანუ, ზნეობის ქვაკუთხედის დამანგრეველნი, იმავდროულად ყოფა-ცხოვრებითი დისციპლინის მიმართ შესაშურ ორთოდოქსალიზმს ავლენდნენ.

ალბათ ამიტომ, ჩვენ ადვილად ვიწმუნეთ ყველა, ვინც ამ წინააღმდეგობის ნიშანს ატარებდა; ვეტანებოდით ყველაფერს, რაც აკრძალული გვქონდა; გვჯეროდა დასავლეთის სამყაროსი, რომელიც თავისუფლებისა და სამართლიანობის სიმბოლოდ წარმოგვედგინა; ყველა, ვინც ბედავდა ამ გარემომცველ საზიფათო სისტემასთან დაპირისპირებას, ჩვენში ბუნებრივად იწვევდა აღფრთოვანებასა და პატივისცემას... ეს იყო უალტერნატივო, კრიზისული დროის ნიშანი, რომელიც გარკვეულ პერიოდში ლაშის ოპოზიციურ იდეოლოგიად ჩამოყალიბდა, მაგრამ თავის არსში ისევე იმავე თვისებებს შეიცავდა, რასაც მისი მშობელი სამყარო. მაგრამ მოვიდა დრო არჩევანისა.

მოვიდა დრო, როდესაც ყოველ ჩვენთაგანს უნდა გადაეწყვიტა, - სად ეძიოს ჭეშმარიტება - უფლის სახლსა თუ "ფლეი-ბოის"-ს ფურცლებზე; რა არის მისთვის თავისუფლება - ბრძოლა სამშობლოსა და ხალხის მომავლისთვის, თუ სხვების სისხლით მოპოვებული ფულით საზღვარგარეთ დაუბრკოლებელი მგ ზავრობა, მაგან სურვილითა თუ ვნებათა განუკითხავი თარეში...

და სრულიად ბუნებრივად, ჩვენი გახლეჩილი ცნობიერება აირეკლა რეალურმა სამყარომ, საზოგადოებამ გაიყო ორად, ტოტალიტარული რეჟერვაციის პარადოქსების თანახმად, მოდისიდენტო, მაღალ ფასეულობებზე მოლაყებ ინტელიგენციური მასა დაუპირისპირდა აქამდე უტყვ, თითქოს ყველაფერს შეგუებულ უბრალო ხალხს, რომელიც თურმე მხოლოდ თვლემდა და ლამობდა გულში ჩაშარხული ოცნების გაცხადებას.

აი ამ მომენტიდან, - როდესაც აღმოჩნდა, რომ "არ მომკვდარა, მხოლოდ სძინავს", დაიწყო ნადირობა ქართველ ხალხზე და პირველ ყოვლისა მასზე. ვინც ამ ხალხმა თავისი გულის მესაიდუმლედ სცნო, აქ გაიხსნა პარადოქსების მთელი სისტემა და ამუშავდა მის მიღმა დამალული მექანიზმი, რომელშიც ურთიერთსაწინააღმდეგო ელემენტები ემსახურება ერთ დიად მიზანს: - ურჩი ერის სამაგალითოდ დასჯას, თანაც საკუთარი, თუმც კი ცდომილი ხელით. ამოქმედდა ყველა რეზერვი, რომელიც თოზიციური ინტელიგენციური სინდრომის ჩამოყალიბების სწავდასწავა ეტაპზე იქნა დაგროვებული როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის გარეთ:

ადგილობრივი ინტელიგენციის ყველა ფენა, - ნომენკლატურული დაწვებული და მოდისიდენტო, ეგრეთწოდებული "სამზარეულოს ნაპოლეონებით" დამთავრებული; ნიჭიერი და უნიჭო შემოქმედებითი ელიტა; პრორუსული, პროდასავლური და ნაციონალისტური განწყობილების მოღვაწენი; ძველი ემიგრაციის შთამომავლები, 60-70-იანი წლების რეპრესიებს გაქცეული "ოტკაზნიკები", შემოქმედებითი არეალის გაფართოვების მიზნით ევროპას დახარბებულნი ან, პირიქით, იქიდან მობრუნებულნი; თბილისის მატალელიტარული პლებსი მთელი ოჯახებითა და კლანებით; ნუკორიშების ყველა თაობა: - 40-იანელები, 60-იანელები, 70-იანელები, 80-იანელებიც კი... ერთი სიტყვით ყველა, ვინც განსაზღვრავდა ინტელიგენციური ხაღონის ცნობიერებას, ან ამისკენ მიიღრცოდა მუხლებზე ჩოქვით...

ბოძონდის ლიდერობაზე ერთ-ერთმა პრეტენდენტმა, პირველად თავის ცხოვრებაში მკაფიოდ და მარტივად, მარქსისტური ლაკონურობით ჩამოაყალიბა ამ მოძრაობის მთავარი პოსტულატი: "თუ ჩემი ხალხი აირჩევს ზვიად გამსახურდიას, მე წავალ ჩემი ხალხის წინააღმდეგ".

და ისინი წავიდნენ თავისი ხალხის წინააღმდეგ!
მაგრამ დაავიწყდათ, რომ ეს ხალხია ქვეყანა, რომელშიც, სურთ თუ არ სურთ, თვითონაც უხდებთ ცხოვრება. ქვეყანა, რომელიც მათი მთავარი კამბალაია და რომლის გარეშე ისინი არავის არ სჭირდება. ისინი საჭირონი არიან მხოლოდ ამ ქვეყნისთვის ან მის წინააღმდეგ, მაგრამ ორივე შემთხვევაში ქვეყნის არსებობა თავად მათი არსებობის აუცილებელი პირობაა. ქვეყნის დამშობა თავად მათი აღსასრულის ნიშანია.

დანგრეული და ღირსებააყრილი საქართველოს ინტელიგენცია დღეს აღარავის სჭირდება - არც მის მიერ ხელდასმულ

მმართველობას და, მით უფრო, მის მიერ გათვლილ საღონს, რომელიც თავისი შინაგანი ძალისა და პატიოსნების, შრომისმოყვარეობისა და მოქნილობის, თანაცხოვრების ტრადიციული კულტურისა და კაცთმოყვარეობის, რაც... მდა... მიწისადმი სიყვარულის წყალობით კიდევ ახერხებს თავის გატანას. საკუთარი ერის წინააღმდეგ ბინძურ თამაშში გამოყენებული და ბედის ანაბარა მიტოვებული ინტელიგენცია კი სულს ღაფაფხ: მისი უნიჭო, სიყვარულის, სითამაშისა და სიძარტლისგან დაცლილი ხელოვნება არც არავის ახარებს და არც არაფერს შობს; მისი მეცნიერული ნაღვაწი არც არავის ადგება და არც გამოადგება არქაულ ეპოქაში გადასროლილ ქვეყანაში; მისი შედეგები იულიტებიან ავანტიურულ ომებში ან ინვრიტებიან ქუჩებში, ვინც ტყვიას ვადაურნა - მიიპარება ნარკოტიკულ ბურანში ან საზღვარგარეთ... მათ გაწირეს საკუთარი შედეგები, მაგრამ ვერ მოკლეს საქართველო, რამეთუ არ უწერია სიკვდილი ქვეყანას, სადაც დაწერილა: სჯობს სიცოცხლესა ნაზრახსა სიკვდილი სახელოვანი!

ანა ჭავჭავაძე

“ჩამომხრჩობელი ნომერი ათი“

და

“ჩეკისტი ნომერ პირველი“

ამ ორ თემას, გვერდოვანად დაკაბადონებულს, ერთ ქართულ გაზეთში წავაწყდით. იწებ, თქვენთვისაც საინტერესო იყოს ეს “ახლო მეზობლობა“?

წერალი ვიორჯი სანადირაძე თუ ვავიგონიათ?

აკადემიკოსი სანადირაძე ვიორჯი?

ოგორც ვაზეთი “ასაეალ-დასავალი“ (2,126) იუწყება, ყოფილა ასეთი წერალი. მეტიც, ამას წინ იგი “საქართველოს პუბლიცისტური და ახელოვნებო მეცნიერებათა აკადემიის“ ნამდვილ წევრად აურჩევიათ!

ღეს აკადემიკოსი სანადირაძე ვიორჯი კვბ-ს ვაზეთის რედაქტორია; ოგორც რომ მწერალი, ერთიმეორეს მიეძღობით აქვეყნებს წგნებს უშიშროების რაინდებზე“, მისი “მუზა“ კი ჭრელ-ჭრელ თევზებიანი კვარითი და უშიშროების სამსახურის შეფი შოთა კვირიათა ოფილა: “თევზები და აკვარიუმი თავად ნომერ პირველი ჩეკისტის, ატონი შოთას იღუაა, რათა მწერალს კაბინეტში განუწყვეტლივ ქონდეს კეთილი განწყობისა და შთაგონების წყარო...“ ამბობს ნტერვიუში ხსენებული ვაზეთისადმი აკადემიკოსი.

უ გაცნობაა, გაცნობა იყოს:

“ამთავითვე ვიტყვი: სტაბილიზაცია ურთულესი შრომისა და თვლის/ასადაა მიღწეული. არც ქვეყნის უშიშროებაში ჩადებული წესი/ნდა დავეუკარგოთ ვინმეს... ამ სფეროში კი პოინერი ენა/შიშროების მინისტრი გახლავით, მან ფაქტიურად ნულიდან შექმნა/ამოთავალბა უშიშროების ახალი კონცეფცია! ამიტომაც, ჩვენს ამინისტროს თამამად აქვს ხალხთან მისასვლელი პირი, საზოგადოებამ ნდა იცოდეს, რომ დღევანდელი უშიშროების სამსახური ბატონ შოთა ვირაიას ხელმძღვანელობით ხალხის, პრეზიდენტისა და ამართლიანობის გვერდით დგას!”...

“ჩემი ერთი ახალი წიგნი უკვე დაიბეჭდა, მეორეც გზადგზა წერება, “სისხლიანი გრივალი“- 20-30-იან წლებზე, რაც საუკუნის იწურულიდანაა დანახული. მრავალპლანიანი და ურთულესი თემაა. უ შევძელი ჩანაფიქრის განხორციელება. ისევ და ისევ ბატონი შოთას ამსახურება იქნება; მთელი სიცოცხლე ჩეკისტებზე ვწერდი, ბატონ თათსთან ურთიერთობამ კი სრულიად ახალი სამყარო წარმოშვა, ხლებური თვალთ დანახული...”

ვენი წარსული დაჭრილი საქართველოა, სისხლიანი გრივალი, თმელიც არ უნდა განმეორდეს (?). ქართველებს ყოველთვის იქ ვინდა ქუჩაზე გადასვლა, სადაც ეს აკრძალულია...”

“ჩვენ ახლა ვიპოეთ წინდაუხედავი პოლიტიკის ნაყოფს; თავი ივთავალით დამოუკიდებლობის, თავისუფლების მისაღწევად; მივალწიეთ ა... აღარ გავუფრთხილდით!

უ დავივიწყებთ მეგლს, რომელსაც ადამიანის სახე აქვს (!), იგი ხომ წორედ ამ გარემოებით ინიბება (!!). გარეგნული სილამაზე თველთვის როდი მეტყველებს ჯანმრთელ და ღამაზ სულზე! თგორც კი ამგვარ ადამიანებს ეძლევათ გასაქანი, უმაღლე ჩნდება ვეყნის დაღუპვის საშიშროება...”

“აფხაზეთი მთელი ჩვენი სამინისტროს (!!) გულისტკივილი და ინანულია, ჩვენ სხვა სტრუქტურებთან ერთად ვანორციელებთ ართომაშტაბიან ღონისძიებებს: “აღფას”, “დელტას” და სხვა ანსაკუთრებული დანიშნულების რაზმების ფონზე ნათლად იკვეთება, თმ საქართველოს უშიშროებას სერიოზული დასაყრდენი აქვს, სულ ხლაზან შეიქმნა ახალი სპეციალური შენაერთი “სატურნი”...”

“რაც შეეხება კგბ-ს არქივებსა და 30-იან წლებში “ჩამშვებ” (კგბ-ი დამშმენ) ლიტერატორთა და კულტურის მოღვაწეთა ვინაობას... ი ლის წინ, როცა რუსთაველის პროსპექტი გადაიბუგა, აღნიშნული რქივებიც უგზო-უკვლოდ გაქრა... როგორც ჩანს, ამაშიც ამსახურდაიას ხელი ურევია!

ამაგვიროდ, მოგვეპოვება მეტად საინტერესო მასალები ბათონ შოთა ვირაიას მოღვაწეობასთან დაკავშირებით! მაგრამ, "თქონის ფონდის" უბლიკაცია ჯერ ნაადრევია. მოვა დრო, და საზოგადოება ახალი უბნით გააცნობს შოთა ვირაიას, როგორც მთელი ქვეყნის უმჯობესეს ესაძლებლობათა ერისკაცს!"

. "გადაეხედით ჩვენ ვაჭეთის ავტორთა წრეს; ბევრი მათგანი ადრე ორით უგლიდა ჩვენს შენობას, დღეს კი ისინი სიამოვნებით ანაშშრობლობენ! დიან, იცვლება არსი, იცვლება კრიტიკერიუმები, ცვლება მენტალიტეტი!

ულ ახლახან აღინიშნა ერთგნული უშიშროების მუშაკთა პირველი როფესიული დღესასწაული; ქართული ინტელიგენციის ნაღებმა თიყარა თავი!

სე მეგონა, მათი დღესასწაული იყო..."

უდაქციისგან: არც შემცდარხართ, ბატონო აკადემიკოსო, "მათი" იყო, ბა?" ერთი კი, რაშიც სცდებით ისაა, რომ "საქართველოს ნომერ ორეული ჩეკისტი" კვირაია კი არაა...

თუ მკითხველს "ჩამომხრჩობელი ნომერი ათის" ვინაობაც აინტერესებს, იმავე ვაჭეთის წინა გვერდი იხილოს).

ერგვი სერებრაიკოვი ყმაწვილი ჩამოვიდა საქართველოში თავის მეორე ამშობლოში მან სრულყოფილად შეისწავლა ქართული ენა, დაიცვა ამეცნიერო ხარისხები და ათეული წლების მანძილზე მუშაობდა მეცნიერ უმსკად ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტში პროფესორ სერებრაიკოვის აშრომები მუდამ სანიშნო იყო როგორც ქართული შწერლობის უძველესი ეგლების ღრმა ცოდნით, ისე წერის მაღალი კულტურითა და ერუდიციით.

ერგვი სერებრაიკოვი პოლიტიკოსი არაა. ის სწავლულია და სწორედ თგორც მეცნიერა, ფი დიდად აფასებდა ზვიად გამსახურდიას სამეცნიერო თღვაწეობას; მას არაერთხელ აღუნიშნავს საჯაროდ, რომ ზვიად ამსახურდიას გამთვლევები რუსთველილოთგაში მოვლენაა არამშობლოდ ართულს მეცნიერებაში, არამედ მსოფლიო ლიტერატურათმცოდნეობაში.

. როდესაც მშ-იანი წლების მიწურულს, ნომენკლატურულმა ფსევდონტელექტუალებმა პრესაში ბრძოლა გააჩაღეს ზვიად გამსახურდიას ინაღმდეგ, სერებრაიკოვმა, შეძრწუნებულმა იმ უმსკავსო კამპანით, ელგეიზით გამოსთქვა თავისი გულწრფელი აღშფოთება: "გაგაყდი, ართველო კაცოთ?". ეს საკმარისი აღმოჩნდა, რომ "სხვაგვარად" მოაზროვნე ეცნიერი მკაცრად დასჯილიყო; სახელმწიფო გადატრიალების შემდეგ, საკოეანი მეცნიერი იძულებული შეიქნა მიეტოვებინა საყვარელი აქართველო, წარმატებული სამეცნიერო მოღვაწეობა და თჯახითურთ

ცხოვრებაში გადახვეწილიყო... გერმანული ენის ჩინებულად მცოდნე, მან
როტმა პირველმა წაიკითხა კონსტანტინე ზ. ვასახურდიას წიგნი და
ეცნენაიკ ვამოვკვივ ზავნა, რასაც ვბეჭდავთ მცირე შემოკლებით.

წაიკითეთ ეს წიგნი!

პერესტროიკით“ დაგვირგვინებული დიდი სიცრუის ეპოქა მრავალ
ავსატუხს გაუჩინს მომავლის ისტორიკოსებს, რამეთუ ცრუობდა
აბჭოთა პრეზიდენტი, ცრუობდნენ მისი ერთგული პროპაგანდისტები,
ეცნიერები, ტელევიზია, პრესა... სწორედ ამიტომაც, რომ ყოველ
რფელ სიტყვას, თქმულს იმის თაობაზე, თუ რა მოხდა (და ზღვება)
ყოფილ“ სსრკ-ში, უზომოდ დიდი მნიშვნელობა ენიჭება “დიდი
იცრუის“ გამოსაშკარავებლად. და ერთი პირველი ამ სიტყვათაგანი
რის ახლახან შევიცარიაში გამოსული კონსტანტინე ვასახურდიას
იგნი “ზვიად ვასახურდია: დისიდენტი - პრეზიდენტი - წამებული“.
არეკანის ბოლო გვერდზე. გამომცემლის ბოლოთქმაში
კითხულობთ: “...წიგნი იძლევა უტყუარ სურათს საქართველოს
რაგედიისა, აღწერს მისი პირველი პრეზიდენტის ბრძოლას
ამშობლოს თავისუფლებისთვის... ახალ შუქს ფენს წიგნი ედუარდ
ევარდნაძის “ღვაწლსაც“, როგორც ამერიკის შეერთებული შტატების
ალმზრვი ინტერესების მსახურს...

...ამ ადამიანმა უნდა ისწავლოს პოლიტიკური ჩახაიათის მოსაზრებების
ამოყალიბება... შექმნება შთაბეჭდილება, რომ იგი დინების
აწინააღმდეგოდ მიცურავს“... ამერიკის პრეზიდენტის, ჯორჯ ბუშის ეს
იტყვები ზვიად ვასახურდიას წინააღმდეგ ცილისმწამებლური
ამჰანიის დაწყების ნიშანი იყო... კამპანიისა, რომელიც პრეზიდენტის
კვლელობითა და საქართველოს ტრაგედიით დამთავრდა...

ინდა ავლნიშნო, რომ საქართველოს პრეზიდენტის არც ერთი ქმედება
რ იყო მიმართული ამერიკის შეერთებული შტატების ინტერესების
აწინააღმდეგოდ, და აშშ მხოლოდ მოიგებდნენ, მზარი რომ დაეჭირათ
ატარა ქვეყნისთვის მის მართალ ბრძოლაში. მაგრამ...

იმობილავს რა მოკლედ კავკასიის ეთნიკურ სტრუქტურას, ავტორი
ადადის ძირითად თემაზე: ნაბიჯ-ნაბიჯ მიჰყვება იგი თავისი დიდი
ამის ცხოვრების გზას; ბევრი რამ, პრეზიდენტის ახლო
არემოცვისთვისაც კი უხილავი, ავტორისა და პრეზიდენტის, მამა-
ვილის მსჯელობის საგანი ყოფილა. და ამით უფრო სარწმუნო და
ნიშნელოვანია ეს წიგნი.

ალკე თავი ეძღვნება რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობათა ზოგიერთ
აგვანძო საკითხს. და, თუშკაც ავტორმა ეს თავი მისთვის ცნობილი
ოსაზრებებით წიგნის მეორე ნახევარში მოათავსა, უფრო მართებულად

ივინევედი ამ საკითხების წარმოჩინებას IV თავამდე ("1989 წლის 9 პრიდი - "პერესტროიკის" ერთი ასპექტი"). ვფიქრობ, ამ შემთხვევაში ფრო გასაგები იქნებოდა მკითხველისთვის, თუ რატომ დაესწრენ თავს უსის გაბოროტებული სალდათები რუსთაველის გამზირზე! მოსამართლე ტუდენტთა თანამდგომ მრავალათასიან მიტინგს. ეს შემთხვევების ქცაა აფხაზი სეპარატისტების ქმედების საპროტესტოდ იყო იმართული და 14 აპრილს უნდა დამთავრებულიყო, მაგრამ 9 აპრილს ამთენიას, ტანკებს ამოფარებული "სუენაზი" (სავანგებო ანიშნულების დამსჯელი რაზმი) თავს დაესხა მოშამილეებს. ვინ ლესილი სასანგრე ნიბებით აკუწეს და ვინ - შხამიანი გაზებით ოწამლეს... სწორედ ამ მიტინგზე გაისმა პირველად მოთხოვნა აოკუპაციო ჯარის საქართველოდან გაყვანისა და დამოუკიდებელი, ემიგრაციული საქართველოს სახელმწიფოს შექმნის შესახებ...

აგა წელიწადზე ოდნავ მეტი და საქართველო ამცნობს მსოფლიოს ავის არჩევანს; 1990 წლის ოქტომბერში, ერთენული მოძრაობის აღიხმევეთ ჩატარდება პირველი დემოკრატიული, მრავალპარტიული რჩევნები სსრკ ისტორიაში. სასტიკად დამარცხებული კომუნისტური არტია იძულებული გახდება დაეთმო ქვეყნის მართვა ერთენული აღებისთვის. ასე შეიქმნა საქართველოს მეორე დემოკრატიული ესპუბლიკა. (პირველი შეიქმნა 1921 წლის მაისში და იარსება სამ ელიწადს, სანამ რუსეთის აგრესიის მსხვერპლი გახდებოდა). მეორე ესპუბლიკამაც მცირე ხანს იარსება: 1992 წლის იანვარში იგი დაეცა უტჩის შედეგად, რომელიც განახორციელა მოსკოვის ინსტრუქციებით ოქმედმა კრიმინალ ბოროტმოქმედთა ჯგუფმა ედუარდ შევარდნაძის ელმძღვანელობითა და საბჭოთა არმიის დახმარებით.

უსი სამხედრო ბარბაროსების ენითაუწერელ სისასტიკეს აგტორი აღზე თავშეკავებულად და საშური ობიექტურობით აღწერს, - იმ ავშეკავებითა და ცივი ზიზლით, ყველა წესიერ პირთვნებას რომ ხასიათებს სხვისი სიბინძურის უნებური ხილვისას.

ს, რაც მოხდა ერთსა და იგივე მოედანზე 1989 წლის 9 აპრილსა და 91 წლის დეკემბერ - 1992 წლის იანვარში, არის რუსი ერის კიდევ რთი უმძიმესი დანაშაული ქართველი ერის წინაშე. რუსი ერის, ინაიდან სწორედ მან განახორციელა ის ავადსახსენებელი ადატრიალება, რომლის შედეგადაც 70 წლის მანძილზე ამოწყდა და გზო-უკვლოდ დაიკარგა ათეული მილიონობით ადამიანი; ეს ის ერია, ომელიც ახლაც მზადაა გადასცეს ძალაუფლება თავის საყვარელ ოლშევიებს, რომელიც დღესაც ღერის სხვა ერების სიხლს და რას ობოქმედებს ხვალ, - მხოლოდ სატანამ უწყის...

ოველი ეს მაძღვეს უფლებას მიემართო კეთილი ნების ყველა დაძიანს: წაიკითხეთ, გეთაყვა ეს წიგნი გულდასმით, რათა ჩახწვდეთ ატარა, მაგრამ დაიდი ერის ტრაგედიას, რომელიც დღეს თუ არ იზიკური, სულიერი გადაგვარების წინაშე მანაც დგას. დამიჯერეთ ეს რი იმსახურებს ამგვარ ყურადღებას.

ვენ ყველანი ვცხოვრობთ ორი სამყაროს საშინელი, საბედისწერო რთიერთდაპირისპირების ხანაში. ეს ორი სამყარო არა მხოლოდ რთმანეთს, - დანარჩენებსაც ემუქრება განადგურებით. მათი დეოლოგიური განხეთქილებით წარმოშობილი ფსიქოლოგიური ეწოლა კაცობრიობაზე განსაკუთრებით გაძლიერდა საუკუნის ასასრულს, მიუხედავად კომუნისტური იდეოლოგიის სრული კრახისა.

უ იწამებთ "დიდ სიცრუეს"!

გჯერა, კეთილი ნება იზეიმებს ოდესღაც, მაგრამ ვაი, რომ იმ რისთვის, (ისევე, როგორც "ბოროტების იმპერიის" სხვა უნებლიე ევრებისთვის), შეიძლება გვიანლა იყოს...

ა თუ თავისუფალმა სამყარომ წაიკითხა ეს წიგნი და იწამა მისი გტარის, ეგებ კიდევ გადარჩეს მილიონობით ადამიანი, იქნებ, თვით უსეთაც მიხვდეს, რომ რომ ის ერი, რომელიც არაფრად ავდებს სხვა აღნების ინტერესებს, არც თავად იქნება პატივიმეგებული...

“არის ასეთი ქვეყანა, მას საქართველო ჰქვია...”

რი ვრცელი ვადაცემა მიუძღვნა საფრანგეთის ტელევიზიამ ვასულ ელს ჩვენს სამშობლოს. ერთი იყო ქართული ზურთომოდვრების იდებული მცოდნის, ქ-ნი ტიერის მიერ მომზადებული ფილმი ჩვენს სტორიულ ძეგლებზე, საეკლესიო ნაგებობებზე, ფერწერაზე, რასაც ართული ჰქონდა ამალღებული კომენტარი და ქართული აგალობლები.

ეორე მიაშზადა ცნობილმა ტელეჟურნალისტმა ბერნარ პივომ. ეს ადაცემა ფართოდ იყო რეკლამირებული წინასწარ (რაც პივოს ადაცემებს ყოველთვის ახასიათებს) და ჩვენც მოუთმენლად ველოდით ამშობლოსთან შეხვედრას. სამწუხაროდ, პივომ ვერაფერი დაინახა ირებული მსოფლიოს ერთი უძველესი ქვეყნის ვერც წარსულში და ერცა აწმყოში და, “ინტურისტის” ყაიდის მოკლე ბანალური როლიკის” მერე ფრანგებს აუწყა, რომ სადღაც, შავი ზღვის პირას დებარეობს პატარა ქვეყანა, სადაც ბავშვები ფრანგულად მღერიათ ა ლექსებიც იციან. ფრანგული “იქ” სასაუბრო ენა ყოფილა მთელი

იგი მანდილოსნებისთვისაც. ერთი ისაა მათი წუხილი, რომ ქვეყანას ახსრები არ გააჩნია მათთვის ფრანგული უურნალ-გაზრდების ესაძენად...

მ ხანად უკვე მძიმე ავადმყოფმა, თავადის ასულმა მანდილოსნმა ევლიანად შემოგვივლია: "ჩემმა ფრანგმა მეგობრებმა, გადაცემის ერე დაშირეკეს და სამძიმარი მიიხრესო"...

ამოცემლობა "პერანა"-მა გამოსცა ფრანგი უურნალისტების პატრიკ არამისა და ტიბო მურგის ნაშრომი "კაკეასის ომები". "ვეშაპის მიერ ოკლუდი წმინდა გიორგი?" ასეთი სათაური წარუძღვარება თავს აქართველოზე, სადაც პატრიკ კარამმა და ტიბო მურგმა იმოგზაურეს 92 წლის შემოდგომაზე. განსვავებით სხვა უურნალისტებისგან, ომელნიც საქართველოზე და იქ მომხდარზე თავისი თბილისელი აცნობების ანდა საელჩოების მასალების მიხედვით მსჯელობენ, მათ ოიარეს ჩვენი ქვეყანა: იყენენ აფხაზეთში, აჭარაში, სამეგრელოში, ბილისში; ესაუბრენ მაშინ არსებული თითქმის ყველა პარტიის არმომადგენლებს; ეწვიენენ პრეზიდენტ გამსახურდიას გროზნოში; ეხვდენენ ედ. შვეარდნაძესა და ვლ. არძინბას.

იუხედავად რიგი ზერელე დასკვნებისა და ფაქტობრივი შეცდომებისა, ვტორები საკმაოდ ობიექტურად ასახავენ პუტჩის შემდეგ ვითარებას აქართველოში: "შედარიონის" თარეშ, სამეგრელოს დარბევეს, ოლიტიკურ მკვლელობებს და სხვ.

თბილისი ალბათ მალე განახლდება და დამშვენდება, მაგრამ, აივიწყებს კი ხალხი დადგრილი სისხლს? ძალაუფლების მოყვარულნი შირად, ლედი მაკბეტივით, ცდილობენ სისხლის ჩამობანას, მაგრამ მათოდ..." ასკენიან წიგნის ავტორები.

ყოფილი თანამებრძოლები, მაგ. თამარ ჩხეიძე, ხშირად საყვედურობენ ამსახურდიას, რომ იგი ბეერ მათგანს კგბ-სთან თანამშრომლობას ბრალუბდა და ამიტომ იშორებდა თავიდან, - განაგრძობს პატრიკ არამი. "თუ გავითვალისწინებთ, სად და რა პერიოდში მოუხდა ამსახურდიას პოლიტიკური მოღვაწეობა, ვფიქრობთ, რომ იგი არ ჭარბებდა..." (გვ. 231).

აქართველოში შექმნილი პოლიტიკური ვითარების სერიოზული და რცელი ანალიზია მოცემული ცნობილი პოლიტოლოგების რენატა ესნიკისა და ელენ ბლანის გახმაურებულ წიგნში "მაფიათა იმპერია" ამომც. "პრეს დე ლა სიტე", პარიზი, 1996.)

საუკეთესო მაგალითი იმისა, თუ როგორ იქცნენ ყოფილი კომუნისტები აფილზებად, საქართველო და აზერბაიჯანია... კგბ-ს შეფების იური ნდროპოვისა და ვლადიმირ კრიუჩკოვის მარჯვენა ხელი ედ. ევარდნაძე, გორბაჩევის შემდეგ საბჭოების ყველაზე ცნობილი

თიტიკური ფიგურა, - "პერესტროიკის" არქიტექტორი ხდება... სსრკ
თულოდნელი დაშლის შემდეგ, შევარდნაძე უსაქმოდ რჩება; ერთი
ხრივ, სტალინისა და ბერიას შემდეგ რუსეთს აღარ სურს კვლავ
ართველის ხილვა დიდ თანამდებობაზე. მეორე მხრზე, იგი
არწმუნებულია, რომ მისი მოღვაწეობა მსოფლიო არენაზე
ამთავრებული არაა, მაგრამ, მისი საკადრისი ადგილი ზვიად
ამსახურდიას მიერ არის დაკავებული...

გამსახურდია, ეს პატიოსანი ინტელექტუალი და ცნობილი დისიდენტი,
90 წ. არჩეული იყო საქართველოს პრეზიდენტად ხმათა 87
როცენტით, ეს მოხდა საქართველოში პირველი და უკანასკნელი
ემოკრატიული არჩევნების შედეგად.

ზვიად გამსახურდიამ თვითონვე გამოუტანა თავის თავს განაჩენი,
ოდესაც არ ისურვა კვბ-ს მიერ მართული მაფის მართლმად
ამხდარიყო. იმ წუთიდან ამუშავდა მის წინააღმდეგ დეზინფორმაციისა
ა ინტოქსიკაციის სასტიკი მანქანა. 1992 წლის დასაწყისში,
ფაშისტად და "პარანოიკად" მონათლული საქართველოს პრეზიდენტი
ძულებული ხდება დასტოვოს ქვეყანა. დღემდე დაუდგენელია, თუ რა
ითარებაში დაიღუპა იგი და ვეჭვობთ, რომ ეს საიდუმლო ბოლომდე
აიდუმლოდ დარჩება..." (გვ. 314).

უსაზღვრო აღშფოთებას იწვევს, რომ საქართველოს
პრეზიდენტის ოჯახის დევნას და შევიწროებას არ ელება
ბოლო პრეზიდენტის დაღუპვის შემდეგაც; აპრილის თვეში
კვლავ იქნა დარბეული (ეს უკვე მერამდენედ!) "კოლხური
კოშკი". პრეზიდენტის ოჯახი, რომელსაც "დემოკრატიულმა"
ქვეყნებმა უარი უთხრეს პოლიტიკურ თავშესაფარზე,
იძულებულია რუსეთში იმყოფებოდეს. გასულ წელს,
პრეზიდენტის უმცროსი ვაჟი, მოსკოვის უნივერსიტეტის
სტუდენტი გიორგი გამსახურდია მძიმედ იქნა დაჭრილი
გულის არეში (ცხადია, "უცნობი" ბანდიტების მიერ). უნდა
თქვას, რომ მოსკოვის საზოგადოება შეძრა ამ ფაქტმა;
ფუნზე დადგა მთელი ქართული სათვისტომო, - მოშრეცა და
მოწინააღმდეგეც...

საქართველოში ხელოვნურად შექმნილი სამართლებრივი
ქაოსის წყალობით, პასუხსაც ვერავის მოსთხოვ, -

სამართლებიან და ისჯებან მხოლოდ პოლიტიკური
“ღამნაშავენი“, ნებისმიერი ვანდალიზში კი “გზადართოვილი“...

ქეთევან წამებული ობენის კათედრიალურ ტაძარში?

მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრის ქართული გაზეთები და
ჟურნალები ხშირად მოიხსენიებენ ქეთევან დედოფლის სახელს და
განსაკუთრებით კი, - მისი წამების ამბავს სპარსეთის ქალაქ
შირაზში 1624 წლის 13 სექტემბერს. ამასთან, ყოველივეს, რაც
დედოფლის ცხოვრებასთან არის დაკავშირებული, 1889 წლის 23
მარტს გაზეთმა “იერიამ“ /ნპ/ გამოაქვეყნა წერილი “ქართველი
მწერალი ქალები“. გვინდა ამ წერილიდან ერთი ადგილი
მოვიყვანოთ:

“ჩვენ დრომდე დაცულ ნაწერებში პირველ მწერლად ვხედავთ
ისეთს საისტორიო ქალს, რომელსაც საქართველოს ეკლესია
პმოსავს წმინდა მოწამის გვირგვინითა და ერი ქვეყნისათვის
თავდადებულის სახელით. ეს ქალი, მრავალის სატანჯველის
მნახველი ჯერ ოჯახობაში, როდესაც მაზლი თავის მამასა ჰკლავს,
სულის სიმტკიცით აღმართავს დროშას, სულით დაცემულს ერთ
ფეხზე აყენებს ურწმუნო და ზნე დაცემულ გარყვნილ ქვეყნის
წამბილწველის წინააღმდეგ; ეს ქალი ტყვეობაშია დიდის შაჰ-
აბაზის წინაშე, ჩვილ უსუსურ შვილიშვილების ხორცის გლეჯის
მნახველი, უმეტესად ძლიერდება და თავისს გვამს დასაწველად
უთმობს გამხეცებულ მტარვალს. თქვენ, რასაკვირველია, მიხვდით,
რომ ეს წმინდა დედაკაცი დედოფალია, მოწამე ქეთევან, მეუღლე
კახეთის მეფის დავით II-სა, დედა თეიმურაზ I-სა, მუხრანთან
ქალი, წამებული სარწმუნოებისთვის სპარსებისაგან 1624 წელს
ქალაქ შირაზს. უმრავლესის სულიერისა ხორციელის ტანჯვის
მნახველი იღებს კალამს და თავის მოწამეობის წინად საპატრიმროში
სწერს ლექსებს, “ანბანი ქებას“, რომელშიც გამოსთქვამს თავის
სულის მწუხარებას. ეს ლექსი პატარაა /პირველად დაიბეჭდა
“დროებაში“ 1880 წლებში/, მაგრამ პირველი ქვაა ჩავსებული
ჩვენის ქალების სამწერლო შენობის საძირკველში. წმინდაა ეს ქვა,
მოწამის ცრემლითა და სისხლით შეღებილი და უკვდავად დარჩება
მოწმედ სულის ძლიერებისა, განსამტკიცებლად ჩამომავლობისა“.
1893 წელი. “საქართველოს კალენდარი“. წერილი “ქეთევან
დედოფალი“: “...ქეთევანი იყო ასული აშოთან მუხრან-პატონისა და

მეუღლე კახეთის მეფის დავითისა. ის იყო შემკული ყოველნაირის ადამიანურის სიკეთით, მისი კეთილი გავლენა ქვეყანაზე გამოჩნდა პირველსავე წელიწადს მის გათხოვებისა. კახეთის მეფე ალექსანდრე, ქეთევანის მამამთილი, გადამტკრებული იყო ქართლის მეფე სვიმონზე. ქეთევანის ჩაგონებით და თხოვნით ალექსანდრე შეურიგდა სვიმონ მეფეს და ამ ნაირად მოიხპო მტრობა კახეთსა და ქართლს შორის... თეიმურაზი ჯერ სულ ყმაწვილი იყო და სამეფოს ქეთევანი განაგებდა. ისეთი ჭკუით და მოხერხებით მართავდა ქეთევანი ქვეყანას, რომ შურიან შაჰს აღეძრა სურვილი მისი დაღუპვისა...“

შემდეგ, ქეთევან დედოფლის წამების ამბავს მოუთხრობს მკითხველს “საქართველოს კალენდარი“:

“ქეთევანი გააშიშვლეს და გააწვინეს ღურსმნებით მოჭედილს ფიცარზე... შემდეგ დაუწყეს გახურებულის რკინით ხორცის წვა... მასუკან გახურებულის მარწუხებით ააგლიჯეს ძუძუები, გახურებული შამფური გაუტარეს ხორცსა და ხორცს შუა და ბოლოს თავზედ დაადგეს გახურებული ქვაბი... ამ წამების დროს ქეთევანს ოდნავადაც არ წარკვეთია სასიება და არ უთხოვია მტარვალითან შეწყნარება. წამებამ მის სულზე ვერ იმოქმედა, მხოლოდ ხორცი დასძალა, რის გამოც ქეთევანი გარდაიცვალა /1624 წლის 13 ენკენისთვეს/“.

შემდეგ: “ქეთევანის წამების მოწმეებად, სხვათა შორის იყვნენ კათოლიკე მღვდლები, რომელთაც დიდის მეცადინეობით იშოვნეს მისი გვაში, შეახვეეს წმინდა ხამითა, მურიითა და საკმეველითა, ნახევარი ვაგ ზავნეს ევრობაში და ნახევარი კახეთში თეიმურაზ მეფესთან, რომელმაც დაძარხა ალავერდის საყდარში. საქართველოს ეკლესიამ ქეთევანი ჩარიცხა წმინდათა შორის და მის ხსენებას დღესასწაულბბს 13 ენკენისთვეს...“

მაიქციეთ ყურადღება, - “ნახევარი ვაგ ზავნეს ევრობაში“! მაგრამ, “საქართველოს კალენდარი“ არ მოიხსენიებს კონკრეტულად, თუ რომელ ქვეყანაში ან ქალაქში გაიტანეს დედოფლის გვამის ნახევარი. ეს კი როგორ საინტერესოა!

და თითქოს ამას აესებს ზ. ჩხიკვაძის წერილი “ალავერდის ტაძარი და წმინდა ქეთევან წამებული“, რომელიც დაიბეჭდა გაზეთ “ივერიაში“ 1893 წლის 11 მარტს /51/. აღწერდა რა ქეთევან დედოფლის წამებას შირაზში, ავტორი აღნიშნავდა: “...ამ დროს შირაზში იყვნენ ლათინთა მისიონერები... ამ შემოხსენებულ ლათინ მისიონერებმა წამოიღეს სპარსეთიდან წმინდა გვამი ქეთევანისა... ზოგიერთი ნაწილი გვამისა: თავი, მარჯვენა ხელი და

შედგებული სისხლი მართევს მეფე თეიმურაზს, რომელიც ამ დროს გორში იყო... დანარჩენი ნაწილი მისიონერებს გაუგზავნათ ევროპაში. ეს ნაწილი ეხლაც დაცულნი არიან ბელგიის ტაძარში". მთავარი ისაა, რომ ავტორის თქმით, 1893 წელს ქუთევეან წამებულის "ნაწილი" ჯერ კიდევ დაცული იყო ბელგიის ტაძარში.. რომელში? ბელგიაში ხომ მრავალი ტაძარია?

უფრო წინა წლების ქართულ პრესას ვათვალიერებთ.

1857 წელი. სალიტერატურო ჟურნალი "ცისკარი" /წიგნი მეთორმეტე, დეკემბერი/, "ქუთევეან წამებული": "...შემდეგ რამოდენიმე ხანისა, როგორითაც მოგვითხრობს ანტონი, მოვიდნენ მეფე თეიმურაზთან ვინმე ლათინელთაგანნი ხუცეს მონაზონნი, მყოფნი ქალაქ შირაზს წვალების დროსა, რომელთა წარუპყრათ გვაში წმინდისა და განეყთ იგი ორად... რომლისთანა იყო თავიცა, წარგრნეს არამანიკთა /ტილოთი/ წმინდითა და მრავალითა სუნელითა შემურეს იგი და დიდითა პატივითა, ვითარცა ქრისტეს მოწამე, წამოიღეს საქართველოდ, და მართევს ძესა მისსა მეფეს თეიმურაზს... მეორე კერძოი გუამისა წმ. მის მიწამისა წარვიეს ლათინელთა მათ ხუცეს მონაზონთა ქუეყანად თუხად და აქამომდე არის ბელგიის ქალაქ ნამიურში".

მაშ ასე, "ბელგიის ქალაქი ნამიური", სადაც "აქამომდე", ე.ი. 1857 წლამდე, (ისევე, როგორც 1893 წლამდე) ინახებოდა ქართველი დედოფლის ქუთევეან წამებულის გვამის ნაწილი.

ნამიური, ბელგიის ეს უძველესი ქალაქი-სიმაგრე არაერთხელ ყოფილა ბრძოლების დროს დანგრეული და აღდგენილი, არაერთი ქარტყილი გადაუტანია... ჯერ კიდევ 1692 წელს ქალაქის პატარა გარნიზონი ლუდოვიკო XIV ჯარებმა ალყაში მოაქციეს და აიძულეს კაპიტულაცია გამოეცხადებინა. სამი წლის შემდეგ მას ბრძოლით იბრუნებს ვილჰელმ III. 1715 წელს ნამიური დაიკავეს პოლანდიელებმა; 1792-ში ქალაქი კვლავ ფრანგების ხელში აღმოჩნდა; ერთი წელიც არ იყო გასული, რომ ნამიური ავსტრიელებმა ჩაივდეს ხელთ; 1794 წელს ფრანგებმა ისევ დაიბრუნეს იგი; და კიდევ არაერთი ალყა, დაცემა, დანგრევა და კვლავ აღდგენა ელოდა წინ ამ პატარა ციხე-ქალაქს...

მაგრამ, სად არის ნამიურში ქუთევეან წამებულის ნეშტი? იქნებ, ბაროკოს სტილით 1621-1645 წლებში აგებულ წმინდა ლუის ტაძარში, ანდა XIII საუკუნის წმინდა ჟან ბატისტის ტაძარში; თუ მრავალჯერ გადაკეთებულ ნოტრ-დამის /1750 წ/ ტაძარში; ან, იქნებ, წმინდა ჟაკის კლასიკური სტილით ნაგებ XVIII საუკუნის ეკლესიაში, თუ - ბაროკოს სტილის წმინდა ჟოზეფის ტაძარში?

დიდხანს ვერ შევძელით ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა. და აი, ახლახანს "სახალხო ფურცელს" ვათვალისწინებთ. 1914 წელი, გაზეთში ერთმა ფოტომ მიიქცია ყურადღება. ო, საკვირველბაბუ! ფოტოს წარწერა უძღვის: "ბელგიელების ციხე ნამიური, შენობების წინა რიგში მოსხანს ტაძარი, სადაც ქეთევან წაშვებული ასაფლავია". და, რომ კონკრეტულად მიენიშნება ის ტაძარი, ფოტოსურათის ავტორს პატარა ჯვარი მიუხატია მის გუშპათზე. ისე რომ, 1914 წელსაც ჯერ კიდევ შემორჩენილი ყოფილა ნამიურში ქეთევან დედოფლის ნეშტი... არის თუ არა დღესაც ეს ტაძარი ნამიურში, რა პიჯია ამ ტაძარს?

...ფურცლავ ახლახანს გამოცემულ, მდიდრულად გაფორმებულ ნამიურის პროვინციის ფერად ალბომს.

ნამიური, - ნამიურის პროვინციის ცენტრი, მდებარეობს მდ. საამბრისა და მასის შესართავთან; მოსახლეობა 30 ათასს აღემატება; პროვინციის ფართობი - 3,7 ათასი კმ. მოსახლეობა 409 ათასი. განვითარებულია მიწათმოქმედება, რკინის, ტყავულის მარმარილოს, კირის, ქვანახშირის მოპოვება და დამუშავება. თანამედროვე ნამიური ძალზე მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბელგიის ნაოსნობაში, ვაჭრობის საჩინო ცენტრია. აქ ხშირად იმართება ფოლკლორული ზეიმები და ფესტივალები...

ნამიური და მისი პროვინცია მდიდარია ისტორიული ძეგლებით, სხვადასხვა პერიოდში აგებული ეკლესიებით, ციხე-კოშკებით, რადგან ისინი საუკუნეების მანძილზე განსაკუთრებულ როლს ასრულებდნენ ამ მხარის სულიერ და რელიგიურ ცხოვრებაში...

ალბომის ერთ გვერდზე ტაძარს ვხედავთ. ვაკვირდებით. დიახ, ეს ის ტაძარია, რომლის ფოტო გამოქვეყნდა "სახალხო ფურცელში" 1914 წელს! ტაძარს წმინდა თბენის კათედრიალური ტაძარი ეწოდება. იგი აგებულია 1751-1767 წლებში არქიტექტორ პიზონის პროექტით იტალიური რენესანსის სტილში, მის ინტერიერში დაცული ყოფილა ხელოვნების ბრწყინვალე ნიმუშები. ტაძრის გვერდით აღმართულია სამრეკლო, - გოთური სტილით ნაგები 1334 წელს. საყურადღებოა, რომ თბენის კათედრიალური ტაძრის გვერდით არის ეპარქიული მონასტერი, სადაც რელიგიური ხელოვნების უმდიდრესი ექსპოზიციაა განლაგებული.

სავსებით ცხადია, რომ 1914 წელს "სახალხო ფურცელში" გამოქვეყნებულ თბენის ტაძრის ფოტოს და მით უფრო - მის ქვეშ წარწერას თბილისში ბელგიელი არ გამოვაზავნიდა. ეს უთუოდ ბელგიაში ჩასული, ან იქ მცხოვრები ქართველი კაცის ნაწვლავია. მან რომ ტაძრის გუშპათს პატარა ჯვარი მიუხატა, შემთხვევითი

არ იქნებოდა, ალბათ, პირადად დარწმუნდა იმაში, რომ იქ
ქართველი დედოფლის კვალი იყო შემორჩენილი. გვჯერა, რომ იმ
კეთილშობილ თაყვანისმცემელმა ქეთევან წამებულისა საკუთრივ
იხილა ძვირფასი ისტორიული მტკიცება.

შეიძლება დაგუშვათ, რომ 1914 წლის შემდეგ თბენის ტაძრის
დაკარგულიყო ყველანაირი კვალი? არა, ბელგიელების მაღალი
კულტურა და ისტორიისადმი დიდი პატივისცემა ამის არანაირ
საფუძველს არ იძლევა. და თუ კიდევ, ქეთევან დედოფლის
სხეულის ნაწილების რაღაც დამცავი "მოწყობილობა" სადმეა
გადატანილი, ეს აუცილებლად ექნებათ დაფიქსირებული წმ. თბენის
ტაძრის მსახურებს ანდა ქალაქის ისტორიკოსებს.

ნამიურშია ახლა საჭირო ჩასვლა და ყველაფრის იქ საბოლოოდ
გარკვევა. რომელი ქართველი ითავებს ამას? იქნებ, საფრანგეთში
მცხოვრებმა ღირსეულმა ქართველებმა იკისრონ ეს მისია?

ანდრე კარბელაშვილი

ძმავ პეტრე!

ჩემი შენთან ტელეფონში გასაუბრების დროს, აზრათ მომივიდა,
ვაგატანო ჩემი პატარა ხელნაწერი თავგადასავალი, საფრანგეთში
ქართველების გასართობად. ეს თავგადასავალი როგორც შენ, ისე
ამერიკაში მცხოვრებ ემიგრაციასაც ძალიან მოეწონა.
საქართველოში კი მარტო ჩემს ბიძაშვილებსა და მეგობრებს
გაუგ ზაგნე, არა ოფიციალურად და არა დასაბეჭდათ. თუ ჩვენს
ემიგრაციას ამერიკაში მოეწონა, დარწმუნებული ვარ, საფრანგეთის
ქართველებსაც მოეწონება... წარმოდგენა არა მაქვს, თუ რომელიმე
ყურნალის რედაქტორს მოეწონოს და დაბეჭდოს, და თუ მოეწონა,
გასამრჯელოს მე არავითარს არ ვთხოვლობ...
გისურვებ ბედნიერ მგ ზავრობას და იმედი მაქვს, ყოჩაღად და
ჯანმრთელად იქნები...

შენი ძმა კაცო გივი ფორაქიშვილი

ეს პატარა ბარათი ერთმა ქართველმა კაცმა ფლორიდიდან,
ბაიონეტ პონტიდან მისწერა მეორე ქართველს ვაშინგტონში,
მასავით ჭაბუკობიდან სამშობლოს მოწყვეტილს და შორით
ტრფიალს... რატომ მაინცადამაიც მას, - პეტრე ხვედელიძეს
სთხოვა შუადგომა და პირდაპირ რომელიმე რედაქციას არ

ვაუგ ზაენა ავტორმა თავისი "წერილი"? აღბათ იმიტომ, რომ ქართულს ემიგრაციაში სწორედ ბატონი პეტრეა გამორჩეული ჭირისუფალი ჩვენი გაწამებული საშობლოსი, ყველა იმის, რითაც ვამყობდით და თავი მოგვეწონდა სულ ახლახანს... სათაყვანებელი მეგობრების, მია დადიანისა და ირაკლი ჯაფარიძის დაკრძალვაზე საფრანგეთში ჩამოსულმა, მან ვადმოგვცა "მოგონებები". და, მიუხედავად იმისა, რომ რედაქცია ერიდება ვრცელი მეშუარების პუბლიკაციას, ჩვენც მოვიხიბლეთ ვივი ფორაქიშვილის პატრიოტული შემართებით, იუმორით, ცხივრების წყურვილითა და გაუტყეული ნებისყოფით, რაც მარადღაჟს იყო ქართველი რაინდის თანდაყოლილი თვისებები. განსაკუთრებით საეულისხმო ისაა, რომ ვივი ფორაქიშვილს დიდებულად მოუხერხებია ორი მოწინააღმდეგე სისტემის არსის, მათი ადამიანისადმი დამოკიდებულების დასურათხატება.

ჩემს ბიძაშვილებს და მეგობრებს!

არ ვიცი, როგორ დავიწყო, მაგრამ ეს წერილი არც ოლიმპიადას ეხება და არც ჩემს ოქროს მედლებს, რომელიც მე არასოდეს მიმიღია, თუმცა ამის ღირსი ნამდვილად ვიყავი! "ნიჰმარში"! მაგრამ რას აზამ, თუ ადამიანს სპორტი ჰყვარებია და მისი მონამორჩილი ყოფილა. მაშინ შეიძლება ამ თეორიულ ავანტიურაში რაღაცა სკოლინტის მედალი მანც მრგებოდა ჩემი განვლილი ცხივრების მანძილზე...

სგათა შორის, არ ვყოფილვარ ბუნებით მედლების მაძიებელი. "ღონ კიხილავით" არ დამეშართოს, მაგრამ, ჩემი საიქიში წასვლის დრომ რომ მოაღწია, 71 წელს ვადაცვილებულმა, ვიფიქრე, რომ ჩემს ბიძაშვილებსა და მათ შთამომავლობას მზიარული მოსაგონებელი ამბავი მანც დარჩებათ დაკარგული ბიძაშვილისა, რომელსაც მოუხდა ასეთი სანატრული სახელმწიფოს დატოვება, როგორც იყო "ნაბჭოთა სამოთხე" და ნახევარ საუკუნეზე მეტი უცხოეთში ცხოვრება... ვეცდები რაც შეიძლება ნაკლებად ვახსენო ომის მოგონებები, რომ ეს ჩემი წერილი უფრო სამზიარულო წასაკითხი გახდეს თქვენთვის...

ჰოდა, იყო და არა იყო რა, ჩემო ბიძაშვილებო და მეგობრებო, "ვინების წიგნი", ყოველგვარი რეკორდების აღრიცხვა!... მკონი 1937 წელია ან ჰმ. საქართველოს ფეხბურთელთა ახალგაზრდული ნაკრები ეთამაშება ასევე ახალგაზრდა ესპანელების "ბასკების" გუნდს თბილისის "დინამოს" სტადიონზე. თამაშის პირველი ნახევარი ოთხით ნოლია ქართველი სპორტსმენების სასარგებლოდ. დასვენების

დროს, სტადიონის დასასვენებელ სარდაფში ნკვდ შემოგვივარდა: "არც ერთი ბურთი სტუმრების კარში!" - ასეთი იყო მათი ბრძანება. მეორე ნახევარში, დამფრთხალმა მსაჯმა სტუმრებს სამი "პენალტი" უფეშქეშა, მაგრამ მათ სამივე საჯარიმო აჯიყლონ ჩვენს კარს! ასე რომ, თამაში მაინც ოთხით ნოლზე დამთავრდა. "საწყაღო მსაჯს ალბათ ძილი არ მიჰკარებია იმ ღამეს, ოთხი ბურთისთვის, ალბათ ოთხ წელიწადს მაინც ანგარიშობდა "კუტუსკაში" ის ბედშავი!

მახსოვს, შესვენების დროს შემთხვევით დავინახე, როგორი ხელგაშლილობით უმასპინძლებოდნენ სტუმარ ესპანელებს. საწინააღმდეგო არც აქ მაქვს, მაგრამ, ჩვენ რომ ჩაის დაღვების საშუალებაც არ მოგვცეს?! მაშინ 15-16 წლისაც არ ვიყავი და ლოგიკური მსჯელობის უნარი არ მქონდა, - ვინ იყო ამ დესპოტური უსამართლობის კანონმდებელი? აქნებ, მთელი საბჭოთა სისტემა? ვერ მივხვდარიყავი, მაგრამ კი შემძულდა ჩვენი ყოვლად დამამცირებელი ქვეყანა!.. დღეს, როდესაც უკვე საიქიოსკენ ვეშადები, ვფიქრობ, - თუ რამდენედ დამამცირებლად, მონების მსგავსად ეპყრობოდა "სოფლიოში ყველაზე დემოკრატიული სახელმწიფო" თავის "საყვარელ ქვეშემრდომებს"! დღესაც არ უჯერებ საკუთარ ყურებს, როცა მესმის, რა თავმოძწონედ და უსარცხვილოდ ამბობს ამ სახელმწიფოს ყოფილი ქვეშემრდომი: "მე კომუნისტური სისტემის მომხრე ვარ"! უზეშად, ათ სახელმწიფოში მაინც ვყოფილვარ. ყველა ესენი თავის ქვეშემრდომებს ისე უვლიან, როგორც რომ კრუხი თავის წიწილებს. მარტო საბჭოთა კავშირს არ გააჩნია ამისი მსგავსი არაფერი! მარტო ადამიანის დამცირებაში და გამწარებაში ეკუთვნის საბჭოთა კავშირს ნობელის ჯიღლი! ნეტავ, ჩვენი პლანეტის მაცხოვრებლებს ჰქონიდათ საშუალება ერთი წელი მაინც ეცხოვრათ "საბჭოთა სამოთხეში", რათა დარწმუნებულიყვნენ, რაოდენ საამურია ეს...

1940 წელია. როგორ დაგვემალო წითელ ჯარში გაწვევას, როცა თბილისის ფეხბურთელთა ნაკრების მოთამაშე ვარ და ამავე დროს, - სამედიცინო ინსტიტუტის მეორე კუსის სტუდენტი? არც ერთ ქვეყანაში ამის მსგავსი არ ვამიგონია!

... ჩაგვეარეს საბარგო მატარებელში, ალბათ, ასი კაცი თითო ვაგონში და რაღაცა მიმართულებით გაგვისტუმრეს... ასე ვიარეთ ათი დღე-ღამე. თურმე ლიტვაში მოვსულვართ, ქალაქ კაუნასში. საქართველო თეთრი ხალათებით დაგვტოვებდა 9 ოქტომბერს. კაუნასმა მინუს 19 დაგვანგედრა 19 ოქტომბერს! ჩემი რუსული, ჩვენი ნაწილის სოფლელი ბიჭების ცოდნასთან შედარებით საუცხოლო

აღმოჩნდა და მე თითქმის მთელი ნაწილის თარჯიმნად დამნიშნეს,
- სანამ რუსულს ისწავლით, თქვე გლეხებით!

როგორც კი კაუნასის სიცივისგან ცოტა მოვსულიყრდი, გადავწყვიტე, რაც შეიძლება ჩქარა გაემზადარიყავი პოლკის ანდრე დივიზიის ინსტრუქტორი ტანგარჯიშში, ფეხბურთში, ანდა თავისუფალ ვარჯიშში. ამის გამოცდილება მივიღე თბილისის საფეხბურთო სკოლაში, რომელიც ჩამოყალიბდა 1936 წელს ასირ ვალპერინის ხელმძღვანელობით. /მან მაშინ ოთხი გუნდი ჩამოაყალიბა: "მოლოტი", "სერბი", "ზეზუდა" და "ზარია". მე "ზარიაში" მოვხვდი. "მოლოტიმა", სხვათა შორის, 1938 თუ 1939 წელს, პირველად საქართველოს წარმომადგენელმა, საბჭოთა კავშირის თავის მოვით მოსკოვში, "სპარტაკის" წინააღმდეგ, 2/1 მოგვიანებით, ვალპერინი თბილისის "დინამოს" მწვრთნელი გამხდარა, რაც, მე მგონი, გაზეთ "ლელოში" ამოვიკითხე.

მაგრამ, ჯერჯერობით ჩვენი დივიზიის საარტილერიო პოლკში ჩამრიცხეს, - ზარბაზნის სროლას გვასწავლიდნენ. ჩემს მეთაურებს განათლების დარგში შეიძწლედის მეტი არაფერი ენახათ და სროლის ტექნიკისა ვერაფერი ვაიგეს. ამიტომ მთხოვეს, მე შემესრულებინა სროლა ნ და მ კილომეტრზე, ვინაიდან ამ დროისთვის მე უკვე სროლის პროფესორად ვითვლებოდი. ეს სროლა ისე კარგად გამომივიდა, რომ ჩემი მეთაურების პროშნაობას ძლივს დავადწიე თავი. იმავე საღამოს მათ დიდი ქება და მადლობა დაიმსახურეს, მე კი - სკლინტის მედალი...

როგორც იქნა, ბედმა გამიღიმა, - დივიზიაში ფეხბურთის გუნდის ჩამოყალიბება შეეძელი. მალე პირველი თამაშიც დაინიშნა ქ. რიფის დივიზიის გუნდთან. თამაში უნდა გამართულიყო კვირას, 22 ივნისს, დღის 12 საათზე...

ესეც ჩემი ბედი! მთელი ეს დრო ჩვენი დივიზია პირდაპირ გერმანელების საზღვარზე იდგა. და, საფეხბურთო შეხვედრის გამო ომის დაწყებამდე სამი დღით ადრე კაუნასში რომ არ გავეგზავნე, ალბათ ჩემი ძვლებიც აღარ იქნებოდა: 22 ივნისს, დიღის 5 საათზე გერმანიამ ომი დაიწყო! ფეხბურთიც ჩაგვშხამდა და მედალიც დამეკარგა...

სამი დღე და სამი ღამე ომის დაწყებდან არ მძინებია. სამჯერ ვცადე მდინარე ნემანის დასავლეთი ნაპირიდან აღმოსავლეთ ნაპირზე გადაცურვა, მაგრამ აჯანყებულმა ლიტველმა პარტიზანებმა, რომელნიც გემანელებს მიემხრნენ, ამის საშუალება არ მოვცეს; ნაპირს მიუახლოვდებოდი თუ არა, გვესროდნენ. 25 ივნისია. სადღაც, მინდორში მკვდარივით ჩამძინებია. მცხუნვარე

მზემ და წყურვილმა გამოძაღვიძეს. წინა საღამოს, ერთი ბრწყინვალის კომისარი, უბრალო ჯარისკაცის ტანისამოსში რომ გამოვიწყვე, ჩემს ძილში გაპარულა. მარტო ვარ, არც სახლი ჩანს, არც წყალი...

უცებ, საიდანგაც ძროხა გამოჩნდა. გამიჩერდა, მოწვევლავ დაძინებდა. - ალბათ, რაც ომი დაიწყო, არავის მოეწველა... ამოვიღე ჩემი ჯარისკაცის ბრტყელი ბოთლი, შეუძვერი ძროხას მუცელს ქვეშ და ვცდილობ, კარგი დამიზნებით რძე ბოთლის ყელში მოვახვედრო... ვისაც ეს არ უცდება, ვერ წარმოიდგენს, რა რთული პროცედურა წამოვიწყე. გაგწვალდი, რძე კი უფრო მიწაზე იღვრებოდა. ვიდრე ჩემს უხერხულ ჭურჭელში ვროვდებოდა. დროდადრო კედლაც შემოძვრავდა ის ტიალი და ვაიფავლახით მოგროვილს მიწაზე გადმოაქცევდა.. რაღა სამედიცინო ინსტიტუტში შევედი, კოლექტივში შევსულიყავ, ან ძროხების ფერმაში, წველას მაინც ვისწავლიდი!

როგორც იქნა, გაგავსე ჭურჭელი. მაგრამ, ვინ დაგაცალა წყურვილის დაოკება! თურმე გერმანელების ჯგუფი მომდგომია და ჩემს პამპულაობაზე ხარხარებენ! ვასაქცევი არსად იყო. ჩამსვეს საბარგო მანქანაში და კაუნახისკენ გამაქანეს. მიმიყვანეს ტყვეთა რომელიღაც ბანაკში, სადაც, ჩემდა ვასაოცრად ათასობით ტყვე დამშვდა. (უნდა ითქვას, რომ ბალტიისპირა ქვეყნებში წითელი ჯარის უმაღლესი მეთაურობა თავის ჯარს არ ენდობოდა. იმდენად, რომ ტყვია-წამალს არ გვაძლევდნენ, თოფები კი გვაქონდა, მაგრამ ტყვიები არა! ამიტომაც იყო ნაწილობრივად, რომ წითელი ჯარი თავჯდომოვლეჯილი გარბოდა გერმანელების მოახლოვებისას; სასრული არაფერი გააჩნდათ!) ბანაკში ძალიან გამოძაღვა ბავშვობაში ნასწავლი ვერმანული. თითქმის ერთი წელიწადი თარჯიმნად ვიმუშავე...

ვერობაში მცხოვრები ქართველი ემიგრანტების დახმარებით, ქართველები გამოჰყავდათ ტყვეობიდან. ყოფილი ტყვეები ლევონში მიდიოდნენ... მაგრამ, როგორც ვთქვი ადრევე, მე ომის აღმწერი კორესპონდენტი არა ვარ და ომის თავგადასავალს არ ვწერამ! შეიძლება მომავალში, თუ მანამდე ფეხები არ ვავფშიკე, ჩემს ბიძაშვილებსა და მეგობრებს ომის თავგადასავლებიც გაუგზავნო, ახლა კი, 1943 წლის მარტია...

არავითარი საშუალება არ მეძლევა, სპორტისთვის დრო გამოვყო. მაგრამ, მარტის ბოლოსთვის, მაინც შევძელი ქართულ ლევონში საფეხბურთო გუნდი და მსუბუქი მძლეოსნობის გუნდები ჩამოვყვავლიბებინა. ამ ჯგუფების ზელომძღვანელად მე დამნიშნეს...

ხშირად ვეთამაშებოდით ახლომახლო მდგომ გერმანულ ნაწილებს სხვა გერმანულ ქალაქებშიც გვიეთამაშა (ჩვენს გუნდში 7 ქართველი და 7 გერმანელი იყო). ერთხელ, "ოლიმპიადაც" გაემართეთ. 100 მეტრზე სირბილი წაგაგე, სიმაღლეზე მოვიგე 170 სანტიმეტრით. ბირთვის კერა, ბადროს და ხელყუმბარის ტყორცნები წაგაგე, სივრძეზე ხტომა (660 სმ.) მოვიგე და 200 მეტრზე შაშხანით სროლაც მოვიგე...

მაგრამ ისევე, როგორც ყოველთვის, დავრჩი მედლის ანაბარა! სამწუხაროდ, ჩვენმა "ოლიმპიურმა კომიტეტმა" მედლების ჩამოსხმა ვერ მოახსრო და, სამ დისციპლინაში მოგებულნი სამი მედლის მაგიერ მორთმეულ სამ ბოთლ არაყსა და კონიაკს დაგვაცბულდით, რომლებიც ღამაზად დაგამღერეთ ჩემს მეგობრებთან და მონაწილეებთან ერთად...

დრო გადიოდა, ომის ბოლო ახლოვდებოდა. ჩვენს ბატალიონს იტალიაში ამერიკელებმა იარაღი დააყრუებინეს და მეც ისევე ტყვეობაში ამოვყავი თავი. ამჯერად - ამერიკულში... (ჩვენი ცხორება ამერიკულ ტყვეობაში ბატალიონის ყოფილ სერჟანტს, კუთილ, ჭკვიან და პატიოსან კაცს, ილია შენგელიას აქვს აღწერილი, ასე რომ, მე იქაურ ამბებს აღარ გავიმეორებ), ვიტყვი მხოლოდ, რომ ჩვენი ბანაკი ამერიკელებმა ქ. პიზას მახლობლად მოაწყვეს, სადაც 7000 სხვა ტყვესთან ერთად მეც ვარ გამოძწყვედული 25 სხვა ქართველთან ერთად. დანარჩენებმა "სამშობლოში" წასვლა გადაწყვიტეს. ყველა ის ტუტუცი ძია სოსომ და ძია ლაფრენტიმ მაგრად ჩაიხუტეს გულში... მე კი სულ ძაღვ მარტო დავრჩი ქართველი, - ყელის ავაღმყოფობის გამო ბანაკის საავადმყოფოში მოეხვდი. იქიდან რომ გამოვედი, ყველა ქართველი სადღაც გაგ ზავნილი დამხვდა...

ბანაკში იმართებოდა თეატრალური დადგმები, ათასნაირი თემატური ლექციები; მუშაობდა უცხო ენების შემსწავლელი ჯგუფებიც. მეც ვასწავლიდი ზოგიერთ გერმანელს რუსულს. ისინი მე - გერმანულს... იმართებოდა ჭადრაკის ტურნირებიც, უამრავი წიგნები იყო: აღ. დუმა, პუგო, მოხასანი, ჩეხოვი, ტოლსტოი, დოსტოევსკი, მოლიერი, რუსო... გოეთეს და შილერის არავითარი გასავალი არ ჰქონდა, რადგან თითქმის ყველა გერმანელმა ოფიცერმა ზეპირად იცოდა ნიშე. ჰეგელი, კანტი, შოპენჰაუერი... ერთხელ მარქსიც კი ჩამიფარდა ხელში! აღბათ იმ გერმანელისა იყო, რომელსაც საბჭოთა ჯარის მიერ ოკუპირებული აღმოსავლეთ გერმანია ჯერაც თავისი სამშობლო ეგონა და იქ აპირებდა

დაბრუნებას! მე პირადად ალბათ ტუტუცი ვიყავი, რადგანაც ვერაფერი გავიგე, რას მიედ-მოედებოდა ძია კარლო...

მალე ახლადშექმნილ ფეხბურთის გუნდსაც მივეკედლე, - ერთადერთი უცხოელი გერმანელებმა სიაშოვნებში მამდიეს. მიუხედავად იმისა, რომ ტყვეობაში ნაშიშშიღლევი ვიყავი და ჩემი "ფორმისგან" შორს, ბანაკის უფროსს მაინც ჩემი თამაში გამოჩნეულად მოეწონა. დამიძახა და მითხრა: გატყობ, კარგი მთამაშე ხარ, მაგრამ სისწრაფე გაკლიათ! მე უბასუხე: თქვენ სამუშაოდ სამზარეულოში გამამწესეთ და ოთხ კვირაში სწრაფად სირბილი იქით იყოს, ფრენას დავიწყებ-მეთქი!

წარმოიდგინეთ, ვასჭრა ჩემმა "ზონურმა"! დაუძახა მთავარ მზარეულს და ეუბნება: ისმინე ჩემი ბრძანება! ეს კაცი სამზარეულოში აიყვანე ქვაბების მრეცხავად, თანაც რამე ასწავლე! იცოდე, კარგი ფეხბურთელია და ტყვეობიდან გასასვლელი მისამართი არ გააჩნია, უბატრონე! უფროსმა მზარეულმა ტონიმ ყურადღება არ მომაკლო და თვითონაც კმაყოფილი იყო, ვინაიდან ყველა მის ბრძანებას დაუყოვნებლივ და სინდისიერად ვასრულებდი. ბანაკის უფროსსაც დანაპირები შევუსრულე, რადგანაც კარგმა კვებამ და ყოველდღიურმა ვარჯიშმა მართლაც "ფრენა" დამამწესებინა! მალე ბანაკის უფროსი პიზაში წავიდა, რომელიღაც გუნდს დაედირა და ნახმარ საფეხბურთო ტანსაცმელში გამოგვაწყო. ვეთამაშებოდით ასევე ტყვე გერმანელებს, რომლებიც მეზობელ ბანაკში იყვნენ გამომწყვდეულნი. ასე გადიოდა დრო. ბანაკი თანდათანობით იცლებოდა ტყვეებისგან. ჩემი უფროსის წასვლის დროც დადგა, ის ბავარიიდან იყო, ბავარია კი ამერიკელების ზონაში შედიოდა.

გამომშვიდობებისას ტონიმ მითხრა: თუ ძალიან გავიჭირდა და არ გეცოდინება საით წახვიდე, ჩემი მისამართი მიეცი და სიქეი, რომ ჩემი ბიძაშვილი ხარ! მოვახსენე მადლობა გულისხმიერებისთვის, გადავპროშნეთ ერთმანეთი და დავშორდით...

კიდევ ვავიდა დრო. პიზიდან რამოდენიმე ასეული ტყვე ქალაქ ჰაილბრონში გადავვიყვანეს. იქაც წამდლაუწუმ ანთავისუფლებდნენ ტყვეებს, მანამ ტყვეთა ბანაკის უფროსსა და სამზარეულოს მართვით მე ერთიღა არ შევრჩი...

ერთი მშვენიერ დღესაც, მგონი 12 დეკემბერია, გამომეცხადა ბანაკის უფროსი და ასე მომმართა: - ჩემი კეთილი მეგობარო, გთხოვ ვახვიდე კარში, ვახედო, გამოიხედო და დარწმუნდე, რომ ამ ბანაკს არაფერს ყარაულობს. თუ გაქცევა გსურს, - ღმერთმა ხელი მოგიმართოს; ან თუ კიდევ, გაქცევის მომხრე არ ბრძანდები და

გეზარება, მაშინ რაიმე მისამართი მომეცა, რომ მეც შეველოს
რამე, - მომბეზრდა ერთი ტყვის გამო ყოველდღე ჩემს ბიუროში
მისვლა და ბანაკის უფროსობა, რადგან სხვა საქმე აღარაფერი
მაქვს, შენი გაქცევის ან წასვლის ლოდინის მეტი!

ჰოლო... 1945 წლის 12 დეკემბერია. გამახსენდა იმ დროის
პარადოქსული გამოთქმა: "სჯობს ტყვეობა ნოყიერი მშვიდ
თავისუფლებასო". კარგად ვიცი, რომ მთელი გერმანია შიმშილობს,
მე კი ასე თბილად და გემრიელად ვზივარ ჩემს სამზარეულოში,
სასმელ-საჭმელიც თხრად რჩება, რადგან "კლიენტურა"
შემომეცალა; ერთი ბანაკის კომუნდანტი-ღა მრჩებოდა და ისიც
მთხროს: "აღარ მინდა, გენაცვალო..."

რა გაეწყობოდა? მივეცი მაიორს ჩემი "ბიძაშვილი" ტონის
მისამართი, მანაც რამოდენიმე წუთში საბუთი მოარბენინა: "...
ამერიკული ტყვეობა ბანაკის კომუნდანტი მაიორი ჯონსონი
მადლობას უცხადებს ყოფილ სამხედრო ტყვეს გივი ფორაქიშვილს
თავისი ვალდებულებების კეთილი შესრულებებისთვის..." ზელმოწერა.
ბეჭედი. რეკომენდაცია. თანაც სიტყვით დააყოლა: რაც ვინდა
სანთოვანე წაადე, რამდენიც ვინდა... მაგრამ, ზეალ დილის შვიდ
საათზე რომ აღარ იყო აქ!

გავავსე ჩემი ხურჯინები კონსერვებით, კარაქით, ჩაით, ქინთი,
ყავით, შოკოლადებით, სასმელით... მოსაწევით, რომელიც ჩემმა
მაიორმა გამომეგზავნა... ისე ვარ დატვირთული, როგორც
ჩვენებური ვირი, წყნეთიდან რომ მაწონს ეზიდებოდა თბილისისკენ.
გამოვედი ხუთი წლის ნაბანაკარი ტყვე, თავისუფალი, მაგრამ
უსახლკარო, უცხო ქვეყანაში... სადგურის მიგნებაც კი არ
შემიძლია, - სისხამი დილაა, 1945 წლის 13 დეკემბერი, სისხამი
დილაა, არც გამვლელია, არც გამოშვლელია.

ამ საგონებელში ვარ, რომ ჩემს გვერდით მანქანა გაჩერდა.
"ჯორჯ, კომ!" - მესმის ჩემი ბანაკის უფროსის ხმა. იმ დალოცვილს
კი სცოდნია, რომ სადგურამდე შვიდი კილომეტრია და ჩემი
ტვირთის თრევაში სული ამომძვრებოდა! მიმაქანა სადგურზე,
ჩამაბარა სამხედრო პოლიციას და უბრძანა: "ამ კაცს ჩასვამთ
მატარებელში და გააშვ ზავრებთ ვირცბურგში! და არავითარი
ჩხრეკა, - ეს გივი ფორაქიშვილიაო..."

იმ ორმა პოლიციელმა, მატარებელი რომ მოვორდა, სულ
"ზაბარდა, სტარანიცა"-ს ძახლით შემეყვანეს ვაგონში, ბარგაც
შემიტანეს, ხალხიც გამოყარეს რომ არ შევეწუხებინე და სამხედრო
"ჩესტი" გამომეჭიმინ: "ზომ კმაყოფილი ბრძანდებით, სხვა ხომ
არაფერს იხებებთ, კეთილი მგ ზავრობა, ბატონო გივიო..."

გამოვეცხადე ჩემს "ბიძაშვილს", რომელიც ამერიკელი თეატრების სასადადლოს მთავარი მზარეული გამხდარა. ჩემი საპალონო მის მეუღლეს მივართვი, რომელიც პატარა ბიჭუნას ზრდიდა. ტონიმ როგორც ბიძაშვილი კი არა, უმცროსი ძმისავით მიმსლო, მაინც ჯონსონის მიერ მოცემული რეკომენდაცია თავის უფროსს უზუნა და მიუშაბდგომლა, რომ მის თანაშემწედ მიველე. რა თქროს შედგალი შეედრებოდა ბედის ასეთ გაღიმებას იმ გაჭირვებულ დროს, მაშინ რომ გერმანია განიცდიდა!

... ჰო, რა განცხრობის დრო დაუდგა ნკვდ-ს, რა გულმოდგინედ დაძვრებოდნენ მისი აგენტები მთელს ევროპაში იმ ტუტუცი რუზველტის, ჩერჩილის, ტრუმანის და დე გოლის ნებადართვით! დიდი ღვაწლი მიუძღვით მათ ყოფილი საბჭოთა მოქალაქეების "შშობლიურ სამოთხეში" ძალდატანებით რეპატრიაციაში! რამდენი ასი-ათასობით ძვირფასი მონა გაუგზავნეს მათ ძია სოსოს დანგრეული საბჭოეთის აღსადგენად და მომავალი კომუნიზმის მშენებლობისთვის! სად დაიკარგა ის ხალხი?!

1945 წლის ნოემბერია. ჯერ კიდევ ტყვეთა ბანაკში ვიმყოფები და საბჭერეულოში ვშუშობ. ერთხელაც, ვახშამს რომ გურიგებ შემორჩენილ თეატრებს, ჩემს წინ ორი ნკვდ-ს პიროვნება და მათთან ერთად ულაძაშესი რუსის ვოვო გამოვეცხადენ. თან ახლავთ ბანაკის კომენდანტი და მისი თანაშემწე (ტყვე გერმანელი პოლკოვნიკი). მაიმრმა მთხოვა გაეყოლოდი მის დაწესებულებაში და ნკვდ-ს აგენტების კითხვებზე პასუხი გამეცა...

ნკვდ: (რუსულად) - რა ეროვნების ბრძანდებით?

გივი: (გერმანულად, რომ კომენდანტის თანაშემწემ კომენდანტს ინგლისურად უთარგმნოს) -

წარმოშობით ქართველი, გერმანიის ქვეშემრდობი!

ნკვდ: სად ცხოვრობდით გერმანიაში?

გივი: დორთმუნდში (დაცინვით) ქუნაც თუ გაინტერესებთ?

ნკვდ: როგორ მოხვდით გერმანიაში?

გივი: მეორე მსოფლიო ომის დროს!

ნკვდ: ვინ მოვცათ გერმანიის ქვეშემრდობობა?

გივი: გერმანულმა ჯარმა, რომლის ჯარისკაციც მე ვარ!

ნკვდ: თქვენ დღესაც საბჭოთა მოქალაქედ ითვლებით!

გივი: ეს თქვენი აზრია! სინამდვილეში კი, ყველა გერმანელი ჯარისკაცი გერმანიის ქვეშემრდობია!

ნკვდ: თეთრიებს ნუ გვიბრახუნებთ, ახლავე დასტოვებთ ბანაკს და ჩვენ გამოგყვებით, როგორც საბჭოთა მოქალაქე!

გერმანელი პოლიკოენიკი (მაიორს): ეს პიროვნება მართლაც გერმანიის მოქალაქეა! მას აღარაფერი აქვს საერთო საბჭოთა კავშირთან!

ამერიკელი კომუნდანტი: თქვენ აიძულებთ გერმანიის მოქალაქეს გამოგყვით თქვენ. ეს უშუძლებელია. გთხოვთ, ახლავე დასტოვოთ ჩემდამი რწმუნებული ბანაკის ტერიტორია!

ლამაზმა ჩკ-ს გოგომ, რომ შეატყო, რომ მის ვანკა-კოლეგებს ნომერი არ გაუდით, შეეცადა "ენით ტკბილად მოუბარით გველის ზერულად გამოცვანას":

გოგო: თქვენ არავითარი ხიფათი არ მოგვლით. ჩვენ ხომ ვიცით, რომ ტყვეობაში თქვენ შემთხვევით მოხვდით, რადგანაც საბჭოთა კავშირი თმს არ მოელოდა... ყოველ საბჭოთა მოქალაქეს აბსოლუტური რეპატრიაციის საშუალება ეძლევა.. ეს იმას ნიშნავს, რომ თქვენ გეძლევათ საშუალება დაუბრუნდეთ თქვენს სამშობლოს, გააგრძელოთ სწავლა ან მუშაობა თქვენი სურვილის მიხედვით...

ვივი: კრასავიცა! განა აფსუსი არ არის, რომ მაგ სიღამაზე ასეთი საქმისთვის იყენებთ, - ამათი დავალებით ჩემბარების შესატყუებლად სსსრ-ში? არ სჯობია სიძარითლე უთხრათ "არ მოტყუედო, არ დაუჯერო ამ ჩეკისტებს, თორემ შენაინების ნახვას გერასიდეხ ვეიდრსები, ესენი შენი მესაფლაგეები არიან!"

...მომიცილდა კრასავიცა ნაღვლიანი. ბანაკიდან გასვლისას, ოდნავ ხელის დაქნევით დამემშვიდობა...

ან კიდევ: 1946 წლის თებერვალია. ვტრიადლებ ჩემს სამზარეულოში. მოულოდნელად მოვარდა ჩვენი სამზარეულოს უფროსი: სასწრაფოდ გადი და ჩემს მანქანაში ჩაჯექი, გეძებენო. გამაქანა თავის სახლში, იქ ხუთი საათი ვიჯექი, თურმე აქაც მობრძანებულა ჩეკისტების მთელი კოლონა. ტონის უაშბია უფროსისთვის ჩემი თავგადასავალი, ისიც უთქვამს, სტალინის სამშობლოდან რომ ვიყავი... უთავბოლოდ გაგრძელდა ჩეკისტების პარპაში მთელს ევროპაში მათი ყოფილი ქვეშემრდომების, "შეკდარი სულების" ძებნაში. თანაც იმასაც მიაღწიეს, რომ თავის მოკავშირეებს მხოლოდ თვითმფრინავით პქონოდათ მათთან კავშირი, თითონ კი დაძრწოდნენ, სადაც უნდოდათ, როგორც საკუთარ მიწაზე! გვიან მიხვდა დასავლეთი თუ როგორი "შეგობარი" შეიძინა. და იმის ნაცვლად, რომ აუძულებინათ საბჭოეთი თმის შემდეგ ძველ საზღვრებზე დარჩენილიყო, ნახევარი ევროპა "ფეშქეშად" დაუთმეს კომუნიზმის საკეთილდღეოდ!

ვცხოვრობ პატარა გერმანულ ქალაქ კიცინგენში, 25 000 კაცი მოსახლით. მდებარეობს მდ. მაინზე, ძალიან ლამაზია. პავა ვანტა, არ ცივა. მთელს გერმანიაში საუკეთესო ღვინო სწორედ აქ მოდის. თავისი მრუდე კოშკიც კი გააჩნიათ. მართალია, პიზის კლუბს უკვე შეეძრება, მაგრამ ესეც მრუდეა და ძალიანაც! ჩემს ვაჟს, ციციას დროს დაარსების 750 წლისთავი გადაიხადეს. მიუხედავად ბინების ვაჭირვებისა, ჩემი საფეხბურთო კლუბის დახმარებით ვიშოვე ერთი პატარა ოთახი. ერთი კარადა, საწოლი, ერთი მაგიდა და ერთიც სკამი, - მთელი ჩემი მაშინდელი ქონება! თავისუფალ დროს იმდენი ვიტყუნავ, ვირბინე და ვივარჯიშე მარტოკამ, (ბურთი კლუბმა ამათხოვა) რომ მაღლე კლუბის შეკრებაზე ვთხოვე, - იქნებ მეორე გუნდში მათამაშოთ-მეთქი. თურმე ისინი თვალყურს მადევნებენ და პირველი გუნდისთვისაც მიმეტყუენ! - რა ადგილზე ისურვებთ ბატონო თამაშო?! დავდექი მარცხენა გარემარბად, ბევრს უჭირს მარცხენათი თამაში, მე კი მარცხენა ვარ დაბადებული! პირველი თამაში მეორე გუნდში ჩავატარე, ოთხით ნოლი მოვიგეთ: ორი ბურთი მე გავიტანე და ორიც სხვებს გავატანინე! იმ დღიდან დავიშვიდრე ადგილი პირველ გუნდში, უცვლელად! კიცინგენის საქადრაკო ცხოვრებაშიც შევიტანე ჩემი წვლილი...

ერთმა ნაცნობმა ლატვიელთა ოჯახმა მაცნობა, - მიუნჰენში ქართველი გავიცანით, ექიმი გედე ასათიანიო. მისამართიც გადმომცეს. ლოდიკური იყო, ომს გადარჩენილი ქართველობა რომელიმე ამერიკული ზონის ქალაქში რომ შეკრებილიყო, მაგ. მიუნჰენში, მაგრამ იშოვი კი ბინას და სამუშაოს ომით გაპარტახებულ გერმანიაში? ისე, ბევრ ქართველს ეს მოუხერხებია. ვადავწყვიტე ქართველების მონახულება და სადგურისკენ ვავეშურე... მოვიდა მატარებელიც, ვადმოვიდა ხალხი... მათთან ერთად ვადმოვიდა ქერა, ასე 20 წლის ქალიშვილი, ჩამიარა გვერდით და... იმ წუთიდან დამეკარგა ძილი და მოსვენება!... ყოველ დღით და ყოველ საღამოს სადგურში ვიყავი დარჩობლი, ვეძებდი, ველოდი, ვოცნებობდი, მაგრამ... ეტყობა ის ქერა გოგო არ ექერა ჩემი იღბლის კარაბადინში...

ერთხელაც, ჩვენს სამზარეულოში მომუშავე ქალიშვილმა თავის დაბადების დღეზე მიმიწვია, ვინც გესიამოვნება, მოიყვანეო. მერე დააყოლა; თუშკა, შეიძლება ჩემი მეზობელი გოგოთი უფრო დაინტერესდეთ, მშობლებთან ერთად ცხოვრობს ჩემს მეზობლადო. "სადაც არის ბედი შენი, იქ მივიყვანს ფეხი შენიო"! იქ არ დამხვდა ის ქერა გოგო, - დღეს რომ უკვე ნახევარი საუკუნეა, რაც ჩემი ცხოვრების მეგობარი და ჩემი სამი ქალიშვილის დედა, ჩემი იღზე!

აქ კი ნამდვილად სჯობდა ეს ამბავი ოქროს მედლის მიღებასაც და ბევრ სხვასაც!

1956 წელია. ცხოვრება ჭირს გერმანიაში. გადავწყვიტეთ მე და ილზემ ჩვენი პატარა მარინათი ამერიკაში გადასახლება... ამერიკელი კონსული გასაუბრებისას შეკითხება: გვართი ქართველი მეჩვენებით, ასეა? მართალი ბრძანდებით მეთქი. სტალინის ერთგუბებს, ხომ? აქაც მართალი ხართ მეთქი. თუ გინახავთ ოდესმე ცოცხლად? თანაც იცინის. შეიძლება თქვენც ვაგვეცინოთ? მაგრამ ძია სოსო მართლაც მენახა ერთხელ... ალბათ, 9-10 წლისა ვიქნებოდი, ძია სოსო რომ ჩამოვიდა თბილისში რაღაც პარტიულ კონფერენციაზე. მთელი თბილისის სკოლებიდან ახამდე ბავშვი აარჩიეს, ბელადისთვის რომ მიგველოცა საშობლოში ჩამოსვლა. მახსოვს, თეთრი ხალათებით, წითელყეფსებზე წაჭერილები, მშიერ-მწყურვალე, მაგრამ ყვაველებით ხელში რამოდენიმე საათი რომ ვიტანჯებოდით ოპერის დერეფნებში, საყვარელ ძია სოსოს რომ მივსალმებოდით. ლამის ცხვრებივით იმ ყვაველების ჭამა დაფიწყეთ! მერე, რამოდენიმე ბავშვი სცენაზე აიყვანეს. მეც იმ "ბედნიერთა" შორის ვიყავი და საშუალება მომეცა ახლოდან დაშენახა ჩვენი გენიალური ტირანი, რომელმაც 1951 წელს, უკვე ომშოგებულმა, საღდაც მონღოლეთში, ციმბირსა და კახახსტანში გაასახლა ქალები, ბავშვები და მოხუცები... მოუყვი ეს ამბავი კონსულს. მან, თავის სიბყვაში, როცა ყველა იქ შეკრებილებს კეთილი მგზავრობა უსურვა, დაუმატა: ვგზავნით აგრეთვე ვიორგი ფორაქიშვილს, ქართველს, სტალინის საშობლოდანიო. იმედი მაქვს, რომ მომავალში ამერიკის შეერთებული შტატების პატიოსანი პოქალაქე იქნებაო და ხელიც ჩამომართვა...

...1956 წლის 25 ივლისს ჩავფრინდით ნიუ-იორკში. იქ დაგვხვდა ლეო ტოლსტოის საქველმოქმედო საზოგადოების თანამშრომელი თეიმურაზ ბაგრატიონი. ჩემზე 10-15 წლით უფროსი, იუგოსლავიის მონარქიის მფარველობით ვაზრდილი, დიდად სიმპატიური ბიროვნება, ყველას დამშმარე და ხელის გამშართავი, ერთ დროს ქართული კოლონიის პრეზიდენტი იყო. გარდაიცვალა ნიუ-იორკში 1993 წელს. თეიმურაზმა ჩვენი თავი ჩააბარა ჩვენზე პასუხისმგებელ ბირებს ნადიას და ვალოდიას, რომელთაც ჯერ კიდევ კაცინგენიდან ვიცნობდით. მათ მართლაც დიდებულად მივვიღეს. ჩემი მეგობარი ვალოდია ტაგანროგში დაბადებული გერმანელი გახლდათ. ისეთი გერმანული იცოდა, როგორც მე ჩინური თავის წერა-კითხვით. დიდი განათლება არ ჰქონდა მიღებული, მაგრამ უბადლო კონდიტორი იყო. მიშოვა ბინა მანჰეტენის უბანში, მეცხრე ქუჩაზე.

ქირა 43 დოლარი იყო თვეში. თითონ სახლი, ასი წლის, წინ
აშენებული, ისეთი მაღალი სართულებით იყო, რომ ჩვენი მტკიცე
სართულიდან გადმოხედვისას თავი თვითმფრინავში მეგონა, თანაც
ულიფტო. ოთახები ისე იყო განლაგებული, თითქოს დაღვას
მატარებლის ვაგონი აეთრიოს მეექვსე სართულზე! პირველი კუბე,
მეორე კუბე, მესამე კუბე, სამზარეულო და ბოლოს, საბანაო ოთახი!
მიუხედავად ამისა, მე და იღზეს სამოთხედ გვეჩვენა პარლემის
მერე ეს ჩვენი თავშესაფარი...

დიდი და ძლიერი ყოფილა ამერიკა ყველა თავისი მონაცემებით! რა
გინდ ტუტუცი იყო, მაშინათვე რაღაც სამუშაოს გამოგინახავენ.
მეც ვბრუნავ ჩიკორივით ოჯახის გამოსაკეებად! რა არ ვცადე და
რა პროფესიები არ გამოვიცვალე ამ ხანში...

აი, ახლაც, უკვე მერამდენედ, ვზივარ სააგენტოში და ველოდები,
თუ რა სამუშაოს გამოგვიცხობენ ჩვენი აგენტები. 10 წუთში აგენტი
გამოჩნდა და გამოაცხადა: ბრუკლინში ქარხანა ეძებს პროდუქციის
მწარმოებელს თვითმფრინავის პატარა ნაწილების დასამზადებლად,
ხელფასი ერთნახევარი დოლარი საათში! სამასი უშუშევიდან,
როგორც ყოველთვის, არაფერს განძრეულა, - გამოჩნეულს რასმე
ელთან. მე კი, ჩვეულებისამებრ, ავიღე...

ახლა, ჩემი დღის წესრიგი არ გაინტერესებთ?! ოღონდ,
გადამეტყუბლად არ მოგეჩვენოთ!

ადგომა 6-მს. პირველი სამუშაო ბრუკლინში, დიდის 8-დან
საღამოს 5 საათამდის, ვაკეთებ თვითმფრინავის ნაწილებს; მეორე
სამუშაო - მანჰეტენში, ხალიჩების წმენდა 6-დან 11-მდე; მესამე
სამუშაო - იქვე, ორი ქუჩით მოშორებული, მანჰეტენში; ასევე
ხალიჩების წმენდა საღამოს 11-დან დიდის 2 საათამდე. უკანასკნელ
საათს ჩემს ვარჯიშებს ვაკეთებ, რადგან ყოველ კვირას თამაში
მაქვს პოლონურ გუნდ "შევარდენში". ასე - წელიწადნახევარს...
იღზე მასხარად მივდებდა: "სოციალისტური შრომის გმირის"
წოდება, ალბათ, ვიღაც შურიანმა მოგპარა, მაგრამ, "ხნაკ პაჩოტა"
კი გერგებათ!

პოლონელებმა ფილადელფიაში წამოიყვანეს, იქაურ უკრაინელებთან
სათამაშოდ, დამაყენეს მარცხენა გარემარბად. პირველი ნახევარი
ორით ნიღზე მოვივით, ორივე ბურთი, ჩემს და საიბღლოდ, მე
გავიტანე. მოვარდა გახარებული მენეჟერი პოლონელებისა და
მეუბნება: თუ თქვენ პატივს დაგვდებთ და ჩვენს საზოგადოებაში
დარჩებით, ჩვენ ყველანაირ დახმარებას გავიწვეთ... გარდა ამისა,
გადავწყვიტეთ, ყოველი თამაშის მერე 50 დოლარი მოგართვათ,
ბატონო გივით! გავუცინე მენეჟერს და გულში გავიფიქრე: ასე თუ

გავრძელდა, მალე მილიონურიც გავხდები-მეთქი. მაგრამ, თამაშის მეორე ნახევარში (სადაც კიდევ ორი ბურთი გაიტანეს ბიჭებმა ჩემი გადაცემებით, ერთიც კიდევ მე პირადად გამქონდა) ისე მითაქს უკანდან უკრაინელმა, რომ შექექსე სართულზე ხელით აძიტანეს და ორი-სამი თვე საერთოდ საფეიქრალი იყო გამართულად სიარული, ფეხბურთის ვიღა ჩიოდა... მაგრამ, დრო ყველაფრის წამალი ყოფილა. დაგუბრუნდა ფეხბურთის. 37 წლისა, ნიუ-იორკის ნაკრებშიც კი მიმიწვიეს! იქ მახსრად ამიგდეს ჯერ "პაპა, პაპა"-ს ძახილით, მაგრამ, 25 მეტრიდან ჩემმა გატანილმა გოლმა დიდი სახელი და პატივისცემა მომიტანა, სულ ჰაერში მისროდნენ ახალგაზრდები...

მალე მანპეტენი დავტოვეთ და კოლეჯ-პონტში ექვსთათხანის პატარა ბინა ვიმოეხე, რამაც ძალზე დააწყნარა იღზე, რომელსაც ორი ბავშვის შექექსე სართულზე აყვანა ძალიან უჭირდა. ქართული კოლონიის კრებაზე გავიცანი ქართველობა, მაშინ 200-300 კაცი მაინც იქნებოდა. გავიცანი სანდრო ბარათელი-კოკი პიტავა: "გოგი მორალიშვილი და მე საბურავების საქმეს უვლით, თუ ვინდა - შემოგვიერთდი, ძმურად გავიყოთ შემოსავალიო"... დაეთანხმდა. 1967 წელს ამ საქმეს ავტომობილების შეკეთებაც მივუმატეთ და, 21 წელი ამ ორ პატიოსან პიროვნებასთან ერთად უვლიდით ამ საქმეს. ბრონქსში კარგი სახელი მოვიხვეჭეთ. კიდევ 8-9 კაცს ჯამბაგორს ვაძლევდით, სანამ არ დადგა გაყრის დრო; კოკი 70 წელს გადასცილდა, გოგი ჩემი ხნის... ეს იყო 1980 წელი. მე კიდევ რვა წელი ვიმუშავე ჩვენს ყოფილ მუშტართან, რომელმაც ჩვენი სახელოსნოს გაყიდვის მერე მიმიპატიოა... 1988 წელს კი, სამსახურში როცა ტუტუცური შემთხვევით ავტომობილი დაძვეტაკა და წვივი მომტენა, გადაეწვიტე შექექსევიტა ჯაფის ტრიალი და პენსიაზე გავსულიყავი...

გაგაქირავეთ ჩვენი საკუთრება ნიუ-იორკში და გადავსახლდით ფლორიდაში, რაც გამოწვეული იყო ჩემი სიცვიისადმი სიძულვილით და სიბოხის სიყვარულით. ჩასვლისთანავე ბედმა გავვიძიმა: მექსიკის უბეში, ქ. ტამპას ჩრდილოეთით, 50 კილომეტრში ვიყიდეთ პატარა სახლი სამი საძილე ოთახით, სამწარეულოთი, გარაჟით და აივანით, რომელიც პირდაპირ აუზზეა მიდგმული; სახლის გარშემო ლამაზი ბაღია 92 ხით, რომლებზეც განუწყვეტლივ ციყვები დახტიან ჩვენი ერთგული ძაღლი ლედის გასაჯაფრებლად, რომელიც ყველანაირ ცხოველს უკრძალავს სახლის ტერიტორიაზე შემოსვლას.

...გამახსენდა განდობილი წლები და ისევ ჩემი საყვარელი ფეხბურთი, რომელიც ასე მეხმარებოდა ცხოვრების მანძილზე: 1959 წელს, "მედისონ სკვერ გარდენში", რომელიც მსოფლიო მექად ითვლება სპორტული თამაშებისა, შედგა საფეხბურთო ტურნირი, რომელიც მეც მონაწილეობდა პოლონური გუნდი "ფალკონის" სახელით თამაშში. მართალია, ჩვენმა გუნდმა იქ ვერ გაიმარჯვა, მაგრამ მეორე საღამოს "ფალკონის" წარმომადგენლები მომადგნენ სახლში და მთხოვეს კლუბის მწვრთნელად დადგომა გასამარჯვლოს გარეშე. დავედქვი. ერთ წელიწადში გუნდმა მეორე ხარისხიდან პირველ ხარისხში გადაინაცვლა, მეც ვთამაშობდი მასში...

"დრომ თავისი სათქმელი იცისო!" გუნდს მიეულოცე პირველ ლიგაში გადასვლა, და მოვახსენე საზოგადოებას, რომ 38 წლის ასაკში თავს უფლებას მივცემ დავემშვიდობო აქტიურ სპორტულ ცხოვრებას. მითუფრო, რომ ჩვენი საბურავების სავაჭროც დიდ ფიზიკურ შრომას მოითხოვდა. კოლეჯ-პონიტის სპორტკლუბმა დამსახურებულ წევრად გამომაცხადა და პატივით დამემშვიდობა.. 1961 წელს, ჩემმა მეგობარმა საშა სულხანიშვილმა, რომელიც აგრეთვე კოლეჯ-პონიტში ცხოვრობდა, მითხრა: წამოდი "ალავერდში", თუ მოგეწონა, მიიღე წევრობა, შენი ბავშვებისთვის კოჯორიც აქნება და მანგლისიცო! წავყევი.

"ალავერდი" ძალიან მომეწონა, მისმა პრეზიდენტმა სიკო ერისთავმა პატივისცემით მიგვიღო, შემოგვთავაზა პატარა კაბინა, საზოგადოების წევრადაც მიმიღეს. მას მერე ყოველ შაბათსა და კვირას "ალავერდში" ვატარებდი. შვილებების ორი კვირაც აქ მერჩივნა გამეტარებინა ყოველთვის, იღზე და ბავშვები ხომ ზაფხულობით ორ თვეს აქ ატარებდნენ, რამეთუ ბავშვებისთვის აქ ვანცხრომა იყო... მათთვის გათვალისწინებული იყო ათასნაირი გასართობი მინდორზე; კროკეტი ბადმინტონი, მშვენიერ შენობაში პინგ-პონგის მაგიდა, ბილიარდი, პიანინო. აქვე იყო დიდებული სამზარეულოც და ყველას თავის მომსახურება შეეძლო.

ჩვენ ყოველგვარ სამუშაოს ვაკეთებდით: სახურავების შეკეთება, შეღებვა, ბაღახის კრეჭა, საცურაო აუზის (რომელიც სიკო ერისთავის რძალმა ააშენებინა ჩვენთვის) წმენდა-მოვლა და სხვა. "ალავერდის" ჰქონდა ღამის გასათევებელი კაბინები სტუმრებისთვის (თუ ვინმეს ნიუ-იორკში დაბრუნება არ სურდა, ანდა გადაკრულნი იყვნენ), ამიტომ იქაურიც და სტუმარიც მრავლად იყო. ხშირად ვაწყობდით საქველმოქმედო საღამოებს, რათა "ალავერდის" ხარჯები დაგვეფარა... სიკო ერისთავის ვარდაცვალების შემდეგ, განუწყვეტელი მფარველობა ვაუწყეს მას სიკოს ვაჟმა

კონსტანტინემ და მისმა მეუღლე ანამ უნდა ითქვას, რომ მათი შეგვიანარჩუნეს "ალავერდი". მთავარ დიდიხორად და მოურავად სიკოს მერე კი იყო და არის მამია ზაქარაძე.

რაც რომ ჩემ საყვარელ ფეხბურთის თავი დაგვანებე, დიდი სიყვარული შემომძრია ჭადრაკისთვის. მაგრამ, ჭადრაკის მხოლოდ შრომა თურმე არ ყოფნის, ნიჭიც ყოფილა საჭირო, რომელიც მე სამწუხაროდ არ დამყვა... გონებრივი აზროვნებისთვის ყოფილა უებარი, ასე ამბობენ მეცნიერები.

ჯერ კიდევ 1951 წელს, კიცინგენში, ჩვენმა საჭადრაკო კლუბმა დიდოსტატი ბოგოლუბოვი (მაშინდელი მსოფლიო ჩემპიონობის კანდიდატი) მოიწვია. მან 25 დაფაზე ითამაშა; 22 მოიგო, 1 ყაიძით დაამთავრა და ორიც წააგო. იმ ორი მოგებულიდან ერთი მე ვიყავი... მოკლედ, ჭადრაკისა ცოტა გამეყებოდა...

1984 წელს, ნიუ-იორკში ჩამოვიდა მსოფლიოს არაერთგზის ჩემპიონი ტიგრან პეტროსიანი, რომელმაც პე დაფაზე გამართა თამაში. მეც, რასაკვირველია, გავერიე მარაქაში! განსაკუთრებით ის მხბლავდა, რომ როგორც საჭადრაკო ლიტერატურიდან ვიცოდი, ტიგრანი თბილისელი სომეხი იყო და ქართულს შშობლიურივით ფლობდა. დაიწყო თამაში; როგორც წესი, ჩემპიონი თეთრებით იწყებს, სწრაფად აკეთებს პირველ სვლებს და პე წაშში ისევ შენს წინაშე დგას.

ვიცი (ქართულად): გამარჯობა, ტიგრან!

ტიგრან: გამარჯობა! (სვლა გააკეთა და გამცილდა, მაგრამ უკან-უკან იხედება, ეტყობა აქ ქართულს არ მოელოდა).

ვიცი: (როცა პეტროსიანი ისევ ჩემს წინ გაჩნდა) გთხოვ, დღეს ჩემი სტუმარი იყო!

ტიგრან: (თან სვლას აკეთებს) დიდი მადლობა! კონსულმა შენზე ადრე დამბატოდა, არ გამოვიდა!

ვიცი: (მეთხუე სვლეს შემდეგ) მაშ, გთხოვ ზეალ მესტუმრო!

ტიგრან: არც ეგ გამოვიდა, ზეალ კანადაში მიგდივარ, მერე იყოს!

ვიცი: (ამდენ ყბედობაში სვლის გაკეთება ვერ მომეხსწრო) ტიგრან-ჯან, აბა ერთი წრეც დაუარე! სვლა ვერ მოვასწარი!

ტიგრან: (შემომხედა დაეჭვებულმა) ოღონდ არ მომატყუილო!

ვიცი: (წუთი არ ვახსულა, რომ ტიგრანმა ისევ ჩემს წინ იდგა)

კაცო, ცოტა დინჯად ვერ ვაივლი? რა მოვარბენინებდა, ხომ ზედავ ჯერაც ვერ მოვასწარ სვლა!

ტიგრან: ვა! ეს ვინ ყოფილა?! მატყუილებ არა?

ვიცი: უსტა-ჯან, თუ ძალიან გულით ვინდა, ეხლავე ვავწევ რამეს ტუტუცურად, მაგრამ, თუ მომივე, დიდი არაფერი დასაკეხი იქნება!

ტიგრან: კარგი, კარგი! ოღონდ ტყუილები არ იყოს! ჩაიცანა და ვამშორდა.

ამასობაში ჩემს ზურგს უკან ხალხი შეყრილა, ხედავენ, რომ ტიგრანი არავის ელაპარაკება, ჩემთან კი ვამუდმებით რაღაც უცნაურ ენაზე საუბრობს. ისიც შეუშინევიათ, რომ ორი სულა გამოვტოვე. არადა, ისეც სვლებს ვერ ვასწრებ, ახლა ამათთვის ახსნის დრო მაქვს!? მაინც აუხსენი, რაშიც იყო საქმე...

მეოცე სვლამდე უჩუმრად ვთამაშობდი. ოცდამეერთეზე გავიჭედე. დაეფიქრდი...

ტიგრან: (ეცინება) გასწიე აი, გასწიე, დაეინახე!

გივი: მაიცა, ცაგატანემ! ბლიც-ტურნირი ხომ არ არის!

ტიგრან: ეს ვინა ყოფილა, ისეც მატყუილებ?

გივი: ვინა ვარ და გივი ფორაქიშვილი! ნამდვილი თბილისელი, თანაც - ავლაბრელი!

ტიგრან: ჰოდა, შენი ბედი, რო თბილისელი ხარ, თორემ მაგეებს არ გაპატიებდი...

ამასობაში 28 სვლა გაკეთდა, ოცდაათამდე კაცია მსოფლიოს ჩემპიონს დანებდა, ოთხნი-ღა გეურჩები.

გივი: ტიგრან-ჯან, "ნიჩიაზე" რა აზრის იქნებოდი?

ტიგრანა თავის ყურებს არ უჯერებს და მარტო ეს სთქვა: "ვაჰ!"

მერე დაფას დახედა, - მართლაც საყაიმო პოზიცია იყო!

მუუბნება: ჰოო, ნიჩიას კი ვაფს, მაგრამ, მსოფლიო ჩემპიონი ვარ, მე რო ვგრე ნიჩიები ვარიოო... არ იქნება, არა. გააგრძელე!

... პაიკების და ეტლის ენდშილი ტიგრანმა მთივო. ჩამოვართვით ერთმანეთს ხელი, მიწვევისთვის კიდევ ერთხელ მადლობა მითხრა და დამპირდა, თუ კიდევ ჩამოვკედი, აუცილებლად მოვალთ...

ორი წლის შემდეგ, 1986 წელს, ჩემმა მეგობარმა ჯიმშერი ახმეტელმა, რომელიც აგრეთვე ნიუ-იორკში ცხოვრობდა, შემატყობინა, მათ ჩიბურდანიძე არის ჩამოსული და ნიუ-ჯერსის უნივერსიტეტში გამართავს სიმულტანურ ტურნირს. გავიქეცით (მეზობელი შტატია), გავიცანით მათა და იმწამსვე დავეშვებოდით, ეტყობა ორი ქართველის შეხვედრას არ მოელოდა და გვერდიდან არ გვიცილებდა თავისუფალ დროს. თამაშში მონაწილეობა მე მივიღე, რადგანაც ჯიმშერი ამერიკის შეერთებული შტატების ოსტატის რეიტინგს ფლობს და სიმულტანურ ტურნირში მონაწილეობა არ შეეფერებოდა. ტურნირში მათამ ყველას ტყავი გააძრო, მე ყაიმი შემოთავაზა... თქვენ წარმოიდგინეთ, - დავთანხმდი!

გამომწვიდობებისას ვაჩუქე ინდოეთში ხელით ნაკეთები სტაუნტონის ფიგურები, რომლებიც შეუღებავი თეთრი და შავი ხისგან იყო გამოთლილი. ასევე ჯიმშერმა, მაიას გამცილებელ დიდოსტატ გუფელდსაც ასეთივე საჩუქარი მიართვა...

ასე და ამრიგად, ჩემო ბიძაშვილებო და მეგობრებო! ყველაფერს აქვს დასასრული და ჩემს მონაცოლსაც უნდა დავუსვა წერტილი... ანდა, სად გაგონილა მშ გვერდიანი წერილები? გაგაცანით ჩემი ცხოვრების მხიარული ავან-ჩავანი. არ გაგიძლიდა ისე დღე, რომ ჩემი სული და გონება თქვენსკენ; ჩემი მშობლებისკენ, ბიძაშვილებისკენ, მეგობრებისკენ, ჩემი საქართველოსკენ არ გამოქანებულყო და იქ არ ეტრიალა! ჩემი ჩონჩხი კი, ცხრა მთას იქით ელის ერთ დღეს სამშობლოში დასვენებას, - ან ძვლებით, ანდა ფერფლით... ადამიანის ცხოვრება ძირითადად ტრაგედია ყოფილა, ამიტომაც არ ვეტანები თმის მწარე მოგონებებს, ჩემი სურვილი იყო და იქნება ცხოვრების მხიარული წუთების გახსენება და არა საცრემლე ჯიჩყვლების გაღიზიანება! ისე რომ, თქვენ თითონ დამაჯილდოვეთ ჩემს ნაამბობში: გინდ სკლანტის მედლით, თუგინდ ოქროსი. ყველანაირი ჯილდოთი ვიქნები თქვენგან დიდად კმაყოფილი!

თქვენი გივი ფორაქიშვილი

“მე სამშობლოს სიყვარულმა ლამის გამზადა პოეტი საქართველომ გაიხაროს, და მე არა მინდა მეტი..“

94 წელი შეუსრულდა ამ სიტყვების ავტორს, დიდებულ ქართველ კაცს, იონა გუნიას. ემიგრანტის რთული და გრძელი გზა განვლო მან, - სოფელ ზანათიდან და პარიზამდე; კომუნისტთა დილეგებიდან და - ვატიკანში თვით რომის პაპის მიერ ლოცვა-კურთხევამდე, რაითაც ბედმა დააჯილდოვა ის და მისი ქალიშვილი ნოელი... პატარა ლექსითა კონა, რომელიც იონა გუნამ გამოსცა, იმდენ სიბოხს, რწმენასა და სიყვარულს იტევს, რომ კვლავაც შეგვაგონებს: “დღევრძელ არს სულით ნათელი...”

განა, ამ პაწია ლექსით არ ჩანს იონა გუნიას ქართული სული?:

ქათულად ისწავლეთ,
ქათულად აღაპარაკეთ,

ქართულად წერეთ,
 ქართულად იმღერეთ,
 ქართულად იცეკვებთ,
 ქართულად ინადიმეთ,
 ქართულად იწაშეთ,
 ქართულად ილოცეთ,
 ქართულად შეიყვარეთ,
 ქართულად იქორწინეთ,
 ქართულად მონათლეთ,
 ქართულად ივარჯიშეთ,
 ქართულად იშაინეთ,
 ქართულად იარშიყეთ,
 ქართულად იმუშავეთ,
 ქართულად იფიქრეთ,
 ქართულად იპოეცეთ,
 ქართულად მოეფერეთ,
 ქართული ზრდილობით...

რა იცი რა ხდება...

ედ. შევარდნაძემ საჯარო გამოსვლაში პირი მოსწმინდა გენერალ ივანე როდიონოვის, 1989 წლის 9 აპრილის დამსჯელი აქციის შემსრულებელს.

ერთის შეხედვით, ედ. შევარდნაძის ეს თავგანწირული ნაბიჯი მის ობიექტურობაზე და (სითამამეზეც) მიგვიანიშნებდა, რომ იგი გენერალ როდიონოვის რუსეთის სამხედრო მინისტრად დანიშვნას არ მოჰყვოდა...

ვინ-ვინ, და ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის ყოფილმა სარდალმა როდიონოვმა კი იცის, თუ ვისი დავალებით აკუწა მან მოშამშილე ქალები 9 აპრილს საქართველოს დედაქალაქში.

“დიდმა პოლიტიკოსმა“ კი, ესეც იცის, და ისიც, სიფრთხილეს რომ “თავი არ სტკივა“...

აბა, სად ვისროლოთ?! ასეთი “მიამიტი“ კითხვით უპასუხია საქართველოს სამხედრო მინისტრს “ფრინდას“ კორესპონდენტის შეკითხვაზე, - თუ როდემდე გაგრძელდება დავით გარეჯის უნიკალური სამონასტრო კომპლექსის სამხედრო პოლიგონად გამოყენება.

მეითხველს შევახსენებთ, რომ გარეჯის უდაბნოში გაშენებული სამონასტრო კომპლექსი (რომელსაც ანალოგი არ მოეძებნება მსოფლიო საეკლესიო ხუროთმოძღვრებაში), ათეული წლების განმავლობაში რუსის არმიის სავარჯიშო ბაზა იყო ნაღმებისა და ყუმბარების გამოცდისთვის, რის შედეგადაც ნაგებობები მნიშვნელოვანი ნაწილი განადგურდა, ნაწილი კი ბზარებით დაიფარა; ტერიტორია მნიშვნელოვანწილად დასახლებულია აზერბაიჯანელებით, რომელნიც, თავის მხრივ “არ სწყალობენ” ქრისტიანულ ძეგლებს და ეკლესიის ქვას საშენ მასალად იყენებენ ცხვრის ბინების ასაგებად. როგორც სჩანს, ახლა ედუარდისა და ვარდიკოს არმია თავობს გარეჯის საბოლოოდ გაცემტვერებას...

იყიდება საქართველო...

“იფრინდას” ცნობით, საბაჟო დეპარტამენტის თავმჯდომარეს თ. აბულაძეს უცვნიან, რომ საქართველოდან უამრავი კულტურული ფასეულობა გადის. მისივე ცნობით, ყველაზე დიდ სირთულეს აღექვსევაში და ვაზიანში მდებარე რუსის სამხედრო აეროდრომების შემოღობვა წარმოადგენს და რომ სწორედ აქედან გადისო ჩვენი სიმდიდრის ნარჩენები საზღვარგარეთ...

ყვავს რა ჰქონდა, - ბუზს გაჰქონდა...

საქართველომ სომხეთს 6 ათასი ტონა ხორბალი და ფქვილი გაუგ ზაენა. როგორც “იფრინდა” იტყობინება, ეს ყოფილა იმ 1464 000 დოლარის ღირებულების საქონლის ნაწილი, რაიც დაუტაცნიათ საქართველოს რეინგ ზაზე სომხეთს გზად მიმავალი. ვასაკვირია, რომ სააგენტო ყაჩაღობის ჩადენის შუსტ თარიღსაც მიუთითებს: 1992-1995 წლები! ვასაკვირი იმიტომაცა, რომ წინათ ყველაფერი გამსახურდიას და ეროვნულ მთავრობას ბრალდებოდა. ასეა თუ ისე, მშვიერ-მწყურვალი ქვეყანა დღეს მეზობლის გამოკვებაზე ზრუნავს!

უნივერსიტეტის რექტორმა როინ მეტრეველმა, მის კაბინეტში გამართულ რექტორთა საბჭოზე დამსწრეთ სიამაყით ამცნო, რომ “რუსეთის მთავრობამ თხოვნით მიმართა” საქართველოს ხელისუფალი თბილისში რუსული უნივერსიტეტის დაარსების თაობაზე(!) დამსწრე ინტელიგენციამ უმაღლ იყნოსა, - რუსული ხელფასები უფრო მაღალი იქნება იმაზე, რასაც ესენი გვაძლევენო და ერთსულოვნად მოიწონა რუსის სალდათთა, ოფიცერთა და მათი

ოჯახის წევრთა ცოდნისადმი მისწრაფებაცა და საქართველოში "ფესვის გადგმის" ეს ილუზიაც. ერთს კი შეუბედავს, - ის ფული უკვე არსებული ქართული უნივერსიტეტის რუსულ სექტორის მოხმარდეს ეგებო, მაგრამ კოლეგებმა უმაღლესი ხარისხის მოგვიანებით, ქართველ მეცნიერთა ერთსულოვანი ინტერნაციონალიზმით შევლიანებულმა, რუსეთის ელჩმა ზემსკიმ ახლა უკვე კატეგორიულად მოითხოვა შესაფერი შენობის გამოძებნა "თბილისის რუსული უნივერსიტეტისთვის"...

... ჩვენი დღევანდელი მდგომარეობისა იყოს!

ქართველთა მოსბობა-გადაგვარების კიდევ ერთი ზერნია მოსახლეობისთვის გამოუსადეგარი სანოვაგის მისაღება. "აიას" ცნობით, სამი თვის განმავლობაში მარტო ერთ სააგადმყოფოში (ქუთაისში) დაფიქსირებულია მძიმედ მოწამვლის 100-ზე მეტი შემთხვევა. გარდა ამისა, სხვა დაავადებათა თითქმის ნახევარს საფუძვლად უდევს შეუმოწმებელი ალკოჰოლური სასმელების ხმარება.

სააგენტო "იბერიას" ცნობით, გასული წლის ბოლოსთვის დაუფარავი გადასახადების თანხამ 81 000 000 ლარი შეადგინა. გაზეთი "ალა" იმასაც იტყობინება, რომ პარლამენტის შენობის შეშენებელ მუშებსაც კი შეიძინა თვეა ხელფასი არ მიუღიათ.

"როსია-გრუზია. 1996"

ქართული კინოხელოვნების ამჟამინდელ მიღწევებზე რაიმეს თქმა ძვირადმისაწვდომი შეიქმნა; რომ არ ოთარ იოსელიანის ბინძური პაშვლეტი თავის ყოფილ სამშობლოზე, რაც ნაჩვენებია იყო საფრანგეთის ტელევიზიის მეხუთე არხით, ანდა, პარიზის კომუნისტების მექაში სენ-დენიში ერთ საღამოს დატრიალებული ლანა ლოლობერიძისა და ნნატროშვილის კინემატოგრაფიული გულისხნადები, სხვა ვერაფრით ვიმჯღელებდით, თუ რა ზდება ქართულ კინოში, რომ არ...

რომ არ ჩაგვარდნოდა ხელთ ქალაქ სოჭში ჩატარებული რუსული ფილმების ფესტივალის კატალოგი. ცდუნებამ რომ არ აგვიტანოს, სიტყვა-სიტყვით მოვკაქვს კინოფილმ "ორფეუსის სიკვდილის" სარეკლამო გვერდი. (თარგმანი):

"ენტომოლოგიის პროფესორი ვახტანგ ითრიელი აქვეყნებს სტატეებს, რომელშიც გმობს ქართულ ნაციონალიზმს. იგი

მოუწოდებს თანამომხეთ მოქალაქეობრივი ერთობისა და ზოგადსაკაცობრიო იდეალებისკენ, რისთვისაც ქართველი ნაციონალისტები სდევნიან და უნივერსიტეტიდან მის გაგდებას ლამობენ.

ვახტანგი შეზღუდება ქალიშვილ ნინოს.

როგორც რომ ორი დიდი პეპელა, ისწრაფვიან ისინი წყვედადიდან და - შუქისკენ...

ნინო ვაგებით ეკიდება ვახტანგის პრობლემებს.

ვახტანგი კი, გრძნობს, თუ რა საშიშროება მოელოს ქალიშვილ ნინოს.

ვახტანგი და ნინო იღუპებიან...

მოძღვრული ასრულებს "ბალადას ორფეუსსა და ევრიდიკაზე".

"როსია-გრუზია. 1996"

პროვინციული ზღმა ქართულ კინოში ყოველთვის ჭარბად იყო. ნებისმიერი დონისა და ასაკის რეჟისორთა შემოქმედებაში. მაგრამ აზრის ასეთი უბადრუკობა - შედარებით იშვიათიად.

შემოქმედი რომ თვისტომის წინააღმდეგ ხან სიძულვილის კაშვრას შემართავს და ხანაც - კარაბინას, - ბერწი ხდება. და არა მხოლოდ შემოქმედებითად.

არ ვიცით, ჯერაც თუ ამშვენებს თბილისის უნივერსიტეტის დასავლეთ ევროპის ფაკულტეტს წარწერა "ზვიადისტები არ დაიშვებიან!", მაგრამ, თუ ვის ეკრძალებოდა უნივერსიტეტში მუშაობა, ვის და რატომ აძევებდნენ იქიდან და აძევებენ დღესაც, ხომ თქვენც კარგად იცით და ჩვენც.

ვისაც საბჭოთა საქართველოს "ლაბორატორიული კლიმატი" უყნოსია, ისიც კარგად გვახსოვს, რა ბეჯითად მისდევდა ის "კლიმატოლოგი"-ლაბორანტი ლენინისეულ ანდერძს: "ყველა ხელოვნებათაგან ჩვენთვის უმნიშვნელოვანესი კინოაო", და რამდენმა ნიჭიერმა ხელოვანმა შესწირა ღვთის მიერ მისთვის ნაბოძები უნარი დაკვეთილი ხელოვნების მსახურებას.

და მაინც - ასეთი რამ მაშინაც კი არ ყოფილა...

ახლა, "ორფეუსისა და ევრიდიკას" შემქმნელთა ვინაობა:

მთავარი როლის შემსრულებელი ზურაბ ყიფშიძე, კინოსტუდია "ქართული ფილმის" კინომსახიობის თეატრის მსახიობი, იმ "ბიჭებიდანაა", "კალაშნიკოვით" რომ დაიწყო კინოსტუდიაში სიარული ეროვნული ხელისუფლების დამყარების პირველივე დღიდან.

ფილმის მხატვარი ვახტანგ რურუა იმ ძმები რურუების მამაა, "ვერელი ბოროტების" ბანდას რომ ხელმძღვანელობდნენ, ოცეულის,

“მხედრონის” თარეშის ფონზეც კი რომ შიშის ზარს ხკემდა თბილისს.

სცენარის ავტორი და რეჟისორი კი გიორგი შენგელაიაა, თავის “ლადათი” რომ მიადგა სომხეთის მთავრობას: *მწიფე მდივნი* გამსახურდია შეგინიზნათ და ახლავ მე ჩამაბარეთ მინაღვდი...¹ ედ. შევარდნაძემ რომ “იმედის არჩევნები” მოაწყო, უფროსი ძმა ელდარის პოლიტიკური აღმარებით გულდათუთქულმა გიორგიმ თვისი საარჩევნო კამპანია ასე გააფორმა: მარცხნით მამამისის, კოლია შენგელაიას (კინოფილმი “26 ბაქოელი კომისარია”) პორტრეტი მოათავსა, მარჯვნივ დედამისის, - აკტრისა “ვანხაძის”, მათს შუა კი - თვისი.

პლაკატის დამნახავი რომ სწორად დაეკვალიანებია, წარწერაც მიახზარა: “დედა ნახე, მამა ნახე, შვილი ისე გამოჩნახეთ”... სწორედ რომ “დედა ვნახეთ”.

და ამიტომ აღარაფერი გვიკვირს, გიორგი...

ერთი ლამაზი და ნათელი ვარსკვლავი მიიღია ქართველ დიდგვაროვანთა კაბადონზე; სამეგრელოს მთავართ ასული ქეთევან დადიანი აღესრულა პარიზს ვასულ ვაზაფხულს...

დიდებული, თვალს რომ მოგწყვეტდა გამორჩეულის კდემით, სმენას მოგიტკობდა უზადო ქართულით, სულს რომ მოგიოთბობდა და წარკვეთას გაგიქარებდა...

ხმალაწვიდილი რაინდივით იცავდა იგი ყველა ქართულს: ენის სიწმინდეს თუ საყდრის მყუდროებას, წინაპართა ღირსებას თუ ყოფითი ადათის ხელშეუხებლობას;

მაა... იმ ქართველთაგანი, სრულად რომ განიცდიან სამშობლოს თავს დატყნადო ახალ უბედურებას.

და ამ წუხილით გარდავიდა იმ საუფლოში.

იქც ნათელი დაგადგესა, ჩვენო დიდო ქალბატონო...

მ4 წლისა გარდაიცვალა ირაკლი ჯაფარიძე; თჯახიშვილი დიდად განსწავლული, მაღალი სულისა და გონების, თავმდაბალი ქართველი კაცი.

დაიკრძალა ლევიდოს, ქართველთი სსსაფლავოზე

81 წლის ასაკში გარდაიცვალა შოთა აბაშიძე. დაიკრძალა ლევიდს.
ქართველთ სახაფლაოზე.

პარიზის წმ. ნინოს ქართული ეკლესიის მნათე ნიკოლოზ
მამულაშვილი გარდაიცვალა 92 წლისა. დაიკრძალა ლევიდს.

90 წლისა გარდაიცვალა თინათინ მამულაშვილი. დაიკრძალა
ლევიდს.

104 წლის ასაკში გარდაიცვალა პროკოფი ინწკირველი. დაიკრძალა
ლევიდს.

96 წლისა გარდაიცვალა ნიკოლოზ ბედელაძე. დაიკრძალა
ლევიდს.

ბავრატ წულაძე გარდაიცვალა 94 წლის ასაკში. დაიკრძალა
ლევიდს.

90 წლის ასაკში გარდაიცვალა თამარ ღამბაშიძე-თოხაძის.
დაიკრძალა ლევიდს.

იდა ბოკუჩავა გარდაიცვალა 88 წლისა. დაიკრძალა ლევიდს.

უკვე მხსნეთე წელიწადია რაც საქართველომ დამოუკიდებლობა კლავ მოიპოვა და ვით სუვერენული ერი დაუბრუნდა მშვენიერ შიშის მამაცობით, ღირსებით და რწმენით, თავისუფალ სხეულსწინააღმდეგეთა ოჯახს.

დრეს იღუნია გრძელდება ყოველ ოცნების გარეშე !
 ღრმად გულგატეხილი განვიცი საქართველოს ხელისუფლების გადაწყვეტილებას ჩვენი დროშის, ჰიმნის და გერბის თაობაზე.
 ეს სამი განუყრელი სიმბოლო დახასიათებაა, როგორც 26 მაისი, ჩვენი ეროვნული ღირსებისა, თავმოყვარეობისა და ჩვენი ერთობისა. ამ სამ სიმბოლოს ძეგრეთით აღდგენა მხოლოდ და მხოლოდ შესაძლებელი გახდა, ჩვენ მებრძოლ წინაპრების და შშობლების დაუღალავ ლაშრობის და დიდი სხვერპლის გაღების შემდეგ. მარად იყოს მათი ხსოვნა !

ცხადია რომ საქათველოს ბედი უნდა იყოს საქართველოს მიწა წყალზე დაბადებულების და გაზრდილების ხელში ! მაგრამ მითხარით : რატომ შეიქნა ასეთი აჩქარებით სპეციალური საპარლამენტო კომისია ასეთ არა მწვავე და საჭირობოლო საქითხის შესახებ ? ნუთუ უფრო სასწრაფო და ძირითად ამოცანას არ უნდა შეუდგეს საქართველოს ხელისუფლება და პარლამენტი ?

სინამდვილეში და ყოველ რომანტიზმის და გულგატეხილობის გარეშე, მე ვფიქრობ რომ ეს მოვლენა მოსალოდნელი იყო და არც გამიკვირდა. ის ლოგიკურად იწერება სწორედ იმ უკვე კარგად დამუშავებულ ცდებში, ყოველგვარ დემოკრატიული სიმბოლოების წაშლაში, სიმბოლოები რომლისთვისაც ქართველ ჭეშმარიტ პატრიოტებმა თავიანთი სიცოცხლე შესწირეს თავისუფალ და დამოუკიდებელ საქართველოს აღდგენისათვის.

თურმე ერთმა დამოუკიდებელმა გაზეთმა შეკითხვები შეადგინა ქართულ ხალხის მიმართ. ამაზე ეჭვი არც კი შეპარება. გააჩნია როგორ იყო ეს შეკითხვები შედგენილი და ვის მიმართეს.

- როგორ თუ : ჰიმნს ძალიანაც რომ მთინდომო ვერ იმღერებ ? !
- როგორ თუ : დროშის ფერები მოყაბულია ? !
- როგორ თუ : გერბი კი მორალურად მოძველებულია ? !

ნუთუ უმრავლესობამ გადასწყვიტა ჩვენი ეროვნული სიმბოლოების ბედი ?

თუ ეს საკითხი არ გადაწყდება ნამდვილ დემოკრატიულ რეფერენდუმის გზით, ეს იქნება საქართველოს მოსახლეობის შეურაცყოფა და მასხრად აგდება.

აღბადი ახალი ხელისუფლება რომელიც არის შემკვიდრე 1992 წელს იარაღის ძალით მოსული ხუნტისა, რაღა დასაძალავია, რუსულ ტანკების დახმარებით, ველარ იტანს ჩვენი სიმბოლოების შუქს. ვის ემსახურება ასეთი უცნაური და ფანტაზიური მოქმედება ?

ოთარ პატარიძე : საფრანგეთში მყოფი ქართველთა სათვისტომოს გამგეობის ყოფილი თავმჯდომარე

პარიზი 22 მაისი 1996

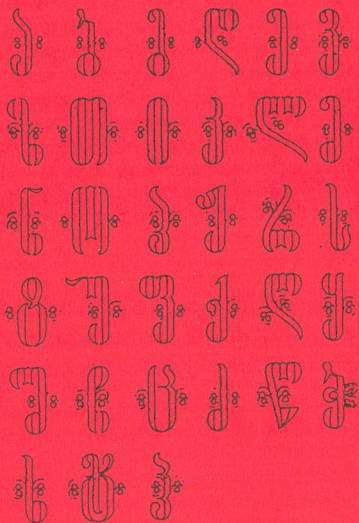
**S
o
u
c
h
a
g
u
i**

**La voix
des émigrés politiques géorgiens**

Publié en langues Géorgienne et Française

**N° 2₁₃₂
1997**

Directeur de la publication et Editeur :
Sandro TOUCHMALICHVILI

16/80

N° 2_{/32}
1997

Je ne peux partager l'optimisme béat et l'admiration pour Mr Boris Eltsine des éminents kremlinologues qui ont régulièrement place dans vos colonnes.

On ne peut pas, effectivement, crier au « néo »-impérialisme russe ! Car, depuis deux siècles, à travers tous les régimes et tous les dirigeants qui se sont succédés, la Russie a mené sans discontinuité et avec une implacable ténacité la même politique impérialiste, avec un pouvoir central toujours plus fort, au point qu'aucun Etat, (ex)-membre de l'(ex)-empire, n'a pu, comme tout autre peuple, jouir pleinement et sans rétorsion de son droit légitime à l'autodétermination.

La Russie « démocratique » a montré les limites de sa mutation...

Les structures du monstre tentaculaire qu'était l'Union soviétique ne laissaient aucune chance de survie aux pays qui ont manifesté leur volonté politique de se détacher de la cellule-mère, centralisatrice de tous les réseaux économiques vitaux, si la Russie -seule héritière de ses structures- ne maintenait pas son rôle de partiteur; elle a, en effet, préféré se « priver son empire » , momentanément...en rompant instantanément les contrats auxquels elle était moralement tenue envers ses partenaires, afin de provoquer délibérément leur mort par asphyxie pour mieux les forcer à « renouer les liens défaits ».

Les menaces, le chantage, le marchandage -auxquels on donne le nom de « négociations »- tendant à la reprise de la fourniture de produits vitaux contre le maintien, voire le renforcement, du stationnement de soldats russes, c'est-à-dire de «troupes d'occupation » , dans une république voisine devenue « l'étranger proche », sont-ils l'apanage d'une grande puissance ?

on ne se bat plus ni en Géorgie, ni en Moldavie ! Quel succès ! ...Les pyromanes du Kremlin ont enfin éteint dans ces deux républiques le feu qu'ils y avaient eux-mêmes allumé...selon des scénarios identiques. Les grandes puissances manquent parfois d'imagination ! Mais elles ne manquent pas d'audace et n'ont aucun scrupules en osant se présenter aux yeux de l'opinion publique internationale comme « médiateurs » , puis comme « garants de la paix » !

La Russie serait « tenue isolée » par l'Amérique et par l'Europe ! Pourtant, l'Occident ne cesse de clamer son soutien à Boris Eltsine et de manifester sous maintes formes, notamment par un renflouement non négligeable, son soutien à la Russie. Mais, c'est le tonneau des Danaïdes !

Le régime soviétique a laissé, en sus, un lourd héritage que se partagent hélas toutes les républiques de la défunte U.R.S.S. : criminalité, grand banditisme, trafics mafieux en tout genre... L'effondrement des valeurs fondamentales conjugué à une crise économique évidente sont-ils les signes de la renaissance d'une grande puissance ?

En ce mois de février 1994, j'ai une pensée particulière pour la patrie de mon père, la patrie de mon époux, ma patrie, la petite Géorgie qui, en février 1921 -alors qu'elle était reconnue Etat souverain et indépendant par la Russie bolchevique- était agressée et envahie de toutes parts par trois armées de cette même Russie.

Depuis cette date, le peuple géorgien lutte pur être LIBRE ! Aujourd'hui, la Géorgie, délibérément anéantie par la volonté de la Russie « démocratique », gît sous les ruines, à nouveau meurtrie et humiliée. Quand renaîtra-t-elle de ses cendres ?

Nicole-Ethéry CHENGUELIA-TSERETELI

Docteur Othar Zourabichvili
19, rue de l'asile
78400 Chatou

Chatou le 4 octobre 1996

Ministère des Affaires Etrangères
37 quai d'Orsay
75007 PARIS

Monsieur le Ministre d'Etat,

Les Géorgiens ont toujours été sensibles aux marques de l'intérêt que la France leur a manifestées. Leurs profondes difficultés matérielles et morales actuelles les rendent particulièrement attentifs aux actes et aux mots qui leurs sont destinés.

Nous ne reviendrons pas sur le putsch et les événements qui se sont déroulés en Géorgie ces quelques dernières années et qui ont conduit les dirigeants, que vous allez rencontrer, à la tête de l'état Géorgien.

Nous souhaitons en revanche attirer votre attention sur les violations des Droits de l'Homme en Géorgie et le sort réservé aux prisonniers politiques. Nous vous adressons dans ce courrier une liste réactualisée des prisonniers politiques.

Nous vous prions d'agréer, Monsieur le Ministre d'état, l'expression de
notre très haute considération.

Othar Zourabichvili
Ancien Représentant
Géorgie

Médéa Touchmalichvili
Député de la République de
Ancien Président de la
commission des Affaires
Etrangères du Parlement
de la République de Géorgie

Rueil,

le 30 octobre 1995

Madame, Monsieur,

Nous vous prions de trouver ci-joint un document que l'opposition
géorgienne nous a demandé de transmettre aux médias occidentaux.

Nous vous remercions de bien vouloir le transmettre à vos confrères
journalistes intéressés.

Nous restons à votre disposition pour vous mettre en contact dans la
mesure de nos moyens avec les représentants de cette différentes
organisations d'opposition.

Nous vous prions d'agréer, Madame, Monsieur, notre considération
distinguée.

Docteur Othar Zourabichvili
Association France Géorgie

DECLARATION DES ORGANISATIONS
ET PARTIS POLITIQUES D'OPPOSITION GEORGIENS
A PROPOS DES ELECTIONS DU 5 NOVEMBRE 1995 EN GEORGIE

Table Ronde - Géorgie Libre
Groupe Helsinki de Géorgie
Association Saint Ilia le Juste
Parti national-libéral
Mouvement "Tchkondiéli"
Ligue monarchiste de Géorgie
Parti social-chrétien
Cercle de l'intelligentsia
Association Universitaire
Association de l'Université de Technologie
Mouvement des étudiants et de la jeunesse
Ligue médicale indépendante
"pour le pays"
Ligue des journalistes indépendants
Syndicat des ouvriers libres
Association de défense des Droits de l'Homme
Bloc anti-élection "la Géorgie debout"
Association "Gorgassliani"
Libre Géorgie " nouvelle génération"
Association Alexandre Batonichvili
Association Nico Boers
Unité géorgienne
Groupement des chrétiens monarchistes
Regroupement de la noblesse
Association "voix de la nation"

Le 5 novembre 1995 se dérouleront en Géorgie, simultanément, des élections législatives et présidentielles. Les représentants mandatés par les partis politiques et les organisations signataires de cette déclaration annoncent de la façon la plus solennelle leur refus de participer à ces élections et demandent à l'ensemble de leurs membres et adhérents de s'abstenir de participer à celles-ci pour les raisons suivantes.

En janvier 1992, un putsch a renversé puis chassé de Géorgie les membres démocratiquement élus du parlement et le premier Président de la République élu au suffrage universel. Ce "coup de main" n'aurait pu être réalisé sans la participation d'anciens cadres communistes, l'aide de la mafia locale, ni sans l'appui militaire et politique de la Russie.

Le régime dictatorial et non constitutionnel qui lui a succédé a organisé, en octobre 1992, pour tenter de s'investir d'une pseudo-légitimité, des élections législatives que, déjà alors, les partis d'opposition avaient refusé de cautionner. La chasse aux opposants usait de tous les procédés : interdiction de réunion, dispersion de manifestations, intimidations, arrestations, tortures, ...

Les années qui se sont écoulées depuis ont démontré les conséquences tragiques de la politique conduite, au mépris de l'intérêt de la population et de la nation toute entière. Des milliers de jeunes ont été délibérément sacrifiés par un pouvoir qui a activement pris part à la provocation du "conflit ethnique" en Abkhazie. Ce conflit à lui seul a jeté sur les routes 300.000 réfugiés et conduit à l'amputation de plus du quart du territoire national. Sur les 5 millions qui le composaient, près d'un million de citoyens ont choisi de quitter, pour des raisons politiques ou économiques, leur propre pays.

L'économie est aujourd'hui exsangue, les structures sociales inexistantes, 80% de la population vit en dessous du seuil de la pauvreté. L'espoir est confisqué par les clans mafieux qui tiennent les structures de l'état et utilisent à leur seul profit ce qui reste de l'appareil productif industriel et agricole. Les actions mafieuses s'expriment également dans le détournement de toute l'aide humanitaire en provenance des Etats, comme de celle des organisations internationales.

En 1993, la tentative de restauration du pouvoir légitime a échoué par l'intervention directe militaire russe venue à la rescousse du régime vacillant. Aujourd'hui encore, les intérêts de la Russie prévalent sur ceux de la nation géorgienne : en témoigne le renforcement durable des intérêts stratégiques militaires russes dans le Caucase. Le verrou

militaire russe du Caucase vient encore d'être consolidé par l'accord concédant à la Russie, et pour les 25 années à venir, les bases militaires sur le territoire géorgien.

Les élections du 5 novembre prochain ont été préparées comme la précédente, en bafouant ouvertement les droits les plus élémentaires de l'opposition. Les opposants que nous sommes, sous des prétextes fallacieux, arrêtés, jugés et condamnés. Ces restrictions aux libertés publiques sont dénoncées par l'ensemble des organisations internationales. Les interdictions de se réunir, de publier, de diffuser l'information et d'accéder aux médias publics, nous déposèdent de tout droit d'expression. Nos organisations se voient, en outre, dénier toute possibilité de participer au contrôle des procédures électorales.

Dans ces circonstances, toutes les armes démocratiques nous étant confisquées, nous n'avons d'autre choix que de refuser de participer à ce qui n'est qu'une mascarade électorale et qu'une parodie de démocratie.

Le boycott actif de ces élections constitue pour l'ensemble des organisations et des partis signataires, la seule opportunité de faire entendre leur voix et d'exprimer de la manière la plus ferme leur hostilité au régime actuel. Seules des élections réellement démocratiques et conformes à la constitution sont susceptibles d'assurer à notre pays la stabilité et le développement qu'il est en droit d'espérer.

Tbilissi, le 27 octobre 1995

ALLOCUTION PRONONCEE PAR O. ZOURABICHVILI
LORS DE LA CELEBRATION DU 26 MAI
(31 MAI 1996)

Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs,

J'ai entendu dire, ici ou là, qu'il manquait de débats de fond dans notre association.

Et bien, je veux ici témoigner de l'existence d'un tel débat.

A savoir, celui qui a agité notre association au cours de ces derniers jours : doit-on autoriser OZ. à prendre la parole au 26 mai ?

Vaste question s'il en est ! D'autant plus intéressante, qu'elle se pose, à ma connaissance, pour la première fois. D'aussi loin que je me souviens, la célébration du 26 mai a été le lieu de débats, toujours, houleux quelquefois ... mais, d'authentiques débats.

Mais, je suis là

Rassurez-vous ! Je ne suis pas là ce soir pour décrire à nouveau le triste état de notre pays. Je l'ai déjà fait à de nombreuses reprises.

La situation, vous le savez, est catastrophique :

- la démocratie n'existe pas,
- les Droits de l'Homme sont bafoués,
- le territoire est démembré,
- les forces armées russes sont présentes pour au moins 25 ans
-

Sombre litanie que ne masque pas, ou mal, une indépendance de façade.

Mais je veux ce soir évoquer la volonté qu'aurait le pouvoir de modifier notre drapeau, notre hymne et notre emblème.

Il s'agit là, vous en êtes conscients, d'un fait sans précédent, inimaginable, insensé pour une nation civilisée. Et qui appelle, sans aucun doute, bien plus qu'une simple protestation.

En effet, il s'agit là, ni plus ni moins, que de rayer d'un trait de plume :

- l'histoire même de la Géorgie
- celle de son indépendance,
- et le combat de nos pères.

Est-ce un hasard, si ceux qui envisagent ce **reniement suprême**, sont ceux là même qui, en d'autres temps, s'étaient accommodés, sans états d'âme, du drapeau de la Géorgie soviétique ?

Devant l'inacceptable, il faut certes protester, mais il faut aussi peser de tout son poids, ne s'épargner aucune démarche. Et ceci suppose, c'est évident, la liberté d'action.

Alors, ce n'était pas, **vraiment pas le moment**, d'associer aux commémorations du 26 mai un représentant officiel du gouvernement géorgien.

J'ironisais tout à l'heure sur les débats qui nous agitent. C'est pour mieux souligner que nombreux sont ceux qui regrettent l'absence de dialogue, l'absence de débats de fond sur les questions importantes, en un mot la politique du fait accompli.

Parce que nous récusons cette façon de procéder, nous demandons l'ouverture d'un large débat portant :

- sur l'existence même de notre association,
- son rôle
- et donc, les relations qu'elle doit entretenir avec le pouvoir géorgien.

Je vous présente ce soir, monsieur le Président, la demande signée par de nombreux membres de notre association, afin que soit réunie une Assemblée Générale pour débattre de ces questions.

Je tiens à souligner que les signataires de cette demande ont des sensibilités très différentes, mais manifestent tous un désir de clarification et de mise au point.

Vous m'avez demandé d'être court je le serai donc !

Vous m'avez demandé d'être poli je pense l'avoir été !

Cela dit, le défaut de cohérence étant un reproche que je vous ai adressé, je serai pour ma part cohérent avec mes idées. Ayant dit ce que j'avais à vous dire, manifesté mon désaccord et celui d'une partie significative de l'émigration et en attendant le débat à venir, je ne participerai pas d'avantage à la célébration d'un **26 mai "sous tutelle"**.

Je vous remercie de votre attention.

Courrier adressé par Gaïoz BEREKACHVILI le 10 octobre
1992 à Monsieur Patrick Wajzman (C/O Le Figaro)

Monsieur,

Je vous lis depuis longtemps et je suis un grand admirateur de votre totale intégrité intellectuelle. C'est pourquoi je vous adresse cette lettre en espérant que vous aiderez à dénoncer un véritable génocide médiatique.

Mon nom vous aura appris que je suis Géorgien, en exil depuis soixante dix ans.

C'est vous dire la joie, le ravissement que j'ai éprouvé à la proclamation de l'Indépendance de mon pays rompant le joug communiste de 70 ans qui succédait à 117 ans d'asservissement tsariste.

C'est vous dire, également, mon égarement, mon désarroi devant la levée de boucliers de « l'intelligentsia de gauche », (de toute façon il n'en existe pas d'autre...) contre mon pays natal, contre le « dictateur » qu'il avait mis à sa tête !

Il est peu d'exemples d'une orchestration aussi bien menée, aussi bien harmonisée !!

Permettez moi de vous camper les protagonistes ;

1) Zviad Gamsakhourdia:

Humaniste, « refuznik » de la première heure, combattant inlassable pour le respect des accords d'Helsinki, interné pendant 4 ans dans des prisons et des asiles psychiatriques soviétiques avec son frère de combat Kostava. Honnête, désintéressé... et inexpérimenté il croit en la justice et à la bonne conscience des peuples...

2) Edouard Chevardnadzé, le bourreau du précédent. Chef du P.C et du K.G.B géorgiens pendant 14 ans. Grand laudateur de Staline à qui il a attribué le pouvoir de faire se « lever le soleil au nord » il fait une incursion dans la diplomatie. Il est le premier (et le seul) Ministre des Affaires Etrangères Soviétiques à avoir banni le mot « Niiez » de son vocabulaire. Il dégaine le « Da » plus vite que son ombre, médusant ses interlocuteurs qui, naïvement, niaisement s'attribuent les concessions qu'ils « arrachent »... En duo avec son confrère en friponnerie Gorbatchev il prépare, benoîtement, son avenir après-staliniste en se drapant dans le lin de la démocratie et de la pureté. Ces deux « syndics » de faillite de l'U.R.S.S ont roulé, magistralement, les occidentaux dans la farine avec l'inattendue complicité de la quasi totalité de la presse mondiale.

3) Iosseliani- une trouvaille § Incarcéré pour délit criminel il s'était « auto-proclamé » prisonnier politique, soutenu par un quarteron

« d'intellectuels » (le apparatchiks) eux mêmes aidés par la Pravda (symbole de la pensée désengagée, comme chacun sait). Ce Mesrine local devient une aubaine pour la bonne presse qui admirablement désinformée en fait un Robin des Bois, de ses séides des « Chevaliers ». Cette « opposition » abondamment fournie en armes par les troupes russes en vacance de massacres Afgans se livre à de joyeuses rapines, écrase dans le sang les manifestations pro-Gamsakhourdia, libère les droits-communs, entretient les pénuries d'eau, d'électricité...

La terreur règne dans le pays où les maîtres de l'heure utilisent leurs kalachnikovs comme cartes de crédit.

Rien n'a donc changé dans les structures de l'ex-U.R.S.S ... si ce n'est le titre...

Tous les anciens dirigeants sont toujours aux postes de commandes.

Deux exceptions : Landbergis et Gamsakhourdia, les deux seuls qui n'ont jamais appartenu au système...

Dans le cas de Landbergis le soutien appuyé des U.S.A a obligé la Russie à reconnaître son indépendance, quoi que...

Pour Gamsakhourdia il en va autrement.

Ni Gorbatchev, ni Eltsine, ni, il va de soi Ed. Chevardnadze, ne lui pardonneront son refus d'adhérer à la C.E.I.

Gorbatchev l'a menacé, au téléphone, de fomenter des troubles en Ossétie. Il l'a fait !

Elsine, en bon Russe, ne peut admettre de voir une contrée si riche et d'une telle importance stratégique lui échapper.

Et Chevardnadze, le « renard blanc » en chômage technique, veut recueillir les dividendes des liens qu'il a, patiemment, noué pendant 14 ans.

Tous les éléments de la sinistre comédie sont en place. Demain se déroulent les élections sous l'oeil attentif des « Chevaliers masqués » Demain une nouvelle page de la démocratie, revue et corrigée par la Gauche, sera gravée dans le marbre !

C'est là, Monsieur, que réside le génocide médiatique.

N'existe-t-il pas dans la presse des observateurs curieux et impartiaux ?

N'existe-t-il pas des politologues pour dénoncer cette forme de démocratie léniniste qui n'a rien renié de ses objectifs précédents ?

N'existe-t-il pas des économistes pour souligner le coté ubuesque de l'aide et de l'assistance occidentales aux mafiosi qui composent les gouvernements des Républiques soi-disant libérées ?

Je le crois, profondément, viscéralement. Je crois en la vertu des engagements et les écrits salutaires.

Je crois en vous, Monsieur croyez en toute ma déférence.

Gaïoz Berekachvili

LA SITUATION DES DROITS DE L'HOMME EN GEORGIE.

De nombreuses violations sont encore constatées, notamment sur la pratique de la torture, et plus généralement sur les violations des Droits de l'Homme bien qu'un Décret Présidentiel récent, interdise la torture ou tout autre traitement dégradant.

Il y a actuellement en Géorgie, au moins 80 prisonniers politiques, et de nombreux jugements sont rendus après l'obtention d'aveux sous la torture.

Une cinquantaine de condamnations à mort ont été prononcées, dont quatre à l'encontre d'opposants politiques.

De nombreux témoignages dénoncent le non respect des procédures judiciaires; l'absence d'avocats de la défense, le refus d'audition de leurs témoins, les jugements rendus en dehors de la présence des prévenus etc.

Le 21 novembre 1996, à Genève, la Session du Comité Contre la Torture de l'O.N.U., a été consacrée à l'examen du Rapport Initial du gouvernement géorgien, sur l'application des engagements pris dans le cadre des Conventions signées en 1994.

Les experts de ce Comité de l'O.N.U. ont fait état des nombreux cas portés à leur connaissance concernant, la pratique de la torture, l'absence de poursuites judiciaires contre les tortionnaires, les conditions précaires des prisonniers souvent sans soins médicaux les plus élémentaires etc.

Ils ont également lu, pendant cette séance, le témoignage de Monsieur Zaza TSIKLARI.

Torturé pendant sa détention, (côtes, bras et jambes brisés, corps ébouillanté etc.), il a été jugé sans avoir été admis à assister à son propre procès.

Il est tout à fait appréciable de noter que le chef de la délégation géorgienne, Monsieur KAVSADZE, (Vice Premier Ministre, et Président du Comité Géorgien des Droits de l'Homme crée par Monsieur CHEVARNADZE), a reconnu les faits énoncés, et souligné la volonté du gouvernement géorgien de mettre en oeuvre des réformes structurelles afin d'aligner la législation avec les dispositions de la Convention.

Cependant, aucune mesure n'a encore été prise, afin de faire respecter les procédures judiciaires et de retirer des minutes des jugements tous les témoignages ou aveux extorqués sous la torture.

თავისუფალი
საზოგადოებრივი

Les conclusions et recommandations du Comité Contre la Torture de l'O.N.U. remises à la délégation géorgienne ont été notamment :

- De mener une enquête sur les cas des personnes citées lors de la Session ou mentionnées dans les rapports des différentes O.N.G, (organisations non gouvernementales) et de lui en communiquer le résultat.

- D'appliquer le plus rapidement possible le Décret Présidentiel demandant l'arrêt de la torture ou de tout autre traitement dégradant,

- De placer l'appareil pénitentiaire actuellement sous le contrôle du Ministère des Affaires Intérieures sous le contrôle du Ministère de la Justice ou de tout autre ministère indépendant en charges des peines,

- De diffuser les Conventions de l'O.N.U. signées par le gouvernement géorgien, et de les faire respecter par l'ensemble des personnels judiciaires et policiers.

L'Association Géorgienne en France, réunie en Assemblée générale le 7 décembre 1996, et informée des conclusions du Comité contre la Torture de l'O.N.U. a chargé le Comité Directeur de rédiger une lettre de protestation auprès des autorités géorgiennes.

Par cette lettre l' AGF. proteste solennellement contre l'usage de la torture et demande la révision de tous les jugements qui n'ont pas été conformes aux procédures judiciaires, ou qui ont été rendus après l'extorsion d'aveux obtenus sous la torture.

Cette lettre a été lue en Assemblée ce 25 janvier 1997, et approuvée à l'unanimité.

D'autre part, lors de l'Assemblée Générale du 7 décembre 1996, il a été rappelé par un discours, aux membres de l'AGF, certains faits concernant la situation actuelle de la Géorgie.

- Les rassemblements et les manifestations organisés par l'opposition, sont interdits et très durement réprimés. Dans les années 1992-1993, plus de 200 personnes ont été tuées lors de manifestations, sans qu'aucune enquête ne soit menée .

- Si la presse d'opposition, visible dans les kiosques à Tbilissi n'est pas interdite, elle est encore restreinte dans sa diffusion sur le pays ;- accroissement des taxes, distributeurs intimidés ou arrêtés, journaux confisqués.

Les journalistes, les rédacteurs sont eux aussi souvent soumis à des manoeuvres d'intimidation.

En novembre 1995, le rédacteur en Chef du Journal Samreko, **Elisbar DJAVELIDZE**, candidat d'opposition aux élections parlementaires, de novembre 1995, a été arrêté chez lui, sans mandat. A sa sortie de prison, il s'est réfugié en Allemagne où il a demandé l'asile politique.

- Les chaînes de télévision, seules sources d'information accessibles à l'ensemble de la population sont encore placées sous l'omniprésente tutelle de l'Etat.

Le 12 juillet 1996 la chaîne de télévision Rustavi2 a été fermée pour avoir voulu commenter dans ses informations, les procès en cours, contre quatre opposants politiques.

L'un d'entre eux, le Colonel **KOBALIA**, vient d'être condamné à mort le 19 novembre 1996.

Deux anciens députés, **N. MOLODINASHVILI**, et **Z.DZIDZIGURI**, et un officier de la Garde Nationale, **J. BOKUTCHAVA** à de lourdes peines allant de 7 à 15 ans de réclusion.

D'autre part, il a également été rappelé la situation extrêmement difficile de la population géorgienne dans sa vie quotidienne :

- le salaire fixé par l'état, qui est en dehors de toute réalité économique, et qui ne lui permet pas de subsister sans s'appauvrir, en vendant biens etc.

- la situation quotidienne très pénible et dégradante, face aux coupures d'eau et d'électricité ,et dont l'état n'assure en rien l'organisation des restrictions.

Ces atteintes aux respects de l'Homme et de ses Droits, montrent à l'évidence, qu'il y a encore un grand pas à franchir avant la mise en place d'une réelle Démocratie.

L'attention que porteraient les Représentants de l'Europe à la situation des Droits de l'Homme en Géorgie

ne pourrait qu'inciter le gouvernement de ce pays, aux portes du Conseil de l'Europe, à l'instauration de la Démocratie en mettant en application les engagements signés à l'O.N.U. et à l'O.S.C.E.

Thina Keresselidze.

Représentante branche française de CAUCASIA

Centre de recherche et d'information sur les droits de l'homme et les conflits dans le Caucase.

Paris, le 25 janvier 1997

A son Excellence

Paris le 13 Juillet 1993

Le Chef de la Maison du Roi
Palacio de la Zarzuela

Votre Excellence

Je me permets de vous adresser cette missive afin de vous demander d'avoir l'obligeance de transmettre cette supplique à sa Majesté le Roi.

En exil à Paris depuis Janvier 1992, je m'active en tant que membre du Parlement Géorgien en exil pour faire connaître le triste sort de mes compatriotes et les excès en tout genre commis par les nouveaux gouvernants.

Dans l'attente de vos nouvelles, je vous prie d'agréer, votre Excellence, mes respectueuses salutations.

Mèdèa TOUCHMALICHVILI

To His Royal Highness
The King of Spain
Don Juan Carlos de Borbon y Borbon

Your Royal Highness,

We, the Georgian nobility, express our deep respect towards You Majesty and the people of Spain, whose century history is the impressive illustration of knighthood, true patriotism and highest culture. Spain's unshakable spiritual traditions, stenthened under the blazing Spanish sun, have always inspired the sons and daughters of Georgia and made them compassionate towards the fate of the God-loving and freedom-cherishing Spanish people.

Today Georgia, a small country with tragic history, is going through the greatest of all hardships. War and destruction, terror, robberies,

massacres and famine are raging in our country. Such are the disastrous results that followed the forceful overthrow of Georgia's lawful government - Parliament and President, elected by the popular democratic vote.

Total indifference of the western political elite of the major democratic countries towards the Georgian events is most alarming.

We did hope that the heads and representatives of the European Royal Houses would have remained faithful to the many-century principles of high value and would have condemned the merciless oppression of Georgian people's will, who have embarked upon the uneasy path of restoration of Georgia's statehood. Whatever our hopes were, the neutrality kept by them towards the criminal junta in Georgia was considered as a kind of good omen, which somehow set our minds at rest. But now, after Your Majesty had sent congratulations to the so called « President of Georgia », Eduard Shevardnadze, on the occasion of the Independence Day anniversary, that neutrality has been broken. (The « Sakartvelos Respublica » newspaper of June 1, 1993).

Your Royal Highness, considering that you might not have been informed on the current events in Georgia, we take the liberty of focusing your attention on the following facts:

Eduard Shevardnadze is by no means a President of Georgia. His arrival in Georgia was preceded by the military putch prepared and inspired by himself. On his arrival, he headed the self-proclaimed body called « State Council ». On the basis of utterly undemocratic Law of Elections which was worked out by his criminal institution, he was elected the head of the Parliament in general, non alternative elections held in the best communist traditions of terror and repression, which fact was confirmed by the International Observers in their Report about the elections in Georgia.

Georgia already has its democratically and popularly elected President, Zviad Gamsakhurdia who is at present in exile.

Eduard Shevardnadze is the man who guided former Georgian Socialist Republic being the head of its punitive structures and the leader of the Georgian Communist Party for 14 years, being at the same time the KGB general. He suppressed the dissidents, including namely those who shared the ideals of Georgia's Independence declared on May 26, 1918, and namely the leader of national-liberation movement Zviad Gamsakhurdia.

Since his arrival Eduard Shevardnadze has twice celebrated exemplarily the 26 May holiday and on both occasions multi-thousand rallies of the

supporters of the lawful Government were mercilessly *raided* in Tbilissi and other cities of Georgia.

At the time Your congratulations were broadcasted, Eduard Shevardnadze, surrounded displaying rich arsenal of Russian weaponry, while just a few meters away the police consisting of criminal was raiding and chasing the peaceful population with *truncheons*.

Thus, congratulating Eduard Shevardnadze on the occasion of May 26 was a *pitiful* mistake from the side of Your Majesty.

With the arrival of Eduard Shevardnadze to the power the criminal armed formations faithful to him took possession of Georgia, one of these formations being « Mkhedrioni » which is headed by a notorious figure of Jaba Iosseliani, a former thief and murderer and present right-hand-man of Eduard Shevardnadze.

These very gangs shot hundreds of people during the peaceful rallies and manifestations, they burnt to ashes and robbed the cities, villages and whole regions of western Georgia, carried out savage reprisals against people not sparing elderlies and children, they insulted the women and profanated the dead.

Hence, despite of Your best wishes expressed in Your Congratulation, Eduard Shevardnadze, who vehemently is opposed to his own people, will never manage to bring them peace and well being.

Relying upon these shameful forces and being supported by the former Communist officials and neo-bolsheviks hiding themselves under the mask of democracy, the pares no efforts to strengthen neo-communist regime by refining the methods of repressive policy.

It is noteworthy that the KGB agents, former Komsomol leader of the Communist militia, now a vehement advocate of monarchist ideas, Mr Themur Zhorzholiani and the traitor of the lawful Government Akaki Assathiani are counting on the benevolence and support of Your Majesty making active use of all evidences (which we would like to believe are false) confirming their closeness to the Royal Court to restore their gravely damaged prestige here in Georgia.

We feel it our duty to Warn Your Majesty that the alliance with such odious personalities can throw a shade on your good name and tarnish Your worldwide impeccable reputation, since the world is already receiving more truthful information concerning the events taking place in Georgia, this process gathers speed and the circle of well-wishers of the martyred Georgian people widens day by day.

We live in hope to see Your Majesty among the advocates of democratic ideals and justice.

May the God bless You
and the People of Spain

With great respect,

Princess Anna Chavchavade/Prince Giorgi Makashvili/Princess Meri Androniachvili, Princess Eka Dadiani/Prince Guram Dadiani/ Prince Thadeoz Cholokachvili/ Princess Maïa Cholokachvili/Princess Nino Cholokachvili/ Princess Rusudan Cholokachvili /Prince Bidzina Cholokachvili /Princess Maïa Eristavi/prnce Levan Eristai/Prince David Pavlenishvili/Princess Lali Pavlenichvili/Princess Irine Jandieri/prnce Levan Jandieri/Princess Guli Lordkipanidze/Prince Paata Baratashvili/Prince David Amirejibi/Prince Mikheil Gedevanishvili/Prince Zaza Melikishvili/Countess Nino Natsvlichvili/Count Gabashvili/Count Giorgi Kobakhidze.

June, 8th, 1993

**Lettre adressée par Daredjane Zourabichvili au journal LE
NOUVEL OBSERVATEUR à l'attention de Monsieur Laurent
BIJARD le 27 octobre 1995**

Monsieur,

Ces quelques mots pour vous dire que l'article que vous consacrez à la Géorgie dans le numéro 1614 du Nouvel Observateur a provoqué, chez de nombreux géorgiens, une colère proportionnelle à l'intérêt qu'il avait suscité.

En effet, la Géorgie qui était, du temps du Président Gamsakhourdia, l'objet d'une attention quasi permanente de la part des média occidentaux, n'avait, assez curieusement, depuis l'arrivée d'Edouard Chévardnadzé, il y a plus de trois ans, pratiquement plus suscité de commentaires.

Or, que constate t'on dans cet article tant attendu.

Tout d'abord les mêmes vieux poncifs sur Gamsakhourdia "délire ultranationaliste, guerre civile, intolérance, ...". Sans revenir sur chacun de ces termes hautement contestables, force est de constater que, lorsque l'intoxication est aussi poussée qu'elle l'a été à cette époque, même le temps ne donne pas à certains le recul suffisant pour analyser, voire comprendre et à tout le moins reconnaître que, **objectivement** ce que le Président, qualifié alors de "paranoïaque", prédisait, s'est pourtant bel et bien produit : le pays est démantelé, amputé du tiers de sa superficie, les bases militaires russes sont installées sur son sol, il est dans le giron de la CEI ...

De plus, sur la forme, faut-il rappeler que celui que vous appelez le "rejeton honni" a été le premier président élu au suffrage universel de l'ex-URSS, et ses "boys", des ministres de cette république constitutionnelle ?!

L'analyse de la situation actuelle est tout aussi étonnante : "Chévardnadzé a la baraka". C'est ce qui explique qu'il sorte indemne d'un attentat qui, très opportunément, lui a permis de faire arrêter immédiatement nombre de gêneurs. L'objectivité aurait dicté d'au moins mentionner le fait que nombre de personnes bien informées, et que vous avez certainement rencontrées, mettent en doute l'authenticité de cet attentat qui, soit dit en passant, n'a fait aucun blessé et n'a soufflé que quelques vitres.

C'est également à sa "baraka", tout au plus à un soupçon de "roublardise", que Chévardnadzé devra vraisemblablement d'être élu Président le 5 novembre prochain.

J'imagine donc, que les opposants politiques emprisonnés, dont certains sont condamnés à mort, que ceux qui sont interdits d'antenne à la télévision et donc de campagne; que les journalistes opposants qui ne peuvent distribuer leurs journaux (alibis pour une pseudo opposition) que dans la capitale; que ceux qui appellent, avec leurs faibles moyens il est vrai, au boycott des élections parce qu'ils jugent le gouvernement Chévardnadzé illégal et illégitime; que tous ceux enfin qui se taisant parce qu'ils ont peur, en un mot tous ceux que vous ne mentionnez même pas, j'imagine que tous ceux là ont, eux, la "scoumoune".

Soyez persuadé qu'ils sauront apprécier l'analyse.

Et pour poursuivre sur le même registre, je dois en ce qui me concerne avoir "l'oeil", car je puis vous assurer que Chévardnadzé remportera ces élections que vous présentez, jusqu'à la caricature, comme un réel défi.

Ce n'est pas un reportage mais Votre vision politique que vous nous livrez et je regrette que vous n'avez pas, ce faisant, aidé ceux qui souhaitent, pour la Géorgie, une réelle démocratie.

A toutes fins utiles, je vous joins les listes de prisonniers politiques reconnus comme tels par les organisations humanitaires internationales, mais qui n'ont pas eu l'heur de retenir votre attention.

Je vous envoie également, pour information, le tout récent rapport sur la situation préélectorale en Géorgie rendant compte d'une mission d'observation de plusieurs "ONG".

Veuillez agréer, Monsieur, mes salutations distinguées.

Darédjane ZOURABICHVILI

Lettre adressée aux membres de l'Association géorgienne en France à l'occasion de la célébration du 26 Mai .

Paris, le 30 juin 1995

Cher ami,

C'est avec étonnement que nous avons pris connaissance d'un communiqué du Comité Directeur de l'Association Géorgienne en France daté du 25 mai et envoyé, sous forme de circulaire, aux membres de l'Association.

Ce texte recèle, de fait, tellement de non dits, d'affirmations vagues et contradictoires ou d'omissions graves, qu'il nous a paru indispensable de remettre ici les choses au point.

1. L'affirmation de la fidélité aux « valeurs du 26 mai » (Indépendance, Souveraineté, Institutions démocratiques, ...) ne signifie rien en elle-même. Chacun sait que la Géorgie, depuis près de 3 ans, ne

bénéficie d'aucune indépendance réelle. Chacun constate également que le gouvernement géorgien actuel se satisfait grandement de demeurer un « protectorat russe ». Dans la réalité, la « reconnaissance internationale de la Géorgie » n'est qu'un leurre qui ne protège personne et surtout pas, malheureusement, le peuple géorgien. Pour être plus précis, on constatera que la « reconnaissance internationale », qui apparemment suffit à satisfaire le Comité Directeur, n'a nullement protégé les centaines de milliers de géorgiens vivant en Abkhazie

2. Affirmer que la « quasi désintégration de l'appareil économique géorgien » limite la souveraineté de la Géorgie et nuit au développement de la Démocratie révèle, nous sommes tristes de le constater, un manque inquiétant d'analyse et de réflexion. Certes, comme la majorité des peuples de l'ex URSS, la Géorgie doit faire face à de graves difficultés économiques. Ceci n'explique ni n'excuse deux caractéristiques du régime géorgien actuel :

- la présence aux postes de commande de groupes mafieux et armés. Nous rappelons au Comité Directeur que c'est en s'appuyant sur ces groupes qu' E. CHEVARDNADZE est arrivé au pouvoir...
- la violation continue des Droits de l'Homme dont témoignent les notes d'information des organisations internationales (Amnesty International, Human Rights Watch, International Helsinki Federation For Human Rights,...). Plusieurs opposants ont été condamnés à mort, d'autres à de lourdes peines de prison, d'autres encore attendent d'être jugés. Qu'a fait le Comité Directeur, pourtant informé, pour protester contre ces atteintes avérées et réitérées à la Démocratie? Affirmer « soutenir en Géorgie les forces démocratiques » (sic) et faire silence, depuis de si longs mois, sur la réalité des faits, amènent à se poser des questions sur la sincérité des grandes proclamations.

3. Dans ce contexte, qui s'apparente de plus en plus - pénurie en plus, Abkhazie et Ossétie en moins - à la période de l'ex URSS, l'attitude digne et ferme consiste à refuser toute complaisance avec les gouvernants géorgiens actuels. Ceux-ci ne sont peut-être pas tous d'ex nomenklaturistes reconvertis, certains défendent sans doute avec sincérité l'idée d'une Géorgie démocratique et indépendante. Il n'empêche que l'ensemble des faits survenus depuis près de 3 ans est accablant : perte de l'intégrité territoriale, quasi famine, absence de cadre constitutionnel, atteintes graves et continues aux Droits de

l'Homme, contrôle du pays par les différentes mafias, présence massive de l'armée russe sur le sol géorgien ...

4. Un mot pour finir concernant la complaisance. De nombreux membres de l'Association ont été extrêmement choqués par l'invitation que le Comité Directeur a cru devoir envoyer à l'Ambassade de Géorgie en France à l'occasion de la célébration du 26 mai 1918. Le summum fut atteint une semaine plus tard, lorsque, le soir même du 26 mai, le Président et le Comité Directeur ont célébré l'indépendance de la Géorgie, sur invitation de l'Ambassade et en présence, notamment, d'une imposante délégation russe conduite par l'Ambassadeur de Russie et comportant des militaires hauts gradés russes.

Peut-on bafouer plus gravement les principes que l'on a pourtant pris la peine de rappeler par écrit la veille ? Il semble donc, à l'évidence, que l'unique objectif de ce communiqué soit de camoufler une compromission politique sans précédent dans l'histoire de l'émigration géorgienne.

Othar PATARIDZE ancien Président de l'AGF

Hélène VODE ancien Président de l'AGF

Princesse Kéthévane DADIANI ancien Vice Président de l'AGF

Nelly VODE-MDIVANI ancien Vice Président de l'AGF

Guia SARDJVELADZE ancien Vice-Président de l'AGF

Othar ZOURABICHVILI ancien Vice Président de l'AGF

Michel VODE ancien Trésorier de l'AGF

Quand on se remémore les événements qui ont si tragiquement marqué la Géorgie ces dernières années, on se demande avec amertume, pourquoi l'Occident, symbole pour nombre de peuples de liberté et de démocratie, est resté si volontairement aveugle, sourd et muet devant leurs aspirations légitimes.

On ne peut s'empêcher de penser que le souhait de l'Occident était avant tout de déterminer les zones d'influence qui partageaient le monde nouveau apparu après la chute de l'empire soviétique.

L'Occident « récupérait » dans sa zone d'influence l'Europe de l'est et les pays baltes et laissait la Russie « s'occuper » de ses anciennes républiques.

Cela explique que la désinformation savamment orchestrée par la Russie via ses services spéciaux, hommes politiques et membres de « l'intelligentsia » pouvait se propager dans le monde entier sans provoquer de réactions.

Comment, dans ces conditions, le peuple géorgien, tant épris de liberté, pouvait-il réellement décider de son sort?

il n'était pas dans les plans de la Russie de perdre cette Géorgie dont la situation lui était stratégiquement indispensable ; nombre de bases militaires se trouvaient sur son sol, et l'accès à la Mer Noire et à l'Asie plaçait la Géorgie dans une position géopolitique de premier plan.

Zviad Gamsakhourdia, dissident de la première heure et fervent patriote, était de ce fait condamné d'avance. Avant même son élection au suffrage universel en Mai 1991, une puissante campagne de désinformation le fit passer dans le monde entier pour un dictateur fou et sanguinaire.

Pendant son bref passage au pouvoir, il tenta, mais en vain, de dénoncer les nombreuses tentatives de Moscou pour déstabiliser la situation en Géorgie.

Ses appels et ses discours étaient systématiquement déformés ou mal interprétés.

L'opinion internationale étant prête, la voie était ouverte à Monsieur Chevardnadzé.

Le putsch organisé fin décembre 1991 par des bandes puissamment armées (notamment chars d'assaut!), mit fin à la brève présidence de Zviad Gamsakhourdia.

La Russie avait donc les mains libres pour envoyer en Géorgie un homme, qui en raison de son passé (général du KGB, Ministre de

l'Intérieur, Premier Secrétaire du P.C géorgien et Ministre des Affaires Etrangères de l'Union Soviétique), avait de ce fait toute sa confiance.

Précédé par sa réputation d'homme providentiel qui grâce à ses amitiés occidentales notamment avec Messieurs Bush et Gensher, pouvait sauver la Géorgie, Monsieur Chevardnadzé arriva en Géorgie en provenance de Moscou en Mars 1992 et se proclama Président du Conseil.

Quel est donc aujourd'hui le bilan des trois années de pouvoir de Monsieur Chevardnadzé?

- 1) Les Droits de l'Homme sont bafoués :
 - La presse est censurée
 - Les manifestations sont interdites
 - Les arrestations sont innombrables
 - Les procès sont manipulés
- 2) L'insécurité est générée par :
 - Des milices armées et principalement par les « mkhèdrioni » qui sèment la terreur.
- 3) L'Abkhazie est perdue :
 - La Géorgie est amputée du 1/6 ième de son territoire
 - On dénombre des milliers de morts et 250.000 réfugiés géorgiens
- 4) L'économie délabrée se trouve aux mains de la mafia et des chefs de guerre.
- 5) L'adhésion à la CIE, décrétée par Monsieur Chevardnadzé le 23 octobre 1993 a entraîné sur le territoire géorgien l'omniprésence de l'armée et la réinstallation de bases militaires russes.

Il est vrai que grâce à l'appui de ses amis occidentaux, Monsieur Chevardnadzé avait fait entrer la Géorgie au sein de l'O.N.U, privilège qui avait été refusé au Président Gamsakhourdia bien que la Géorgie d'alors fût reconnue par 22 pays.

Mais la déstabilisation stratégique et politique dans laquelle Monsieur Chevardnadzé a entraîné son pays a accrédité l'idée que la Géorgie ne pouvait survivre sans la Russie.

Monsieur Chevardnadzé a bien accompli la mission pour laquelle il était envoyé.

La Géorgie réintègre Contre la volonté de son peuple le giron russe.
Mais pour combien de temps encore?

Aujourd'hui, la faute de ceux qui liaient tous les maux de la Russie dans ce siècle au seul communisme, devient évidente.

On aurait cru : il suffirait de mettre de côté l'idéologie communiste et tout rentrera dans l'ordre, la vie reprendra son cours historique normal. Mais le puissant communisme d'hier, embrassant toutes les sphères de la vie, n'existe plus depuis déjà une dizaine d'années, néanmoins les vices qui lui sont propres continuent à survivre. Le remplacement de la faucille et du marteau par l'aigle bicéphale n'a pas apporté tout de suite la guérison attendue. Et maintenant, il est temps de se poser la question : là où les particularités de la conception du monde communiste coïncidaient, se croisaient avec la mentalité traditionnellement russe, là où elles avaient une parenté morphologique avec cette mentalité, ne pouvait-on pas voir les germes de certains vices de la période soviétique dans la vie russe antérieure. Nulle part ce lien ne peut être mieux observé qu'en se basant sur l'exemple des anciennes relations avec le Caucase et de la guerre qui se déroule aujourd'hui en Tchétchénie. Les graines du mal, semées il y a presque deux cents ans, ont pris racine pendant toute la période soviétique et portent maintenant leurs fruits venimeux, le nom de ce mal c'est l'impérialisme russe.

Selon la conception antique, le monde se composait de nations qui s'opposaient l'une à l'autre, chacune d'entre elles luttait seule pour sa survie. Et si les nations s'alliaient temporairement, c'était uniquement pour leurs intérêts égoïstes, pour un combat contre un ennemi commun. Ne survivaient dans cette lutte que les plus forts, et selon cette logique, plus l'état était grand et vaste, plus il incorporait des conquêtes d'espaces et d'ethnies assujetties, plus il avait de chances de survivre. Il n'y avait pas que la Russie qui procédait ainsi, - la création de tous les empires avait le même scénario : les plus forts dévoraient les plus faibles. Pour ce faire, tous les moyens étaient bons et toute cruauté était de mise. Il n'était question ni d'humanisme, ni de justice, ni de droits de l'homme ou de nations : l'humanité n'était pas suffisamment mûre pour appréhender ces concepts. Avec l'avènement au pouvoir des communistes en Russie, le principe de la force et de la lutte contre les autres nations fut fondamentale, fut élevé au rang d'une politique d'Etat. L'idée de Lénine et de Staline selon laquelle "on est entouré d'ennemis" est devenue l'idée motrice dans les relations avec le monde. Et le slogan "le communisme vaincra dans le monde entier" présupposait avant tout que c'est bien le communisme russe qui sera vainqueur dans le monde /

et non pas le chinois, le cubain ou le tchèque / "Nous vaincrons !" La russification des petites ethnies, l'absorption de nouveaux pays dans notre zone d'influence, l'aspiration à porter préjudice à l'occident partout où c'est possible, le face-à-face atomique avec lui - cette politique était pratiquée en tant qu'uniquement possible et allant de soi. Maintenant pour paraphraser une expression connue, on pourrait dire que le communisme représentait le stade le plus élevé et ultime de l'impérialisme russe.

Avec la fin du communisme, l'empire s'est désagrégé, laissant des sentiments nostalgiques à ceux dont la conscience était habituée à se satisfaire de l'appartenance à un grand clan, un grand Etat. "On est vexé pour l'Etat" - tel est le résumé des ces sentiments. Au début est tombée la "ceinture extérieure" composée de peuples placés sous notre dépendance - la Hongrie, la Pologne, la Tchécoslovaquie etc. Ensuite, les anciennes républiques et les peuples faisant partie de l'Union se sont débarrassées de la Russie ; la question des autonomies fut posée. "Nous n'avons plus de force pour l'Empire - et nous n'en avons pas besoin" écrivait alors Soljenitsyne. "Prenez autant de souveraineté que vous pouvez en emporter" déclarait Elstine. Mais voilà qu'après ce moment de crise il s'est avéré qu'il y avait des forces préconisant le retour en douceur de la vieille idée impérialiste : les uns - comme la Biélorussie - on peut les accaparer de nouveau, mais les autres, il faut les garder et ne pas les laisser filer.

Donner l'indépendance à une certaine Tchétchénie ? Non, voyons, nous serons suffisamment forts pour la museler.

La conquête du Caucase par la Russie avait commencé en 1817. Pour participer au remaniement de l'Europe, il faudrait arrondir les frontières à l'est, disaient alors les uns. D'autres, plus pragmatiques, pensaient que l'Europe était déjà répartie et qu'il était difficile de marchander quelques morceaux tandis qu'au Caucase l'annexion de nouvelles terres ne présenterait aucune difficulté. Conçue comme une campagne brève et victorieuse, la guerre du Caucase aura duré quarante-sept ans et dans différentes zones jusqu'en 1884. Malgré son auréole romantique, c'était une guerre coloniale ordinaire, accompagnée d'annexion de territoires et de sujétion d'un peuple à un autre. Les forces en présence étaient trop inégales et l'agneau caucasien était coupable du seul fait que le loup russe avait une faim de loup. On causait un dommage écologique : on abattait les arbres à des centaines de mètres de part et d'autre de chaque route, soi-disant pour la sécurité / c'était l'occupation principale des soldats caucasiens de l'époque /, on brûlait les champs, les vergers, on

détruisait les installations d'irrigation. Mais la tâche essentielle consistait à imposer à des peuples épris de liberté une volonté et une morale étrangères. Le commandant du corps d'armée caucasien, le général Ermolov rapportait au tsar : "Les peuples montagnards, par exemple de leur indépendance, suscitent l'esprit de révolte et l'amour de l'indépendance chez les sujets-mêmes de votre Majesté Impériale"(1). L'amour de l'indépendance était persécuté non seulement durant la période soviétique mais encore, bien avant.

Et voici, la réaction de l'époque de la partie adverse : "Le tsar chrétien russe veut posséder les fidèles, comme il possède ses moujiks, ceci étant, il faut lutter contre lui, pour la liberté".(2)

La logique de la guerre dissipait les illusions initiales et modifiait le climat social. Citant à cet égard les propos d'un chercheur contemporain : "Au plus fort de la guerre, on entend toujours des paroles sur la mission humanitaire de la Russie qui devrait être une source de lumière et de culture pour les peuples du Caucase, qui devrait leur porter la civilisation au Caucase. Ensuite lorsque la résistance a commencé à devenir plus forte, se sont fait entendre des tonalités belliqueuses : "Les os des centaines et des milliers de nos soldats gisent dans les montagnes et nous n'avons pas le droit d'abandonner le territoire pour lequel un tel prix a été payé."

Et peu après, une nouvelle discussion s'engage, une discussion sur le peuplement des terres occupées - comme s'il n'y avait personne. Qui inviter ? Les Baltes, les Allemands, les Slaves ?

L'un des explorateurs russes du Caucase de la deuxième moitié du XIXème siècle témoigne : "Les lieux occupés jadis par de nombreux peuples montagnards sont toujours inoccupés... La population cosaque, cependant, s'est avérée tout à fait inadaptée aux conditions de vie dans les montagnes et on fut même obligé de l'entretenir aux frais publics. On a dû même liquider plusieurs villages, car la population russe n'a pas pu vivre dans les endroits où ces villages étaient situés... Les immenses espaces occupés auparavant par les montagnards ne suscitent aucune envie de les acquérir : ils sont si peu adaptés à la culture. Et cependant, ces étendues, étaient jadis occupées par une population nombreuse et ingénieuse à la culture. De nos jours, les excellents champs et prés, littéralement créés par la main de l'homme sur des roches nues, se sont couverts de petites broussailles et sont devenus complètement perdus pour la culture. Les jardins et les vignes, autrefois luxuriants, se sont laissés envahir par des arbrisseaux sauvages et ont péri. Seul le raisin sauvage, couvrant les pentes des montagnes ainsi que quelques vestiges

de l'architecture tcherkesse, témoigne de la vie active menée par les gens de ce pays, dotés au départ d'un exceptionnel amour du travail mais qui, par la suite, se sont transformés en brigands sauvages." (4)

De quelle mission culturelle peut-on parler ?

Le même auteur poursuit : "... On avait beaucoup parlé de la sauvagerie des montagnards, de leur paresse, de leur oisiveté, de leur esprit borné, de cette prétendue loi historique selon laquelle une ethnie moins cultivée doit inévitablement périr lors d'une collision avec une ethnie plus cultivée..."

Mais "si l'on compare tout ce qui été fait au Caucase par les autochtones et tout ce qui y a été fait par nous, les Russes, on s'aperçoit que la nation la moins cultivée et la moins ardente au travail était précisément la russe." (5)

Le même auteur aborde également la question de la source du patriotisme des montagnards : "... en labourant soi-même la terre rocheuse jusqu'à suer sang et eau, le montagnard doit s'attacher à sa terre". (6)

Tous, nous nous souvenons du sentiment que provoquait chez nous le groupe de mots "le Pouvoir des Soviets" / Sophie Vlassevna comme on l'appelait quelquefois*.

Mais cent ans avant, l'expression "le Pouvoir Russe" inspirait au Caucase une frayeur encore plus grande

"De toutes parts, de tous les endroits occupés par les Russes, on observait l'exode des habitants des aouls et leurs caravanes affamées arpentaient le pays, disséminant, chemin faisant, leurs malades et leurs moribonds", - écrit un étranger participant à ces événements (7). La déportation des peuples caucasiens était menée par les Russes bien avant "le génie de tous les temps et de tous les peuples".

Les montagnards étaient chassés en Turquie, et un contemporain de ces événements nous relate la manière dont on procédait : "... les montagnards, privés de tous leurs biens, s'entassaient à Anapa et à Novorossiisk ainsi que dans de nombreuses baies du littoral nord-est de la mer Noire, inoccupées à l'époque par la Russie. De là, ils étaient transférés en Turquie à bord de "kotcherma" turques mais aussi par des bateaux affrétés spécialement à cet effet par le gouvernement russe.

* Jeu de mots consistant à reprendre les premières lettres des mots russes composant le groupe de mots le Pouvoir des Soviets "Sovietskaïa Vlast".

Mais comme tous ces transports étaient insuffisants pour transférer presque cinq cent mille personnes, nombreux étaient les montagnards qui ont dû attendre leur tour pendant six mois, un an et même plus. Pendant toute cette période, ils restaient au bord de la mer, à ciel ouvert, sans aucun moyen de subsistance. On ne saurait décrire les souffrances endurées à l'époque par les montagnards. Ils étaient littéralement des milliers à mourir de faim. En hiver, le froid venait s'ajouter à leur malheur. Toute la côte nord-est de la mer Noire était jonchée de cadavres, gisant parmi les vivants, qui eux, extrêmement affaiblis, attendaient leur expédition en Turquie. Des témoins oculaires nous font part de scènes effroyables, l'un raconte qu'il avait vu comment un bébé continuait à téter le sein de sa mère morte; un autre parle d'une mère s'obstinant à porter dans ses bras ses deux enfants morts de froid. Un troisième présente l'image d'un amoncellement de corps humains, blottis les uns contre les autres, dans l'espoir de conserver la chaleur intérieure, mais néanmoins mortifiés par le froid etc." (8) Le gaspillage des fonds publics ? Difficile de nommer une époque où la Russie en était exempte. Faire couler des péniches avec des détenus à bord, fait décrit dans "l'Archipel du Goulag", n'était pas non plus une invention de l'époque soviétique : " ... plusieurs péniches chargées de montagnards, avaient des trous dans la cale, et une fois en mer, coulaient avec leurs "passagers" ; l'argent, affecté aux dépenses, restait dans les poches des responsables de l'opération. Officiellement, c'était présenté comme des naufrages de chalands transportant des montagnards, suite à "une tempête".(9)

Pourquoi, en nous repentant de la période stalinienne, ne voulons-nous pas nous repentir également, devant les peuples caucasiens, pour des crimes plus anciens ?

On déportait des musulmans : des Kabardes, des Ossètes, des Tchetchènes, des Daghestanais... On leur délivrait des passeports pour un pèlerinage à la Mecque et à Médine et puis, on leur annonçait qu'une fois la frontière russe franchie, le retour au pays leur serait interdit. (10) Nos dissidents des années 1960 soutenaient les demandes des Tatars de Crimée désireux de retourner en Crimée. Mais les déportations stalinienne n'étaient que la continuation de la politique impériale. Les citoyens russes les plus honnêtes et les plus nobles se révoltaient contre une telle compréhension des " intérêts de la Russie", ceci encore dans les années soixante du XIXème siècle : "... il aurait été suffisant, outre les problèmes du Caucase, d'assumer notre responsabilité face à la désertification de la Crimée et la déportation des Tatars ". (11) Les

crimes actuels perpétrés en Tchétchénie avaient des équivalents lors de la "Conquête du Caucase". On pourrait évoquer également les actions des bourreaux fascistes qui incendiaient des villages biélorusses pour se venger des partisans (des "bandits" selon leur terminologie). Ce qui se fait aujourd'hui en Tchétchénie se faisait il y a cent cinquante ans par l'armée russe : " Nous brûlions leurs villages, leurs foins et, avant de partir, nous balayions les cendres." / Citation de A. A. Biestoujev-Marlinski /

"Sass brûlait habituellement quelques aouls, simplement pour faire peur, parfois même ces villages n'appartenaient pas directement aux participants de ces raids mais étaient simplement connus pour être "mal intentionnés". Il s'emparait du bétail et des chevaux" (13).

"Les fantassins et les cavaliers à pied se sont jetés sur les montagnards, les ont presque tous massacrés à l'aide de baïonnettes et de sabres, ont pillé leur aoul et y ont mis le feu." (14)

Voici les rapports de cette époque là / et pourquoi pas de la nôtre ?

"L'aoul est complètement détruit, et les résistants et l'aoul sont mis à feu et à sang", "tous les habitants ont péri dans les flammes."

Un extrait d'un ordre de Ermolov : "Le village est détruit par le feu, on extermine les femmes et les enfants." (15) Cela nous est familier ? Oui, en effet, il suffit de feuilleter les journaux de ces dernières années.

Les montagnards désespérés, "ne cherchaient plus à éviter la mort, ils la cherchaient au contraire comme une délivrance de toutes les tortures et souffrances" (16). Nombreux sont les Tchétchènes qui pourraient, à l'instar de cet auteur du XIXème siècle, répéter aujourd'hui exactement la même chose et nombreux sont les Russes honnêtes qui pourraient répéter les paroles du cosaque Piméne Ponomarenko, qui, participant à cette guerre du Caucase, avait parlé des montagnards en ces termes : "Un peuple héroïque, il faut avouer qu'il défend sa terre natale, son nid. En vérité, - c'est lui qui a raison et pas nous". (17)

Comment se fait-il que nous, les Russes, n'arrivions pas à comprendre que tout asservissement, toute occupation, qu'elle soit française, allemande ou russe, tout ordre étranger, - c'est avant tout une occupation ?

Les Russes ont payé trente millions de vies lors de la dernière guerre pour être indépendants. Les Tchétchènes ont payé bien plus si l'on tient compte de leur population. "Choisissez ou bien l'obéissance ou bien une extermination atroce" (19) aimait répéter le brave général russe Ermolov en s'adressant aux Caucasiens. Mais les Russes eux-mêmes,

qu'ont-ils choisi lorsque les Napoléon et les Hitler se sont adressés à eux avec les mêmes propositions ?

Et voilà que les Tchétchènes sont toujours obligés de choisir, et ils se refusent toujours à accepter l'obéissance. Et ils résistent toujours à cette "extermination atroce". Si auparavant on les exterminait avec des baïonnettes, des lances, des balles de canons à âme lisse et par la suite, des balles de canon à âme rayée, on les extermine maintenant avec toute la puissance de la technique moderne : avec des chars, des hélicoptères, des avions, des missiles "Grad" des batteries d'artillerie et des bombes interdites par la convention internationale.

Avec quoi les exterminerons-nous au troisième millénaire ?

"En comparant la guerre russe au Caucase avec l'agression elstiniennne actuelle, on ne constate pas uniquement des similitudes. Il y a également des différences dues à la période soviétique de l'Histoire ; la dégradation morale, typiquement soviétique, saute aux yeux. Autrefois, les deux parties s'occupaient de l'enterrement de leurs morts. C'était une tradition pour les montagnards : "...les Tcherkesses ont ramassé tous leurs morts, risquant même de s'approcher des positions russes, durant toute la nuit ils ont ramassé les cadavres à proximité des renforts ennemis." (19).

Du côté russe on faisait la même chose : "les soldats caucasiens et les Cosaques respectaient une coutume empruntée à la tradition montagnarde selon laquelle il était honteux de laisser aux mains des montagnards les corps des camarades tués". (20)

Un sous-officier cosaque rassure un jeune officier : "N'ayez pas peur d'aller avec nous, votre Excellence, et soyez rassuré : si vous êtes tué, nous expédierons votre corps à votre petite maman là où vous voudrez. Il ne nous est jamais arrivé, dans notre escadron, de laisser des corps chez les montagnards (20)."

Et aujourd'hui ? Les chiens de Grosny dévorent les viscères des cadavres de soldats russes et en réponse à la proposition d'un cessez-le-feu / précisément pour enterrer les morts / Elstine déclare "C'est trop tôt", cette parole appartient déjà à notre nouvelle histoire "démocratique".

On ne trouvera plus aucune trace de l'ancienne noblesse dans les rapports avec l'ennemi, nulle trace de reconnaissance pour son courage et ses mérites. Lorsque Chamil a quitté la forteresse assiégée, les troupes russes l'ont accueilli en scandant des "Hourra". A Pétersbourg Alexandre II l'a reçu amicalement et affectueusement, lui a donné un traitement confortable. Chamil et sa famille ont vécu dix ans à Kalouga, puis il est parti à la Mecque. Doudaïev a été tué de façon lâche, après avoir été convoqué aux pourparlers d'armistice. L'héritage soviétique consiste non

seulement dans le désir de supprimer l'ennemi par n'importe quel moyen, mais également dans la tendance à le dénigrer, le vilipender, le traîner dans la boue, l'anéantir moralement.

Trotsky, avant d'être assassiné par Staline, fut accusé de tous les péchés du monde : de rapports avec les fascistes, de complots, de pannes techniques, d'empoisonnements, d'actes de terrorisme. Elstine a fait la même chose en présentant, bien avant sa mort, Doudaïev à l'Occident, comme un bandit et un terroriste international. Et l'Occident lié d'amitié avec Boria - comme en son temps avec l'oncle Jo - n'a aucunement protesté.

En ce qui concerne la presse russe, on a pu constater que la campagne sous le slogan "Attaque le, vas-y attaque !" ne semblait pas avoir trop de différence avec les campagnes analogues des années trente. Et comme toujours, l'intelligentsia était au premier rang. Le résultat n'est pas étonnant : on a collé l'étiquette d'ennemis du peuple aux personnes d'origine caucasienne. Et quand le temps aura passé et que les passions se seront apaisées, le premier président tchéchène élu au suffrage universel, apparaîtra devant le monde entier comme un véritable héros national.

En cette brève période de trois ans, lorsque la Tchétchénie était libre de facto, il a su armer son peuple - petit mais insoumis - et lui inspirer le chemin de la lutte pour sa liberté.

En aucune façon, tout ce qui vient d'être dit ne doit être considéré comme une tentative de blanchir la période stalinienne ou comme une justification des atrocités actuelles par des analogies du passé. Le problème n'est pas là : il est impossible d'entrer dans le XXIème siècle avec des idées et des normes morales datant du Moyen-Age. Si la Russie a la prétention de devenir un pays démocratique, si elle espère se joindre aux sept pays les plus développés, elle doit se comporter conformément au niveau actuel de la civilisation et de la morale.

Aucun pays n'a plus recours au fait de couper des langues et des oreilles pour dissuader ses propres citoyens ou les étrangers. Et le fait de brûler des mères avec leurs enfants (ce qui était pratiqué en Tchétchénie par des soldats ivres), - où le classer ?

Tous les empires ont abandonné leurs colonies. Après avoir rompu avec le communisme, il faut abandonner également l'ancienne mentalité impérialiste qui a des odeurs de relent. Il est difficile de se mettre dans la peau d'autrui et c'est pour cela que les Russes se posent souvent la question : mais de quelle liberté encore avaient-ils donc envie ces Tchétchènes ? Ou bien, ce qui est encore pire, ils commencent à donner

des arguments pour la partie adverse : "de toute façon, ils ne pourront pas vivre sans nous".

Il nous est aussi difficile de comprendre les sentiments de petits peuples qu'il est difficile pour un ours qui s'est assis sur une fourmière de comprendre les émotions de ses habitants.

Dans le meilleur des cas, cela peut avoir un aspect comique comme dans la scène de la rencontre entre Chaliapine et Charlie Chaplin : Chaliapine a serré Chaplin contre sa poitrine si fort que son épingle de cravate a percé la joue de Chaplin. Chaplin essaie de se libérer. Mais, Chaliapine pense qu'il le fait parce qu'il est gêné et il l'étreint encore plus fort.

Dans le pire des cas - c'est une tragédie. C'est lorsqu'un soldat russe met son pied sur le corps d'un Tchétchène qu'il vient d'abattre pour se faire prendre en photo.

Et ce n'est pas tant la tragédie de la Tchétchénie que celle de la Russie, car aucun peuple ne sera jamais fier et libre tant qu'il continuera à empiéter sur la fierté et la liberté des autres peuples.

** Igor CHELKOVSKI, dissident russe renommé, dessinateur et sculpteur, a eu l'occasion d'exposer en Amérique, en Allemagne et en France. Après avoir été expulsé d'U.R.S.S pour actions « antisoviétiques », il a élu domicile en France en 1976.

Pendant de nombreuses années, il a édité le Journal " 9 " qui était dédié à l'art russe "non-officiel".

L'article qui précède a été écrit spécialement pour le journal "GOUCHAGUI"

Chevardnadze en Géorgie : trop, c'est trop !

En janvier 1992, Edouard Chevardnadze, ancien secrétaire général du PC géorgien, ancien ministre des Affaires Etrangères de l'Union soviétique, a pris le pouvoir en Géorgie.

Il chassait alors par la force le président démocratiquement élu par les géorgiens quelques mois auparavant. Ce dernier fut victime à l'évidence d'une campagne de désinformation savamment orchestrée le faisant passer pour un « dictateur sanguinaire ». Il représentait pourtant en Géorgie, le champion de l'indépendance qu'il avait proclamée en avril

1991, le défenseur des droits de l'Homme qui avait payé de sept ans d'internement son combat pour les libertés, et cela, l'a-t-on oublié, dans les geôles de Chevardnadze...

Pendant son bref passage au pouvoir, lorsque Gamsakhourdia dénonça les tentatives russes pour reprendre en main la Géorgie, on le traita de paranoïaque. Lorsqu'en butte à la sécession des Osselets, il refusa d'accepter la désintégration du territoire géorgien et dénonça, là aussi, la main de Moscou, on cria à l'extermination, au génocide...

La voie était ouverte pour Edouard Chevardnadze, miraculeusement débarqué de ...Moscou. On passa quasiment sous silence la prise de pouvoir par un véritable putsch à l'aide de bandes armées, l'autoproclamation de Chevardnadze comme président d'un Conseil d'Etat créé pour la circonstance le jour même. On se félicita d'élections, dont il fut le seul candidat, qui « légalisèrent » son pouvoir, sans même mentionner que des pans entiers de la Géorgie n'avaient pas voté. On ne s'étonna pas, ou on feignit d'ignorer l'absence d'opposition, l'arrestation des « zviadistes », les intimidations, la dispersion sanglante des manifestations. On s'attendait au miracle !

En faisant le chantage à la démission, Chevardnadze a maintenant obtenu du Parlement qui, curieusement, ne compte plus que la moitié de ses membres, les pleins pouvoirs. Mais il règne sur un pays dévasté.

Dévasté physiquement : des milliers de morts à l'échelle d'un pays qui compte 5 millions d'habitants. Un territoire amputé de près du quart de sa superficie.

Dévasté économiquement : les gens ne travaillent plus, les entreprises ne fonctionnent plus.

Seuls règnent la mafia, le grand banditisme et, comme au plus fort de l'hégémonie soviétique, quelques richissimes « nomenklaturistes ».

Dévasté politiquement : détenant tous les pouvoirs, Chevardnadze en est réduit à quémander l'aide des Russes pour régler le problème abkhaze, qu'il a pourtant lui-même provoqué en y dépêchant des troupes géorgiennes. Puis il dénonce l'ingérence de ces mêmes Russes, qui arment les ennemis de la Géorgie. Enfin vaincu, il désigne le responsable de la défaite : Gamsakhourdia. Gamsakhourdia qui aurait dû empêcher la perte de l'Abkhazie (avec quelles armes ?), Gamsakhourdia enfin, qui,

c'est évident, est l'Homme soutenu par les Russes pour pourrir la situation en Géorgie...

Pour clore le processus , allant à l'encontre, d'une part de ce qu'il décréait si fermement la semaine précédente, mais, surtout, de l'opinion unanime du peuple géorgien, il offre aux Russes l'adhésion de la Géorgie à la CEI, mettant ainsi définitivement fin à tout espoir d'indépendance.

Trop c'est trop ! Monsieur Chevardnadze va-t-il encore longtemps abuser les opinions occidentales (les Géorgiens eux, savent depuis longtemps qui il est) ? Suffit-il vraiment de se prétendre démocrate pour faire oublier que l'on est avant tout un homme d'appareil, un Kagébiiste de la première heure, un Géorgien, certes, mais ayant donné suffisamment de gages de confiance à l'ex-pouvoir soviétique, qui n'accordait pourtant qu'exceptionnellement des hautes responsabilités à des non-Russes, (encore moins à des Géorgiens, réputés hostiles) pour exercer les fonctions de ministre des Affaires étrangères de l'Union soviétique. Un « démocrate » qui, en moins de deux ans de pouvoir, a mis son pays à feu et à sang, pour enfin le laisser dépecé et exsangue, au sein d'une CEI qui ressemble étrangement à feu l'URSS...

L'Histoire, certes, jugera le rôle de Monsieur Chevardnadze en Géorgie. Mais l'Histoire jugera également la coupable complaisance de ceux qui ont fait aveuglément crédit à un homme au style « occidental » en apparence convenable.

Darédjane Berekachvili Membre de l'Association géorgienne en France
Othar Zourabichvili Ancien représentant de la République de Géorgie

(Article paru dans Le Quotidien du Samedi 23, Dimanche 24 octobre 1993)

Lettre ouverte à Monsieur Edouard CHEVARDNADZE **Paris le 22 Mai 1996**

Cinq ans déjà depuis que la Géorgie a recouvré son indépendance avec tout son courage, sa dignité et sa foi, et est entrée en tant que Nation Souveraine dans le concert des Etats Libres.

Aujourd'hui, force est de constater que l'illusion se poursuit en dehors de tout rêve !

Je ressens avec un profond désappointement la décision du Gouvernement géorgien de changer notre drapeau, notre hymne et notre emblème.

Ces trois symboles indissociables caractérisent, tout comme le 26 Mai, notre dignité, notre amour-propre et notre unité nationale.

La restauration de ces trois symboles n'a été rendue possible que grâce à la lutte ininterrompue de nos parents et aïeux, et ceci, au prix d'immenses sacrifices. **Que leur souvenir soit éternel !**

Il est évident que le sort de la Géorgie doit être réglé par ceux qui sont nés et qui ont été élevés sur le sol géorgien. Mais pouvez vous nous dire pour quelles raisons avez vous créé une commission parlementaire spéciale pour une question aussi peu pressante et aussi peu d'actualité ? Le Gouvernement et le Parlement géorgien n'ont ils pas de problèmes plus urgents et capitaux à régler ?

En réalité, et en dehors de tout romantisme et de tout désenchantement, je pense que l'on pouvait s'attendre à de tels développements et je ne m'en suis même pas étonné. Ceci s'inscrit exactement et en toute logique dans les tentatives déjà bien rodées pour effacer tous les anciens symboles démocratiques pour lesquels les authentiques patriotes géorgiens ont sacrifié leurs vies pour le rétablissement d'une Géorgie Libre et Indépendante.

Il paraît qu'un journal indépendant a mis au point un questionnaire à l'intention de la population géorgienne. Je n'ai aucun doute là dessus mais il est important de savoir comment et à qui ces questions ont été posées.

Que signifie « L'hymne est inchantable, même si tu le souhaites ardemment » ? !

Que signifie « Les couleurs du drapeau sont ternies » ? !

Que signifie « Quant à l'emblème, il est moralement dépassé » ? !

La majorité de la population géorgienne a t'elle réellement décidé du sort de nos symboles nationaux ?

Ce serait se moquer du peuple géorgien et l'insulter si cette question n'était pas tranchée au moyen d'un véritable référendum démocratique.

Il est probable que le nouveau Gouvernement qui est l'héritier de la junte venue au pouvoir par la force des armes en 1992, et pour qui le cacher, avec l'aide des tanks russes, ne supporte plus l'éclat de nos symboles. A qui profite cette action aussi « étrange » que « fantaisiste » ?

Othar PATARIDZE Ancien Président de l'Association Géorgienne en France

Zviad Gamsakhourdia le mal-aimé (Le Monde du 3 février 1994)
Par **Darédjane Bérékachvili et Othar Zourabichvili**

Quel curieux destin que celui de Zviad Gamsakhourdia ! Cet homme est sans doute mort le 31 décembre dernier. Rien ne permet pourtant de le confirmer, ni d'éclairer les circonstances de sa mort. Alors ses fidèles hésitent, désespérés. Faut-il ou non le pleurer ? Peut-on espérer ? Les rumeurs les plus folles entretiennent l'incertitude et le trouble dans les esprits. Et, le doute engendrant l'attentisme, ... rien ne se passe, ni réelle émotion, ni deuil, ni déclarations, ni manifestations...

Zviad Gamsakhourdia est sans doute mort le 31 décembre dernier. Curieuse épitaphe.

La mort du premier président de la république de Géorgie, élu au suffrage universel deux ans et demi auparavant, n'entraînera ni deuil national, ni funérailles nationales, ni même... effet d'annonce. Au fil du temps et des incertitudes, l'émotion s'émousse, la colère s'apaise et ne trouve plus d'écho. Il semble que d'une certaine manière, on ait volé sa mort à Zviad Gamsakhourdia.

Mais cette ultime injustice ne serait-elle pas le reflet de sa vie, jour après jour, le combat sans faille pour la liberté et l'indépendance de son pays, mais qui se heurta à une succession de malentendus, d'injustices, de faux procès, de manipulations et de désinformations, qui jetèrent à chaque fois le discrédit sur des succès pourtant bien réels et creusèrent entre l'Homme et son image un fossé qu'il ne put jamais combler.

D'abord, s'appuyant sur la troisième corbeille des accords d'Helsinki, Zviad Gamsakhourdia se bat pour la liberté de circulation des hommes et des idées. Il est emprisonné puis interné à l'institut psychiatrique Serbsky à la sinistre réputation. Puis, après une séance « d'aveux télévisés », au cours de laquelle il reconnaît « avoir des contacts avec des pays occidentaux », il sera relâché, d'abord assigné à résidence puis libéré. Il reprend alors son combat pour les droits de l'Homme et la défense de l'identité géorgienne. Scénario assez classique d'aveux

extorqués et qui ne discrédite en principe que les bourreaux. Pourtant, Zviad Gamsakourdia Pâtira jusqu'au bout d'une image de dissident entachée par cet épisode dont il fut objectivement la victime. Ensuite, mettant à profit Glasnost et perestroïka, il devient le champion de l'indépendance géorgienne qu'il restaure le 9 avril 1991. Puis à l'issue des premières élections démocratiques ayant lieu dans l'ex-URSS, il est élu triomphalement président de la République de Géorgie, il est celui qui rend sa fierté et son identité au peuple géorgien. Il symbolise l'espoir de toute une nation. Pourtant, très vite, sous-entendus et procès d'intention écorcent l'image du héros et sapent, petit à petit, la crédibilité d'un homme qui, justement, demande aux pays occidentaux la reconnaissance de toute sa jeune République. La technique consiste à semer le doute, à répandre des rumeurs, à faire peur. Ainsi en va-t-il de la loi sur la nationalité géorgienne qui sera présentée à l'opinion comme le fondement d'un nouvel eugénisme, la pureté de la race étant annoncée comme critère de sélection et d'attribution de la nationalité. Mais, le mal étant fait, c'est à dire le doute semé, la loi pourtant tout à fait libérale qui sera votée à ce sujet ne parviendra pas à retourner une opinion désormais suspicieuse, sinon hostile.

Tous les sujets ont été ensuite, les uns après les autres (Ossétie, les opposants, l'économie, la Constitution...) l'objet de semblables malversations, tant il est vrai que l'opinion internationale était, dans cette période extrêmement sensible de transition, un élément d'un poids considérable, sans doute le seul capable de jouer un rôle décisif dans les tentatives d'émancipation de la Géorgie de la tutelle russe.

L'importance de cette opinion explique et justifie l'intérêt que trouveront certains à l'orienter, voire même à la manipuler. Ainsi, l'opinion voit « spontanément » dans le retour de Chevardnadze en Géorgie, non pas celui de son ancien bourreau, mais bien l'arrivée du sauveur, symbole de liberté et de démocratie.

Porté en triomphe dans pays, mais incompris et mal aimé à l'extérieur, la faiblesse de Zviad Gamsakourdia est, à l'évidence, de n'avoir pas su s'allier cette opinion, il l'a vraisemblablement payé de sa vie.

Les grands manipulateurs pourraient-ils aujourd'hui dire aux Géorgiens divisés, épuisés, apeurés, affamés, ce qu'ils envisagent pour demain ?

Mr Chevardnadze qui devait plutôt se suicider que de perdre l'Abkhazie, mais qui est surtout là, n'a plus aujourd'hui d'opposants politiques :

Zviad Gamsakourdia est mort, ses adversaires sont en prison.

L'ordre règne à Tbilissi.

Mais comment Zviad Gamsakourdia pourrait-il reposer en paix ?

Madame Nina CHEVARDNADZE

17, rue de Phalsbourg

75017 PARIS

Chatou, le 23 février 1996

Madame,

Né en France, c'est dans ma langue maternelle, le géorgien, que j'apporterais une réponse à votre courrier anglais. Je ne doute pas qu'en dépit de séjours durables hors de Géorgie, il vous soit encore permis d'en maîtriser l'essentiel.

Vous souhaitez ma présence à une exposition que vous organisez à Paris.

Je sais combien, pour ceux qui connaissent mes choix politiques, comme pour ceux qui partagent vos privilèges, cette demande peut paraître surprenante.

L'énoncé de deux principes suffit à vos yeux à justifier cette démarche.

"*Toutes les idées se valent*" ! Dites vous. Est-ce à dire que les idées de ceux qui défendent leurs convictions, s'élevant contre un pouvoir illégitime et barbare et qui prennent le risque d'un procès manipulé que ces idées là, valent celles que véhiculent les valets du pouvoir? Le soleil se lève t'il toujours au Nord ? ...

"*L'art est au dessus de tout*". Affirmez vous. C'est ignorer que la Géorgie soviétique d'antan se servait de l'art et de la culture géorgienne comme d'une arme de combat pour tenter de diviser et d'affaiblir l'émigration politique géorgienne. C'est oublier un peu vite que, cette arme, l'ex-premier secrétaire, votre beau-père, l'a en son temps utilisé. C'est ne pas remarquer qu'il l'utilise encore! Non ! Madame, il n'y a pas d'art qui fasse abstraction de l'homme et de ses droits. Il n'y a pas d'art au mépris de la vie de l'homme.

Est-ce votre éloignement de la Géorgie ou l'influence de votre entourage qui explique votre "innocence" ?

Serait-il possible que vous ignoriez :

l'existence de prisonniers politiques, (*toutes les idées se valent* !!!)

la tragique situation des familles qui ont perdus fils, père ou proche en Abkhazie ou en Mingrélie (*l'art est au-dessus de tout* !!!) ?

Pour toutes ces raisons et de nombreuse autres encore, je n'irais pas dans les salons mondains que vous fréquentez, comme on se rend à Canossa. Ni sanctifier "votre art", ni partager vos idées !

Salutations géorgiennes

Othar ZOURABICHVILI

APPEL

Des élections au suffrage direct doivent se tenir en Géorgie, le 11 octobre prochain. Elles porteront à la fois sur la désignation des membres d'un nouveau Parlement et sur celles du Président de ce Parlement.

Elles sont organisées à l'initiative du Conseil d'Etat qui a pris le pouvoir par un coup d'état violent au début de cette année en renversant le Président de la République et le Parlement, tous deux élus démocratiquement quelques mois auparavant.

Les organisations et les personnalités signataires de la présente déclaration ont entretenu l'espoir, en dépit de la non-constitutionnalité des prochaines élections, que celles ci permettraient de renouer le fil du dialogue et contribueraient, de ce fait à l'apaisement national.

Nos espoirs sont restés vains, Edouard Chévardnadzé et son entourage se sont engagés résolument et sciemment vers des élections qui ont perdu tout caractère démocratique. A ces élections ne sont présents que des hommes et des partis ayant faits allégeance au pouvoir, sans aucune place pour une véritable opposition.

Ainsi, alors que les médias qualifient les déclarations internationales d'Edouard Chévardnadzé d'espoir de renaissance de la démocratie, celui ci s'apprête, renouant avec les pires habitudes de premier secrétaire du P.C. qu'il a été, à en violer les règles les plus élémentaires.

La parodie d'élections à venir, oubliant le résultat des 3 derniers suffrages populaires en l'espace de 2 ans, dont personne n'a pu valablement contester la validité, se déroulera :

dans un climat d'intimidation, de violences physique et psychologique

en maintenant en prison, ou en éloignant de la scène politique les parlementaires et les personnalités de l'opposition

en sélectionnant soigneusement les membres de la Commission Electorale Nationale qui reproduit, à son image les commissions locales chargées de veiller au dépouillement

en soumettant au suffrage populaire des candidats à la députation exclusivement recrutés parmi les proches du « Conseil d'Etat » ou appartenant à des partis ayant fait acte d'allégeance

en ne respectant pas la voix normale de l'élection du Président du Parlement lui-même

en sachant parfaitement que des régions entières ne pourront ou ne voudront participer à ces élections et en ne fixant pas un quota minimum de participants

A l'éclairage de ces faits, des violations répétées de Droits de l'Homme et des principes démocratiques : ces prochaines élections n'apparaissent que comme une sordide manipulation et ne peuvent donc, en aucun cas, exprimer les réelles aspirations du peuple géorgien.

De telles élections, loin de contribuer à l'apaisement des populations et à la stabilisation du pays, conduiront à la restauration d'une nouvelle forme insidieuse de totalitarisme..

Les signataires du présent appel ne portent pas tous des jugements identiques sur les événements qui se sont déroulés en Géorgie depuis deux ans. Ils s'accordent néanmoins pour demander solennellement le report des élections, la mise en place d'une commission ouverte à l'ensemble des composantes de la vie politique géorgienne, y compris l'opposition, le rétablissement de la liberté de presse et la liberté d'expression.

Hélène Vodé	Présidente de l'Association Géorgienne en France
Georges Testeraï	Directeur de la Publication Revue Gouchagui
Georges Sardjveladzé	Président de l'Association France Géorgie
Othar Zourabichvili	Ancien Représentant en France de la République de Géorgie

Lette envoyée par Guivi Béguiachvili à Monsieur Jérôme Clément à l'occasion du documentaire diffusé en mars 1994 sur ARTE

Monsieur,

Je tiens à protester contre le prétendu documentaire sur la Géorgie que vous avez laissé diffuser le soir du 1er mars 1994.

Comment peut-on reprendre les images du K.G.B où l'on voit un prisonnier politique faire des aveux forcés dans un hôpital psychiatrique et les assortir de propos diffamatoires à son égard ?

Comment peut-on montrer tant de mépris pour un peuple qui a élu cet homme à plus de 85 % des voix en ne présentant que quelques femmes enflammées qui le soutiennent ?

Comment peut-on prétendre que cet homme était un dictateur par qu'il tentait d'organiser son pays ?

Comment peut-on donner la parole à un chef de bande armée qui rançonne la population et ne rien dire sur ses méfaits actuels et passés ?

Comment peut-on laisser Chévardnadzé, ancien chef de la police communiste puis premier secrétaire de ce parti en Géorgie, se présenter comme un homme au service de la démocratie alors qu'il a manifestement utilisé ces bandes armées ?

La liste pourrait se poursuivre.

Chaîne financée par des fonds publics, avez vous reçu des instructions particulières pour ce type de propagande ou, pire encore, vous êtes-vous laissés abuser ?

Le rétablissement de la vérité semble s'imposer.

Sincèrement vôtre

Guivi Béguiachvili